

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF ILLINOIS
AT URBANA-CHAMPAIGN

x839.31
C15s
1647



PAVE BOOK ROOM

~~42~~
42

3 parts
60. ...
...
75

Buc p. 153 (2 only)
Etner II p. 257.

With 60 engravings
in 16 text

part II starts p. 129
" III " p. 233



Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

<http://www.archive.org/details/stichtelyckeryme01camp>



CHRISTELYCKE ONSONDICHEYT.



Den Phariseus roemd', hy had een wel gevallen
 Aen sijn' schijnheylig', en verniste deugdliche'en.
 Christ'lijcke Onsondicheyt was by hem niet met allen.
 Des Publicaens berouw, ontfondigd' hem alleen.



D. R. CAMPHVYSENS

STICHTELYCKE
RHYMEN,

Om te lesen ofte singhen.

Onderfcheyden in III. Deelen.

Op nieuws over-sien en grootelijck vermeerderd / oock de Noten
van Druick-fauten ghecozrigeert /

En verrijckt met vele Copere Figuren.

Tot AMSTERDAM,

By IACOB COLOM, Boeck-verkooper op het Water aen de
Kooren-merckt Anno 1647.





l,

lijcke
lijn,
ebbe
n van
ports
ijner
V. E.
dies
strij-
Salr.
on-
lijne

dat
be-
erc-
ofje
tot



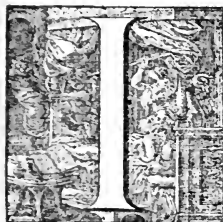
*Siet Raphaels waerde soon; waer in een ziele woonde,
Die elck door pen en tong, ten hoogen hemel troonde.
So eer; wie 't nut vermengd' met soet, den prijs gewan,
Camphuysens Stichtlyck Rym, tuijgt: dits de rechte man.*

I. A. C.

FRANCOYS VAN LIMBURCH,

Advocaet voor den E. gerechte der Stadt Amsterdam,
welvaren.

Waerde Heere, en vriendt,



Ick geve nu ander-mael aen den dagh *Camphuysens Stichtelycke Rymen*, waer by gevoeght eenige die noyt in druck geweest sijn, welcke ick oordeele, niet van de minste sijner wercken. Hebbe veele de Nooten doen by voegen, oock andere doen suyveren van fouten, en een stuck met vier partyen laten componeren. Voorts hebbe eenige ontwerpsels, of uyt beeldingen op sommighe sijner E.wercken willen inschicken, het welcke, of ick yeder, oock V.E. voldae sal hebben, twijffele; dewijle des Autheurs gevoelen dies aengaende, in eenige deser sijne gedigten, daer mede schijnt te strijden. Doch tot mijn verschoning komt dit; dat Camphuysen Salr. my bekende niet lang voor sijn overlijden, dat hy al wat hart ontrent dit sijn gevoelen geyvert hadde, derhalven noyt begeerde de Beeldenstraf, &c. neven sijne wercken in druck uytgegeven soude werden.

Tot t invoegen vande printgens, hebben my beweeght dese reden: Ick merckte, dat de Wereldt hedenstaegs, meer en meer de selve om helst, en daer toe sich seer genegen begint te thoonen, soo hebbe my ingebeelt, dat door beeltgens, dese voortreffelijcke mans wercken, des te meer onder de man soude komen, in handen genomen, gelesen worden, en profijt

Voor-reden.

tot stichtinge doen mochten. Soo het soo uyt valt (als ick verhoope) sal my hertelijck verheugen, en mijne kosten wel besteedt achten.

Ick hebbe eenige veerskens onder de Plaetgens gerijmt, om de selve eenigfins te verlichten. 't Wit ofte oogmerck van alle dese Lietgens eygentlijck uyt te beelden, is 't eenemael onmogelijck, der halven hebbe moeten met eenige Historien, van diergelijcke stoffen yets daer by ontwerpen. De veerskens van een ander (die 't beter sijn werck ware geweest) verwachtende, bleven te lang achter; 't werck onder de pers sijnde, moest voort.

Ick offere dit alles V. E. Achtb. Verfoeckende (naer u gewoonlijcke heusheydt en bescheydenheyt,) mijne vrymoedigheyt te verschoonen, in 't opdragen van een soo slecht en gering bedrijf, of toetsel, 't welck de bedillers ongetwijffelt, sal connen dienen om haere bitfige tanden mede te stoocken: doch verseeckere my, soo V. E. door eenige de minste gonst-blicke uwer oogen, of geleerde tonge, gelieft af te geven: (hoe my eenige verschooninge, om de goede meyninge die ick daer in gehadt hebbe, behoort toegepast te worden) dat my niemandt ter wereldt, als dan soo t'eenemael, of plotselijck sal durven op 't lijf vallen, en verguysen.

Dit is dan op 't aldervriendelijckste mijn verfoeck en bede, 't selve te dirigeren na uwe wijsheyt sich gedragen sal.

Waer op my verlaetende waerde Heere, sal eyndigen, Godt biddende V. E. en familie gelieve te nemen in sijn H. bescherminghe, en V. E. Achtb. dat ick mach behouden V. E. goede gunste, blijvende V. E. getrouwste Vriendt, en Dr.

Jacob Colom.

Uyt mijnen winkel, den 1. April. 1647. Amsterdam.

Aen den Christelicken Lefer.

Het is my (beminde Lefer) vry wat tegen, dat ick juyst mede een Boeck inde Werelt moet brengen, ende (ten minste na schijn) oock deel hebben aen de al-ghe-meene Sotheyt van Boeck-maeck-luft, insonderheyt in dese tijden, waer in dagelijcks de Werelt met Boecken, en voor al met Rijmeryen, soo geploopt word, dat het eenen verveelen mochte, alleen maer de Tijtels en Op-schriften, 'k swijge de Boecken selfs te leesen. En even-wel (hoe-wel onwillig) moet ick, en vinde my (om verscheyden redenen) soo veel als gedwongen. Sal derhal-ven (de-wijl't nu doch so is als 't blijven moet) ruwer onderrechtinge, een weynig seggen van 't Boeck selfs, daer in hebbe ick voor eerst voor gehad, dat alle Rijmen hare mate ofte voeten en gelijkmatig getal van syllaben souden hebben, om soo wel gelesen als gefongen te konnen worden, na dien doch alle Rijm ofte Gedicht, (na oudt ge-bruyck en oock aert van de sake) behoort soo wel leselijck als singelijck, en soo wel singeluck als leselijck te sijn. Leselijck, segge ick, op sekere maten en voeten: 't welck van weynige Rijmers deur-gaens na-gekomen word: want gemeynlijck leydt men de syllaben na den sang of getal der toonen; daer nochtans veel eer de sang moest geleyd sijn, na de syllaben en dicht-mate. Hier door was ick genootsaeckt vele sängen of wijsen (soo men 't noemt) anders te berijmen dan-se voor-henen berijmt zijn geweest. In de sake selfs binde ick my niet soo seer aen woorden en manieren van sprecken, ('t welck oock in 't rijmen niet wel doelijck ende niet seer aen-genaem En is) als aen sin van de Heylige Schriftuyte. Soo ick daer

in, yewers mochte missen: die in desen wat beters voort brengt, sal my ende alle vromen dienst doen. In mijn Rijm end' Dichten, sullen sonder twijffel, de rechte Oor-delaers en Konst-hebbers vele fauten sien, doch misfchien op verr' na soo veel niet als ick selfs. Wat raedt? het oor-deel gaerwijder dan de konst, ick sield'er meer in, dan ick altijdt doen kan. En tegen danck moet ick som-tijds een faute lijden. Volheyd en aerdigheyd van sin (die voor al moet gaen) en bevallicheydt van woorden en syllaben, willen niet al-tijd t'samen: immers met my niet. Eenige die, selfs ketters in de konste zijnde, andere nochtans daer voor, ende haer selven alleen, voor de rechte houden, sul-len vele van de fauten die eygentijck fauten zijn, over 't hoofd sien, maer onder-tuilschen lichtelijck 't heele Werck voor een faute en voor konsteloos houden. Seer wel, 'k gun een yeder 't vermaeck van zyne opinie. Ick ben vol-daen, als maer 't Boeck sijn Op-schrift vol-doet, dat is: dat het u, Christelijcke (of tot Christelijckheyt be-reyde) Lefer, stichte, en met eenen vermake, 't zy door de stof of konst: waer toe voor al van nooden is dat het klaer en verstandelijck zy. In 't welke, hoe grooten vlijt oock aen-gewent is, ick even-wel my selven niet alle-sins heb konnen genoeg doen; gelijk ick oock duchte den Lefer niet te sullen gedaen hebben. De rest al t'samen, is ijdel ende buyten ons, die nergens van werck moeten maecken dan van 't geene dat vorderen kan tot onser onsterfelijck-en heerlijck-wordinge, die ick u van heten toe-wensche; Godt biddende, u daer in by te zijn met sodanige genade en hulpe als sijne Wissheydt, u van nooden acht.

Vaert wel.

Ick ben geen Krijgs-trompet, die soeck met stale spitsen
 Verwoede Benden aen malckanderen te hirslen ;
 Noch Vedel, die verpacht aen Venus lodder-oog,
 Natuurs aen-ritsing porr' en wacker met mijn boog ;
 Maer uyt den Heyl'gen Geest her-boren Davids Harpe,
 VVelck' over-staeg den draff der deit'ler Dichten warpe,
 Als mijn geluyt galmt door der wolcken mist en damp,
 Daer onse Borgerfchap gekost heeft Christi ramp :
 En raed' elck Ancker-vaft sijn Ziele te vertuyen,
 Aen 't Hemelich door geloov' en hoop, die d'ydell buyen
 Zijn machtig door te staen van 's Wer'ts bewegenis,
 Als pracht, en wat meer sond' sy met sich slepend' is.
 Mijn Rijmer die uw schenckt sulck' over-schoone Lessen
 Is weer beschoncken, als de jongste Soon van Iesse.
 Met vol-propt', in-gedruckte', en opgehoopte maat,
 In Godes Rijk daer vreugd in eeuwig bloeyen staet.

C. I. Vinckel.

Ontschaker van geluck ! wat heeft u doch bewogen ?
 Uw baet ? of onse scha ? dat ghy ons dus berooft
 Van ons' vergode geest : wiens sijnne-rijcke hooft
 Eerst onlangs, wel verdient, met Lauwer werd om-togen ?
 Lof-rijcker vult g' u kar' met menig waen-vermogen,
 VVant eynd'lijck was hy uw self-willig vaft beloofft.
 Mis-gunden ghy ons't luck ? hy heeft doch vaft gesloofft
 Om ons te doen gedweeg uw komen onder d'oogen.
 Maer neen, ghy zijt beweegt van eender u genan :
 De tweede van die naem, daer 's weynig twijffel an,
 Vermidts hy merckten dat sijn Stichtelijcke R Y M E N,
 Met heylig foet vervult, sijn Rijk veel af-breuck de'en:
 Dees' KAMP die heeft hy tot ver HUYSSENS toegest're'en:
 Nu doet sijn God'lijck Dicht deel' vyant noch beswijmē.

I. K. Hofman.

NOch Eer, noch Hooge Staat, en socht gy te verwerven,
 Maer voor u Vader-landt den Hemel te beerven,
 O 'schrand're Hemels-knaep ! ghy hebt de wulpsse Ieugd
 Al singende geleydt, tot heyligheyd en deugd,
 En na Gods wil en wet haer zedig Rijn geschreven,
 En selver voor-gegaen, met vrolijck, heylig leven,
 Een-voudig, wel te vre'en, in vreugd of tegen-spoedt,
 Soo 't van den Hemel quam, gedijden 't u ten goed' :
 De sondaers leerden ghy, boet-vaerdiglijcken weenen,
 En bouden soo Gods Kerck met levendige steenen ;
 Dus kroond u Gode nu met wisse saligheydt,
 In 't vreugdigh Hemel-rijk van eeuw tot eeuwigheydt.

H. S.

De hol-gekaecte Dood ; wiens honger 't al versloekt,
 Had nauw in gulfigheyde sijn leven in-geschoekt,
 En wauweld' aen de smaect van d'af-ghekloven schoncken ;

Als uyt den grave quam een nare galmt gekloncken
 En mijnd' het lichaem voort; en om de ziel te hael,
 Quam 's Hemels Adel af, met Goddelijcke prael,
 En voerd' hem op haer koets, waer voor vier Hengsten
 drabbelden.

De tijd-genoot die 't sag : hoe Aerd' en Hemel grabbel-
 den,

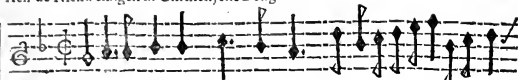
Borst dus in tranen uyt : Soo derv' ick dan de Ziel,
 Die in den Heere my met David onder-hiel.

Niet soo, o vroom gemoed, en toont u niet onedel,
 Siet hier sijn harp, en 't geen af-schilfert van sijn Vedel.

C. V.

T O E - E Y G E N - R Y M.

Aen de Nieuweligen in Christelijcke Deugde.



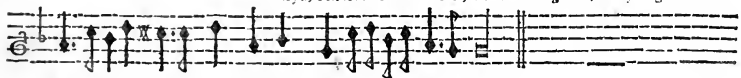
Y die uyt's VVerelts droom ontwaect, Ten laet- ten sijt op 't padt



geraect. Dat door Gedult en Heyligheyt, Ten God- gelijken leven



leyd; Ten leven en be-erffenis, VVaer van 't geniet, on-eyndig is. Die



Nieuweligen in den strijd, Vol moeds maer niet ten eynde zijt.

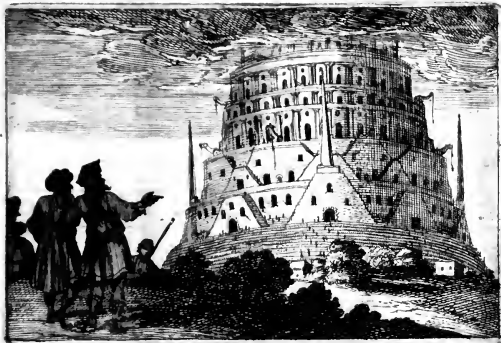
2. Ontfang, en bruyck dit Rijmen-werck;
De lessen van u Mede-klereck;
De lessen, die ick wensch en hoop'
Dat ghy, in uwes Deugdes loop,

Of al getrouwelijck beleeft,
Ofbeter kont dan die-se geeft;
De lessen uyt uw's Heeren Woord,
VVel dick maer noyt te veel gehoort.

3. VVat schaede de spoor voor't VVillig peert ?
 De Leerfaem' is noyt fat geleert,
 Door blafen raectt in brand 't geen smoockt
 En 't vuyr brand stercker, als men 't stoockt.
 't Raet nutt'lijck al wat quaedt ontraect.
 't Baet veel dat yet tot 't beste baet.
 Hoe veel 't oock komt, noyt quam 't te veel
 'tGheen noodigh is voor 't noodighst deel.
4. 't Is waer, door kennis van Godts Soon
 Zijt gy des wer'lts begeert' ontvloen :
 De sonde, daerg' aen waert gehecht
 En door een taeyen lust verknecht,
 Daer over sucht en schaemt g'u nu ;
 Daer van is nu de Ziele schu ;
 Die siet ghy nu met bet' rings wensch
 En smert, in uwen even-mensch :
5. In plaets van 't quaed by u gepleegt
 Eer 't hert van dooling was ontleegt.
 VVord nu (door waerheyds drift geport)
 Des Heeren jock van u gefchort :
 En slaet oock (sonder om te sien
 Na 't blinde doen van blindeliën)
 De handen vlijtig aen den ploeg.
 't Is veel : maer veel is niet genoeg.
6. 't Is niet genoeg op dese baen,
 Daer stil-sijn, is, te rugge gaen ;
 Daer deugde deugde trecken moet,
 En licht blijft staen die sich niet spoedt,
 Daer alle vuyl en vuylheysd schijn
 Uyt Lichaem, Ziel, en Geest moet zijn ;
 Daer goet begin geeft blick van Loon,
 Maer trou vol-duyren eerst de Kroon.

7. VVaer lust is, maer geen nauwe weert,
 Haekt beurt' et dat men qualijck treed ;
 Veel qualijck tre'en maectt spoede-loos ;
 Door onspoedt wort men moede-loos ;
 Door moede-loofheyd, traeg en slap :
 En dus (want quaed is quades trap)
 Raectt heelaen't droomen die dreyg-droomt,
 En valt wel die aen 't glippen koomt.
8. En recht als 't quaedt te mets verflint,
 En tot het quaedst by trappen klimt :
 Soo mede 't goed : want nut brengt nut.
 En d'eene Deugd is d'anders stut.
 VVel-weten baert wel-leventheyd ;
 Veel wel-doen, wel bedreventheyd ;
 Bedreventheyd, vastheyd in Deugd ;
 Deugds vastheyd, vaste herten-vreugd ;
9. Vast herten-vreugd, een nader smaeck,
 Van 't onvergancckelijck vermaeck ;
 De nader smaeck, een stercker tocht
 Na 't Leven dat'er word gefocht ;
 De stercker tocht, een stercker doen,
 Een nauwer trachten, rasser spoen,
 En (spijt, vervolging en ellend)
 Een manlijck duren tot den end.
10. Hier is veel Leering en gedicht
 Dat, tot d'Onchristen Ziel gericht,
 U niet in uwen stand en raectt ;
 Dan, 't stijft al wat in deugd vermaectt ;
 't Is recht vermaeck voor 't vroom gemoeda
 Al wat tot waerheyds eere doet,
 Tot waerheyds eere doet al 't geen
 Dat ('t zy tot wien) spreectt waerheyds re'en.

ONNUTT' EN SCHADELYCKEN ARBEYDT.



Hoe vroet de mensche in aerde en stof,
 En soeckt alsoo noch eere en lof,
 In aller ydel-ydelhey.
 Onnutt' en schadige arbeyt.

STICHELICKE RIIMEN. EERSTE DEEL.

SANG:

H

Ou op die geyl gedicht of minne-klachten maekt, En menig Maegd'lijk heit sijn reynigheyt ont-

schaekt, Uw' sin-werk is (als rechts) om sinnen te verfraey—en: Maer wat van selver waft behoeft men niet te

zaeyen.

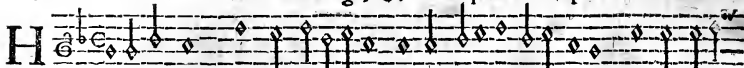
- | | |
|---|---|
| <p>2. Hou op, verweende konst, van malle Malery,
Het voedfel van qua'e lust en sieltfche sotterny.
De jong' en teere rijt breekt door ontydigh swaeyen;
En wat van selver waft behoeft men niet te zaeyen.</p> <p>3. Hou op tijdt-quistig hooft dat Leugen-story dicht,
En d'onbedochte Ieugdt verydete en onacht.
Een hungerige maeg is met geen windt te paeyen;
En wat van selver waft behoeftmen niet te zaeyen.</p> <p>4. Hou op verdwaefde pen die sonde eer'sucht stijft,
En loffelijk van Krijg, van Slaen, van Moorden schrijft;
Die tooren, wraeck, en nijdt, in 'therte doef vertaeyen:
Al wat van selver waft behoeft men niet te zaeyen.</p> <p>5. Hou op verwijfde handt, die, t'wijl gy besig zijt
Met nieu satfoen en dracht, (te mildt in geldt en tijt)</p> | <p>Stag an een nieuwe wint van Sortigheyt laet waeyen:
Al wat van selver waft behoeft men niet te zaeyen.</p> <p>6. Hou op die daghelijcks een nieuwen vondt voor-stele
Tot mindering van Liefd' en meerdering van geldt;
Die d'Arent tot een Gier, en Ravens maekt van Krayen;
Al wat van selver waft behoeft men niet te zaeyen</p> <p>7. Hou op vergifte tong die 'twolck in sonden vleyt;
Die u een Leytster waent, maer leydend' haer verleyt;
En tot u valfchen troost Gods reden durft verdraeyen:
Al wat van selver waft behoefmen niet te zaeyen.</p> <p>8. Hou op, verdoolde Ziel van u dwaes-sinnigh doens;
Hou op loig-vuldelyck de booftheyt uyt te broen,
Berou en ramp sult gy van sorten arbevdt maeyen:
Al wat van selver waft behoeft men niet te zaeyen.</p> |
|---|---|

RICHT-SNOER DER BEGEERTEN.

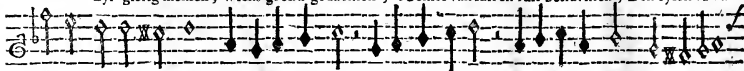


Dwaelde Esau eertijts in't verkiesen,
 Moest hy syn voor-recht soo verliezen,
 Kiest en begeert voor alle saken
 'tGeen u kan eeuwigh vrolijk maken.

SANG: *Shal I bed her go; Of: O slaep ô soete slaep.*

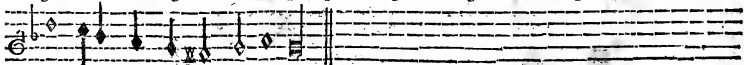


Eyl-gierig mensch, Wiens grond-gedachten, 'tGeniet van lust en rust betiachten, Den eyfch van u



gemoed, Is recht en goed: Maer de wegghen quaet, Die gy daer toe gaet: Maer de wegghen quaet. Sor kiefen,

Stom.
11. 23.



Doet menig mensch sijn wens verliessen.

2. Hy foeckt al daer niet is te vinden
Die sich door 't Sienlijck laet verblinden.
'tIs Liefd die hem aen-stouwt,
En oock weer houdt.
Laeshy kreeg genoeg
Nam hy niet te vroeg:
Laeshy kreeg genoeg gegeven,
Socht hy 'tGenoeg niet in dit leven;
3. De beste liefd' is, hier sich haten;
De trouste Trouw, hier sich verlaten.
't Schijnt droefheyd, maer 'tverblijdt:
Want Stof en Tijd

Stip.
11. 24.

Enc. 9.
23. 24.
2. Col.
7. 10.

- Van gewenschte rust
En vol-maecte lust:
Van gewenschte rust, onendig,
Is niet in't Vluchtig en Ellendig.
4. Ick weet een Stadt die fundament heeft,
Gebouwt van die begin noch endt heeft:
Daer vindt (in vreucht en eer)
De mensch sich we'er,
Die hem selfs verliest,
En Gods weg verkiest:
Die hem selfs verliest op Aerden.
O wisseling waert om aen-vaerden.

Vol.
10. 20.

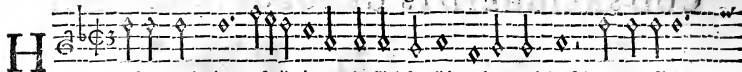
Vol.
14. 6.

GOD-SALIGHEYDTS GENOEGSAEMHEYDT.

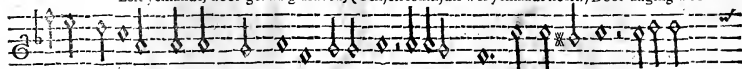


Wat's al het goet en magt en eere
 Ten bluft in't minst het *meer begeere,*
 In't hart der vrome stadich leyt,
 Godsalicheyts genoegsaemheyt.

S A N G; Salick noch langh in heete tranen.



Eeft yemandt, door gefadig draven, (Gelijck fomtijds wel yemandt heeft.) Door angftig woe-



len en door flaven, Dat hem gheen menfche died'er leeft, In over-vloedt, Van fchat en goedt, Te boven

1 Reg.
3-13.



gaet: 'tGeluck dat dient hem seer; 'tGeluck dat dient hem: Maer **genoegh is meer.**

Geclief.
4.8

2. Wort yetnant hier foo hoogh verheven
(Gelijck doch felden yemant wort)
Dat hy, in staeg en pijnlijck streven,
Van itercke eer-luft aen-geport,
Door hoogen staat,
Romeynfche daedt,
Ofkloeck verftant, komt tot de hoochfte eer:
'tIs veel verworven: Maer **genoeg is meer.**
3. Kan yemant, died'er leeft, geraken
(Als doch geen menfch ter Werelt kan)
Tot fulck geniet van aertfche faken
Dat hy niet rusten toe end' an
Al ruyckt, en fmaect,

2 Samt
1 5. 4
1 freg.
16. 3
Tub.
13 10
1 freg.
3. 13

- Hoort, fiet, en raect
Wat wel-luft geven mach: dit Luck loopt veer
En boven 'tmenfch'lijck: Maer **genoegh is meer.**
4. **Genoeg** heeft niemant van de menfchen.
Dan die, in 'tAerdtsche door-geftre'en,
Nu viert van Aerdtsche hoop' en wenfchen,
En, (met fulcks als hy heeft, te vre'en)
Geruft en ftijl,
- Heeft wat hy wil,
Wil wat hy heeft; kan wat hy poogt en doet,
Doet wat hy kan; een Heer van fijn gemoet.
5. Het Aerdtsch kan niemant foo verfmaden
Dat hy meer dan hy heeft niet wenfcht,

Prob.
13. 51

Prob.
16. 32.
30. 21.

Dan

Stichtelijke Rijmen.

Dan die, van Aerdtſche liefd' ontladen
 En door Gods ſtecken Geest ontmenſcht,
 Na Beter tracht,
 Op Beter waht,
 van Beter, dat voi-maect en eeuwig is,
 Te ſullen erven, leeft in 'theit gewis.
 6. Geens kan niemant zijn van 'terven
 Des grooten Heyls, daer God m'e loont,
 Van nimmermeer te ſullen ſteiven,
 Van ſteets te woonen daer God woont,
 Dan die, bereydt

Tot alle leyt
 Dat God in ſijnen dienſt hem over-ſendt,
 Den wil ſijns Soons blijft doen tot aen den endt.
 7. Belach nu, dwafe Werelts-knechten,
 (Hoe weeldigh, rijk, en hoogh van ſtaet)
 Belach-ſe die hier 'thert niet hechten:
 Behalven 'tHeyl dat noyt vergaet,
 Krijgt, ongeſocht,
 Een ſlecht-bedocht,
 En (na u arme oordeel) a me bloedt
 Al'theyl daer gy met pijn vergeefs om wi oect.

SANG: *Si tanto gratiosa.* Of: O ſchoonſte Perſonagie.

Deugd, gy zijt ſoo ſchoone, Ghy zijt ſoo ſchoon' en waardigh om beminnen: Gy zijt ſo mildt in't
 loonen, Aen allen die door u ſich ſelfs verwinnen, Dat wie u ſiet, En nochtans yet, Heeft hoven u ver koren, Of
 ſonder kennis, En menſchelijk begrijp moet zijn geboren, Of door qua wennis, En boſen wil de reden heeft verlorē.

LOF VAN DE VGHDE.



De schijn van deugde heeft al om
 De werelt tot haer eygendom,
 Maer die , die by Gods kind'ren woont
 Die wort met eeuw'ig lofgekroont.

1. Door Deugd is van de Beesten
 De mensch, Gods e'el geſchep, meest onder-scheyden:
 Deugt plegen, kan de geesten
 Mits in ellendt met vreugde over-spreyden:
 Deugd wel gevat,
 Is eenen ſchat
 Dien niemant kan ontroven:
 Deugd by 'tonaerdig
 En beestig volck verſmadigt en verſchoven,
 Acht God ſoo waerdig
 Dat hy, om haer, den mensch op-voert na boven.

3. De Deugd, waer van wy ſingen,
 En 'theyl-begeerig hert toe willen wijſen,
 Leyt niet in't doen van dingen
 Die Heydenſch-wijſe menſchen, als deugd prijſen;
 Of die, gefuft
 Door aerdtſch vernuft,
 In lof zijn hoogh geſeſen:
 Maer in 'tbetreden
 Van 'tHeylig padt daer w'in Gods leer van leſen:
 'tIs recht en reden
 Dat Loonders willoon-hebbers Wet moet weſen.

Noodiging tot Deugde . Aen de Jonckheydt.

SANG: *Quæſta dolce Sirena.*

D E foete Meere-minne, Die ſoo aentreck'lijk ſingt, Dat haer gefang tot binnen, In 'tdiepft
 van 'therte dringt, Verſtopt daervoor uw' ooren, Verleydelijcke Iengdt, Daer valſche wordt ver-koren.
 Verliet men ware vreugdt.

NOODIGING TOT DEVGDE.

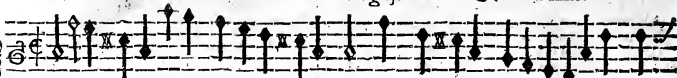


O Jonckheyt vliet 'tvermomde soet,
'tVerradigh schoon 'tbedrieghlijck goet
Des werelts, 'tgeen u Ziel sal dooden
Ten zy ghy u van *Deught* laet nooden:

5. Al is-se schoon bepeerlt
 En heerlijk in cieraet,
 'tIs even-wel de Werelt
 Die met al 'thaer vergaet:
 Daer niemant (hoe ellendig)
 Sijn liefde oyt op lag
 Soo hyf in haer inwendig
 Onopgerooyt besag.
 3. Verstopt, niet 's lichaems leden
 Met Was of dichte Wol,
 Maer hebt 't verstant van reden,
 Het hert van aendacht vol.
 Gebreck van goe besitters
 Geeft qua bewoonders ste'e
 Deuchts aenvang brengt wat bitter's,
 Maer 'tendr, veel soetheyt me'e.
 4. In-dien gy nu in domheyt
 Het merch van uwen tijdt;
 Op 'tpadt dat af en om leydt
 Dwaes-lustelijck verslijt:
 Die nu soo soet komt troonen,
 Soo schoon en heyl'-rijck laet't,
 Sal met berou u loonen;
 En noch mis-schien te laet.

5. Ick eysch niet dat gy rustig
 En vrolijck laet te zijn,
 Maer dat g'u wacht voor't lustig
 Welcks eynde loopt op pijn.
 Ick eysch niet dat gy 'tininnen
 'tMinlustig hert belet't,
 Maer dat gy slechts uw' sinnen
 Op minnens waerder set.
 6. Te willen 'tLief ontbeeren,
 Is tegens Liefds natuur.
 Des Minnaers hoochft begeeren,
 Is dat de minne duur;
 De minne kan niet duren
 Als 'tMinlijck wort gemist:
 En eynd'lijck volgt'er treuren
 Daer waen sich heeft vergist.
 7. Laet schijn u niet verblinden;
 Schrickt niet voor deugts gedaent
 Gy sul-se soeter vinden
 Dangy in 'teerste waent,
 Allencken, wort hy magtig
 Die ernstig werck begint.
 En Liefd is dubbel-krachtig
 Als sy Lief's-trouw bevynt.

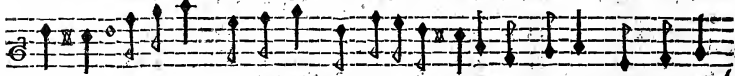
 Deb. 3.
 13.

TWEE-SPRAACK. SANG: *Engelfche Echo.* Of: *Malfims.*

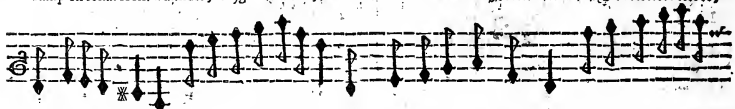
Hert is my benour, Benour (helaes!) tot in der doodt; Waer 'k my wende, Volgt ellende, Als een scha-



duw na. In dit eenfaem woud, Wil ick, geperft door diepen noodt, Luyd uyt-steen, En beweenen, Al mijn



ramp en fcha. Ach! wanneer, Krijg' ick we'er, 't Geen ick soo beminden? *Neem ten keer / Soeck niet meer!*



Gy sult beter vinden. Beter vinden kan ik niet. 't Zijn qua oogen daer g'uyt fiet. 't Hert my noyt tot beter



riet. 't Is niet minneng waert dat bliet. Hoe 't zy, had ick 't we'er-om, ten eynde waer 't verdriet.

AENVECHTINGS OPMERCKINGH.



De broose mensche licht'lijck sneeft
 Die steeds in weelde en wellust leeft,
 Wie d'ydelheyt met lust aenschout
 Aenvechting, streckt hem heylsaem sout.

- M. 2. 'kMeynden, ick stond vast;
'tGeluck dat loeg my minlijck toe;
Staats vermeerren,
Schat en eeren
Scheenen my bereydt;
'kVoelden my verrast,
En ne'er gevelt, ick weet niet hoe;
't Luck, schoon heenen
Een verdweenen.
Liet my 'therten-leyt
Wie rooft my
Soo t'onty'
Al mijn herts vermaken?
- G. R. **Gen die by
Los en by
Van ellend wil maken**
- M. Quact (eylaes!) en weerd geen quaedt.
- G. R. **Quaedt weert quaedt als 'tGodt toe-laet.**
- M. God, die goedt is, weert geen baet.
- G. R. **Weeld besnoepen is geen haedt.**
- M. 'tSchijnt waar, maer liever noch had ick een ander
- M. 3. Wat ick ren of loop, [raedt.
Hoe ick my selven quel of pijn,
Wat ick slave
Hoe ick drave,
Laes! 'tis sonder vrucht.
Sterf vergeeffe hoop,
Wech uyt mijn hert, 'ten wil niet zijn?
'tIs al tegen;
Heyl en Segen
Zijn van my gevluucht.

- Is'er daer
Niet waar an
My trooft kan geschieden?
- G. R. **Wis / het kan:
Vliedt sterck van
'tGeen van u wil vlieden.**
- M. Wie kan vli'en als 'thert noch haecte?
- G. R. **Die lang soecht / en noept genaecht.**
- M. Wie laet geern 'tgeen soo vermaect?
- G. R. **Die noch betet heeft gesmaecht.**
- M. 'tIs waer: als Beter komt, wort Snooder geern ver-
- M. 4. Moedt mijn ziele moedt. [saecket.
Wat moedt? (helaes!) waer op? waer na?
'tAerdtfche miss' ick;
Beter giff' ick:
Maer wat gissens re'en?
Vindtm' oock beter Goedt?
Het oog seyt neen; het hert seyt ja,
'tOog kan liegen;
'tHert, bedriegen.
Wie volg ick van tweek?
Onbekendt
Is my 'tendt
Daer 'k toe wort gedreven.
- G. R. **Die ellendt
Neemt en sendt
Wil u 'tEeuwigh geben.**
- M. 'tEeuwigh? maer wie weet of waer?
- G. R. **Oyt de Schrift is 'topenbaer.**
- M. Waarheyt is mis-schien niet daer.
- G. R. **'tKlaer bewijst hem selven klaer.**

M. Hoe soet is 'tdroef gemoet een waar-gelijke maer.

M. 5. Waer-om was het doch
Dat my-het Onverganckelijck
In voor-tijden
Min verblyden
Dan te deser stont?
Laes! ick sie 'tbedioch:
'tG'loof, niet in 'thert ontfanckelijck,
(Door 'tin-beelden
Van 'svleesch weelden)
Lag slechts inde mondt.

Nu is 'twat
Maer dien schar
Vond ick geern noch klaerder.

G. R. Word niet mat
Die toe-vat
Ghyt allencken naeder.

M. Ach! die sâch. Wis gaet voor Raem?

G. R. Kejn geloof is aengenaem.

M. 'tSien daer by, waer oock bequaem.

G. R. Dien en G'looven gaen noyt t'faem:
Deugd die Deugds loon niet stet / dyaegt

waerlijck Deugdes naem.

M. 6. Leef noch, hope, leef:
'kBegin een ander heyl te sien;
Duyfstermissen
De'en 'tmy missen;
Schijn had ny verblindt.
Kleef niet, sinnen kleef,
Kleef niet aen 'tgeen dat noch moet vliên:
'tIs alstern'lijck
En bederf'lijck

Watm' op Aerden vindt.
Langs wat baen
Sal ick gaen

Na 'gelukkig leven?

G. R. 's Levens paen
Vindt gy staen

In Gods Woordt geschreven:

M. Die oordeelt de Werelt, mal.

G. R. Onrecht oordeel bynght ten val.

M. Och! die paden sijn soo smal!

G. R. 't Rijcke loon versoet et al.

M. Wel aen ick sie een weg die 'kbet bedenken sal.

T W E E - S P R A A C K.

SANG: Schoon Amarillis, Segt wat uw' wilis.

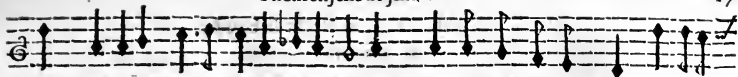


Hmp! wat plagen t. Wien hoor ick kla-gen? K. Een mensch gebzuck dooz veel elien?

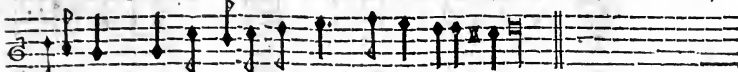
MIDDELEN TOT HEYL EN DEVGDE.



Siet hoe 't gedrocht, den swacken mensch
Bevecht, en tracht hem na hun' wensch
T'ontvreemden vande ware vreugde
En middelen tot heyl en deugde.



den. T. Daer is geen quaet so groot, of God kan 'twenden K. God went geen sondaers quaet. T. Ia: als hy



soelde laet. K. Maer die niet kan wat raet? T. God kan raet senden.

Klager, 2. 'k Wil: maer mis krachten.
Trooste. Krache walt door trachten.
K. Qua'e wenst maectt trachten onbermogen.
T. Qu'e wenst wijckt door onsicbrig tegen-pogen.
K. Na wenst te doen/ is soet.
T. Na raedt te doen, is goet.
K. Wenst wort te sterck geboet.
T. Maer 'tis door logen.
K. 3. Wat boet qua'e wennis?
T. Gebreck van kennis.
K. Hoe kan de kennis Weugde wercken?
T. De kennis doet elcks dings waerdije mercken.
K. Wat brengt dat mercken in?
T. Of groot' of kleyne minn'.
K. Helaes! Domhept van sijn
T. Kan ondeugd stercken.

K. 4. Wat raedt tot domhept?
T. Me: ckt waer 't padt krom leyt.
K. Wat bozdert om daer toe te raechen?
T. Met hert en ziel geheel tot God te naken.
K. Hoe naecht men God? T. Te met.
K. Hoe eerst? T. Door reyn gebedt.
K. 't Dert is te seer beset
T. Met aerdsche saken.
K. 5. Maectt ruymt van binnen.
T. Hoe sal 'k beginnen?
K. Hoe groot u noot is owei-wegen.
T. Wat nuthepdt is daer in vooz my gelegen?
K. Noodts kennis die port aen.
T. Waer toe? T. Tot God te gaen.
K. 'k Wil/ nau raedt/ bestaen.
T. Goe wil krijgt segen.

Mat.
119.
104.
Iac. 4.
8.

Mat.
7.7.

Iac. 4.
8.

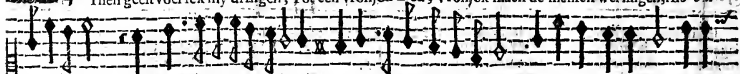
Mat.
13.22.

Onder den Perfoon van een Recht-bekeerde.

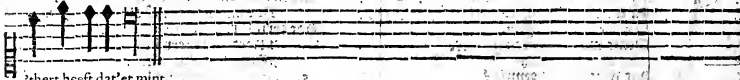
S A N G:

1 Bar.
17.9.**M**

Ynen geeft voel ick my dringen, Tot een vrolijk Lied; Vrolijk mach de mensch wel fingen, Als 't in



God gefchied. Hoe kan hy vreugd bedecken, Die na lang foecken vind? 't Moet al na vreugde ftrecken Als



'thert heeft dat 'et mint.

3 Bar.
50.12.2 't Is vermakelijck te fpreken
Van fijn droeffenis;Als, bedroeftheyds ftof geweken,
Vreugd' in plaetfe is.De mensch, dien, 't wijl hy wandert,
Het dool-padt valt heel fuur,
Gedenckt, als 't na verandert,
Met vreugd zijn avontuur.4 Bar.
1. 13.3. Lang had ick vergeefs geloopt
In mijn onverftand;

4. 'k Hoopten daer niet was te hoopen;

'k Socht daer ick niet en vând;
Op fnood' en aerdfche dingen
Hat ick mijn hert gefet;Door luft tot vryheydt, gingen
De ffinen recht na 't net.Moest ick het beminde derven;
't Hert en had geen ruft;Kond ick het fom-tijds verwerven;
't Stopten geen en luft.Cant.
5-6.

DOLINGS EYNDE.



De weelde en dertelheyt, was hem te swaer om dragen.
 Verandering hy kiest, die winckte hem vriend'lijk toe.
 Maer als hy quam in 't laeg, en voelde spot en slagen,
 En honger, dorst, en koud', doe was hy Doling moe.

- 'tVerstandt dat ramp sou' schutten,
En wist niet hoe het sou':
Het hert dat heyl wou' nutten,
En wist niet wat het wou.
5. Mijn gedachten liet ick weyden,
Weyden, wijdt en breydt:
'tEen ding was van 'taer verscheyden,
Doch t'saem ydelheydt.
- 'kSocht waer ick soeken konde,
Doch op een dool-compass:
'tWordt niet op Aerdt gevonden
Dat noyt op Aerdt en was.
6. God, die goedt is, liet de stralen
Van sijn Heylig Woordt

Cant.
3-1.Rom.
10-17.

- Op mijn hert van verre dalen;
'tLicht sloeghajlings voort;
'tHert uyt den stof geheven,
Sach (doch door schemering)
Een weg die na een leven
Dat beter was, toe-ging.
7. 'tGoedt was schoon dat sich vertoonden;
En, hoe 'tnaerder quam,
Hoe 't in d'oogen noch meer schoonden
En 'thert tot sich nam;
De Liefd' begon t'ontvuncken;
Door lust van 'tHeyl hier naar,
Liet sich het hert beduncken
Geen weg en was te swaer.

Bier
1-4

SANG: Als op 'tvoorgaende.

I I.

Us aen-ving ick vast met vreug - den, En (ghelijck 't my schein) Gingh langhs 'trechte pad der
deugh - den, Na het leven heen. Nochtans (hoe't was) inwendig, Had noch de ziel geen wre'e, ick voelden my
ellendig. Maer wist niet wie 't my de'e.

Bier
3-6.

Als

2. Als het hert' had 't geen 'tbegeerden,
Was het noch al vet;
Maer alz' haren wenfch ontbeerden,
Had de Ziel verdriet;
't Hert wou', wel deugd beminnen,
Soo lang 'tgeen Tegen vondt:
Scheen wel te staen van binnen
Als 'twel van buyten stont.
3. Van het grof vermaeck der sonden.
Die de wer'lt selfs laeckt,
Was de Ziele wel ontbonden
en niet in vermaeck:
Maer 'svleefchs subrijle luiten,
En menigerly begeert,
Die 'thet meest kan ontruffen,
Was noch niet al geweert.

4. En doe God nu diepe stroomen
Van fwaer ongeval,
Van ellend' en kruys liet komen,
Laes! was 't niet-met-al:
De nevels die verdwenen;
Allencken vand' de Ziel
Dat sy niet was dat gene
Daer sy sich eerst voor hiel'.
5. Liefde tot het salig leven
Had in 'theit wel ste'e,
Maer de aerdsche Liefd' (gebleven)
Woond' en was'er me'e:
De Ziel wou' geern na boven;
Mids dat' oock hier trooft vand.
Het hert wou wel gelooven,
Maer socht op Aerden pand.

Mat.
7. 17.Gal. 5.
17.

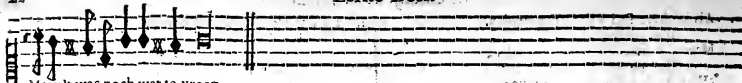
S A N G : Als op de voor-gaende.

I I I.

W

Aer-om was het, ô! mijn Ziele, Daer gy Hemelfch waerd, Dat u luiten noch so vie - len, Na de

Gaode Aerd? Gy aen-vingt wel 't aenschouwen; Maer noch niet klaer genoeg : Gyschepten 's heyls vertrouwen; Maer



Maer 't was noch wat te vroeg.

3. *Orat.*
24. 1.
2. 3. 4.
2. Gy faecht wel het land van vrede,
Als door eenen mist;
Maer op 'tpad dat Gy moest treden,
Was niet wel gegist,
Gy woud, door weinig leerens;
Licht weten wat het zy.
Wat anders is van veerens,
Wat anders van na-by.
3. *Mat.*
13. 12.
3. Soo lang God de aerdsche saken
Noch in voor-spoed liet,
Hoorden gy wel van versaken,
Maer verstond het niet,
Door swacken lust gedreven,
Bestond gy som-tijds wat,
En woud wel over-geven,
Maer niet al wat gy had:
4. *Tim.*
6. 4.
4. Door gebreck van welke weten
Wat sulck heyl aen-langt,
Fantaseerd' ick my een keten
Van 'tgeen niet t'faem hangt:
Ick wou' twee dingen knoopen
Waer aen geen knoopen is;
Twee wegen teffens loopen,
Maer liep-se beyde mis.
5. *Fac. r.*
6. 8.
5. 't Hert tot tweederley genegen,
Stondt staeg wanckelijck:

- 'tEen was 'tander in de wege:
'tEeuw'g, 'tVerganckelijck,
Het Aerdsch met vliet te soeken.
Was niet vol-uyt myn fin.
Het Hemelsch te bekloecken,
Belette d'aertsehe minn'.
6. Dus na beyden soeckend', locht ick
Geen van beyden wel:
Van 'tvergeeffsche soecken brocht ick
Niet dan heit-gequel.
'kSloeg acht wat and're seyden;
Doch al haer trooft was windt;
Laes! die my wilden leyden,
Die waren selver blindt.

S A N G:

In 'tsoetste van den May.

I V.

TGeloof allencken kleynder,
Waer heel se niet geraeckt,
Soo God 'tgesicht niet reynder
Had, door sijn Woordt, gemaeckt.

- De fchat van fijn genaden
 Wierd my fo op-gedaen,
 Dat ick des Levens paden
 Gants klaer voor my fack ftaen.
 Door 'tWoordt wel t'over-dencken,
 Vand ick de Deugd foo fchoon,
 En 'tloon dar God wil fchencken,
 Een fulcken waerden loon,
 Dat wief'er na wil varen,
 Nootwendig vleefch en bloedt,
 Met al wat aerdfch is, haren
 En gantsch af-fweeren moet.
 Ick fack dat fulck verfaken
 Geen vryicheyt en laet
 Tot toorn verwijten wrake,
 En al wat fme. t offchaedt;
 Tot pracht tot heerfching dwingen,
 Vv'andig weder-ftaen,
 En geen van al 't dingheit
 Die d'Aerdfche Daed' voor-ftaen.
 Dees ftaend (fack ick) kon maken
 Datm' hier ziel-rufftig leeft.
 Geen onruft kan hem naken
 Die alles over-geeft.
 Die niet heeft, daer het herte
 Hier trooft heeft of op ftaet,
 Gevoelt geen zielen-finerte
 Als God wil datmen 'tlaet.
 'tGeficht van God verkregen,
 De'e my met gronde verftaen
 Dat ick van beyde wegen

Maer een alleen moest gaen.
 'tMinft moest voor 'tmeeste wijcken;
 Te groot was my 'tverfcheel:
 Het Aerdfche liet ick ftrijcken,
 En koos een Hemelfch deel.

S A N G:

Als op 'tvoortgaende,
 Doorft

Quefta dolce Sirena *Pag. 8.*

V.

- H**Et beft heb ick verkoren,
 Dies is mijn hert verblijdt:
 Veel luft is hem geboren
 Die fijn Quel-luft is quijt
 Geen tonge, die de foetheyt
 En vreughd' ovt fprak of riedt,
 Die om en in't ghemoedt leydt
 Daer die keur recht gefchiedt,
 Maer met wat vreugden-ftroomen
 Wort na, de ziel vervult,
 Die van Deugd in-genomen
 En innerlijck door fult't,
 Van quaed en fond gefchevden,
 Nu een is met haer God,
 En door geweldt noch vleyden
 Af-treedt van fijn gebod.

511.
 10.42.

101.
 2.13.

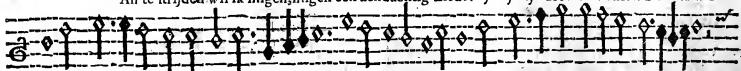
3. Wat Vreugd sie ick my moeten
 Nu ick bent op het pad
 Dat toe end' a'n de voeten
 Recht brengt na Gods stad
 Van 'tAerdsch ben ick ontbondens
 Mijn God en ick zijn een:
 Sterf ick maer steeds der sonde,
 De band kan noyt ontveen.
4. O dubbel, dubbel salig
 Die soo hier is gepaert!
 Wat tong is soo schoon-talig
 Die immer na sijn waerd,
 Kan na sijn waerd uyt-spreken
 De soetheyd van dien band
 Die ons, voor vrees van breken,
 Gods Geest laet tot een pand?

5. Mijn God, die, mijns gedachtig,
 Voor eerst my hierverkleent,
 En na met u soo krachtig
 Hebt door uw' Woord vereent,
 Maeckt desen grooten segen
 Geduerfaem over my,
 Tot dat ick op-gestegen,
 In wesen by u zy.
6. Wilt, Heylig God, my toonen
 En doen bemercken klaer
 Of yet in my mocht woonen
 Dat u noch tegen waer:
 Noch waer of worden konde;
 Op dat ick 'tflux uyt-roe,
 En geener sonden wonde
 Bedeckt in 'ther en voe.

SANG: Forgs Gaillarde.

Forgs Gaillarde.

An te strijden wil ik singen, singen een aendchtig Liedt: :f: :f: :f: Hoe de mensch die wel wil



strijden, heeft te strijden, en hoe niet. :f: :f: :f: Al de Werelt is vol strijdens: strijden is menigerhand: :f: :f: :f:

CHRIS-

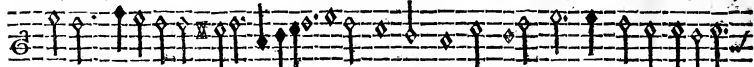
CHRISTELYCK GEVECHT.



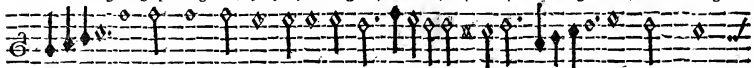
Den geestelijken Leeu ons aller ouden vyant,
 Benaut, en pranght, en klemt, den mensch, dat hy om bystant
 Zich keert, tot hem die Schilt, en Sweert, en Helm, kan geven.
 De gansche Rusting. d'Overwinning, 'tEeuwich leven.



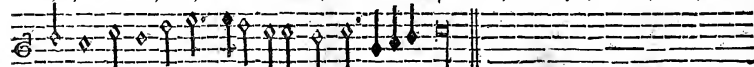
Strijden dijd som-tijts tot eere, strijden dient som-tijds tot schand. *sf: sf: sf:* Menig strijdt een dwaeslijck strij-



den om 't gering op 't ongewis; *sf: sf: sf:* Menig strijdt een wijslijck strijden om't geen strijdens waardig is.



sf: sf: sf: Som-tijts strijdt men hier een strijden dat met Godes wille strijdt; *sf: sf: sf:* Som-tijds strijdt



men hier een strijden daer den Hemel in verblijdt. *sf: sf: sf:*

2. Christen-mensche, wilt gy strijden, strijden dat ghy
 over-wint;
 Over-wint, dat gy der kroonen Kroon voor u bereydet vint:
 Sob moet ghy verstaen en weten, Waer-om ghy den strijdt
 aen-gaet;
 Wie u Vyant; welck het Wapen daer men hem me'e we-
 der-staet.
 Die niet weet waer-om hy strijden, volgt niet recht sijn
 Capiteyn:

Die sijns Vyandts niet is kundig, achr hem, tot sijn scha'e,
 te kleyn:
 Die niet heeft waer me'e te strijden, schoon hy al den strijdt
 niet vrucht,
 Wort in 't strijden licht verflagen, of geraeckt stracks op de
 vlucht.
 3. 't Strijden dat gy hebt te strijden is om aerdsche eer
 noch lof;
 Is om geene Wereltslusten, vrienden, magen, huys noch hof;
 Is

2 4e)
10. 7e
4.

Is

Is om niet Vergaenelijcks: het zy wat Weelde, Eer, of
Schat:

Christenen zijn hier uyt-landers, sonder vaste Erf of Stadt.
Wie sal strijden om 'tverwerven van het geen hy niet en
acht?

Wie kan vechten om't behouden van 'tgeen hy noch heeft
noch acht?

Wie wil krijgen om't ver-krijgen van een ding 'twelck, als
hy 't heeft,

Groot gevaer van meerder schade, met veel angst en sorgen,
geeft?

4. 'tStrijden dat gy hebt te strijden, uwe Slag dien gy
hier slaet,

Is niet met den swacken Mensche, die uyt vleesch en bloet
bestaet:

Is niet met den swacken Mensche, die, uyt stof te saem ge-
bracht

En genoodtschickt om te sterven, kleyn en nietig is van
kracht:

Is niet met den swacken Mensche, die u (hier op Aerden
vreemt)

Als hy alles komt ontnemen, dan noch niets van 't uwe
neemt:

Is niet met den swacken Mensche, die maer aen het lijf en
taft,

En wanneer hy komt op 'thooghste, 'tleven neemt, en u
ontlast.

5. 'tStrijden dat gy hebt te strijden, en in God gestreden
word,

Is met Stael noch eenig Wapen daer men menschen-bloet
me'e stort.

Wat behoeft hy 'tYfren harnasch die alsulcken vyant heeft
Welck, uyt vleesch noch bloed bestaende, 'tlienlijk lijf
geen wonden geeft?

Waer toe sal hy 'tStael gebruycken die al 's Werelds
Schoon en Soet

Niet so waert wil noch kan achten als een druppel men-
schen-bloed:

Als een druppel bloed van menschen: dien men al-rijdt
goedt, voor quaedt;

Segening, voor vloeck moet geven; liefde schuldig is voor
haet.

7. 'tStrijden dat gy hebt te strijden is om 'teeuwige He-
melsch Goed.

'tGoed soo seer van hem behijdet met wien gy hier strijden
moet:

'tIs om Eer die van den waren Eerder, God, wort toe-ge-
leyt;

Eer en lof, waer van de Kroone niet verdord in eeuwigheyt;

'tIs om Rijkdom en om Schatten die noch roest noch mot
en schend:

En bewaert in't bovenst' Boven, dief noch roover oyt ont-
wend:

'tIs om een de hoochste wel-lust, die steeds duurt, en soo
Verfaet

Dat de lust omhaer te proeven nimmer-meer nochtans ver-
gaet.

7. Uwe Vyand (sterck); ja stercker dan al wat sich sterck
beroemt;

Vorst en God van dese Werelt, in Gods Woord te recht ge-
noemt)

Is een Geest: niet Een; maer eenig, en van talle-loos getal:
Die

Die u omgaet, boven sweeft, en stedig loert op dijaen val:
 'tIs Hy, die des vleesch begeerten en der sinnen eygen lust,
 Door veel duyfsend listigheden tegen u ten strijde rust:
 'tIs Hy, die de schalcke vonden van zijn dienaers (hier en daer)
 Weet te sturen: uwe Vyandt is de gantsche helsche schaer.

S A M G:

Als op 't voo'gaende.

I I.

TWapen dat gy aen moet hebben, daer gy mede moet te veldt,
 Daer ghy strijdt me'e moet beginnen tegen 't Geestelijck geweldt,
 Tegen al't bedrogh en listen van een soo geswint Vyand,
 Is het Gheestelijcke Wapen 'twelck u Godt u schickt ter handt.
 Dit moet gy geheel aentrecken: niet een stuck en mach'er van:
 (Waer men hem maer bloot kan vinden; trefmen strax zijn vyandt an)
 Dit moet ghy geheel aentrecken, om, wanneer 't aen 't strijden geldt,
 Vast te staen; en onbeweeglijck, u te dragen als een held.
 2. Een Soldaet, om onbelemmert, rap, en vast te zijn van le'en.
 Moet geschort sijn met een **Gordel** rontsom om sijn lenden heen;

Een goet Christen, om tot strijden flux te zijn en vast te staen,
 En, door 'sBuycks vermaeck en lusten nimmer traeglijck toe te gaen;
 Nimmer yet te sluymer-ooghen: moet Gods **Waerheyt** (die hem wijst
 Hoe men 'sLijfs behoeft', en alles wat de Werelt acht en prijst,
 In sijn waerd' en maet moet schatten en gebruycken) vast en stijf
 Rondt-om om sijn hert behouden, als een gordel om het lijf.
 3. Om het hert (fonteyn des levens) van quetsuur te houden vry,
 Heeft een aerdsch Soldaet van nooden dat sijn borst behar-nascht zy:
 Om sijn hert (fonteyn van Deugde en van alle doen en laet) Scheut-en steek-vry te bewaren voor al 'sDuyvels list en raedt:
 Om den lust en wil tot sonden, staeg en ernstig te verhoen,
 Heeft een Christen-Krijgs-man Deugd-lust en **sticht-berdicheyt** van doen.
 Deugd-lust, die hem een **Worst-wapen** en onbreeckbaer staal verstreckt
 Tegen in-breeck der begeerten, die de Duyvel steeds opweckt.
 4. Een Soldaet, die in den oorlog menig-mael verplacet-sen moet,
 Heeft van doen (om wis te treden) sterke **Schoenen** aen sijn voet;
 Een goet Christen, die op Aerden heeft een ongestadig lot,
 Als

Als hy veel-tijds veel moet swerven, in den dienst van
 sijnen God,
 Brengt, al waer hy komt gewand'len, waer hy aen-land of
 verkeert,
 (Na den aert des Euangelijs, hem van sijnen Heer geleert)
 Brenght al waer hy komt, als Schoenen aen sijn voeten
 voor sich me'e
 Een gemoet en hert dat **verdig** en gewilligh is tot **bre'e**,
 5. 'tGrootst gevaer dat een Soldaet heeft, is, van steen,
 vuer, en geschut,
 Om dit wel te kunnen mijden, is voor al sijn **Schild** hem
 nut:
 'tHoochste leet waer me'e de Duyvel, als hy heeft vergeefs
 bekoet,
 'tChristen-herte komt bespringen, is, vervolging, haet en
 moort.
 Dit zijn 's Duyvels vuyr'ge-schichten, 'twapen daer hy
 sterckst me'e kampt.
 Hier is ons 't **Geloof** van nooden, als een Schildt daer 'cal
 op schampt:
 Wat vraegt hy na galg, na radt, na swaert, na vuyr, na alle
 quaedt,
 Die 'tGeloof heeft dat God alles loont met loon die noyt
 vergaet
 6. 'tLaetste stuck van sijn Schut-wapen, dat een Krijgs-
 man neemt en set
 (Om voor wonden te bevrijden) op sijn hooft, is sijn **Hels**
met:
 'tLaetste stuck van uw' Schut-wapen 'twelck gy nu ten
 strijdt bereydt.
 Moet aen-vaerden, is den Helm van wisse **Hoop** der **Sal**
lichejdt:

Hoop, die u verstant en sinnen vast doe staen in Christi
 Leer,
 En door geene tegenheden dencken om een ander heer.
 Hy sal vruchten nochte vluchten, die, met sulcken Helm
 voor-sien,
 Harde slagen kan verdragen, en den Duyvel 'thooft durf
 bien.
 7. Niet genoeg is 't, dat een Krijgs-man schut en scherm
 voor wonden heeft,
 'tSwaerd moet hy daer neven dragen, daer hy selfs me'e
 wonden geeft;
 Niet genoeg is 't, dat een Christen heeft waer meed' hy
 quaed af-weert:
 Maer hy moet oock 't **Swaerd** aen-gorden, daer hy mede
 sich verweert,
 En parthy de vlucht doet nemen: ja soo dapper komt aen
 boord
 Dat hy eynd'lijck 'tsrijden mijde. Dit is 't **Swaert** des
Geest/ Gods Woord:
 Woord, dat alle 's Vyants listen klaer ontdeekt en van ons
 drijft.
 En in **Waerhejd** / **Wede** / **Deugt-lust** / **G'loof** / en
Hoop de Ziele stijft.
 8. Christen Krijgs-held, dit 's uw wap'ning daer gy me'e
 ten slag moet tie'en.
 Hier met heeft uw Capiteyn, de Sonne Godes selfs gestre'en:
 Sels gestre'en, en over-wonnen. Maer noch een ding
 hoort'er by:
 In't **Gebedt** moet gy oock waken en geduerfaem zijn, als
 Hy:
 In't Gebedt en nedrig smeecken: 'twelck, als 't ny't 'sgeests
 grond on-schiet,

Diet.
7.Diet.
18.

Als een pijlten hemel gaende,maect dat gy veel hulp ge-
niet :
Hulp,waer door gy 'tGeest'lijck Wapen stercker dan voor

heen begeert ;
Soe begeert, verkrijgt, verkregen, hout en wel gebruycken
leert.

S A N G: Mijnhert is bedroeft bet in den doodt.

III.



E Kroon is niet so waerd en soet, Waer aen men licht geraken kan,
Dan die; ghehaelt door sweedt en bloet, Niet staet ghereedt voor

alle man.

2. Dat d'Aerdsche mensch het hoogste Goed
Goed-dunckentlijck verhopend-erf,
Is om dat hy niet wel bevroed
De waardigheyd van 'sHemels erf,

3. Die in sijn horte na waerdy
d'Onsterfelijskheyd heeft geschat,
Geloofd' eer dat'er niet en zy
Dan dat menz' heeft door-lichter pad.

VOORNEMENS BEKRACHTIGING.



Wie Christelijke winst, int bouwen van sijn' Ziele,
 Benerstigt, moet den boom der sonden gantsch vernielen,
 Den wortel moet reyn wech, met nauwe opmerck en achtig,
 So thoont men inder daet *Voornemens Recht bekrachting.*

SANG:



Y klaegt dat gy al-tijdt, Verwon-nen word in d' in-nerlijcke strijdt;

Ia schier meest Als de Geest, Diep bevrees't, Voor het quaed met gant-scher

krachten, Sich wil wachten : Daer de sond, Houd haer grond, Helpt geen



trachen.

2. 'tVoor-nemen geeft geen baet
 Soo lang noch 'thert de Liefde leven laet,
 Daer die blijft,
 Port en drijft,
 Sterckt en stijft,
 Voed en stouwt-se d'aerdsche sinnen,

't Sterckst moet winnen.
 Soeck, waer 'tzy :
 Hier moet gy
 'tWerck beginnen.

3. Wilt gy dat 't vuer niet brand :
 Soo doof het uyt, of doe het aen een kant.

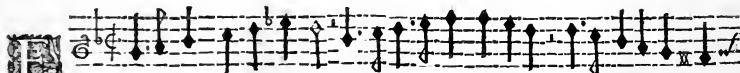
Die Parthy
Laet voogdy
Hoe kan hy
Oyt (Hoe vast oock voor-genomen)
Boven-komen ?
'tis te slecht,
Sich (noch knecht)
Heer te dromen.
Ontwo. telt uwen boon,

In dien gy wilt dat daer geen vrucht van koom.
'tis de Leer
Die de Heer
Gaf wel eer :
Alles om sijn School te naken)
Te verfaken.
Roey Liefd' uyt :
U besluyt
Sal 'tWit raken.

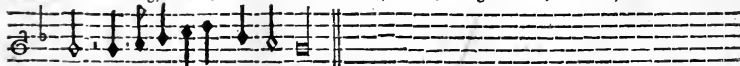
Wel-doen en Vrolijk zijn.

N. N. aen den Autheur.

SANG :



Er gy, Vriend, van hier vertreckt, Wilt my bid ick, doch gedencken, En met rijm dat troost ver-



weckt, Gunstig onverdiend beschercken.

1. Schenckt my van de Troostel-wijn,
Waer met d'opper-scheneker vulden,
Uwe kruyck in druck en pijn,
Die 't u al deed' duldig dulden.
2. Sorge, sieckte, herte-leyd,

3. My gestadelijk om-ringen :
Wroeging my een nettebreyd
Dat mijn Ziel niet kan ontspringen.
4. Licht u wondert dat ick ga
Tot een die heeft meerder liden :

E

*k Weet

- 'kWeet niet vriend, maer ick versta
Dat gy vaster zijt in 't strijden.
5. Elck sijn quale swaerder weegt,
Doch die Godes gunst mach nutten,
Licht in geen gevaer beweegt
Door d'onwankelbare stutten.
6. Of my sieckte, druck, gevaar,
Ballingschap ja doot om-randen
Smaeckt' ick Godes gunste maar,
Brekensoud' ick al hun banden.
7. Maer Gods trooste, gunst of Geest
Kan ick in mijn Ziel niet smaken :
'tLijf geplaegt, de Ziel bevreest,
Lijdens troost vergeefs na haken.
8. Dit is, vriend, mijn opper-quael,
Quale grootst van alle qualen,
Daer by mijn druck al-te-mael
Weerdigniet is om verhalen.
9. Hoe-wel ick mijn qualen schat
('tZy bekend' of seer verborgen)
Wel soo swaer om swelgen, dat
Menig soud daer aen verworgen.
10. 'kWeet de tijd die alles slijt,
Slijt het tijdelijcke lijdens ;
'tLijden maect geen Ziel onblijd
Dien Gods Geest en gunst verblijden.
11. Maer de Ziel en lichaems heyl
Mist die tred onwisse treden,
Struyckelt op den weg onveyl,
Valt en breeckt vast al sijn leden.
12. Van den dranck u toe-gedeelt,

- Deelt my weder in't medoogen,
Eer mijn quael te veel verveelt,
En ick werd in't graf getogen.
13. Van den Sterckiten gy gesterckt,
En getroost door d'opper-Hoeder
Door Gods Geest (die in u werckt)
Bid ick troost u mede-broeder.
14. Eer gy dan vertreckt vriend,
Neemt my eens in u gedachten,
En my met u gaven dient
Om mijn Ziele-zeer te sachten.

Amicus tuus quem nosti.

D'Authour aen N. N.

S A N G :

Nu leef ick in verdriet &c.

- D** It lang (door sieckt vertraegt) rijm-werckjen
sent u toe
Een die in vrienden dienst wel swack, maer noyt
is moe.
- Niet als die dat sich roemt 'twelck u gedicht hem heet.
Maer als sulck die, ten deel, Gods Recht ten minsten weest
2. Niet om dat gy van hem behoest te zijn geleert,
Maer om dat gy 't van hem soo ernstig hebt begeert :
Niet dat hy dit of dat op u alleen juyt past :
Maer wil slechts dat gy selfs, dy selfs in 'the te tast.
3. En staet het soo met u als uwe pen my sey :
Quaels oorfaeck, en oock hulp, hebt gy hier alle-bey.

Maect

Maer hebt gy 'tfechs uyt lust, of om de kunst gestelt :
Soo is 'rvoor die foo sijn als u gedicht u meld.

4. Voor my, het is my ernst : en 'twaer weeld' in mijn
geest,

Dat slechts de reden troff', en gy vry 'tdicht niet preeft:

Dat slechts de redens kracht tot Deugdes daden dreef,

En ick vry eeuwelijck verachte rijmen schreef :

5. Dat slechts een Ziel hier door geraeckt' uyt 'sdoods
gevaer,

En mijnes naems gerucht vry eeuwig doncker waer.

Gebruyck ick, daer ick kan, bevalligheyd van kontit :

Niet My, maer 'tgeen ick soeck, soeck ick daer mede gonst.

6. Een sieckelijcke maeg (hoe wel't ter sieckt niet geeft)
Neemt 'tbitter beter in als 'tsoet om-struycksel heeft.

Het cierelijcke vat en geeft den dranck geen smaek ;

En nochtans doet het me'e den drincker al vermaeck.

7. Door lust noch goed, noch quaed, te leyden, heeft be-
scheyd

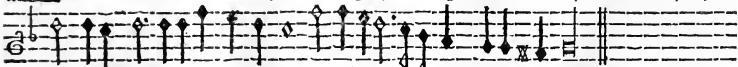
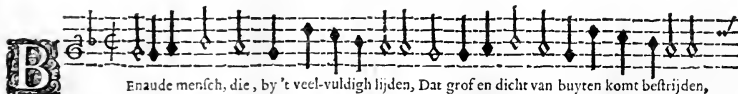
Wanneer de lust (hoe kindsch) door waen tot waarheyd
leyd.

Hier tusschen, vind u geest hier in yet nuts of soets :

Gebruycket, en danck God, Beschaffer alles goets.

T R O O S T - R Y M.

S A N G : Psalm VIII. Item :



2. Die val' ververt in 't net van nare wroeging,
Leeft sonder vreed' en ware herts benoeging ;
Uw nood (ick ken 't) is groot, ja over-groot,
En doet u daegs wel meer dan eenen dood.

3. Hulp is u wensch ; vertroosting, u begeeren,
Die smert erkent, heeft wil om smert te weeren ;
Die wil, soeckt raed ; die soeckt, vind dit of dat ;
Die d'in-gang vind, raecht licht ten eynden 'tpad,

4. Hulp is u wensch : en evenwel kond't wesen
 Dat ware hulp u quael niet sou genesen,
 Om dat mis-schien het hert, al siende blind,
 De smert wel haet maer noch de wond bemind;
5. De smert alleen gefint is te verdrijven,
 Maer smerts fonteyn,ter schuyvl wil laten blyven;
 Waer door 'tdan sucht en hoopt na medicijn
 Die 'tof noyt vind, of die niet heeft dan schijn,
6. Verwondert u de vreemtheyd van mijn seggen?
 'tLeyd diep en vast al wat men geen laet leggen,
 De mensch bedriegt een ander als hy kan;
 Sijn eygen hert bedriegt hy toe end' a'n.
7. Wel aen dan die u selven recht bekent zijt,
 En 'sherts bedrog door scherpe wacht ontwent zijt;
 Of valsche vrees, of sieckr', of sonden zijn't;
 Dat vreugdens Sonn' u Ziele niet beschiynt.
8. Waen-schrick en angit uyt mangel dat in 'tbloed is,
 Of krijgt, of houd geen plaets, wanneer 'tgemoed is
 Door wae. heyds leer genadelijck verlicht,
 En van Gods wil ten rechten onder-right.
9. Die Godes wil uyt't Woord sijns Soons verstaen heeft,
 Weet of lay uyt of na 'tricht-loot gegaen heeft.
 Dies voelt sijn Ziel noch smert noch hert-gequel,
 Dan als sijn gang af-wraeckt van Gods bevel.
10. Kom nu die geern u herten-leet soud koelen,
 En niet kont recht van 'tgeen gy voelt, gevoelen;
 Zijt gy belust te weten waer 't u let;
 Kom, spiegel u in Gods vol-maecte Wet.
11. O hebt gy die getrouw'lijck na-gekomen;
 Wech met de vrees en 'tongegrondeschroomen;
 De nevel ruymt, de bulleback verdwijnt

- Die uwe Ziel ten onrecht heeft gepijnt.
12. Het goet gewee't, uyt-weldoens kund geboren,
 Nee mt we'er sijn plaets, door kleyn verstand verloren;
 Doet we'er sijn werck; en vry van d'ij'd'le smert.
 Geeft Godes vreed' een herberg in het hert.
13. Soo 'tsonden zijn (geli, ck men meest siet beuren)
 Die u den Geest ontroofstelijck doen treuren:
 Daer is, daer is geen ander troost noch raedt,
 Dan dat gy snel van sonden u onlaedt.
14. Is 'tveel licht 'tquaed van u voor-gaende leven,
 (Doch nu niec meer met wil van u bedieven)
 Dat u dien beul in uw gemoed aen-voed:
 Voor-leden schult quijt God om ware boet.
15. De goede God siet maer op 't geen dat nu is.
 Daer 's menschen hert vol-uyt van sonden schuis.
 Word oude schuld, hoe dicht op een gekiit,
 Door boet en be'e geboet en uyt-gewischt.
16. Maer zijn 't in u de noch-gepleegd' ondeugden,
 Die 's heiten grond wan-hopelijck ontvreugden:
 'tIs meer dan recht dat gy geen leyen hoopt
 Soo lang gy noch des doodes pad in-loopt.
17. 'tIs Meer dan recht, dat gy, noch onrechtverdig,
 Dat quellen lijdt. Die Helle zijt gy waerdig
 Soo lang u Ziel geen beter vruchten schafft.
 Sulck roept om troost, die nutter is gestraft.
18. Belet Gods mond de sprake niet t'ontijde:
 Sy maectt bedroeft, maer om te doen verblijden,
 In 't sondig hert is 't wroegen als een zout;
 Daer 't God een wijl van 'theel verderf door houd.
19. Met recht derft hy Gods over-waerde bly-pand
 Die vrientfchap houd met Gods geswooren vyand.

WELDOEN EN VROLIICK ZIEN.



De Man na Godes hart, vond in zijn Harp vermaeck
 Maer meest in Lof, en danck, die hy so God toe brachte.
 Soo blyd' en vrolijk zijn, met weldoen, dats de saeck,
 Dats 'tgeen dat God verey scht, Elck yv'rich sal betrachte.

- Die reyne God lijd in sijn eeuwigh rijk
Niets, niets onreyns: gelijk bemint gelijk.
20. Des erfs waer-pand en wil u God niet geven
Dan als hy 't erf u al heeft toe-geschreven;
De criftenis en eygent God u niet
Soo lang hy noch de Werelt in u siet:
21. Sod lang gy noch word ongetrou bevonden,
En wetens blijft oock in de minste sonden:
'tZy wat 'et zy van al wat is of leeft
Waer door u heit in deugd beletsel heeft:
22. 'tZy wijf, 'tzy kint; 'tzy vrees voor schand, voor
schade,
Voor armoed, voor all' hoe groote quaden.
Het vonnis staet: Na nu de mensche faeyt,
Word of de dood of 't leyen, na, gemaeyt.
23. Het vonnis staet, de weg is klaer gewesen:
Mijn Leereling en kan hy geen-sins wesen
Die alles niet op Aerden en verfaect.
Wat uyt-vlucht noch? de reden is te naect.
24. Wat is 't (helaes!) of schoon de mensche, by vlagen,
Door een gefocht en ongegrond behagen
Sich selven vleyd of trooft geeft in de sond,
En stopt met kracht Gods mede-ruyg den mond?
25. 't Kan wel een wijl bedriegen, maer niet helpen:
De wonde wel besolpen, maer niet stelpen.
In d'afsch word't vuyr gedeckt, maer niet gedooft.
En tegen danck word waarheyd noch geloofft.
26. Sijn eygen hert en kan geen mensch ontyluchten.
Oock mids in vreugd doet hem de knager sichten.
En schoon g'u selfs staeg-uyt bedriegen kond't:
Wat is 't als 't komt op 's levens laetste stond?
27. Dan opent eerst het hert sijn diepste kaam'ren;
Dan spreekt hy klaer, dien gy nu of doet raem'ren,
Of t'eenemael de droeve spraeck verstoep
En willens niet kond voelen dat hy kloep.
28. Het eenwig quaad, 't oneyndelijck verdeiven,
'tVerschricklijck vuer, 'tonweder-leeflijck sterven,
Sal in't genaken van dien oogen-blick,
'tHert schricken doen met veer een ander schrick:
29. Met duysent-werf groufamer angst doen schroomen
Dan nu noch wel in 't wanckel he t kan komen,
T'wijl 'tlevens staeg meer levens hope teelt,
En langer tijd van dag tot dag verbeeld.
30. Ach! sware pijn! onmog'lijck uyt te spreken,
En by geen pijn op Aerd, na waerd geleken,
Wanneer de mensch sijns wemens eynde siet,
En noch van God noch Werelt troost geniet!
31. Ramp-salig mensch, hou op van schemei-oogen,
Heb met u selfs, heb met u selfs me'edoogen.
Voor lange pijn kies korten arrebeeyd.
Volg Godes Geest terwijl hy u noch leyd.
32. De eerste uyr moet daer toe aen-genaem zijn.
Die 't nu niet is, kan morgen min bequaem zijn.
Geen mensch heeft borg van 't minste stipjen tijd;
Verlaet het quaed terwijl gy 's machtig zijt.
33. Verlaet het quaed eer 't selfs u gaet verlaten.
Elaus geweene (hoe bitter) kan niet baten.
Qua'e raed verraed: verraed maect achte-loos;
Achte-loofheyd broeyt Zot en Bor tot Boos.
34. Des Moorders eynd (waer van het onrecht duyden
De Ziel vermoord van veel onwijse luyden)
Bedrieg' u niet. Want wat bescheyd hebt gy

- Dat het juyst soo met hem was als met dy ?
 35. Dat hy (als gy) voor die sijn laetste stonde
 Wel oyt tot boet bequaemheyt heeft gevonden?
 Dat hy voor die sijn laetste ti oost-begeert',
 Sich niet al lang te voien heeft bekeerd ?
 36. Hier gaet gy los. En nochtans moest gy vast zijn
 Indien 't met grond op u recht kon gepast zijn.
 Al wat gy hebt, al waer gy oock kont sien,
 Wat is 't ? helaes ! Een ver-gheacht Mis-schien.
 37. En schoon 't wae: soo gelijk gy 't waent te wesen:
 Waer hebt gy oyt in 't heylig woort gelezen?
 Waer is belofft' uyt Godes mond gedaen,
 Dat het juyst soo met u, als hem sal gaen ?
 38. Waer Gods belofft soo klaer niet als de Son is,
 Daer gaet de mensch onwijselijck op 't onwis :

- Die 't onwis kiest, heeft in 't gevaer [schijnt] sin ;
 En die 'tgevaer bemint, vergaet in.
 39. Wat sal ick meer ? 't Geen gy my nu siet spreken,
 Voelt gy uw hert u dagelijks toe-pieken,
 U hert, dat (door onlust op 't rechte pad)
 Van God mis-schien, meer heeft dan 't gaern wel had.
 40. Wat sal ick meer ? nu kond gy, wilt g', ontspringen,
 De Reden neygt maer kan geen herten dwingen.
 't Is waer, haer kracht is Goddelijck en sterck.
 De Mensch nochtans moet willig selfs aen 't werck.
 41. Wat sal ick meer ? Waerheyd heeft weynig woorden.
 Noyt hoord' hy Mensch die oyt God selfs niet hoorden,
 't Begin en 't slot, is, Heyligheyd en Deugd :
 En met een woort : D O E W E L , E N Z Y V E R -
 H E U G T .

S A N G : Pluystofte que je te die La cause &c.

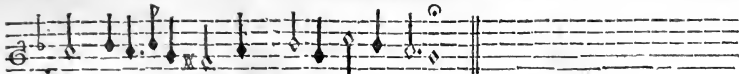


E mensch, door al sijn le- ven (Al is zijn oorspronck e'el) Met
 ramp en kamp om-ge- ven, Is in hem selfs niet veel. Geen Dier op Aerd,
 (Hoe kleyn van waerd) Soo vol el- lend, als hy is , Die (niet door
 DEUG-

DE VGDVELOOS-HEYTS ELLENT.



De nijd (ô wreede beul) ontstack die soo u Borst
 Dat gy na 't leven en na 't bloedt u Broeders dorst ?
 Wel; hebdy 't Godloos stuck bekomen na u lusten,
 Nu hebdy een gemoet dat nimmer u laet rusten.



Deugd, In God vervreugd) Van 't quaedite Quaed niet vry is.

2. Doo 't meer Verstaen en weten,
 Waer hy van Deugd niet leeg,
 Kon hy gelukkig heeten:
 Nu is 't hem in de weeg.
 De domm' Natuur
 Is 't niet soo suur
 Van ramp te zijn bestreden,
 Als hem, dien 't quaed,
 Veel dieper gaet
 Door over-leg van reden.
3. De Bee ten treft geen pijn
 Dan, die, en all'er, is:
 De mensch (door waen en schijnen
 In 't herte ongewis)
 Vrees't menig-mael
 d'Ellend en quael
 Die of niet eens sal komen;
 Of soof' aen-staet,
 Soo word het quaed
 Verdubbelt door sijn schroomen.
4. Proeft ny, door lust te bliffchen,
 Som-tijts een aerdsch ve maeck:
 Steeds speek'er onheyl tusschen,
 En schend der vreugden smaeck.
 Daer d' een ellend
 Som-wijlen end

- Sald' ander we'er beginnen.
 'tQuaed is vruchtbaer;
 'tEen broet het aer;
 't Oud heeft het Nieu steeds binnen.
5. En schoon hy al geduurig
 Met 't Avontuur soo stond
 Dat hy op Aerd, noyt truwig,
 Niet wederwaigs vond:
 Wat raed met 't hert,
 Waer uyt staeg smert
 En droefheyd op komt wellen,
 Door weet die 't heeft
 Dat hy niet leeft
 Soo God hem 't perck komt stellen?
6. Helas! wel ongenadig,
 Wel wreed is hy geplaeht,
 Dit van sijn hert gestadig
 Beklaegt, geknaegt, vertfaecht,
 Van elck gerieft,
 Getroost, gelieft,
 Bewaeyt met voor-spoeds winden,
 In plaets van heul,
 Een strengen Beul
 Iuyft aen sich selfs moet vinden.
7. En schoon het kon al wesen
 (Gelijk het schuer niet kan)

ONGELICKE STANT DER VROME EN GODLOOSE.



Noch tijd'lijk goet, noch eer, noch 'tkleetje a la Mode
 Den stand geluckigh maeckt, der Goddeloose en snoode.
 Maer by een groene Beemte, en Boom, en frisse Beecke
 Voed God de vrome, en doet haer mildelijcke queecke.

Dat hy heel sonder vreesen
Sijn Draed t'en enden span :
In bitter roet
Verkeert al 'tfoet

Als hy nu fiet voor oogen
Een hoop'loos Af,
Een wo' mig graf,
En 't Ziel-veriaed der Logen.

Uyt-breydinge over Psalm I. S A N G :

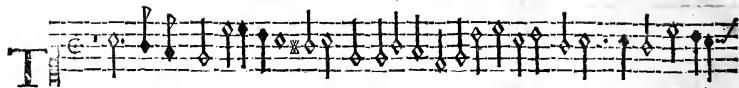


Eluckig wiens gemoed noch godde-loos aenraden, Noch om-gang,
noch gespot verlockt tot snoode daden : Maer die de Wetten Gods, op
Godes wil gegrond, Geschreven in het hert, al-tijd heeft in den mond.

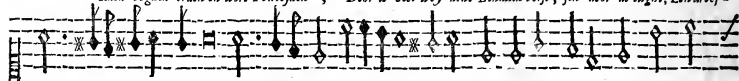
1. Gelijcker-wijs een Boom, waer neven komt gevloeyen
Een frische Water-beeck noyt op en houd van groeyen,
Maer, al-tijd blader-rijck, op sijn bequame tijd
Den gragen acker-man met rijpe vrucht verblijd :
3. Soosal de Vrome zijn, maer niet de God-verfmaders,
Moet-willighlijck verblind, haer eyghen Ziels verraders,

- Maer moeten zijn als 't stof, dat met een snelle vlucht,
Een draey-wind, heen en weer, verspreyd door
d'ydle lucht.
4. En als men voor de banck van recht gericht sal komen,
Hoe angstigh moet dan staen de schae der onvromen !
Want God bemint de Deugd, en al wie Deugde heeft,
Ghelijck hy fonde haet, en al wie sondigh leeft.

CANTUS

Pavaen Lachrimæ a 4. *Duodecimi Toni.*

Raen ooghen traen en wort Fonteynen , Door u veel wey-nen: Benaude borst, sen' door de lught, Een droef-

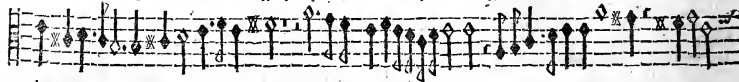


gefucht. Weyn mede. weyn al ghyoprech - ten, Weyn Godes knech - ten : Laet klaghe

A L T U S.



Raen , oogen, traen , en word :ff: fonteynen Door u veel weynen veel :ff: Benaude Borst, sen' door de lught. Een



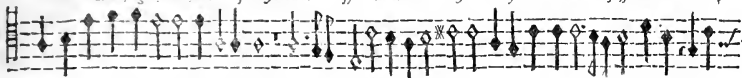
droef - - gefucht, en :ff: Weyn mede, weyn al gy op-rechte, Weyn Go - des knechten : Laet klagt ver-

T E N O R.

Pavaen Lachrimæ a 4. Duodecimi Toni.

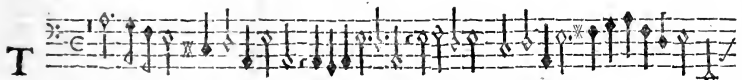


Rain, oogen, tracen, en word fonteynen wordt :ff: Door u veel weynen: weynen. Benaude borst, fen' door de lucht,

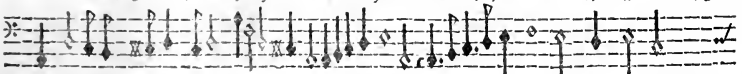


fen', :ff: Een droef gesucht. droef :ff: Weyn mede, weyn al gy op rechts, weyn Go - des knechten: Laet klagt versel-

B A S S U S.



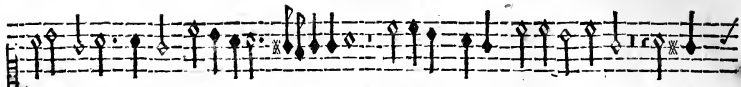
Rain, oogen, tracen, en word fonteynen Door u veel weynen: Benaude borst, fen' door de lucht, fen' :ff: Een droef ge-



sucht. :ff:

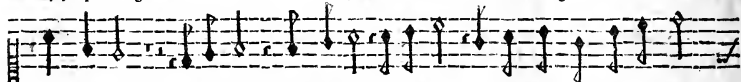
Weyn mede weyn al gy op-rechte, Weyn Godes - knechten: Laet klagt ver-

CANTUS.



verfchapt met getraen ten He-

mel gaen. Laet als twee beken, Vm' oogen leken, om den



mensch (helaas!)

Die in 't hert,

Stae h benert,

En verwert,

Door qua waen van vreugd en smert

A L T U S.



verfchapt met

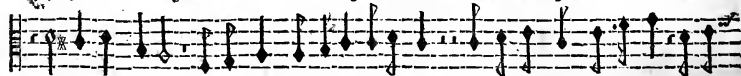
getraen ten He-

- - - mel gaen;

Laet als twee beken,

Vm' oogen le-

- - - ken



om den mensch (helaas!)

Die in 's hert,

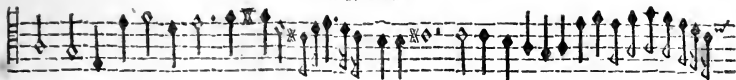
Stae benert,

En verwert,

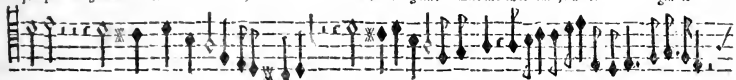
Door qua waen van vreugd en smert,

Soeckend

T E N O R.

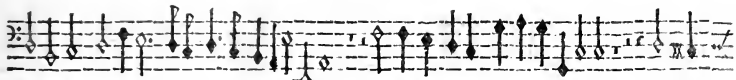


ſchape met getraen ver *sf:* ten Hemel gaen. Laet als twee beken, Vw' oo- - gen le-



ken, Om den menſch (helaes!) Om *sf:* *sf:* Die in't hert, Staeg benert, *sf:* En verwert,

B A S S U S.



ſchape met getraen ten He- - - mel gaen; Laet als twee beken, Vw' oogen leken, Om den



menſch (helaes!) *sf:* Die in't hert, Staeg benert, En verwert, Doorqua' waen van vreugd en

CANTUS.



Sockend heyl, van heyl veruert, Teffens wijs en dwaes. Geheel Nature, Wil mede treuen; Treur wat



treuren konde: Al't verdriet, 't Welck men sie, Dat geschiet, Daer de wer'lt van over-vliet, Is soo

A L T U S.



heyl, van heyl veruert, Teffens wijs en dwaes. Geheel Nature, Wil mede treuen; Treur wat

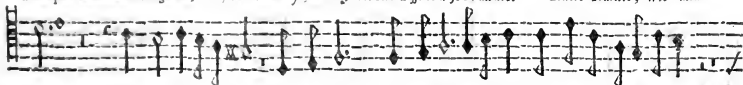


treuren konde: Al't verdriet, 't Welck men sie, Dat geschiet. Daer de Wer'lt van overvliet, Is so treuren waardig niet,

T E N O R.

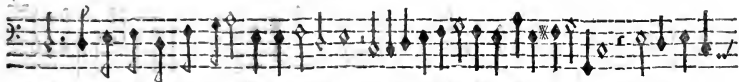


Door qua' wans van vreugd en sin:re) Soeckend heyl, van heyl ververt Tiffens wijs en dwaes. Gheel Nature, Wil mede



truen ; Treut wat truen konda : Al't verdriet, 'Welck men fiet, Dat geschiet, Daer de wer'le van overvliet,

B A S S U S.



sin:re) Soeckend heyl, van heyl ververt, Tiffens wijs en dwaes. Gheel Nature, Wil mede tru- ren ; Treut wat truen



konda: :ff: Al't verdriet, 'Welck men fiet, Dat geschiet, Daer de wer'le van overvliet, Is so truen's waerdig

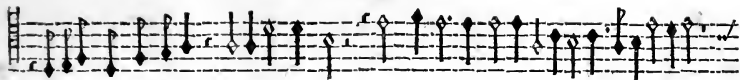
CANTUS.

treuens waerdig niet, Als des Menschen sondt. Wel liet gy staegh tranen vlie-ten HERACLITE:
't Is ghewis droeff'nis, te sien, De jamm'ren die op Aerd geschies.

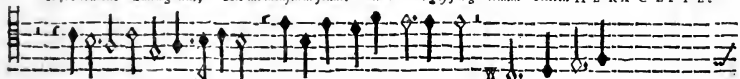
A L T U S.

Als des mens- schen sondt. Wel liet ghy staeg tranen staeg iff: vlieten HERACLITE:
't Is ghewis droeff'nis droeff'nis, te sien De jamm'ren die op Aerd geschien. met meer

T E N O R.

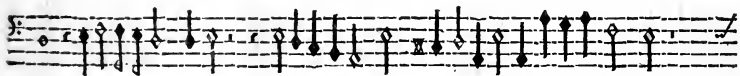


Is soo trauens waardig niet, Als des menschen fonds. Wel liez ghy flag tranen vlieten HERACLITE:

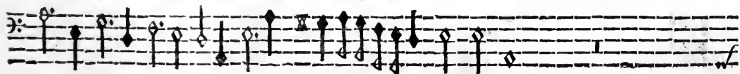


't Is ghewis droeffnis, te sien, De jam'm'ren die op Aerdgeschien. Met meey reden

BASSUS.



niet, Als des menschen fonds. Wel liez ghy flag tranen vlieten HERACLITE:

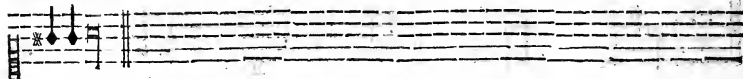


't Is ghewis droeffnis, te sien, De jam'm'ren die op Aerdgeschien.

CANTUS.



Mit meer reden weenen d'oo - gen Die sien mogen, Wat voor schat en Pads God geeft, Daer 'idomme hert geen lust

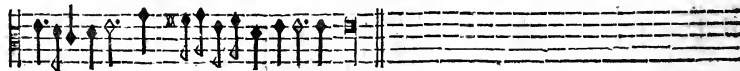


en heeft.

ALTUS.

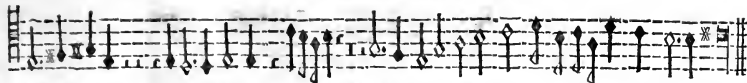


reden meenen d'oo - gen wenen - iff: die sien mogen :ff: wat voor schat en pat Godt



geeft, - - Daer 't dommo herts geen lust en heeft.

TENOR.



wenen d'ogen, - Die sien mogen - mogen, Wat voor schat en Pad God geeft, Dier 't domme hert geen lust en heeft.

BASSUS.



Met meer reden wenen d'ogen, Die sien mogen, Wat voor schat en Pad God geeft, Dier 't domme



hart geen lust en heeft.

CHRISTELYCKE KLACHTE.



O! wee, Jerufalem, foo riep eor Godes Sone;
 Met tranen ô! merck doch, wat t'uwen vrede eyft.
 Hoe fucht hy om ons heyl, hoe yv'rich gaet hy thoonen,
 Zijn gonft, als hy om ons, fo lijd, fo strijd, fo reyft.

SANG:

Doulants Lacrymz.



Raen, oogen, traen, en
word fonteynen
Door u veel weynen:
Benaude borst, sen'
door de lucht,
Een droef gefucht.
Ween mede, ween al
gy op-rechte
Ween Godes knech-
ten:
Laet fuchten tot den
Hemel gaen;
Vaag klagten aen.
Laet als twee beken,

Uw' oogen leken,
Om den mensch (helaes !)
Die in 'thert,
Staeg benert,
En verwert,

Door qua waen van vreugd en smert)
Soeckend heyl, van heyl ververt,
Teffens wijs en dwaes.
Geheel Nature,
Wil medetruren;
Treur wat truren kondt:
Al 't verdriet,
't Welck men liet,

Dat geschiet,

En de Wer't van over-vliet,
Is so treurens waerdig niet,
Als des menschen fond.

Wel liet gy staeg tranen vlieten

HE - R A C L I T E :

't Is gewis droeff'nis, te sien,
De jamm'ren die op Aerd geschien.
Met meer reden weenen d'oogen,
Die sien mogen,

Wat voor Schat en Pad God geeft,
Daer 't domme hert geen lust en heeft,

2. Rust, Ziele, rust noch niet van klachten
En treur-gedachten ;

Mijn stemme, geeft niet anders uyt
Dan klaeg-geluyt.

Ach ! ach ! ach ! ach ! wat menschen herte
Smelt niet door smerte

Wanneer 't soo grooten ydelheyt
Wel over-leyt ?

Verdoolde menschen,
Sot is uw wenschen,
En u paden slim :

't Ware Goed,

't Welck (hier soet
Voor 't gemoed)

Hier na vreugdig leven doet,
Treet gy schier als met de voet

En jaegt na een schim.
Gods Lieff'lijck trekken,
Gods ernstig wecken

DER GODLOOSEN NIETIGHEYT.



Stelt yemant zijne troost (vergetend' Godes bystandt):
 Op yet hoe Heerlijk 'tschijnt, hy wert des hoogsten vyand,
 End' of hy zich of and'ren schijnt so te behaghen,
 Sijn nietheyd sal hy selfs gevoelen, en beklagen.

Blijft u noch al by:
 Maer wat baet 't?
 Gy vermaet
 Heylfaem raet;
 Gods bevinde, die u quaed
 Willen schurten toont gy haet:
 Ach! wat rafemny!
 Aardsche mensch, in stof begraven,
 Slaef dei slaven,
 Kom we'er-om: 't is dom gedaen,
 't Getoonde dwael-pad noch te gaen.
 Maer die u van d'Heer der heeren
 Geen laesleeren,
 Hoort al voort na 't Woord van God:
 Geen wiffel weg dan sijn Gebod.

Uytbreyinghe over Psalm CXXIX. en XLIX.

Over Psalm 129.

SANG: Engelsche Fortuyn,

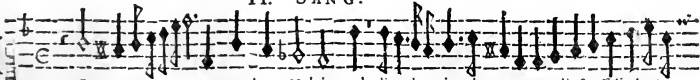
I.

S Y hebben my (soo segge Israël)
 Van jeuget op, door veelderley gequel;

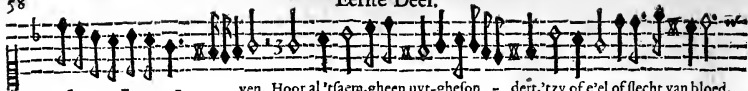
Van jeuget op mijn ondergang gesocht?
 Gefocht, maer noyt nochtans my overmocht.
 2. Gelyck een boer dwers door den acker rijd
 En dien al-om niet sijnen ploeg door-snijdt,
 Soo hebben sy oock op mijn lijf gedaen
 Door haer soo veel en ongenadig slaen.
 3. Maer hy die fiet op alles wat'er leeft,
 En, na verdienst, of loon of straffe geeft,
 Heeft haren strick en vast-geknoopten band
 Ontween geruckt met zyn vermogen hand.
 4. Sy moeten noch al t'saem te gronde gaen,
 En op de vlucht, die Zion tegen-staen:
 Sy moeten zyn gelyck 't bedrieg'lijck kruyt
 Dat by geval op hooge daken spruyt:
 5. Gelyck het kruyt dat dort eer 't is vol-groeyt;
 Waer over hy sijn armen niervermoeyt
 Die 't koren maeyt, en die 's in schoven bind,
 Sijn gragen schoot niec van verladen vind.
 6. 't Welck, niet geacht, van geen passerend' mensch
 Die't wassen fiet, krijgt desen goeden wonsch:
 De segen Gods sy over dy gestort
 Op dat gy lang en vol van vruchten wort.

Over Psalm XLIX.

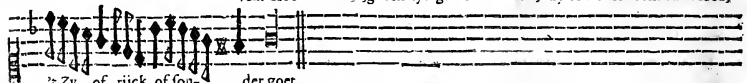
II. SANG:

H 

Oor na my, en merck gy Volcken, al die adem is ghegeven, Tot dit sterffelijke Le-
 H ven.



ven. Hoor al 'tfaem, gheen uyt-gheson - der, 'tzy of e'el of slecht van bloed,



't Zy of rijck of son- der goet.

2. Uyt mijn hert springt een fonteyne die de lippen op
doet breken
En den mond van wijfheyd spreken.
Goede dingen sal ick singen; en een ongemeen geluyt
Sal men hooren van mijn Luyt.
3. Waer-om sal ick, bang voor kommer, hert en sinnen
sich doen rassien
Om veel goeds by een te tassen ?
En my werpend' in de sonde van mijn boose we'er-
parthy,
Wachten sulcken eynd als hy ?
4. Siet het leven, doen, en wesen van de machtig' en
geld-rijcke,
Die so trots daer henen strijcken;
Die sich op haer goed vertrouwen; daer het hert sich
op vergroft,
Een de mond van zwets en pofst:
5. Kan wel d'een broeder d'ander, als hy nu de dood
siet naken,
Trecken uyt des doodes kaken?
Daer en is in al de Werelt, als de dood haer werck
6. komt doen,
Voor sijn leven geen rantsoen.
Want hy selfs, met al sijn schatten, al sijn goud-en sil-
ver-hoopen
Kan hem selfs geen leven koopen.
'tMach wat slepen, 't mach wat draelen: even-wel, hy
moeter aen.
Niemand kan den dood ontgaen.
7. Siet de wijse; siet de dwase; siet de menschen met
malkander:
d'Een die sterft soo wel als d'ander.
Hebben sy wat goeds of erven: sy beerven maer een
graf,
En een ander leeft'er af.
8. S'hebben haer verheven hayfen, haer vermaeckelijcke
hoeven,
En veel meer dan zy behoeven,
Somtjids denckt'er 'thert met vreughde, somtjids
we'er niet droetheyd a'n,
En nochtans men moet'er van.
9. S'hebben afkomst en gefachten, eer en gunste by de
men-

- menſchen,
 En ſchier al wat ſe wenſchen.
 Mochte men 't eeuwelijck behouden, (denckt haer
 hert) ô ! dat waer ſijn!
 Maer 'tmoet al verlaten zijn.
10. Als de Lente van haer luſten (die al ſteeds na 't eynd
 geſpoeyt heeft)
 Over is, en uyt-gebloeyt heeft,
 Sterven ſy daer heen als beeſten, daer geen leven
 meer voor is;
 Eeuwig wech in duyſternis.
11. Dat is immer groote dwaefheyd 't waerde leven ſo te
 enden
 En ſijn's Zielen heyl te ſchenden.
 Even-wel, die na haer komen, prijſen 't; en, als wel
 gedzen,
 Sullen d'eygen gangen gaen.
12. Daer-om evenſ' oock het ſelve dat haer dwafe Ouders
 erven:
 Sulcken leven, ſulcken ſterven.
 In het grafve deift-fe, knaegt-fe, ſchendt' een dood
 die over-wint:
 Als een wolf een ſchaap verſlint.
13. Sy doch, die alſulcke dingen noyt en pleegden, noyt
 en preſen,
 Daer en ſal 't ſoo niet me'e weſen.
 Eeuwig rotten en verderven blijft den Godde-loo-
 ſen by;
 Maer haer, vreugd en heerſchappy:
14. Heerſchappy en vreugd: wiens ſoetheyd in 't genie-
 ten over-ſoet is,

- Ia ſoo luſtig voor 't gemoed is
 Als den neuf, het lieflijck geurtjen dat vroeg in den
 dage-raet
 Uyt het dauwig kruytjen gaet.
15. Wat mach 't een God-looſe baten, niet te zijn en
 veel te ſchijnen?
 Sijnen ſchijn moet doch verdwijnen.
 Schoon 't en kracht ſal hem begeben: hy moet va-
 ren daer 't alvaert;
 Van het prachtig huys, in d' Aerd.
16. Maer de Heer (dat 's mijn betrouwen) ſal het eynde
 der onvroemen
 Over my niet laten komen;
 Maer ſal mijnen geeft bewaren, dat ick, van 't verder-
 ven vry,
 Mijne dood geen dood en zy.
17. Siet gy eenigh menſch berijcken en in eere hooch op-
 voeren.
 Laet u Ziel dat niet ontroeren.
 Siet gy ſijnen ſtamme bloeyen en dat hy verheven
 wert:
 Gadeit u geen nijd in 't hert.
18. d'Uyr van ſterven is ghekomen: Wat ſal hy met
 't goed bedrijven?
 Hy moet wech, en 't goed ſal blijven.
 Van ſijn ſchatten, van ſijn erven, volght hem niets,
 noch kleyn noch groot,
 En met hem is 't alles dood.
19. 'tIs wel ſoo, ter-wijl hy leven, en, door weeldig ſich te
 toeven,
 's Levens luſten noch mach proeven,

Sal hy daer op sich vertroosten; en te staen na lijfs
vermaeck,

Roemen als een fraeye saeck.

20. Maer wat helpt het, als hy, dwase, 't pad des doods
sal moeten treden,

Even als sijn Vaders deden?

Alshy, 't famen met dit leven, in sijn oog so goet en soet.

Eeuwig 't licht ontbeeren moet?

21. Kort: heeft yemand goet of erve, maer gheen wijf-
heyt in sijn faken

Om na beter goed te haken:

So verscheyd hy uyt dit leven even als het vee ver-
scheyd:

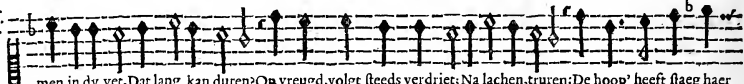
Sonder Deugd en Saligheyd.

SANG:

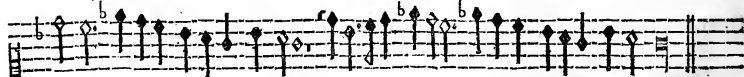
Gr. Cref.
1. b. 2.
9.
1. C. G.
7 b. 31.
2. 3. 9 b.
2. b. 17.



Erelt, met uw' schijn, En vermomde dingen Ach! hoe seker zijn Uw' veranderingen! Waer vind



men in dy yet, Dat lang kan duren Op vreugd, volgt steeds verdriet; Na lachen, truren: De hoop' heeft staeg haer



vreesen; 't Genieten, zijn benaut verlangen: Al wat in u mach wesen, Is met sijn Ydelheyd om-vangen.

2. 't Bloempjen, dat nu staet
Tot vermaeck van elcken,
Eer een uyr om-gaet

Sal 't mis-schien verwelcken:
't Gediert dat d'oor vermaeckt
En singt in blyheyd,

's WERELTS YDELHEYT.



Heer Haman was in Top, niets stond hem schier te vresen.
 Hoe haest'lijk quam het op, 't spul dreygde hem uyt te wesen.
 't Gebeurde niet alleen, dat hy vernieticht wert,
 Maer sinaed, en galg, en strop, brack hem 't verydelt hert.

- Weet niet hoe haest hem naeckt
 Verlies van Vryheyt :
 Niets, dat een vaste uyr heeft.
 Licht meynt de mensch, door voorspoed droncken,
 Dat hy 't geluck in huer heeft :
 Maer 't dooft snel uyt, dat snel kan voncken.
3. Laes ! wat snelder keer
 Nemen Aerdsche staten !
 Hoe vlack sijns ne'er
 Die noch korts hooch saten !
 Die, eertijds in gebied
 Van Steed' en Landen
 Nu zijn gedaelt tot Niet,
 Met smaet en schanden ;
 Die, (som) door trouwe ganghen
 In haren last en moey'lijck slaven,
 Nu moeten Wet ontfangen
 Van die sy selfs eerst Wetten gaven.
4. Ach ! hoe dooft het hert
 Dat sich hier laet binden,
 En in enckel smert
 Vaste vreugd wil vinden :
 Dat rust in onrust raep ;
 En wil door droomen,
 Waer aen het sich vergaep,
 Tot Ziel-heyl komen.
 Maer (och !) wie kan besinnen

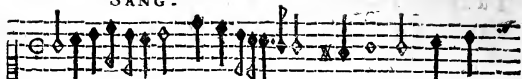
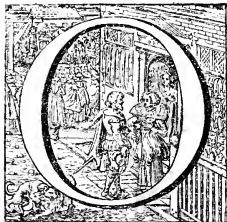
- Hoe dwaes die mensch sy van gedachten
 Die, om een Niet te winnen,
 't Een datt'et al is, niet wil achten ?
5. Of ick schoon nu swerf,
 Eensaem en verlaten,
 Sonder land of erf,
 Steeds op vreemde straten ;
 Al wat vergaet en vliet
 Is niet van 't Mijne.
 Hy mist ter Werelt niet
 Die blijft by 't Sijne.
 O ! die in 't end kan raken
 In 't eenwig vreugden-huys sijns Heeren,
 Al 's Werels waen-vermaken
 Wil sulcken dienaer geern ontbeeren.
6. God die mijn Gesicht
 Door de held're stralen
 Van uw Hemelsch licht
 Hebt gevrijd van dwalen,
 En 's Werelts valsch bedroch
 Klaer doen aenschouwen :
 Laet my die oogen doch
 Al-tijdt behouwen :
 Op dat, als ick dit leven
 Onondig leef in al mijn handel,
 Het land my werd gegeven
 Daer ick nu met mijn geest vast wandel.

TYDELYCK LOON VAN QVAET EN GOET DOEN.

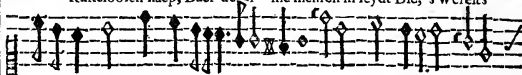


Al leed Jäiri Soon, Hoopseyd' hem 'tsal verand'ren,
 d'Hoovaerdige Haaman, wert noch eenmael plagens moe.
 'tSal God verdrieten, of, wie weet hoe gy elck-kand'ren,
 Ontmoeten fult. 'tgebeurd', maer weynigh dacht hy, Hoe.

SANG:



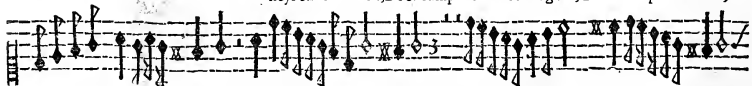
Rustloofen slaep, Daer de ar- me mensch in leydt Die, 's Werelts



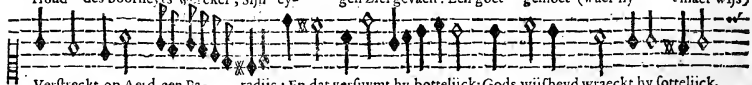
vriend en knaep, Sich der sond' en y- delheyt, Over heeft gegeven e ntot



heyl en le- ven, Door ramp en doot wil gaen, In wat dieper kercker,

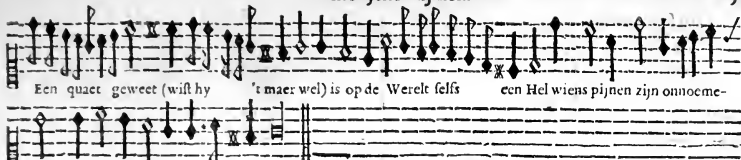


Houd des boofheys wercker, Sijn ey- gen Ziel gevaen! Een goet gemoet (waer hy 't maer wijs)



Verstreckt op Aeid een Pa- radijs: En dat versuymt hy bottelijck; Gods wijfheyd wraeckt hy fottelijck,

Een



lijk: En dat behoud hy don- melijk.

2.
Den brand en scherp gebijt,
Dien sulck mensch, 't eenigen tij',
Inwendig voelt en lijd
En na wensich niet kan voor-by,
Soeckt hy wel te smooren,
En niet meer te hooren
Die stomme herten-spraak;
Soeckt hy wel te sussen,
En den brand te blussen
Door sondelyck vermaeck
Maer [och!] 't is al vergeefs bedocht;
't Is by sijn vyand hulp gesocht;
Pijn-stelling, in d'oorfaeck van pijn;
Genefing in dood'lijk venijp.
Zout-water kan geen dorst verlaen.
Vuur by vuur, doet geen vuur vergaen.
't Gebruyck van sondelycke lust
Deur-troost geen hert in sond ontruist.
3.
Vergeefs is 't dat hy jaegt
Na al wat vreugd is of schijnt,

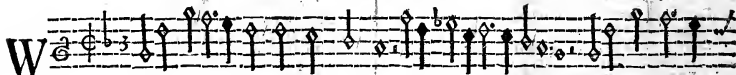
Die den Beul met sich draegt
Die hem onophoud'lijk pijn.
Hy soeckt met-gefallen
In sijn pijnlyck quellen,
En gaet van ste'e tot ste'e:
Maer 't zy wat hy handelt,
Waar hy komt of wandelt,
Hy brengt hem selven me'e.
En noch is 't yet so lang sulck man
De stof' sijn schijn-heyls hebben kan:
Maer als hem die nu eens ontgaet,
(Gelyck geen ding hier vast en staet)
So quijnt in dubb'le pijn, de Ziel
Die sich door waen-troost onder-hiel'.
d'Onsaligst' is hy died'er leeft:
Die troost op God noch Werelt heeft.

4.
Hoe edel is 't gemoedt
Dat, in Gode valt gevest;
In alles wat het doet,
Streeft en arbeyd na het Best:

Dat sich tegen sonden
 En 's vleefchs schalcke vondt
 Heeft, als met stael, om-var,
 Deugdelijck en heylig,
 Segen-rijck en veylig,
 Is soo eens menschen pad,
 Sijn Ziel, woon-plaets van alle Deugd,

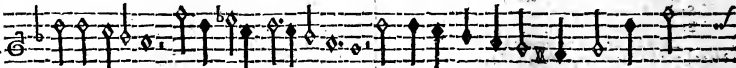
Vind niet in haer dan rust en vreugd ?
 Komt hem van Buyten quelling aen,
 Van Binnen kan hy troost ontfaen.
 Hoe hy hier streeft, hoe hy hier strijd;
 Waer hy hier leeft, wat hy hier lijdt;
 Hy vind in allerley geval,
 God, en hem selven, over-al.

SANG: Galliarde Essex.

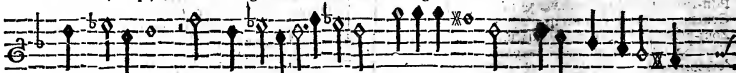


Wanneer de groote dag, die eens moet zijn, Aller dingen eynd sal geven : In wat een angst en

Sur.
 23. 0.
 30.
 31.
 0. J. 17.
 28. p. 16.
 6. 0. 16.



in-ner-lijcke pijn, Sal het fondig hert dan beven! Als d'oogen selfs aenschouwen, 't Geen Hier 't hert

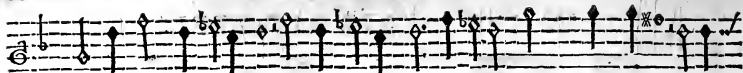


niet g'looven wou : Ach! wat bitterder benouwen, Laet laten rou ! Laes ! die daer gaet vertrouwen,

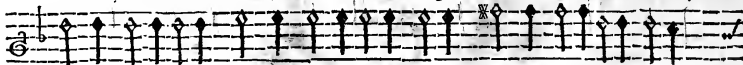
VAN 't LAETSTE OORDEEL.



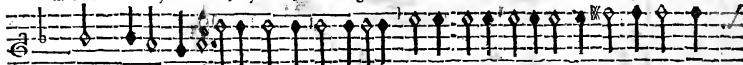
Die schrickelijke dach, des Werelts uysterste ende,
 Sal ons die groote God, al t'samen eens toe sende.
 't Vertoeven niet belet, elck Christen sulcx belijt,
 De komst, is wel gewis, maer ongewis de tijt.



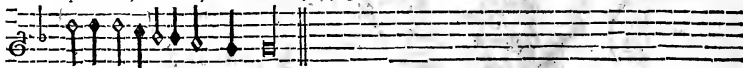
't Geen hy bill'ck mistrouwen fou', Als Gods Oordeel word gehouwen, Voelt 's Wer'lts ontrou. Hy wil,



maer waer kan hy vluchten; Hy sucht, doch vergeeffiche fuchten; 't Hert, vol vruchte-loofe vruchten,



Spreekt sijn vonnis uyt. Beter waer hy noyt geboren, Dan de stem te moeten hooren, Die hem uyt der



uyt-verkoren Blijde Wooning fluyt.

2. De dag toeft wel, en alles blijft soo 't was
 Dies gy meynt g'hebt niet te schroomen:
 Maer 't geen ten onpas komt, komt noch te ras;
 Traeg'lyck komen, is oock komen.
 God laet den Dag vertragen,
 Niet om dat g'ooock traeg zijn sult:
 Maer sijns goedheyt wel-behagen
 Word soo vervult.
 Den Sondaer wil hy dragen

In lanckmoedelijck gedult,
 Of mis-schien de straff en plage
 Sturf met de schuld.
 En of schoon veel duysend' Iaren
 Tot des Heeren dag noch waren,
 Sal u doch de Dood niet sparen,
 Die elck uyr zijn mag.
 In de Dood ('t zy hoe geleden)
 Is geen Tijd, dat wijft de Reden;

Over duysend Jaer, is, Heden:

Sterf-dag, Oordeel-dag.

3. Mensch, die, (hoe seer dit leven u behaegt)
 Steeds den dood hebt op de hiel,
 Had gy, voor Twee, die gy in 't Lichaem draegt,
 Duysend oogen in uw Ziele:
 Oog, om te konnen mercken
 Wat het is dat u ontbreect,
 En hoe gy door dwase wercken
 In ellend steect:
 Soo mocht de geest sich stercken

Dat (g'hoe seer 't vleesch tegen-spreect)
 Door u selfs tot Deugd te percken,
 Gods roorn ontveect.
 Laes! wat raed alsm' is aen 't hollen?
 't Rolt licht voor' geen is aen 't rollen:
 Valsche troost, die 't hert komt vollen,
 Werckt groot Ziel-verraed.
 'tBoek sijns herten wel door-lesen,
 Kon des Ziels ontoov'ring wesen:
 Maer door medicijn te vreesen,
 Blijft sieckt' even quaed.

SANG: Psalm XXXII.

I.

En Koop-man, die het e'el gescient beminden, Was lustig om schoon Peerelen te vinden. Hy teeg

van huys en toog van land tot land, Op hoop' of hy sijn gading yewers vand.

2. Hy vand een Peerl', die, schoon en uyt-genomen,
 Sijn hert alsoo met lust heeft in-genomen
 Dat hy al 't sijn terstond te gelde brocht
 En voor het geld des schoone Peerle kocht.

3. Dit steld' cer-tijds Gods hoch-beminde Soone
 d'Heer I E S U S voor; om schadu-lijck te toonen
 Hoe 't waarlijck zy gelegen met dat ding
 Daer hy den mensch van leed' en in voor-ging,

DE WIJSE KOOP-MAN.

Of van de ware verſakinghe ſijns ſelfs.



Die weerde Peerl Gods Woort, wort gantſch gering geachtet.
 Des Satans kramery, blinckt vele ſchoon in't oog.
 De wiſe Koop-man, ô ! wat anders hy betrachtet,
 Hy mintſe, en kooptſe, en thoont, dat al de reſt niet doog!

- Phil.
cap. 1.
v. 7. 8.
4. De schoone Peerl is 't pad na 't eeuwig Leven,
(Des Heeren Kennis, in sijn Woord beschreven)
't Welck menig Mensch noch vind, noch van en weet;
En die 't al vind, licht niet op-recht betreed.
5. Gods Soon beluft om 't ware heyl te schincken,
Doet voort in 't Woord, en laet schoon Peerlen blincken;
Tnoont 's Levens Weg, en komt een Goed aenbien
Dat vast bataet, doch Hier niet word gesien.
6. De duyvel (ons gesworen we'er-partheye)
Doet voort, en pronckt met valsche kleynodye
Valsch is sy wel, en Ziel-heyl ver daer van,
Doch sulcks, die 't oog op Aerd aen-schouwen kan.
7. Elck Mensch van 't quaed, uyt eygen aert, af-keerig,
En na 't geniet van heyl en rust begeerig.
Soeckt na 's Heyls weg; Dien gaet hy In, of Mis,
'Na 't hert of veel of min Deugd-lievig is.

SANG:

Als op 't vooz-gaende.

II.

- D**E mensch in 't quaed, door qua' gewoont ver-
doiven,
Daer Deugd-lust heel in 't hert is uyt-gestorven,
Stae: -oogr soo slip op 's duyvels kramery
Dat hy mol-blint, Gods wegen stapt voor-by.
2. Soo hem som-tijds Gods glans in d'oogen schimmert:
Straex woert in 't hert daer tegen aen getimmer:
Hy schouet het Licht, en mijd het pijalijck Woord
Dat hem sijn rust en sond-vermaeck verstoort.

3. 't Is waar, hy gaet te mets of veel ter Kercken:
Pleegt uyerlijck Gods-dienstelijcke wercken:
Heeft oock som-tijds van God en Hemel spraack:
Maer 't Hert had noyt daer van den minsten smaack.
4. 't Leyt fabels-wijs' in sijnen mond en herffen;
(So 't anders waer de waarheyt moest hem perffen)
Daer van te reden-kav'len dunckt hem fraey,
En klap't'er van gelijk een Papegacy.

SANG:

Als op de vooz-gaende.

Doch:

Benaude mensch, die by 't veelvuldig lijden.

Pag. 38.

III.

- D**E mensch, die, niet in 't quade gants versopen,
Voor waarheyts licht in 't hert wel houd een open;
Doch, wanckelijck, noch tusschen beyden zeylet,
En 't hert aen Deugd en Ondeugd heeft gedeylet.
2. Die Redens raedt som-wijlen wil betrachten,
En weder-om by tijden niet sal achtren:
In 't kleyne niet vol-trou, maer slof en las,
Kiest som-tijds 't Pad, maer treed'er meest we'er af.
3. Ten deel in 't licht, ten deel oock noch in 't duyfter,
Straelt hem in 't oog den aen-genamen luyfter
Van 's Heeren Peerl' en Goddelijck Kleynood:
Welcks Deugd en krachthy aen-siet voor seer groot.
4. Hy siet en merckt dat hier door is te raken
Tot vast geniet van eeuwelijck vermaken:

Noch

Mart.
19. b.
16. 17.
18. 19.
20. 21.
22. 23.Mart.
19. b.
16. 17.
18. 19.
20. 21.
22. 23.

- Nochtans, wat maect den koop-lust in hem slap ?
 'tGesicht (helaes!) van 's duyvels koomenschap.
5. Satan (doch dien hy niet voor sulckes siet aen)
 Heeft hy met sijn bedrieglijk' waer voort sien-staen.
 Waer by de Ziel onkundiglijk geraeckt ;
 Of meer of min sich slaef van heeft gemaect.
 6. Soo by den lust 't genieten is gekomen,
 En 't hert daer door van liefd' heel in-genomen :
 Of dan 't verstand al schoon wat anders siet,
 Liefd', ond en sterck, doet nieu en slap te niet.
 7. Eer 't God'lijk Licht ter deeg al-om kan stralen
 En sijne kracht tot in den grond doen dalen,
 Hangt 's duyvels list voor 'twelig hert een slot
 Na 't schoon kleynoot en bied hy na een bot.
 8. Is hy in lust soo diep noch niet verlopen :
 Een stercker treck heeft hy dan wel om koopen,
 En komt, en komt wel na, maer komt niet heel.

Marc.
 6. 2.
 20. 21.
 22.

- De Peerl' is schoon : maer Al is al te veel.
9. 'tKan anders gaen : (na dat dan in den Geeft is
 En wil, en moed) hier hebt gy 't soo-als 't meest is.
 Wat raedt nochtans hier tusschen met 't Gemoed ?
 Waer haelt hy rust die 't herte niet vol-doet ?
 10. Raed? neen. Raed? ja. Raed voor den onberaden.
 Met lossen schijn, met wind sich te versaden :
 Met ijd'le troost en uyt-vlucht 't hert te voen,
 En soo 't Geweet een stil gewelk te doen.
 11. Menigerley, (hoe-wel 't al t'famen sot is)
 Na dat de mensch of scherp van breyn of bot is,
 Valt dit bedroch. En als d'uytvucht ontvuchte.
 Soo boet men 'tmeest met een beklag of sucht.
 12. Die naeft op 't pad, niet heel op 't pad wil wesen.
 Is alderswaerst van doolung te genesen.
 Daer heel moet zijn, schaef half. Min heeft min schijn.
 Sels voor die 't heeft; Veel, meynt licht Heel te zijn.

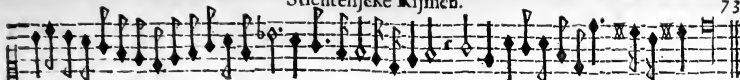
SANG:

I V.

D E mensch wiens hert gelijk een vruchtbaer aerdt is; Wien al-le goet steeds welle-kom en
 waerd is; Die van alle Ondeugd schou. In sijn weynig' is ghetrou; Die het kley-ne licht van Reden meest
 (door

The musical notation consists of two staves. The first staff begins with a treble clef, a common time signature (C), and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts with a quarter note G4, followed by a quarter note F4, and then a series of eighth notes: G4, A4, Bb4, C5, Bb4, A4, G4, F4, E4, D4. The second staff continues the melody with a quarter note D4, followed by a quarter note C4, and then a series of eighth notes: B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2. The piece ends with a double bar line.

Phil.
 3. 2. 7
 8. 9.
 10. 11.
 12. 13.
 14. 15.



- (door: lee.) in 't hert van al-
2. Dien 't niet aen Wil, maer slechts aen Kennis schort :
En komt hy yet, onwetend' komt te kort :
Die om-foeckt en port al voort,
En al-tijd na beter hoort :
Die sijn hert met geene dinghen die de oogen Hier aen-
schouwen
Wel en heel vernoegt kan houwen :
 3. Soohaest Gods Licht door 't Woord in 't herte straelt,
En hy nu voelt waer in hy heeft gedwaelt ;
En hem nu d' Onstet sijckheyt
Klaer in 's herten ooge leyt :
Niets en kan hem weder-houden ; niet en kan zijn voet
beletten
't Pad te gaen van Christi Wetten.
 4. Al waer God spreeckt, daer hoort en is hy stil ;
Al waer God eyscht, geeft hy al wat God wil ;
Niets en laet hy ongedaen ;
Noyt versuymt noch blijft hy staen ;
In geen ding en blijft hy achter ; nergens thoont hy sich
een roover :
Alles, alles geeft hy over.
 5. Hzet , tooren , wiaeck maectt hy uyt 't hert sich
quijt,
Met alle daed die voor 's vleesch liefde strijd ;
Vlees' en Hope stelt hy Wet

- len, Willens noyt sal tegen val- len.
Na de Maet die God hem set ;
Alles acht hy dreck en schade mer des Heeren groot'
Apostel,
Niets, dan slechts die PeerP, is kostel.
6. Uyt heeft geweld en aerdsche heerschappy ;
De wap'nen wech ; het swaerd gaet van de zy',
Weer-loos, licht en los gela'en,
Gaet hy na een beter staen ;
Na een beter staet en erve: d' aerdsche macht en 's We-
relts faken
Laet hy Godes oog bewaken.
 7. Geen ding so waerd, daer hem hier 't hert aen kleeft :
Noch erf, noch land, noch yet, hoe lief hy 't heeft ;
Vrienden, magen, eer noch goed,
Huyfen, have, lijf noch bloedt ;
Oude waen noch Eygen wijsheyt, Kerck noch Priester,
wenst noch zeden :
Nergens vast dan aen Gods reden.
 8. Uyt-wilig staet sijn hert : en 't moet soo staen
Sal Christi Leer der Zielen grond bestaen ;
Sal des Waarheys e'el kleynood
Werken aller sonden dood :
Sal de dood van alle sonden en 't beleven aller Deug-
den
Brenghen t'aller vreugden vreugden.

SANG:

O nacht Jaloersche nacht.

V.

1 Reg.
18. 8.
21.

Die 't al, met reden, eyscht, dien moetm' oock alles ge-
ven.

God eyscht het al. Waer heen, gy die u of op quaed
Met schijn-deugds grijn vermomt, of op een leef-loos
Leven,

Of op een weynig doens, of 't schijnbaer Veel verlaet?

3 Matt.
23. 8.
27. 18.

2. 't Isleelijk: (ver van deugd) uyt-wendiglijck recht-
veerdig

Te laten voor den mensch, met een besmet Gewis';
En, als een waerde gast, doch 't avond-mael onwaardig
En sonder Bruylofts kleet, te sitten aen den disch.

3 Matt.
7. 8. 3.
4. 4.

3. 't Isleelijk: (ver van deugd) van and'ren oordeel
strijcken,

En selfs 't verdoemde quaed te laten noch te vli'en?
Of in sijn broeders oog te komen splinter-kijcken,
En in sijn selfs gesicht den balck niet eens te sien.

Euc.
14. 8.
16. 17.
18. 19.
20.

4. 't Isleelijk: (ver van deugd) sijn onschuld gaen te
maken,

Wanneer ons Christus noyt en acht sijns Bruylofts
waerd,

3 Matt.
7. 8. 15.

Op acker, wijf, of vee: Of in schaaps-kleed te naken,
Maer binnen in het hert te zijn van wolven aerd.

3 Matt.
7. 8. 21. 5.
22. 23.

Vergeefs is 't: (ver van yet) voor God met offerhan-
den

Of ongeheeten werck te zijn kloeck in de weer:
Of (suymig in Gods Wil) met 't saem-gevouwen han-
den

En ne'er-gebogen kni'en te roepen Heer, Heer, Heer,
6. Vergeefs is 't: (ver van yet) al kon men Propheteren,
Ia selfs in Christi Naem de Duyv'len uyt doen gaen;

Of, na gesloten deur te seggen, Heere, Heere,

Hier zijn wy doe ons op, dat wy in mogen gaen.

7. Vergeefs is: (ver van yet) het Phariseisch dancken,
Uyt waen van niet soo boos als andere te zijn;

Of op-geblafentlijck 't Inwendig te verblancken

Door ongeeyfchte deugd en Heylicheed'tjens schijn.

8. Vergeefs is 't: (ver van yet) een Israelijt te heeten;

Te hooren, en met een te rusten op de Wet;

Te zijn van Abr'ams faet; den wille Gods te weten;

Te onderscheyden 't geen Gods wil ons vooren set.

9. Vergeefs is 't: (ver van yet) in Gode sich te roemen;

Te proeven wat'er hooch en overtreffend' is;

Der duysterlinge Oog en Leitf-man sich te noemen,

Der sotten Onder-wijs, der slechten Kentenis.

10. Vergeefs is 't: (ver van yet) den naem en faem te dra-
gen

Van alles wat men is of daer men sich voor houd;

In Is'el Meester zijn: of daer in sich behagen

Dat een de woorden Gods, voor and're zijn vertrouwt.

11. Vergeefs is 't: (ver van yet) te willen en te loopen,

Geen moeyte sich t'ontsien, gereed te zijn en rap

Om (door gereys, gedraef) een Sect-genoot te kooplen;

En t'ijveren na God, doch sonder wetenschap.

12. Vergeefs is 't: (ver van yet) te zijn van Christi vri'nden

En maegschap na den yleefch. Vergeefs, of jemant seyde'

Dat hy wis Christi Zy, en niets en is te vinden

Dat immer-meer van Gods en Christi liefd' hem

scheyd.

Euc.
18. 8.
9. 19.
11. 12.
13.
Rom.
1. 8. 17.
18. 19.
20. 21.
22. 23.
24. 25.
26. 27.
28.3 Matt.
23. 8.
15.3 Matt.
11. 8.
47. 48.
49. 50.
Rom.
8. 8. 35.

13. Vergeefs is 't : (ver van yet) te seggen: Hebben wy niet Gemeenfaemlyck met u gewandelt en geleeft, Spijs ende dranck genut't? Hebt oock, ô Heere, gy niet Op onse straten selfs gepredickt en geleert?
14. Vergeefs en ijdel is 't dien salig uyt te spreken Die 't vrolyck mid-dag-mael sal eten in Godes Rijk; Of dat des Heeren hand een wonder-daed of teecken Aen ons bewesen heeft tot Gunst-en liefde-blijck.
15. Vergeefs en idel is 't : te hebben openbaring Van 't Kennelycke Gods; her niet-gewilde quaed Te doen, 't gewilde goet te laten met bewaring Te vlieden dat men wenscht, te volgen datmen haet.
16. Vergeefs en ijdel is 't : te wesen in-geentet In den Olyven-boom; te eten 's Heeren Brood, Te drincken 's Heeren Kelck, door waen (vast in-glie-prentet) Van dat men staet, al heel te meynen, 'kheb geen noot.
17. Vergeefs en ijdel is 't al sprack men alle talen; Al wist men alle weet; al had men 't G'loof soo seer Dat 't machtig waer een berg van sijne plaets te halen En dien weer elderwaerts na wil te setten ne'er.
18. Vergheefs is 't al te saem (als daer niet anders by koomt) Wat dat men doet, of seyt; of wenscht of heeft voor gaef.
- Wat batet of de mensch hem selven Heer en vry doomt, Wanneer hy in der daet noch is der sonden slaef?
19. 't Is yet, maer ver van Veel : (want openbare sond'ers Die doen 't soo wel als gy) dat gy de geen bemint Die u oock minlyck is. 't En is niet groots noch wonders

- Dat daer Liefd' is, daer Liefd' tot weder-liefd' ver-bind. [acker
20. 't Is yet, maer ver van Veel : Gods zaed in 's heiten Te hebben wel bevat, soo dat 'et wafdom krijgt, En hoop van vruchten geeft : maer, daer na swack en swacker,
- Ten laetsten heel versterft entot geen vruchten stijgt.
21. 't Is yet, maer ver van Veel : Nan-hertelijck wel-dadig,
- Aen d'armen nu en dan een noot-gaef te best'en; En sich Gods-dienstelijck som-tijts, of oock se hier standig,
- Te speenen van gemack door vasten en gebe'en.
22. 't Is yet, maer ver van Veel: Een nieu geplante spruyte In Gods Wijn-berg te zijn; Of dat men veel gebo'on Van jongs op heeft belceft, Maer laet op 't pad sich stuyten
- Wanneer vol-maectter wegh gethoont word van Gods Soon.
23. **T** Is veel, maer niet Genoeg; De arme in haer nooden Te deylen al sijn haef met een ruym-dad'ge hand :
- Of onversaegdelijck het lijf te laten dooden, En voor Gods eer en leer te geven tot den brand.
24. 't Is veel maer niet genoeg : Dat m'eens verlicht geweest heeft :
- (Door 't Hemelsche gheschenck en gunst in 't hert vermaect)
- Of dat men een-mael deel gehad aen Godes Geest heeft, Gods goede woord en kracht der Koomlig' eeuw' gemaect.

BEKLAG OVER d'YDELE WEE'T EN EER-LVST.



Siet defen Chrijf-Helt staen, hoe iffet hem ontvallen.
 Den Studiof' bedruet, hy weet noch niet met allen.
 God, en hem felf, te zijn gantsch vreemt en onbekent,
 Wat ift ? als Krijgs-Mans eer, beklagelijck ellent ?

25. 't Is veel, maer niet Genoeg : al is men schoon gheko-
men

Tot Zions waren berg, de Stadt van God gebout,
't Hemelich Ierusalem; Al is 't heit opgenomen

26. Tot d'uyt-verkooeren schar der Eerst-geboortelingen,
Der spiegl'en in't Geloof: Tot God die alles richt;

Is tot in 'r alder-hoochst der Hem'len door te dringen,
(Tot dat de Geeiten zijn) met sijnes herts gesicht:

27. Tot dat der menschen geest bewaert wort tot den Le-
ven

Die in vol-komen deugd hier hebben door-gereyft:
Tot I E S U S Middelaeer van 't Nieu Verbond, gegeven
Doo 't bloed dat gunst, niet wraeck (als 't bloed van
Abel) eyft.

28. 't Is Veel, maer niet Ghenoeg: Dat m' eens door
Christi kennis

De sonds befoedeling, des Werelts vuylicheyd
Ontvoden is geweest in vaste Deugds gewennis;
Of 't pad al heeft bekend dat ter Gerechtheyt leyd.

29. 't Is Veel maer niet Genoeg: Dat Christus onse wercken
Ons arbeyd, lijdsfaemheyt, en vele deugdlijckhe' en
Al prijst: ja d'ijvering soo groot in ons kan mercken
Dat by en onder ons de qua'en niet sijn gele'en.

30. 't Is veel, maer niet Genoeg, 't aen-hooren en niet hoo-
ren

Die als Gesanten Gods, doch valsch'lijck, komen aen;
Of dat men, sonder sich aen lief of leet te slooen,
Veel heeft om Christi Naem lijdsfamig nytgestaen.

31. Wat dan? Wat is Genoeg? De schoone Peerl' te koo-
pen

Om alles wat men heeft: Al waer m' hem weet en kent
Den weg van Christi Wet getrouwelijck te loopen,
En onbeweegelijck op blijven tot den end.

SANG: Era di majo.

Erwijl men hier van alles soeckt te weten, Blijft menig mensch selfs van hem selfs
ver-geten. Seer diep en ver soeckt hy der dingen Konde, Maer 't noodigt en naest-by, blyft ongevonden.

TOE-VERLAET DER RECHTVEERDIGEN,

Onder 't Oude Verbond.



Mét Peert, en Sweert, en Schilt, en Pijl, en Boog, en Slinger,
 Trock 't volck van t'Oud Verbont, na 't Land ; dat Godes vinger
 (Door *Vyerige Colom*) haer aen wees. Canaan,
 Dat was 't beloofde Rijk, en vreugd, voor yder Man.

1. De heel Natuur wil ons verstand doordelven.
Elck denckt om veel, geen mensch schier om zijn selven.
Door Konst en Weet gefadig na te hygen,
Kan 't hert of noyt of selden beu:te krijgen.
2. Door vragen, hooren, susen, schrijven, lesen,
Soeckt men te kennen en gekent te wesen;
Oock van die wy, noch sy ons noyt en kenden;
sels in den Dood, des kennens perck en ende.
4. Helas! wat is 't als 't leven so vast heen schiet,
En wy op elck, en we'er op ons elck een siet?
In die ' onkund' van 't geen hoogst is van nood,
Ste sijn', onbekent hem selven en oock Gode.

Uyt-breyding over Psalm CXXV. CXXI. en CXXIII.

Over Psalm CXXV.

SANG:

Het dager in den Oosten.

I.

VV At Winden dat'er rurschen, wat Regen datt'er
plast,
Het hooge Huys van Zion staet onbeweegt en vast:
Det hooge Huys van Zion etc.

2. Wat menschen dat'er dreygen te moorden en verslaen
Al die op God vertrouwen, en sullen niet vergaen.
Al die op God vertrouwen etc.
3. De hooch-getopte bergen zijn als een vaste schans
Ronds-om Jerus'lem henen, geen vyand heeft 'er kans:
Ronds-om Jerusalem henen etc.

4. Gods toe-sicht die hy stadig ronds-om sijn volck laet
gaen,
Is haer als vaste muren: geen vyand kand'er aen.
Is haer als vaste muren etc.
5. Hy sal 't rechtveerdig hoopjen, sijn duyr-bemint Gheslacht,
Niet eeuwig laten blijven in booser menschen macht:
Niet eeuwig laten blijven etc.
6. Niet eeuwig laten blijven in een soo droeven staat,
Op dat het sijne handen niet uyt en reyck tot quaad:
Op dat het sijne handen etc.
7. Op dat het de God-loofheyd te met niet in en suyp.
En door der boosen by-sijn die haer in 't hert niet sluypt.
En door der boosen by-sijn etc.
8. God, die-se van u af-wijst die 't kromme pad inslaen,
Doe wel den vromen heiten die reyne wegen gaen.
Doe wel den vromen herten etc.
9. 'k Bid dat gy dijn Istaël den soeten vrede geeft,
Den vrede laet behouden, soo lang maer als hy leeft.
Den vrede laet behouden etc.

SANG:

Oyt bitterheyt der Zielen.

Over Psalm CXXI. Item: Psalm CXXX.

II.

1. **I**ck hoor Trompetten klincken;
De Vyand is na-by;
Ick sie Harnassen blincken:
En niemand is met my

Het hert klopt door 't benouwen :
 Dies laet ick, diep beschroomt,
 't Gesicht 't gebergt aen-schouwen,
 Of daer geen hulp van koomt :

2. Daer is geen hulp voor-handen ;
 Voor-handen dan van God ;
 Van God die 's Werelts landen
 Heeft onder sijn gebod :
 Van God, die 's Hemels lichten
 Heeft onder sijn gebied,
 En die 't wel eer al stichten
 Dat 's menschen ooge siet.

3. Wie kan Gods volck betrapen,
 Al sijn-se onverdacht ?
 Wanneer de wachters slapen,
 Houd God om haer de wacht.
 Hy is niet als de menschen,
 Die, op de wacht gefet,
 Als sy geen slaep en wenschen,
 De slaep haer wagt belet.

4. Noyt slaep beving sijn oogen,
 Noyt had hy slapens lust :
 Dies wy vry-moedig mogen
 Gaen nemen onse rust.
 Sijn hulp die hy doet blijcken,
 (Welck' alle leet verdooft)
 Die mach men vergelijken
 Een schadu boven 't hooft.

5. De Sonn', op hoogen dage,
 Schoon sy al brandig steeckt,
 Kan door haer hit niet plagen

Als Hy haer krachten breekt :
 De Maen, in vochten nachte,
 Schoon sy de le'en verkoud,
 Doet op ons le'en geen kracht
 Als hyz' in warmte houd.

6. Geen Quaed en kan u deeren :
 't Zy of gy buytens huys
 U selven moet generen,
 Daer is geen vrees voor kruys ;
 't Zy of gy binnen deuren
 In uwen huysse bent,
 Geen quaed kan u gebeuren
 Van nu totaen uw end.

Over Psalm XXIII.

SANG :

Frogs Galliaerde. Pag. 56.

III.



Als een herder sijne schapen in een groen landouwe weyd,
 En, om haer den dorst te laven, na de versche beken leyd :

Soo is oock de Heer mijn Hoeder. En om dat de Heer my hoed,
 Sal voor 't lijf noch spijs ontbreken noch verquicking voor 't gemoed.

Ic ick, als een doolend schaapken, af-gegaen van 't rechte pad,
 Ongewisse gangen dede en verkeerde wegen trad :

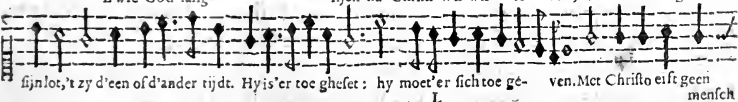
Bracht

Bracht hy als een trouwe Herder, bracht hy mijne voeten we'er
 Op des levens rechte straten, om sijns Naems hoogwaerde eer.
 2. Of ick schoon (gelijck een kudde die in doods perijckel staet,
 En som-wijlen langs der heyde tot een prooy der wolven gaet)
 Wand'len moelt op sulcken wegen daer men eynd noch uyt-komst niet,
 En geen mensch in 't nare doncker sich tot leyds-man aen en bied:
 Ia in sulcke nooden raecte daer de dood voor oogen stond,
 En de Ziel by geene menschen hoop' van troest noch hulpe vond.

Noch en soud' ick niet vertragen, nu gy helpt en by my zijt
 Als een herder die sijn schapen trouw'lijck met sijn staf bevrijd.
 3. Gy bereyd my voor de oogen van mijn vyand een bancket:
 Daer so word my overvloedig alle spijsse voor-geset:
 Daer so druyp mijn hoofd van oly, en mijn beker vloeyt van wijn:
 Dit vervult mijn geest met vreugde en mijns vyands hert met pijn.
 All' de dagen die ick leve (en daer op vertrouw' ick my)
 Blijft my Godes rijcke gunste en sijn milde goedheyd by.
 All' de dagen die ick leve (des ben ick in 't heet gewis)
 Sal ick blijven in de Wooning daer de Heer mijn God in is.

SANG: Esprit qui fais mouvoir mes nerfs & mes arteres.

I.

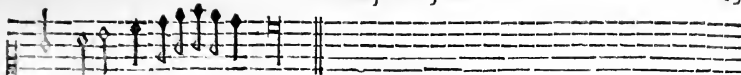


TOE-VERLAET DER RECHTVEERDIGEN

Onder 't Nieuwe Verbond.



Noch Peert, noch Sweert, noch Schilt, noch Pijl, noch Boog, noch Slinger,
 Tot yemants leet, en raeckte oyt Christen met sijn Vinger.
 't Gemoed blijft vast gevest, op 't onvergankelijck.
 Op Christum Godes Soon, in 't eeuwig vreugdich Rijck.



menſch, dan die eerst met hem lijd.

2. Die lijd, ter-wyl hy lijd, lijkt hier voor 't oog onſalig;
Die hier onſalig is, heeft God niet tot ſijn ſtat.

't Beſluit heeft waarheids ſchijn, doch is onvaſt en
dwalig:

Wie God recht-lievigh liefte, heeft alle ramp te nur.

3. Al heeft de vrome menſch op Aerden alles tegen;
Al heeft de heel natuſr hem oorlog aen-geſeyt;
Al ſcheyd het al van hem: Deurt hy maer op Gods we-
gen,

't En is gheen blijck dat oyt Gods Liefde van hem
ſcheyd.

4. 't Is waar, van dag tot dag (om wel-doens wil verſcho-
ven)

Sleept hy ſijn dood; als 't ſchaap ter ſlacht-banck heen
gebracht:

In alles even-wel komt hy noch ſtaeg te boven
Door hem wiens liefd' in 't hert ſtoort over-winnens
kracht.

5. Sijn kruys, daer roemt hy in: waer-om? hy weet dat
Lijden

Geduld; Geduld Deugd-proef; Deugd-proef Heyls
hope geeft. (den,

Hy weet dat hy (met ſmaeck van Godes liefd' in 't ihij-
Beſtoort door Godes Geest) geen ijd'le hoop' en heeft.

6. Het licht-hoer-gaende kruys, (ſoo machtigh is de
Waarheyd)

Hoe-wel 't in 's Werelts oog als Ellends-teycken leyd,
Werckt in 't God-deugdig hert een over-ſware Swaar-
heyd

En eeuwig-duerend' wicht van Heyl en Heerlijk-
heyd.

SANG:

Als op 't vooz-gaende.

Item:

O nacht jaloerſe nacht.

I I.

DE Geest en kan in kruys niet ongevoelick wesen;
En nochtans, mids in pijn, maect hy dit wis be-
ſluit;

Dat wie de Hoochſte liefd' aen yemand heeft bewesen.
(Hoe 't gaen mach) nimmer-meer in minder liefde
ſluit.

2. De alder-hoochſte liefd' die God oyt konde toonen,
Heeft hy vol-uyt getoont doe hy ſijn liefſte pand,
Sijn alder-waerdſten ſchat, ſijn hert-ve-koren Sone,
Om ons, ter wreeder dood, gaf in der boofen hand.

3. Om ons heeft op-geweckt tot een Onſterf'lijck leven;
Aen ſijne rechter hand in Majesteit geſtelt;
In Hemel en op Aerd volkomen macht gegeven;

L 2

't Ge-

Mem.
5. b. 6.
7. 8. 9.
10.

Mem.
8. 9.
10. 11.
12.

Mem.
16.

Mem.
17.

Mem.
18. 19.
20.

Mem.
21. 22.

- 't Gewelt van hel en Dood gedaen in sijn geweld.
4. Die by soo stercken re'en Gods Zegel heeft verkregen,
Wat nood, al vind Natuyr by-wijlen 't kruys onfsacht;
Al 't lijden deses tijds en is geen-sins te wegen
By 't Goed en Heerlijckheyd die na Gods kind'ren
wacht,
5. By 't Goed en Heerlijckheyd; waer na sy die in hope
d'Ellend en ydelheyd hier onder-worpen zijn,
Met haer gedacht' en hert geduyrichlijcken loopen,
En suchten, als na 'teynd, van ongeval en pijn.
6. En suchten; recht gelijk de stomme domme dieren,
(Als voelden' oock den last van d'Aerdsche ydel-
heyd)
Met uyt gereckten hals, na haer behoefte gieren
Door blinde drift en treck van haer natuyr geleyd.

SANG:

Gelukkig wiens gemoed &c. Pag. 46.

III.



Grootheid van Gods Liefd' ! O ! vasten wijck
der vromen,
Die tot de Deugd langs 't pad van Christi
Wetten komen !

Sie, Godes Kind'ren, sie (op dat gy manlijck strijd)
Sie, en door-grond wat 't zy, Dat gy Gods Kind'ren
zijt.

2. Hier draegt gy nu den Naem, en hebt ten deel het we-
sen
Van ware Kind'ren Gods; in rechte Godes vrees

- Toont g' u God-aerdiglijck een eygen Godes Spruyt,
En druckt hier Gods natuyr in uwe daden uyt.
3. Maer als hy nu verschijnt die Doods geweld komt vel-
len;
Die, uyt Niet-wesen dheyd, u 't wesen sal her-stellen
En trecken krachtelijck uyt 't eeuwig doods veergeet
Sult gy volmacctelijck het geen zijn dat gy heet.
4. Word hem met recht den Naem van Vader toe-geschre-
ven
Die maer natuyrlijck teelt, doch 't wesen niet kan geven
Hoe billijcker dan dien, die machtelijck her-schept,
Van wien gy, op-geweckt, 't recht-levig Leven hebt
5. Gelijck God noyt en sal, soo 'n kan hy oock niet ster-
ven.

Dees Godlijck' eygenschap hebt gy te over-erven.
Eens heerlijck gemaect (ò ! diepe heyles grond)
Soo sal 't onmog'lijck zijn dat gy we'er sterven kond.

6. In wesen en natuyr (als gy sult in sijn Rijk zijn)
Sult gy den grooten God selfs wesentlijck gelijk zijn.
Het is en moet so zijn: de reden kan geen mis.
Want dan sult gy Hem sien, Hem sien, gelijk Hy is.
7. God wesentlijck te sien, en valt in geen natuyre
Dan die God-wesig is; die eeuwelijck kan duyren;
Van vereen and're stof gebout en toe-gerichte
Dan al die wort aen-schouwt van 't Sterffelijck ge-
sicht.
8. Die 't opperst' heeft beraectt, en kan niet hooger stij-
gen.
Die door gefeg verkleynt, doet meerder nut met wijgen.
Mijn penne isser uyt. O soeten toe-verlaet:
Gelukkig, die u heeft; en wijs, die na u staet.

E E N N O O D I G .



Neemt dit voor Martha, hier gestelt by haren Heere,
 Maria yv'rich om soo 't schijnt te redeneeren.
 Siet Marthaes Commernis, en groote moey'lijckheen.
 Maer wat was 's Meesters les? Het noodig is maer een.

SANG: Geen finert en duert des menschen ronden tijd.



L 't oud en 't felf; altijd [legt gy] van Goed, Van God, van Deugd van
 Lijden, van Ver- fa- ken. So is 't, mijn Vriend. Die anders wil noch
 moet, Noch durf noch kan, hoe fal 't die anders maken ?

2. Mal, is bene'en; hoog, boven mijn verstant ;
Wer'ls, mach ick niet; diep, kan noch wil ick dichten.
Veel beter slecht en al-tijd Eender-hand,
Dan oyt door qua' Verfcheydenheyd t'ontfichten.
3. Nu rijm ick recht, dan dwers; nu kort, dan lang;
Nu dus, dan foo; op alderhande wijfe ;
Nu geef ick dees, dan-we'er een ander fang ;
't Is and're faus, maer al de felve fpijfe.
4. Die Een alleen voor d' Opper-noodig houd,
Wat luft heeft die van Velen veel te quelen ?

- En wat kan 't fcha'en, al teemten ftaeg het Oud,
Als 't Oud alleen het eeuwig Nieu kan geven ?
5. Wie reed't niet geern van 't geen uyt Sterflijckheyd
Alleen ons redt? wie leent niet graeg fi;n ooren ?
Die Novt fat denckt, en is noyt fat gefeyt;
Die noyt fat doet, en kan hem noyt fat hooren.
 6. Seer kort, mijn Vriend, en kost'hjck is de Tjyd.
Gods trou Gefant gebied hem uyt te koopen.
Die over-fchied, hoe nutter dat m' hem flijt,
Hoe vaster steun om Beter Tjyd te hopen.

GODDELIICK ONTSACH.
Uyt-breyding over Psalm C X I V.

SANG:

Mijne Harp, bekleed met rouwe.

DOe Israël, na veel slavens, uyt Egypten schied,
En het edel huys van Iacob,, 't vreemde volck verliet,
Doe bleeck klaer dat God de Heere,, Iuda had beïnt,
En Israël wou beheerschen,, als sijn waerde kind.
2. Als de Zee dit werck aen-schoude,, deyldeſt haer van
een;
Als het de Iordane merckte,, vlood-se rug-waerts heen,

d' Hoog-getopte Bergen sprongen,, als de rainm' in
't groen.

En de Heuvels als de lammen,, in de weyden doen.

3. Wat was u, gy Zee, wat was u,, dat gy soo wech vlood?
En u, gy Iordane, dat gy,, tegen stroom op schoot?

Wat laegt gy, ò bergen, dat gy,, ontspont op dat pas,
Even als de latre rainnen,, springen in het gras?

4. En gy Heuvels, dat gy huppeld,, als het jonge vee?

't Was de groote God van Iacob,, die d'Aerd beven
de'e;

Dien de heel Natuyre dienen,, en steeds hooren moet;

Die een Rots wel kan doen worden,, tot een Water-
vloed.

SANG: Madonna mia pietà.



Oe ongelijken lot, Bespeurt men in 't genot, Van aerdsche
din - gen; Den boosen gaet het wel, Den vromen komt gequel,
En ramp bespringen. De deugde blijft al-tijd of meest verschoven;

De
HEYL

Man.
loch 5.
b. 14.
14. 16.
17. 18.

HEYL VYT ONHEYL.



De vroomste sietmen veel, seer jammerlijk verdruct ;
 En dat verdruckers, het verdrucken noch geluct ;
 So dat verdructe noch verdruckers heyl aen bringen.
 Wat ist een wonder? wie begrijpt dees hooge dingen ?

sond haer tegen-deel, leyt veel-tijds boven, leyt *:f: :f: :f:* 't Heeft zijn bedenck'lijk-he-

den: Doch is in 't minst geen reden, Om in sijn hert besluyt te willen ma- ken. Dat weldoen gants

- geen loon heeft, En die in 's Hemels thron leeft, Sich niet bemoeyt met menschelijke sa- ken.
2. O neen: heel anders is 't
 Dan 't blinde oordeel gift
 Door schijn, die mis leydt.
 Soo gy 't besluyt omkeert;
 Vergeldings mussen, leert
 Vergeldings wisheyd.
 Kreeg Deugd steeds Aerd'schen loon,, soo mocht men
 vreesen
 Of's oock met Hemelsch loon,, gekroont sal wesen.
 Maer nu op 't Deugdig leven
 Geen loon hier wort gegeven
 Dan dien 't selfs heeft, door hoop' en rust'lijk noe-
 gen;
 Soo mach en moet men sluyten;
 Dat God den Vromen, buyten
- Dees snoode Aerd, een Beter wil toe-voegen.
3. De Sonde, 't hoochste Quaed,
 Is, in sich selven, haet-
 De Deugd gunst-waerdig.
 God in hem selven goed,
 Blijft hem die Deugd doet,
 Trou en rechtvaerdig.
 Gelijkheyd in natuyr,, moet Liefde baren;
 Op-rechte Liefd' baert lust,, om sich te paren
 En steeds vereent te vinden
 Met 't warelijk-beminde,
 Om 't hoochste Goed en liefde te doen smaken.
 Laet God dan in dees tijden,
 Om re'en, sijn vrienden lijden;
 Haer aert nochtans kan Liefde niet versaken.

SCHADELIICKHEYT DER VALSCHER TONGEN.



Doeg d' Edomiers tong, in schallickheyt bedreven,
 Cost' vijf en tachtentich, gefallefden hun leven,
 Een Abjathar alleen, geluckclijck ontquam.
 Wat is de valsche Tong, een schaed'lijck Vier en Vlam.

SANG : Yets moet ick u Laura vragen





 Is de hooghe nood, by tijden, En onheylaen alle zijden, My wan-
 Fac. 4
B. 6.



 hoopig heeft om-va'en, Dan verhef ick mijn gedachten, En laet gaen tot God



mijn klachten : Want hy neemt-se gunstig aen.

2. Heere weest met my te lijden,
En koom doch mijn Ziele vrijden
Van 't vergiff dat dood'lijk plaegt,
En een leugenaer, behendig,
(Schoon van bu'ten, vuyl inwendig)
In sijn valsche tonge draegt.
3. Kander yets soo grou'lijck wesen
Dat de valsche tong sal vreesen
Doo: haer t: eken a'n te gaen ?
Word ter yets soo quaed gevonden
Dat de boofse leugen-monden
Niet stout-moed:lijck bestaen?
4. Scherpe pijlen, af-gevlogen

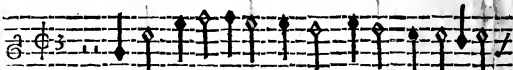
- Van eens stercken Kijg's-mans boge,
Gaen soo niet door vleesch en bloed :
Pijlen met venijn bestreken,
Doen in 't Lijf geen sulcke steken
Als de tong wel in 't Gemoed.
5. 't Vuyr, als 't in jenever-boomen
Heeft de over-hand genomen
Door de krachten van sijn hit,
Kan 't licht al tot afch verteeien :
Maer noch kan 't soo seer niet deeren
Als een soo geringen lid.
 6. Wee my ! dat ick moet gaen dutten,
En een vreemd'ling in de hutten

Van Kedar en Mefech, zijn,
 Dat ick by een volck moet blijven
 't Welck sich voed in twist en kijven.
 Is mijn Ziel foo grooten pijn.

7. 't Hert wil my geen ruste geven

Dat ick by een volck moet leven
 Daer de Vrede word gehaet :
 By een volck, dat, als mijn reden
 Is van vriendschap en van vrede
 Dies te meer na oorlog staet.

SANG:



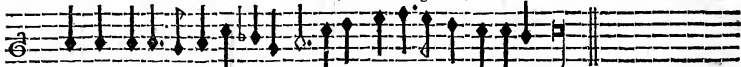
Ae dien het Bitter gaet voor 't Soet; Den Aibeyd, voor het Loons



En hy veel quaets verduren moet, Die staet na 's Levens kroon: Na dien



het oorfaeck van veel vreugden is, Wanneer men komt in vele droeffenis,



Wanneer men om des Godes wille lijdt, En na Gods wil uyt goet gheweten, strijdt.

2. Soo danck ick, Heer, van herten dy
 Dat gy my waerdig kent

Dat ick om uwen Name ly'
 O ! wel-kom wat gy send.

GEBED IN TEGENWOORDIG

En toekomstelijck lijden.



O! Heere Iesu! hoe ging u die quael ter Herten,
 Hoe smerten u die smert, verr' boven alle smerten.
 'tAenstaende lijden, (u, bekent door Gods beschicking)
 Parste u bloets drupp'len af. Ghy bad. God sond verquicking.

't Is waer, 't en is noch maer een kleyn begin :
Doch, wilt gy, ^{2k} wil diē weg oock verder in.
Maeck my, is 't uwe goedheyd aen-genaem,
Tot meerder waerdig, doch daer by bequaem.

3. Als my som-tijds mijn eygen kracht
En 't swaerste kruys in-valt,
Een snellen angst schiet door 't gedacht
En 't bloed om 't hert, bestalt :
Maer als ick denck wat kracht uw kracht wel eer
In swacke menschen wracht, verquick ick we'er.
En als ick vind hoe trou gy zijt en goed,
Beschanst de Ziel haer we'er met nieuwen moed.

4. Noch leeft en we: ckt hy die de m'cht
Der duyternissen heeft :
Noch leeft en werckt gy oock, die kracht
Om over-winnen geeft.
Noch dorst hy, **Menschen-moorder**/al na bloed,
Noch blijft gy, **Mensch-behouder**/even goed ;
Wat nood of ons een stercke Vyand moet 't

5. Als gy, veel stercker Vriend, ons hulpe doet
Al moet men door den kruys-weg heen :
't Is hard, maer salig pad.
En beter, met Gods volck gele'en
Dan Sonden-nut gehad.

Al moet men uyt sijn land met schand en scha' :
Deugds-loon en Gy volgt over al noch na.
('t Aerdsh Vader-land te missen, valt hem licht,
Die 't eeuwig Goed en U heeft in 't gesicht.)

6. Al vind de Deugd schier nieuwers heul,
En schijn-deugd 't volck verleyd :

Al is onwilsen ijver beul

Van Satans listigheyd :

Al word de Waerheyd, door een snoode list,
Verkettert, en voor leugen gevonnist :

Al opent sich een deur tot alle quaed :
't Kan al niet scha'en als gy ons niet verlaet.

7. Al krijgt de Satan, of sijn le'en,
In 't een of 't ander land,
't Verkeert-geleerde rot by een,
Stout op de aerdsche hand :

Al broeyt daer uyt een bloed-of Moord-placcaet :
't Kan al niet scha'en als 't maer de Ziel niet schaed ;
't En schaed geen Ziel, wanneer-se stutzel heeft ;
S'Heeft stuts genoeg, als Gy maer troost en geeft.

8. Hoop op uw hulp, is de Pilaer
Die 't herte in hope stijft.
^{2k} Verwensch geen kruys, hoe groot en swaer,
Soo gy maer by en blijft.

Maeck dat de geest, die moed van verren geeft,
Na-by, de selve moed, en meerder heeft.
Geen nood te groor, soo gy maer mede gaet.
Geen leet te wreed, soo gy maer by en staet.

9. Vw Heyl'gen, op der Aerd verspreyd,
(Verspreyd, en niet bekend)
Weeft die oock met u goedicheyd
Geduriglijck ontrent.

Blijft haer getrouwelijck in lijden by,
Op dat haer lijden niet vergeefs en zy :
Op dat haer lijden noyt en zy besmet
Met yet dat strij' met wel-verdragens Wet.

J O O D S C H E B L I I T S C H A P .



Iô, Triumph, Iô, Iô, was Jacobs Kind'ren singen,
 Verlost (door 'tMeyr) van slaverny, sach men haer Vrolijk springen,
 Gods hand, en hulp, en woort, tot vreught en voorstand van haer allen,
 Was dat elck Vyand moest (hoe groot) voor haer ter neder vallen.

Uyt-breyding over Psalm CXXII.

SANG:.

I.

Alighe ure! vruchtbaer van verblij- den, Die my deed hooren, Dat de

schoone tij den Soo^o seer gewenschet van soo menig vrome, We'erful- len ko- men.

2. Dat ons de dagen weder sullen keeren
Dat men sal in-gaen in het Huys des Heeren,
En Salems muren met haer schoon gebouwen
Vreugdig aenschouwen.
3. En onse voeten op haere e'le straten,
Haer hooge poorten vrolijk treden laten,
Een Stad een Stad is 't al van ouds gestichtet,
En op-gerichtet :
4. En op-gerichtet voor Israëls Soonen
Om sich daer binnen t'samen te vertoonen ;
Om in Gods tempel eere te bewijzen
En God te prijzen :
5. God daer te dancken voor sijn goede daden :
God daer te off' ren, om de Ziel t'onladen
Van alle feylen door het gantsche leven

- By haer bedreven.
6. Al die in Rechten hebben yet te hand'len.
Moeten na dese groote Stadt toe wand'len :
Daer kan Israël steeds in alle saken
Aen vonnis raken.
 7. Daer staen de Throonen om Gods volck te richten
En alle twisten onder haer te sichten,
Door Gods besturing David in-gegeven
En sijn na-neven.
 8. **E** Dele Salem, schoonste van de Steden,
E'k Wensch en her-wensch u duysent saligheden :
En die u minnen, bid ick dat de segen
Van God toe-regen.
 9. Van herten gunn' ick dat uyt uw Palleyfen
De waerde Vrede nimmer en ver-reyfe,

Maer

- Maer in 't bevangfel van uw hooge muren
Eeuvelijk dure.
10. Wat is de reden die my soo doet haken
Na uwen Vrede, wel-ftand, en vermaken?
Die my doet hopen dat noyt ongelucken
U fullen drucken?
11. 't Is om mijn vrienden die ick heb daer binnen:
Die ick en die my weder-om beminnen:
Om menig Broeder, welckes herte 't mijn' is,
En 't mijne 't fijn' is.
12. Wat is de reden, dat ick gantsche nachten,
Geheele dagen, wensch in mijn gedachten
Dat gy noyt fegen noch geluck moet derven,
Maer eeuwig erven?
13. Om dat de Heere, dien wy moeten poogen
Gods-dienftig t'eeren uyt als ons vermogen,
U tot fijn wooning (die gy steeds moet wesen)
Heeft uyt-gelefen.

Over Psalm CXXVI.

SANG: Te May als alle Vog'len fingen.

II.

- VV** At heeft ons hert een vreugd' ontfangen,
Doe Zion, die daer lag gevangen
In alfoo vreemde landen
Door hulp van onsen fteiken God verlost is van haer
banden!
1. Wy ftonden tuffchen hoop' en vreesen;
Het docht ons eenen droom te wesen;

- Wy durfden nau verblijden,
Om dat wy foo heel onverwacht, geraeckten uyt ons
lijden.
3. De traentjes van de wang genomen;
De lachjes in de mont gekomen;
Gods roem op onse tongen,
Gods eer door al ons snaten-fpel, daer wy hem lof me'e
fongen.
4. Doe fprack het Heydenfch volck, (verflagen
Door 't groote wonder dat-fe fagen)
Ey! watte groote daden
Heeft haren God aen haer getoont! fy leven onbeladen.
5. Het Heydenfch volck heeft recht gefproken,
Daer-om is ons nu 't hert ont-loken,
De keeltjes quinceleeren,
Vermengt met onfes Harps geklanck „een eeuwig lof
des Heeren.
6. Groot is ons vreugd, fchoon ftaen ons faken:
Gy Heere, kont-se grooter maken
Soo gy van flavernijen
De reft van u gevangen volck, „genadig wik bevrijen.
7. Op dat-se dicht de wegen vullen
Wanneer-se t'huys-waert komen fullen,
Gelijck de snelle beken,
Gedreven door den Zuyden-wind, met kracht in 't land
in-breken:
8. Wanneer-se, door 't geweldig drijven,
Niet binnen d'oeverf konnen blijven,
Noch haren loop betemmen,
Maer Ackers, veld', al wat'er is, met baren overfwein-
men.

N

9. Die

9. Die 't edel zaet moet gaen betrouwen
 In ongelegene lau-douwen,
 Schier ionder hoop' van vruchten,
 Sijn hert is hem so seer belaeu, men hoort hem dick-
 wils luchten.
10. Maer eer yet lang foo krijgt het segen
 Door eenen milden Somer-regen;

- De soete windjes waeyen :
 Dan komt hy dubbelt in de vreugd , met blijfchap gaet
 hy maeyen.
11. Doe wy, ver van ons Vader-eyen,
 In vreemde landen moesten swerven,
 Lag onse moet ter neder : (der)
 Maer nu wy 't soete Vader-land berreden, komt hy we-

SANG:



Ot vrolijk leven, Wordt hy ghedreven, Die op Godt door Christum
 bout. All' aerdtfche dingen, Sijn te geringe , Tot sijn vermaken 't Zijn
 and're faken, Daer sijn geest hier heeft me'e hout.

8. Tot allen tijde
 Te wesen blijde
 Is hem uyt Gods mondt geboo'n.
 Lijckt hy uyt-wendig
 Voor 't oog ellendig:

- 't Onduerfem srijden
 Is 't hert geen lijden,
 Door de hoop' van 't heerlijk loon.
3. Sijns herten oogen,
 Van d' Aerd getoogen,

CHRISTELIÏCKE BLIITSCHAP.



Io, Triumph, Io, was aller Christ'nen singen:
 Na dat 's hun vrede Vorst aen 't hout des Cruys op-hingen,
 Want Cruys, noch Graf, noch Doot, noch Hel, kond hem verkloecken,
 Hy quam zyn Jong'ren by, om 't doolend' Schaep te soecken.

- Enten Hemel op-gevoert,
 Sien en bevatten
 Al daer de schatten
 Van roest en motten,
 Verderf en rotten
 Eeuwelijck onaen-geroert :
 4. Waer op en over
 Geen dief, geen roover,
 Lange tijd noch spijt noch nijd,
 Gesach of kracht heeft,
 Geweld of macht heeft;
 Noyt kan ontwenden,
 Noyt kan doen enden
 Salig die alsoo verblijd.
 5. Dat 's vreugd die grond heeft,

- Die hert en mond geeft
 Vrolijk denck-en sprake-stof :
 Mids in de wolven,
 Vervolgings golven,
 Benautheyds klippen,
 Houd sy de lippen
 Stadig vol van Godes lof.
 6. Waer Schat, waer hert is :
 Waer God, geen smert is,
 Maer de vol 't van alle vreugd :
 Waer Deugd, waer God is :
 Waer Gods gebod is,
 En hert en oor leyd
 Soo 't Christus voor-leyd,
 Daer 's de God ver-eyfchte Deughd.

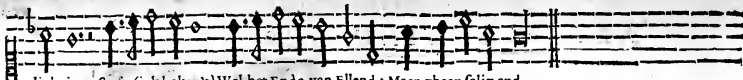
SANG:

Menschen sterven, in sich selven, In te sien als goet, is de wijfheydt gaen bedelven in
 een-wijs gemoet. uyt eyghen aerdt geeft Dood, Heyl noch lufts gewin, Haer stant, van alles blood, Heeft niet sa-
 ligs

AENMERCKING DES DOODS.



Wat is de Dood, als Dood, en een gantsch nietigh wesen,
 Een levende Hont, wort voor een doode Leeuw gepresen.
 't Geen op d'aen-merckinge, des Doods, hier wort verclaert,
 Is na mijn oordeel schoon, en dobbel lesens waert.



lights in. Sy is (ick beken't) Wol het Ende van Ellend : Maer gheen salig end.

2. Heyl te hebben, kan niet wesen
Sonder heyls geniet.

In 't uyt-wesig doode wesen
Wie geniet daer yet ?

Het Leven is de grond
Van Genietenis,
Doch daer noyt heyl uyt stond
Waer geen Weten is.

In Heyl of Heyls schijn,
Moet van lust of van on-pijn
Waen of Weten zijn.

3. In de Dood en is geen Weten :
(Na de Wijf' ons seyd)

't Dood sijn selfs, dan Rust te heeten,
Is groot onbescheyd.

Des menschen Slaep ('t is waer)
Draegt den name me'e

Van Rust, en nochtans daer
Heeft geen Wetenste'e
Maer door-grond- de re'en :

't Slapen waer geen Rust (ô neen)
Waer 't geheel alleen.

4. Volgden op den Slaep geen Waken,
Soo waer Slaep geen Rust :

Maer nu is 't natuys vermaken
En begeerde lust,

Om dat de mensch, versterckt
En verquickt in le'en,

Des rustens vruchten merckt
Als de Slaep is heen.

Maer des doodes staet
Die gants geen genot en laet,
(Ver van Rust) is quaed.

5. Eenen Hond (soo seyd de Wijse)
Die noch is en leeft,

Is meer dan een Leeu te prijzen
Die geen leven heeft.

Den Dood, blood in-gefen
Sonder anders meer,

Rust noemen, lijkt mis-schien,
Maer 's geen wijse leer.

Die'r Soo na verlangt,
Is als die 't hert aen yet hangt

't Welck hy noyt ontfangt.

6. Dit 's een klaer en naeckte sake,
Die elck vaten kan.

Waer van daen nochtans het haken
In schier yeder man,

Om eere, naem, en lof
r'Hebben na den dood ?

Recht of het doode stof
Yets daer van genoot;

Recht als bracht een woort
Daer men noyt den wind van hoort,
Heyl en vreugde voort.

7. 'tIs of over-botte botheyd;
Of, kan 't niet gefchie'n
Dat een mensch, niet heel in fotheyd,
Niet fou' beter sien;

Soo moet'et zijn om dat
d'Omverganck'lijkheyd,
Natuurs begeertften fchat,
Soo haer glaas verspreyd
Dat de Mensch (fchoon blind
Op het pad waerlangs m' haer vind)
Selfs haer fchadu mint.

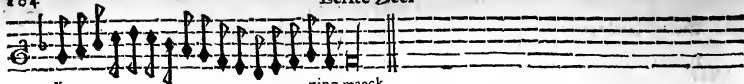
VOOR-SCHADUWING VAN 'tRIICK CHRISTI.

Uyt-breyding over Pfalm XLV.

SANG:

I.

M In hert ont-vonckt: de geest begint in my t'onprin- gen: 't Ge-
moet bevrucht met vreugd dingt my wat nieuw te fin- gen: De spraeck wil bo-
ven 't hert de penne boven spraeck, Ter-wijl ick dit ghedicht van mij- nen



Ko-

ning maeck.

2. Ogy by wien geen mensch in schoon 't en lief-getal-
licheyd

Te vergelijcken is; wiens tong, door haer bevallicheyd,
Der menschen herten treckt; waer door 't gebeurt
dat ghy

Gods segen-rijcke gunst al-tijd hebt op uw' zy :

3. Wel aen, kloeck-moedig Held, gereet tot sware wegen,
Voeg aen u stercke zy den Koninglijcken Degen.
't Geluck zy uw geley: treck heen, manhaftig Vorst,
En toon uw we'er-party een ontvertsaegde borst.

4. Treck heen: en laet al-tijd Gerechtigheyt en waarheyt
Uw's wagens toomen zijn: soo krijgt uw naem een
klaerheyt.

En uwe rechter-hand, in 't strijden noyt soo koen,
Sal wonder om end' om, in vreemde landen doen.

5. Durf yemand tegen u ten strijde sich verheffen:
Met uw raeck-rijck geschut sult gy hem 'therte tr effen;
De trotze volcken oock doen sincken haren moed,
En, onder u gebracht, doen vallen u te voet.

6. Een Rijck wiens vasten throon gedurig blijven staen sal;
Een Rijck dat nimmermeer verfwacken noch vergaen
sal [draegt:

Is 't Rijck waer van dat ghy de kroon en scepter
Een Rijck dat billijck is, en daer-om God behaegt.

7. Met vreugden-salf heeft God u aenschijn over-goten,
En hooger u bemint dan al u met-genoten,
Om dat gy boven Goed of eenig Aerd'sche schat,

Gelijck gy onrecht haet, het recht hebt lief gehad.

8. Dies is 't uw volck een vreugd, wanneer gy, als een Kon-
ning, [ning,

Te voor-schijn komt ghetre'en uyt uw yvoiren woo-
En een uyt-heemsche lucht al-om uyt uw gewaad,
Als reuck van Aloës en Myrrh', ten neuf' in-gaet.

9. Dies is 't uw volc een vreugd en lustig om aenschouwē,
Wanneer men, achter dy by dyne staet-jonck-vrouwen,
In 't braef gheselschap siet veel Konings dochters
Die met ee-biedicheyd u ten gebode staen. [gaen.

10. De Koningin uw Bruyt (wiens hayr met gout door-
straelt is,

Met enkel dierbaer goud dat van Ophir gehaelt is;
Die klaer van goude gaet, en in al haer gesmy'
Van sijnen goude blinkt) staet u ter rechter zy'.

11. **M**Aer gy ô Koningin, merck op en leen uw ooren,
Om met bedaerden sin mijn reden aen te hoorē.
Vergeet uws vaders huys, u maegschap van nu aen:
De Koning moet alleen in uw gedachten staen.

12. Gun hem alleen het oog, geef hem alleen de sinnen:
Soo sal uw schoon gedaent hem nooden tot u minne
En trecken oog en hert. Wel op, bewijs hem eer,
En buyg dy onder hem. Hy is, Hy is uw Heer.

13. De Koningin van Zor, die goud-en water-rijck is,
Wien geen nabuerig voest in macht en pracht gelijk is
Sal u geschencken doen van purpur en van goud:
Geschencken die elek acht en hoog in waeraen houd.

14. De

14. De Magtig' onder 't volck, die [das] voor niemand
wijcken, [ken.]

Die fullen me'e door be'e haer ned'rig hert doen blijc-
Maer sie, ô Koning sie : uw Bruyt eens Konings kint,
Is schoon, ja over-schoon, in al wat m' aen haer vint.

15. Schoon is haer lijf-cieraet; noch schoonder hare leden;
Noch schoonder haer gemoed, de woonste'e van goe ze-
den.

Al gaet-se in haer goud, al zijn de leden fris :
So schoon is 't buytenst niet als wel 't inwendig is.

16. Met kleed'ren die de naeld bevalliglijck door-dwaelt
heeft,

En een geleerde hand met zyd' en goud bemaelt heeft,
Isz' aen-gedaen, die nu, als Bruyt en Koningin,
Met haren Ios'ren sley p geleydt word tot u in.

17. Een blijde wel-koms-roep, een vreugdelijck gemom-
mel,

Een vrolijck hand-geslag, een aen-genaem gedommel
Ver-vult al-om de lucht, ter-wijl sy, selfs verblijd,
Mer haren schoonen staet na's Konings huys toerijd.

18. EN op dat u, ô Maegd, geen teedeilijck veel lang
ENa die u naeft bestaen, het heite oyt bevan-
gen

Sult gy, in plaets van haer, haest sien van u' geslacht,
't Welck 't lieele Aerden-rond sal hebbē in sijn macht.

19. Hier tusschen sal u lof niet ongeweten blijven :

Mijn tonge, met haer tael; mijn penne, door haer schrij-
ven,

Sal u, van tijd tot tijd, door yders mont doen gaen,
En in elcks hert, met danck, uw heugenis se staen.

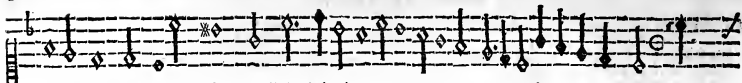
Over Psalm CX.

SANG:

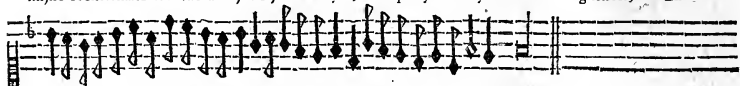
I I.

D Ees groote woorden sprack Israëls maght en Eer, der Heeren groot-
sten Heer tot

sijnen Soon mijn Heer : Wel aen, ontfangt de Kroon: kom sit
in Ma- je- sleyt aen
mijne



mijne rechterhand aen-vaerd mijns rijcks beleydt, Tot u party van my ter neder is ghestort, En



als een voe- te- banck van u be- tre- den wordt.

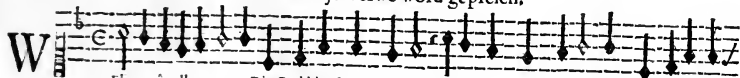
2. Uyt had hy. Maer ô gy mijn Heer, des Heeren Soon,
 Uyt Zion daelt tot u de glory van uw kroon:
 Uyt Zion sal dijn God de macht van uw Gebied
 Doen reycken waer de Sonn' haer held're stralen schiet;
 Dat gy het volck beheerscht, en 't muytig heit soo wint
 Dat elck sich willig buyg, op-recht met u gefint.
3. Wanneer gy dan we'er-om sult komen van den tocht,
 En 't mannelijcke swaert verwinning heeft gewrocht,
 Sal 't heyr, van bend aen bend, vercierlijck in 't gewaed,
 Met u haer Opper-hoof, in schoonen pracht en staet,
 Na Gods geheyligt Huys eens-gangs de voeten spoen,
 En u, haer Steickt en Raed, al-daer haer offer doen.
4. Daer (door 's Geluecks soe-lach, verheven in den geest)
 Word haer de blijde dag een lustig Sege-feest.
 Des Hemels klare dauw, vroeg in den dage-raet.
 Wanneer de goude Son noch dicht by d'Aerde gaet,
 Bewemt het teere kruyd mer soo veel dropjes niet,
 Gelijck men dicht tot u het volck toe-vloeyen siet :

5. Toe-vloeyen siet van West, toevloeyen siet van Oost,
 Van Zuyden en van Noord, als tot sijns herten troost;
 Vol cere, vrees en dienst. En dit is 't noch niet al :
 God heeft een eed gedaen : (die noyt verbreken sal)
 Dat gy, dat gy, mijn Heer, dat gy Groot-priester zijt
 Als **Melchisedech** was, Groot-priester voor al-tijd.
6. Hy die dit swoer, sal steeds ter rechter-hand u staen;
 Oock menig Dwinge-land in sijnen toorn verstaen;
 En doen het heydensch volck sijn strenge oordeel sien :
 Een, vreeffelijcken slag sal onder haer geschie'n.
 En die hooch in gebied, als Goden sijn gestelt,
 Sal hy bevinden doen sijns stercken arms geweld.
7. En als de tijd nu port dat dit moet sijn gedaen,
 Sal hy soo grooten saeck niet traegelijck aen-gaen :
 Maer als een onverschrickt en moedig oorlogs-held,
 (Die sijns vyands slag-oord, dat nu vast ruymt het velt,
 Snel op de hielen is, en 't lachend' Luck aen-vat)
 Door 't heftig na-gejaeg ten laetsten af-gemat :

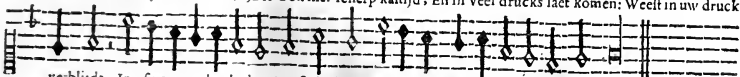
8. Uyt d'een of d'ander beeck, gevonden by geval,
De hit van sijnen dorst mer haest gaen lesfichen sal:
Alfoo wil oock de Heer, de Heer in 't strijden sterck,

Gefwind en vuyrig zijn in dit soo grooten werck.
Dies hy oock, na den slag, van slaen en strijden moe'.
Het triumphante hoofd heeft na de sterren toe.

SANG: Bruyn verwe word gepresen,



El aen, ô alle vromen, Die God hier scherp kstijnd, En in veel drucks laet komen; Weest in uw druck



verblijdt. In sware teghenheden, Heeft de deugd, De meeste stof en reden, Van veel vreugd.

2. 't Is niet uyt haet of tooren
Als u Gods hand komt slaen,
Maer dat gy niet verloren
Soud met de Werelt gaen.
't Geen Boosen dijd tot plage,
't Selve ding
Is u, kont gy 't wel dragen
Segening.
3. Gods tucht-roe' doet u weten
Dat hy u noch bemint,
En niet en heeft vergeten,
Maer noch houd voor sijn kind.
Geen Vader na den vleysche,
(Draegt hy sichte)

- Die, als 't de nood sal eyschen,
't Kind niet tucht't.
4. Een vleeschelijcke Vader
Kstijnd na fantasy;
Op dat hy 't kind van quader,
Door vroege tucht, bevryt;
Maer God die in geen saken
Oyt gaet mis,
Wilt ons door tucht soo maken
Als hy is.
5. Aen-bechting baert op-merckerf;
Op-mercken maectt bequaem
Tot Deugd en heyl'ge wercken;
Deugd/by God aen-genaem:

KASTIDINGS SALIGHEYT.



Vreest yemant God, die liefst zyn tucht en zyn befoecking.
 Jobs en Mannaffes tijt-geuootten gantsch verleyt,
 Die nament qualijck op, en hieldent een vervloecking,
 Tot hun de uytkomst leerd', Castijdings Saligheyt.

- Onmackelijk, doch veylig
Gaen, leert hy
Die wil dat yeder heylig,
Als Hy, zy.
6. Veel Soets na weynig Galle,
Wat nood als 't foo behoeft ?
Gods kind'ren hebben alle
Van desen kelck geproeft.
Liet God ons sonder lijden
Staeg in g'luck :
Geen stoff' waert van verblijden,
Maer van druck.
7. Ontbeert men hier het gene
Dat noyt kind Gods ontbeert :
Licht mist-men; na, met eenen
Sijnhoochste Ziel-begeert'.
Soo scherpe tucht of hinder
Noyt voor-viel,
't Waer klaer dat God voor Kinder
Ons niet hiel'.
8. 's Vleeschs voor-spoed is een segen,
Maer sulck niet als gy wacht,
En meek van die verkregen
Die God voor Bastert acht.
Wie op verganck'lijckheden
't Hert noch vest't
Schijnt niet genoeg te vreden
Met het Best.
9. Flau dan in geen kastsjding;
Bescheld of laeckse nier.
Maeck oock geen keur in lijding;

- Neem so als 't God u bied.
Hem maet te willen stellen,
Acht God quaed.
En waer toe 't sondig quellen
Dat niet baet ?
10. In reyn Geloof op Aerden
Als vreemd'ling heen te gaen,
Is hooch by God in waerden
En eengroot werck gedaen :
Dies is 't som-wijl van nooden
Dat God dael
En 't hert al zijn By-Goden
Gants ont-hael.
11. Daer fal foo licht yet schuylen
Daer sich noch 't Vleesch me'e stut
En 't hert door kan vervuulen :
Dies is de suyv'ring nut.
Licht deed' men 't onkruyt sterven
Soo men 't sach;
En Liefd' komt door Liefs derven
Aen den dag.
12. All' Aerd'sche trooft moet henen ;
(Qua' toe-verlaet baert smert)
God wil en moet alleene
Een God zijn in uw hert.
Des menschen trooft op 't Sticht'lijck,
('t Zy hoe klein)
Weert hy-se niet, kan licht'lijck
Van God sche'en.
13. Wil God u niets hier laten :
Weest willig en bereyt :

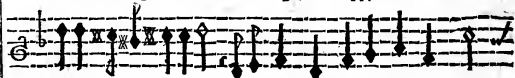
De droeffnis heeft een mate,
 Maer niet de Lijdfaemheyd.
 Vol-maeckt moet haer werck wesen
 Gants end' al,
 Soofy van God vol-presen
 Worden sal,
 14. Kort is de pijn en 't suchten,

(Want 't leven selfs is kort)
 Maer lang en soet de vruchte
 Die ons daer door geword.
 Betruurt dan hier geen Truren.
 Sal 't wel zijn:
 *t Geduld moet soo lang duren.
 Als de pijn.

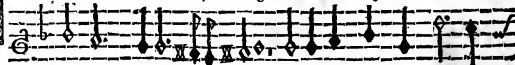
SANG: C. Pypers Pavane.



Aer word gereden-sift, hoeda- nig' heerschappy, Vol-maeckt



te ach- ten fy. Vergeefs: want hier op Aerd word niet



vol-maeckts gevon- den. De onvol-maecktheyd selfs, heeft

niet

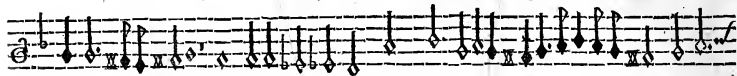
VAN VOL-MAECKTE REGERING.



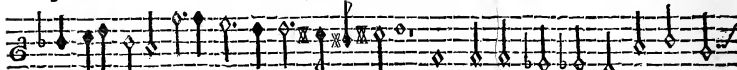
Wat was 't een Heer'lijk werck, als ware wijs heydt voerde,
 Den Scepter in 't gerecht, waer veel in twijffel hangt,
 En giften, gunst gehuer, voor-oordeel 'tbreyn ontroerde :
 Siet hoe de Moeder, na recht vonnis hier verlangt.



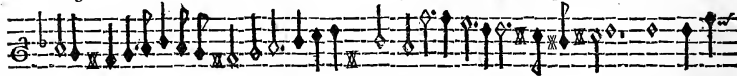
niet vol-maecks in haer, En schoon der yets in waer, Of in ghewesen kon, ten bleef niet on-



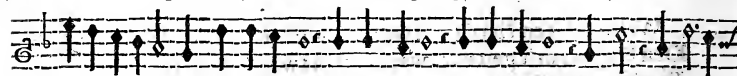
gheschon- den. Heeft, Een alleen den Toom; licht maeckt hy 't heel tyranfch : Soo uyt



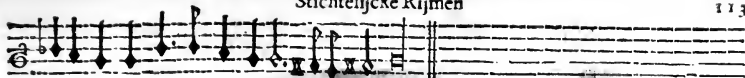
de grootft van't land veel hoofden aan het roer zijn: Zijn' eens, haest krijgt men dan voor Een, Veel



dwin- ge-lands : Zijn' omens licht fal 't land gefladig in rumoer zijn. Staen 's landes



faken by de Menigt' : Hoe grooter, Hoop Hoe quader koop. Elck loept fijn loop. Elck tracht en jacht



na 't sijn. Hoe meer, hoe min verree-

nicht.

2. Of schoon **Droopia** / 't verdichte Nergens-land
 Op aerden sich al vand: [heyd:
 Noch waer 't ver van vol-maecte' en rustelycke wif-
 Is 't Hooft som-wijlen wel, so sichort het aen de Le'en;
 Of wil het sijf na re'en, [leyd.
 Soo volgt licht 't Hooft een pad dat sorgelijck en mis
 De draey'lijck' en voor t' oog-onsienelycke wil
 Doet menschen heerschappy steeds onvol-maecttheyt
 houwen,
 En set der dingen stand staeg op een losse spil.
 Op onvast fundament kan niemant oyt vast bouwen.
 Wiens, Waer, en Hoe de heerschappy is,
 Noyt wort'er wet
 Voor 't hert gefet.
 Wat is 't belet?
 Onmacht in Kracht en Weet, die alle menschen by is.
3. Volmaecte Monarchy en onbesproken Kroon
 Heeft I E S U S Godes Soon.
 Hy heerscht in sijn Gemcent', en heerscht alleen volkomē.
 Daer is de Onder-daen gewillig onder-daen;
 Die niet en wil, mach gaen:
 Daer doet men niemand dwang om onder 't jock te ko-
 men.
 Daer heeft in d'Over-heer qua' wil of lust geen plaets:
 Dies nimmer-meer noch 't Hooft noch 't Lichaem
 hoeft te vreesen

- Of Kroons of Staats verderf. En wil een Lid yer
 quaeds,
 Dat moet van quaed af-staen, of 't kau geen Lid meer
 wesen.
 Daer siet de Heerscher in de herten:
 Die itelr hy maet
 Van doen en laet,
 Van goed van quaed:
 Die leyd, bereyd; bewaert, en waer-schouwt hy voor
 smerten.
4. Kom onvernoegde mensch die geern waert in een
 Daerm', heel volmaectelijck [Rijck
 Beheerscht, mocht sonder schroom van ramp en onrust
 leven:
 Hier moet gy zijn: doch so, dat gy (hoe onvolmaect)
 Soo 't Onvol-maectt noyt laect
 Dat g' onder sijn toom u niet soud-willen geven:
 Dat gy ('t zy wie 't oock is die 't roer in handen heeft)
 Sijn eer niet geven soud, of niet soud-willen hooren
 In alles waer sijn wet geen sond-bewel een geeft.
 Die Machts gebod veracht, vergadert sich Gods tooren.
 Het is een plicht van d' Over-hooge
 Christi voogdy:
 Dat elck, wie 't zy,
 d'Aerdsh heerschappy
 Al Ril, met wil, en niet uyt vrees voor straf, gedooge.
 P
 O N-

ONDOODELIICKEN DOOD.



Door 'tsterven; Lazarus, het sterven moest ontloopen.
 So sach oock Stephanus, in 't sterven d'Hemel open.
 So yder Christen Mensch, in d'alder laetste nood:
 Acht sterven voor gewin; Ondoodelijck de Dood.

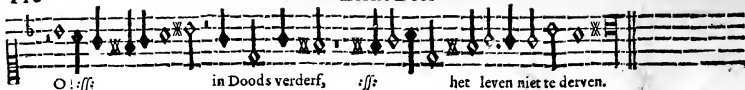
SANG: Qual vive Salmendra.



Elijck de Salamand' in 't vier kan five- ven, (Soo
 't waer is dat men schrijft) En noch in wesen blijft: Soo oock de mensch, ten
 eynd in Godt ge-ble- ven, *ff:* hy doot/ Al

Spec.
14 B.
13.

is hy doot al *ff:* heeft in den doot noch le- ven. O! hoog-gelukkig sterven!
 O! *ff:* in doods verderf *ff:* het leven niet te derven. O! hoog-gelukkig sterven!



- O !:ff: in Doods verderf, :ff: het leven niet te derven.
2. Al is hy dood, nochtans soo leeft hy Gode,
Die sijnen geest bewaert,
Om we'er te sijn gepaert
Met 's Lichaems-huys : niet dit gering en snoode,
Maer een vol-maectt, gelijk Gods Hemel-boden.
O ! hoog-gelukkig sterven !
In doods verderf, het leven niet te derven.
3. 't Is God, 't is God, die vast heeft voor-genomen
Te redden uyt verderf
Tot eeuwig levens erf
Al die door Deugd haer eygen wil betoomen,
En in 't Geloof vol-standig, tot hem komen.
O ! hoog-gelukkig sterven !
In doods verderf, het leven niet te derven.
4. 't Is God; dien 't noyt aen macht en kan ontbreken ;
Wiens wetten vast en wis,
Wiens wil onbuyglijck is.
't Geen hy voor-neemt, daer mach men so van spreken
Als of 't (schoon ver) in daed al waer gebleken
O ! hoog-gelukkig sterven !
In doods verderf, het leven niet te derven.
5. O soete Dood ! geen Dood met recht te hoeten,
Maer Slaep en Arbeyds rust :
Want op u volgen lust
En (na een kort, of by-na geen, Vergeten)
Een Weder-denck en selfs-genietig Weten.

- O ! hoog-gelukkig sterven !
In doods verderf, het leven niet te derven.
6. Voor 't lang geslaep en duif men niet bevreest zijn:
In tijds is 't dat m' yet lijd.
d'Uytwezig heeft geen Tijd :
Als 't heerlijk Lijf vereent sal met den Geest zijn;
Sal alle Tijd maer een oog-blick geweest zijn.
O hoog-gelukkig sterven !
In doods verderf, het leven niet te derven.

Voor A. G. over den dood van haer lieve
Echt-genoet L. E. G.

SANG.

Te Mey als alle Vog'len singen.

- V**V Aer toe, mijn Ziel, waer toe gesteeft ?
Waer toe gehert-pijnt en geweeft ?
Laet waarheyt eens recht keuren :
Die oorfaeck heeft van vreugd, betoont oondankbaer-
heyd door treuren.
2. Mijn Man, mijn waerde Helft, is heen,
En ick alleen. Alleen ? ach neen !
God en een goet Geweten [geten
Doen alle druck en eensamheyd door haer by-zijn ver- [geten
3. Mijn Lief is heen: maer 't meest-gelieft,
Waer door mijn Ziele was gerieft,

Heeft

VREUGDE EN ROV IN 't AFSTERVEN
der Rechveerdighen.



d'Hebreeusche Dichter singt, dat aller Heyl'gen sterven ;
Seer Cost'lijk is voor God. Dit matich dan u rou :
Ey laet den eygenaer, syn eygen erve erven,
En meng de rou met vreugt, 't sy Kint, of Man, of Vrou.

- Heeft hy my na-gelaten :
Sijn Leer en Voor-beeld op het pad van 's Levens
rechte straten.
4. Sijn lout're Deugd streckt my een spoor
Om met Hem deur de selve Door
Kloeck-moedig in te dringen,
En 't Goddelijcke eer-gefang in Godes Stad te singen.
 5. Om met hem voor 's Lams throon te staen
Met witte kleed'ren aen-gedaen,
Verheerlijckt onverderflijck,
Verlost van pijn vervult met vreugd, en (als God selfs)
onterflijck.
 6. Het tijdelijcke slind de Tijd ;
Het quijtelijske ben ick quijt :
Sijn Lichaem, 't welck, van Aerde,
Ter Aerden moest, is in der Aerd; de Geest, by God in
waerde.
 7. By God : die hem ter saligheyd
Bewaert, en heeft een Lijf bereyd
Dat, (als 't Basuyn gaet klincken)
In aller eeuwen eeuwigheyd gelijk de Son sal blincken.
 8. O ! Goddelijck Al-wijs bestier !
Sou' hy Daer heen, hy moest van Hier ;
Sou hy sijn eygen erven
En sien 't gewenschte Vader-land, het Vreemde moest
hy derven.
 9. Nu heeft op hem de nijd geen kracht ;
Nu is hy uyt Tyrannen macht ;
Nu is hy wech getoogen.
(Daer niemand hem verseeeren kan) uyt aller ooghen
oogen.

10. Nu krenckt hem geen boofheyd, hoe boos ;
Nu is 't geweld geweld-loos ;
Nu moet den Haet sijn stralen,
Hoe sterck gefchoten, krachte-loos in 's haters hert
dalen.
11. Sijn kamp heeft hy kloeck uyt-gekamp :
Gegort, gewapent, wijs-gelamp,
Op schilt-wacht, los van sonden,
In wel-doen vol van alle deugd heeft hem sijn God ge-
vonden.
12. Wat waer mijn vorder treuren dan ?
Liefd' tot my selfs, niet tot mijn Man.
't Schijnt schier gelucks benijden, [den.
In sulcker Helden sal'gen dood niet ernstig te verblij-
13. Maer weenen dan de oogen mijn,
Soo moeten 't vreugde-tranen zijn :
Of sal 't uyt droefheyd spruyten ;
Door mededoogen met de Wer'lt, moet ick dan tranen
uyten.
14. De Wercit, die door sulcken Licht
In 't blind verstand kon zijn gericht,
Om van 't gevaerlijck dolen
Te rug getogen, sich met ernst te geven in Gods Schole ;
15. Te geven op des Levens baen,
Om 't eeuwige vergaen t'ontgaen ;
Ach ! voor een Christen herte
Is 's Menschen sonde 't waerdig stof en eenig stof van
smerte.
16. Laes ! hy is weg : de snoode Aerd
En was die Son niet langer waerd,
O ! droeye duysternissen,

- Hoe seer verdickt u donckerheyd nu gy sulck Licht sult
missen.
17. Mijn God die licht en duyfter schept,
Gegeven en genomen hebt,
Vergadert en gescheyden:
Gelooft, gelooft sy uwen Naem in aller eeuwicheyden.
18. Gun dat de troosting van uw' Woerd
Meer dan natuurs treck zy gehoort;
En, als druck 't hert komt klemmen,
Al-tijd deware redens-kracht in my mach bovenswem-
men.
19. Laet my uw's Geestes hulpe by,
Die my in druck een bol-werck zy.
geen murmurering klagen,
Maer wille-loose lijdsaemheyd kan u alleen behagen.
20. Geef dat ick my u over-geef,
En gants na uwen wille leef,
Om waerlijck te genieten
Daer nu de krachten van mijn Ziel haer stralen henen
schieten.

*Twee-Struck voor A. R. over d' Af-lijvicheyt van
sijn lieve Soon I. A.*

SANG:

Engelsche Fortunn. Met hier regels/
of: Met acht/
D' Engelsche Gaillarde.

*Mensche-
lij:ke.* **N**U treurt, mijn Ziel, in desen droeven stand.
Wierse- O harde dood van een soo waerden pand!
Wat laet gy my meer dan gedachtenis,

dieheyt. Die in den geest een nest van suerten is?
Wijsheyts Heeft dan de Dood so veel ramp-salicheyt?
Rading. Dat eens moet zijn/ mach dat so sijn be-
scheept?

Te sterben/ is een al-gemeyne Wet/
Van God (die noyt yet quaeds en Doed) D. b. 9.
27.
geset.

M. W. 2. Onrecht waer druck, had hy geen recht Waer-
De stut en staf van mijnen Ouderdom. [om.
De lust en rust van mijn grijsheyt, is he'en:
Die veel verliest, sijn tranen hebben re'en.

W. R. Wat heeft de Mensch waer op hy vast
mag staen? 4
Dat sterff'lyck komt/ moet sterff'lyck he-
nen gaen/
Dergeefs besucht men 't gaen van 't noo-
dig pad.

En beter noyt dan al te lief gehad.

M. W. 3. Hoe krank is Re'en daer droel heyt 't hert
door-kliet! 5

Noodwendelijck volgd Liefde 't geen sy lieft.
Wie maectt sich los daer hē natuyr maectt vast?
Waer 't Hebben vroom, 't Ontbeeren niet en palt.

W. R. Re'en weeght de saeck so-s' is / niet so-se
schijnt/ 6

T'onrecht duert liefde' als liefdes stof ver-
dwijnt/

En die van 't geen elck treft/ sich rekent
by/

Sijn gront is sot of vol van hoobaerdn.

M. W. 4. Ach! waer die bloem niet al te vroeg gepluckt! 7

Ach

DOOD-TROOST.



Of vele Joden, zich bemoeyden om te troosten,
 De Susters Lazari, ten had te recht geen klem :
 Maer als de Heere quam, ô ! als de Son in 't Oosten
 Op rijft, so rees voor hun een Doot-troost door iyn stem.

- Ach! waer hy niet ontijdig wech gerucke!
 Ve-lies is min, wanneer, door 't vol genier,
 't He t icnerner-re'en van minder droefheyt fiet.
- M. W. 2.** Of v'zoeg of laet/ o mensch / wat leyter
 ac /
 Als doch de weg in 't eynd moet zijn ghe-
 gaen/
 En/ als de Ziel den stein mist van haer
 rust/
 't Gents gedencck ontfceekt/ maer stopt
 geen lust.
- M. W. 3.** Nochtans 't is soet, 't soet hebben als men kan:
 Maer wech is wech: dood, 's geen hoop meer van
 Hoe langer vreugd nyt 't b'-zijn is geproeft,
 Hoe meer der re'en van min te zijn bedroeft.
- M. W. 4.** 't Zp 't lieve dp/ 't zp gy het Liebelact:
 Liefs missen smert als 't heet niet is ver-
 fact.
 Geen ware v'reugd / dan in steeds bly-re-
 zyn/
 End'lyck vermaeck end nimmer sonder
 pijn.
- M. W. 6.** Ach! had hy doch, in-dien niet heel vol-leeft,
 Ten minsten niet door sulcken dood gefneeft!
 Ach . waer hy niet verslonden van de Zee!
 Dood wesen, baert; doods-wijs' verwaert het
 wee.
- M. W. 7.** 't Zp hoe/ 't zp waer de mensch sijn leven
 end/
 Het Doe of Waer/en geeft hepl noch ellend.
 De Dood is goed of quaed tot allertijd/

- Da dat hy goed of quaed is/diese lijd.**
- M. W. 7.** Nochtans 't is hard, in droeven schip-b. eucks,
 nood,
 Te steven een geweldelijken dood:
 Getondes lijfs dat pad te moeten tre'en.
 Dood-zijn is g'lyck, doods-weg (helaes!) ver-
 sche'en.
- M. W. 8.** Een die van sieckte op sijnen leger quijnt/
 Dooz angst en quael aen geest en lijf ghe-
 pynt/
 Lijd meer dan hy/die over-plicht wert:
 De kofst' (als 't nood) is ver de beste smert.
- M. W. 9.** Helaes! 't is toet voor die de reys necint aen,
 Dat wijf en kind ronds-om het sieck-bed staen:
 Maer dat men sterft, ver af van vriend en maeg
 In-dien 't geen is, ten minsten 't schijnt een plaeg.
- M. W. 10.** Ad dit en meer (hoe schijn-soet, fr aep/en
 wel)
 In 's Wijfs oog en is 't maer poppen-
 spel.
 Hy acht geen ding of 't doet sijn Ziele sta'.
 En waer men is, men is God even na.
- M. W. 11.** Nochtans 't is veel, Dat yemant, op het bed,
 Tijd heeft waer in hy op sijn Ziel-stand let.
 Die d'nre fiet, maeckt fact: en onverrast
 Word op het stuck veel vevliger gepast.
- M. W. 12.** De rechte tijd van boete dien God
 geeft/
 Is peder stip van 't leven daer nu in leeft.
 Die dien versluynt / heeft al te lang ghe-
 bepd.

Roep van de Dood den bismen onbe-repd.

M.W. 10. De reden bind : nochtans hoe komtet by?)

Des redens kracht doet weynig kracht in my.
Of is dan druck bedrucktheyds medecijn?
En pijnlijck-zijn, verlichting van de pijn?

W. R. **Die reden hoozt/en niet na reden doet/
Of vat-seniet/of heeft een dwaes gemoet.
Daer druck druck weert/staet sotticheyd
te bronck :**

**Die brand vermijdt/bluscht oock die min-
ste bronck.**

M.W. 11. Helaes! Natuyr, hoe seer men's oock weer-
houd!

Neygt innerlijck en treect al we'er na 't oud :
't Zy dat sich 't heit in sijn weeckheyd, behaegt,
Of lange waen der Zielen sleutel draegt.

W. R. **Quaeds hulp leyt steeds in Aeden niet
alleen :**

**Daer Aeden stuyt/begint men dooz ghe-
be'en/
Heeft langhe droogt' het vat te seer ver-
staect :**

**Dyt d'Ader selfs/wozdm' aldermiltst ge-
laest.**

SANG:

Schoonste Nympe van het Woud.

VV At is 't onvernoegde mensch,
Dat u wensch
Stadig na wat Nieuws komt drijven?

Neemt de heele Werelt voor,

Loopt-se doo r:

't Is de Wer't en 't sal-se blijven.

2. 't Geen men tegenwoordig siet,

Is geschied ;

't Geen de tijd hier na sal bringen,

Is of nu, of al geweest.

Op een leet

Schoeyen alle aerdsche dingen.

3. Bouwen, breken, krijgen, slaen,

Doo'n, verrac'n,

Iachten, trachten, foecken, wroeten,

Wat men hoozt, beleeft, aen-schouwt,

't Is al 't Oud

Dat op Aerd' ons sal ontmoeten.

4. Nieuwe menschen voed en baert

Steeds de Aerd,

Maer geen nieu begeert' noch haken.

't Was als 't is, en 't Is als 't was :

d' Ouden pas

Houden al des Werelts saken.

5. d'Eygen weg die Cyrustrad,

Was oock 't pad

Van den grooten Alexander :

Daer na ging hem Cefar in :

Cefars sin

Is nu weder in een ander.

6. Dus aenschouwtm' in alle ding

Wisseling

Van begeert' en sinne-buyden.

Nu sijnt' hier ; een ander jaer

NIET NIEVS ONDER DE SONNE.



De wijse Salomon, kond warelijck bespeuren,
 't Geen dagelijks geschiet, men certijts sach gebeuren;
 Dies sprack hy overluyt, bedaerdt en wel besonne :
 't Is al het oud en self, niet nieus onder de Sonne.

- Op een aer :
 Nu by dees, dan by die luyden.
 7. Dat in 't Groot eerft is belyeurt,
 t Selve beunt
 Naderhand in 't Kleyn en Lage :
 Hier by stucken en ten deel,
 Daer geheel ;
 Nu gestadig, dan by vlagen :
 8. Hier, door listicheyd en kunst ;
 Daer, door gunst :
 Nu, met voor-spoed ; dan onspoedig :
 Hier, met moeyt' en weder-lust,
 Daer, met rust :

- Nu, met vrees ; dan kloeck-moedig,
 9. Soo lang menschen menschen zyn,
 Sald'er pijn,
 Ramp, gevaer, en onlust wesen.
 Soeck op Aerd geen Paradijs
 Zyt gy wijs.
 Leeg uw hert van hoop' en vrees.
 10. 's Werelts heyl en ongeval
 Is een bal
 Daer me'e d' aerdsche lusten spelen,
 En ne'er valt, na d' opper-heer
 't Sacht of 't Seer
 Onder menschen wil verdeelen,

NOODIGE KOSTEN-BESINNING.



Hier schijnt dat yder segt, dus dientet overlegt ;
 So gaetet na den vleysch, en minst naer 's Hemels eysch.
 Maer die door Christi last, beschreven d'Heylige blad'ren,
 Tot Geest'lijk overleg, zyn trouwe en waerde Vad'ren.

S T I C H T E L I C K E
R Y M E N.

T W E E D E D E E L.

S A N G : Gy die uyt 's Werelts droom ontwaectt.

Wie sich ter hooger Schole geeft
Daer Christi Woord den Scepter heeft
En aller menschen heiten, Wet
Van willen, doen, en laten set ;

Om, door 't betreden van Gods pae'en,
Na d' onverganc'lijkheyd te gaen :
Moet sien dat hy sich wel besint
Eer hy soo grooten werck begint.

2. Bevinding scheelt van mond-geseg,
Goed werck ve'eyscht goed ove-^{leg,}
Hy over-leyt sijn stuck niet recht
Die voor den aen-tref van 't gevecht
Niet nederfit, en overdenckt
Wat heyr-kracht hy te velde brengt,
En dat hy met tien-duysent man
Geen twee-mael tien verlaen en kan.

1. ur.
14. 8.
31. 32.

19. 8.
28. 19.
30.

3. Die Toren-bouwens is gesint,
En niet, eer hy 't sich onder-wint,
Maectt rekening en overslag
Ofhy oock 't werck vol-voeren mag,
Maer moet noch end'ling ongedaen
't Gebouw ten halven laten staen :
Sijn doen is onbedacht en sot,
En by de schade krygt hy spot.

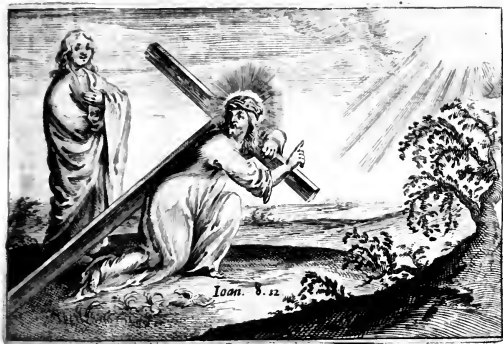
4. De weg is smal, de poort is eng.
Des Meesters eerste les luyd streng :
Verlaet, verlaectt, treckt herten af
Van al wat wer't oyt geeft of gaf,
Van al wat lief is op der Aerd :
Die soo niet komt, is mijns niet waerd :
Die soo niet komt, is onbequaem
En noch niet waert eens Leerlings naem.

5. VVat wil dit scherp (doch trouwe) VVoord ?
Of stracks te rug, of manlijk voort :
Of al, of niet-met-al bestaen :
Of 't padjen net, of niet gegaen :
Klim niet, is u den berg te hoog :
Of tref het wit, of quijt den boog.
Gestuckte deugd en geld'er niet
Daer God vol-komen werck gebied.

6. Het is wat groots dat gy begint,
Het is wat hoochs dat gy bemint.
De wegen van de Hemel-reys
Zijn sware wegen voor het vleysch.
Kloeck is de mensch en e'el van moed
Die over-slag van kosten doet,
En even-wel noch niet en schrickt.
't VVerck luyckt na sich de mensche schickt.

19. 8.
26. 17.

WISSENINGANG IN 't RIICK GODS.



Wilt gy den ingangh, tot Gods Rijk te rechte weten,
't Begin, het midden, 'teynd', het kruys-padt is 't geheeten.
Verwinners van het kruys, en wil'ge opnemers sijnt ;
Die 't licht van Gods genaed', soo Heerelijck beschijnt.

SANG : Si vous estes belle. In Canon met 4.

- in Gods Rijck te komen :
2. Om niet meer soo te beven
Door twijffel-wetig weten,
Soo bind u met Deugds keten
Aen God en 't eeuw'ig leven.
 3. 't Geloof, dat in 't gemoed is,
Daer moet sich deugd by paren
En lust om voor te varen
In al wat recht en goed is.
 4. By deugd-lust eyscht goe Kennis
Om, stuck voor stuck, Deugds wegen
En sien en t'over-wegen,
Tot vaste Deugds gewennis.
 5. De kennis mach niet ledig
In 's menschen herffen leggen,
Of in een ydel seggen,
Goe kennis maectt goed-zedig.
 6. Sy moet die maet doen ramen
Om noyt in geene weicken

- Te treden uyt de Percken
Van 't Christelijck betamen.
7. Hier moet sy 't niet by laten,
Maer sonder morrig klagen
Vervolg en kruys doen dragen
En stellen 't hert gelaten.
 8. 't Gelaten hert, niet doffig,
(Soo weynig als ne'er-slachtig)
Moet, Vuyrig en aen-dachtig,
In God-plicht noyt zyn sloffig.
 9. 't Hert in God op-getogen,
Moet Broederlijcke minne
Niet sluyten uyt de sinnen,
Maer staeg daer na doen poogen.
 10. 't Hert Christ'lijck Broeder-lievig,
Moet in dat perck niet sluyten,
Maer liefd' aen Allen uyten,
En wesen elck gerievig.

11. Zijn dese eygenschappen
In u geplaeft, ð mensche :
Wat hoeft gy meer te wenschen?
Gy zijt op 's Hemels trappen.
12. Word g'hier van leeg bevonden:
Soo zwiert gy als een blinde
Die stad noch pad kan vinden,
Noyt reyn van d'oude sonden.

CHRISTELIÏCKE ONSONDIGHEYT.

SANG:

Ick ly' in 't hert pijn &c.



Icht werden in den mensch door quade re'en te
Goe ze'en verlooren. [hooren
Van twee qua'e dingen moet (na 't woord al
oud in d'ooren)

't Best zyn verkoren.

Meynt Quaed, gevaer of ramp, soo is 't waerachtig :

Maer in-dien ondegd of sond ;

De spreuck is ongegrond

En leugenachtig.

2. In sonden valt geen keur: Het quaed en heeft geen mate

Recht, is deugds-strate,
Die wel daer op wil gaen, moet alle sonde laten
En stadig haten.

In sond'lijkheit verschillen quade daden :
Waer is 't : en nochtans kan 't sheel
(Hoe weynig of hoe veel)

't Quaed niet ontquaden.

3. Geen wete-blijvig quaed, hoe kleyn, of 't kan ons stuy-
ten

En van God sluyten.

Die 't vonnis heeft, moet deur : die buyten is, is buy-
ten :

't Slim moet uyt-muyten :

Sal noch de Knecht (hoe-wel min) slagen lijden

Die door sloff' onkund mis treed :

Te min kan, die klaer weet

Sijn straf ontglijden.

4. Gehoorzaamheit is 't geen dat God in ons wel-dragen
Meest kan behagen.

God wil des menschen hert ; niet som-tijds en by vla-
Maer all' ons dagen ; [gen

Niet half, maer heel. Wie dan door sond (hoe kleene)

Af-godeert en van 't Goed vlied,

Die kan in vreugde niet

Met God vereenen.

Suf. 12.
0-47.

OMKEERING DES HERTS-BEWEGINGEN.



Ghy die u maght mis bruyckt, en wilt tyranniseren;
 Oock die in geylheydt steeds, u dert'le leven slijdt,
 Vws harts beweginge (ick bid') wilt ommekeren :
 Wint soo die Sege-palm, want kort is 's levens tijdt.

SANG:

M Oetm' in alles sich verfa-ken (Seyd 's vleesch re'en) Soo moet sich de mensch heel maken tot
 een steen, Tot een flock, Tot een block, Die geen gevoelen heeft, En als dood leeft.

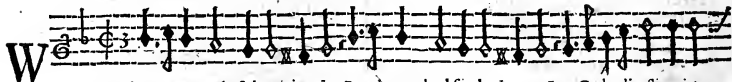
2. Grof, onredelijke Reden,
 Grof mist gy.
 Tochten en beroerlijckheden
 Blijven by.
 Geen begeert
 Word geweert;
 Geen in-geschapen lust
 Blijft ongebluft.
3. Lieven, haten, hopen, vresen
 Staet hem vry:
 Eer en schat-graeg mach hy wesen;
 Droefen bly.
 Toorn, en wraeck,
 Lust, vermaeck,
 Al goed, als 't is gewend
 Na 't rechte end.
4. Lieven, mach en moet hy staedig:

- Maer sijn God;
 Christum sijnen Heer wel-dadig;
 Deugds-gebod.
 Hy draegt haet:
 Maer tot quaed,
 En wat door sond'lijckheyt
 Ter dood-waert leyt.
5. Hy hoopt: maer op 't Onverderff'lijk
 Eeuwig Goed;
 Hy vrees: maer hem die onsterff'lijk
 Worden doet.
 Hy soeckr eer:
 Maer (gants veer
 Van d'Aerdsche af-gesch'een)
 By God alleen.
 6. Hy soeckr schat: maer noyt gevonden
 Op der Aerd.

- Hy betreurt : maer 's menschen sonden,
 Treurens waert,
 Hy is vroom :
 Maer alsoo
 Dat op al wat vergaet
 Zijn vreugd niet staet.
7. Toorn en wraeck mach hy wel plegen :
 Maer aen sich,
 Als sijn voet is van Gods wegen
 Af-gangig.
 Hy soeckt lust,
 Weeld', en rust :
 Maer sulcke die beklijft
 En vast by blijft,
8. Kort : geen herts-tocht of begeeren
 Sterft, of ruymt,
 Maer word door het omme-keeren
 Slechts geschuymt,
 En 't gesicht

- Slechts gericht
 Daer 't heenen hoort en moet :
 Van 't quaed na 't Goed.
9. Dit om-keeren noemt Gods reden
 Eenen Dood
 Van de lust en d' aerd'sche leden :
 Want seer groot
 Is 't geweld
 Dat de Held
 Die sich hier toe-wil spo'e'n,
 In 't eerst moet doen.
10. Eer gewoont en waen ter degen
 Zijn uyt 't hert,
 Schijnen hem de nieuwe wegen
 Vol van smert :
 Maer in 't gaen
 Van Gods pa'en,
 Vind hy des Deugdes loop
 Soet boven hoop.

SANG : La Dauphine.



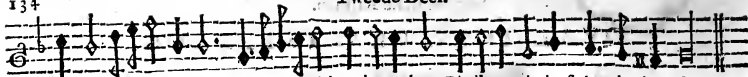
Aer- om maect sich menig mœ, En brengt heel sijn leven toe, In, Gods-dienstjes niet

geboo'a ;

QVA'E TOEVERLAETS BEDROG.



Ruft doch niet op den fleur, van Kerck-gaen, Hande-waffen,
 Of wat in 't reynigen, oyt uyerlijck bestont.
 Ten zy wy onsen God, en naesten liefd' toe-passen
 Al zyn wy buyten schoon, vuyl zyn wy inden gront.



geboo'n; En, ver van 't Best, Ey- gent sich noch over-loon? Die d'eyers niet heeft, broed het nest.

2. Hoel houd menig sich soo sterck
Aen sijn Nacht-mael, Doop, en Kerck,
Die sich nochtans als een swijn
In wel-lust mest,
En noch Deugd heeft noch Deugs schijn?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest,
3. Waer-om yvert menig man
(En siet deur noch venster a'n)
Voor Religijs Zuyverheyd:
Daer ondeugds pest
Dicht nochtans aen 't hert hem leyd?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.
4. Hoe is menig soo te vre'en
Dat hy meynt hy zy 't alleen,
Als 't kleed koord noch boord en heeft;
Daerm' in d' rest
Als de schalcke Werelt leeft?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.
5. Hoe is menig soo versact
Dat hy selden verder gaat,
Als maer van de Goede Saeck

- (Soo voor als leest)
- Is al sijnen teem en spraeck?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.
 6. Hoe is menig soo vernoegt,
Als hy van den geest veel zwoegt,
En wat hooch is: doch in daed
Geen Geest, maer Gest
En sond-droeffem blijcken laet?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.
 7. Hoe is menig soo gerust,
Als hy maer den dwasen lust
En elcks leer en doen bespot;
Maer selfs, gequeft.
In 't gewoet, ver is van God?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.
 8. Waer men d'oogen henen slaet
Is badrog en quaed verlaet,
Op een waen en vleyery
Dwaess'lijck geveft.
Waer van daen dees sotterny?
Die d'eyers niet heeft, broed het nest.

DE VGDS MIDDEL-PAT.



Hou stadig oogh en hert, op 's levens Enge-poorte.
 (Schuwt water ende vier,) na d'eeuw'ge Vreugden-stadt;
 Hoe struyckelt, sneuvelt hier een volck van alle soorte,
 Door on-bedreventheyt, op Deugdes Middel-padt.

SANG: Wilder dan wild, wie fal my temmen.



Ie door des Werelts woefte baren, In 's Levens forgelijcken
 tijd, Des Deugdes haven wil bevaren, Moet sien dat hy twee Klip-
 pen mijdt,

2. Keur-heyligheyd en Achte-loofheyd
 Moet steeds uyt al fijn wercken zijn;
 Het Laetft, verruckt tot loffe boofheyd;
 Het Eerft, bedriegt door Deugdes-fchijn,
3. De Achte-loof, om niet te vallen
 In viefte eygen Heyligheyd,
 Betrachte geen heyligheyd met allen,
 Selfs die niet die ten Hemel leyd.
4. De Eygen-heylig, om fijn faken
 Quantius te nemen wel on wis,
 Gaet uyt fijns herffens Regel maken
 Daer uyt Gods Woord geen Regel is.
5. Bey fijn-fe blind, wel door verfcheyden

- Bedriegery en leugen vond,
 Maer die nochtans in alle beyden
 Op wortelt uyt een felve grond.
 6. Om los in lufte te verfuypen,
 Schouwt d' een (kax) nau-gefetticheyt;
 Om 't rechte Deugden-werck t'onfhuypen,
 Soo foeckt het d' ander daer 't niet leyd.
 7. Dus vallent' yetfer aen een zijde,
 Waer van d' een tegen d' ander staet,
 Maer nochtans beyde zijn te mijden:
 Want alle beyde zijn-fe quaed.
 8. Bey' zijn-fe quaed; maer d' een noch quader
 Als d' ander is. Hoe dommer boos,

- Hoe dick-maels de geneſing nader:
Daer Schijn verbind, is reden voos.
9. Die heel al naeck is, voelt ſijn naecktheyt
Wanneer' hem voelens oorſaack geeft.
En lichter ſiet men ſijn mis-maektheyt
Als 't Aen-licht geen op-ſmuckſel heeft.
10. Maer die ſich vleyd op ſchijn en wanen,
Door He:licheydjens toov eny,
Meynt dat elck wie hem komt vermanen
In deugd veel minder is dan hy.
11. **D**E wiſe Chriſten maect geen wetten
Daer Godes mond geen wetten geeft.
Op Ditjes, Datjes onwis letten,
Is buyten 't oog-wit dat hy heeft.
12. Maer dat hy 't wis heeft, ſal noch leven,
Noch dood, noch yets, te guender uer
Oock 't nuſte quaed hem doen aen-kleven:
Daer ſtaet hy vaſt gelijk een muer.
13. Daer hy in twiſſel van Gods wet is,
Houd hy al-tijd ſich aen het geen
't Welck, ſoo 't geen Deugd of God-geſet is,
Altoos met 't quaed niets heeft gemeen.
14. Alſoo nochtans, Dat ſulck bekniſpen
Van hem geacht word noch geroemt,
En die 't niet juſt als hy begripen
Van hem verſmaet zijn noch verdoemt.
15. **V**V At middel om ſoo wel en eſſen
Het middel-pad te konnen gaen ?
Sijn hert en oogen te verheffen ;
Van al wat God niet is, af-ſlaen :
16. Sich ſelfs noch niemand noyt vertrouwen

- In wat men doen en laten moet,
Maer aen Gods wil ſich vaſt te houwen,
Daer Chriſti woord de weet van doet.
17. Verſchrieken u d'oneenicheden
Die'r vallen over 's Woords verſtand:
Schrick niet : geeft u gemoed in vrede.
Wy hebben Gods beſofte te pand.
18. De Waerheyd ſelfs, kan niet bedriegen.
Wie (ooc in 't minſt') hooft na Gods ſtem,
Beloofte God hulp : God kan niet liegen.
Dooft yemand dood'lijck : 't ſchoit aen hem.
19. Qua' wil maect lichterheyd tot ſwaerheyd.
In duyſter is Licht, Duyſternis.
De Waerheyd is haer ſelfs een klaerheyd
Als 't hert maer recht God-hoorig is.

SANG:

Ionge Dochters vol van jeugden.



- Elck heeft ſyn by-ſonder drijven ;
Elck heeft ſyn by-ſonder luſt,
Daer ſijn geest op werckt en ruſt,
Dien hy geern het lieſt laet blijven,
Daer hy geern van ſpreect en queelt ;
Elck heeft wat daer hy me'e ſpeelt.
2. Van ongoddelijck ver-maken,
Selfs voor ons natuu: verdriet,
Spreken nu mijn Rijmen niet,
Maer alleen van ſulcke ſaken
Die in ſich noch quaed noch goed,
Zijn een ſpeel-tuyg in 't gemoed.

S P E L S M A T E .



Noch Jubal noch die volgde, al Splend^o fagmen haten ;
 Maer wierden van Gods Volck ten goeden wel gebruyckt.
 Als 't Spelen Spelen blijft. En Splende, Spels Mate,
 Nae geene Kalven-vreugt, of valſche Godſ-dienſt ruyckt.

3. d'Een heeft lust in ver te varen,
d'Ander koelert hond' of paerd;
Dees, door-grond der dingen aert,
Die bemint gelang en inaren;
Sonning vogel-vangt en vischt;
Menig itoockt en alchumist.
4. Hier bemint men fraeye boecken;
Ginder, 't mooye huys-geraet;
Daer een nieuwe-tijckjes praet;
Elders, 't diepe onder-soecken;
Over-al, of dit of dat:
Nergens of men mint'er wat.
5. Uw's gebuer-mans luit is tuynen,
Of te sien op kruyden kraclit;
U vermaeck is op de jacht,
Of met fret en net in duynen;
Rijmpjes maken, is het Mijn:
Met een woord elck heeft het zijn.
6. Elck nochtans heeft wel te letten
Op sijn eygen dat of dit;
Waer, en Hoe sijn poppen sit.
Goed noch quaed heeft me'e sijn weten.
Vraegt gy wat se zyn? In 't kort:
Dat de Pop geen Af-god word.
7. 't Poppen kan een Af-god teelen
Als een al te grooten waen
Tot de luit word toe-gedaen
Daer gaet Spel dan boven spelen;
Daer word pleyfter plaets-verblijf;
En het lust-paerd draeft te stijf.
8. Neen: het mach-se wel verquicken,

- Maer geen Heer sijn van Natuur.
Al te veel, heeft quaden duur.
Maet moet alle dingen schicken.
't Popj' is foet doch te gering
Voor het hert, soo e'elen ding.
9. Dan heeft lust het hert beferen,
Als men 't hem soo veel in-ruymt
Dat men daer door vet ver suymt
Dat van God ons is geheeten;
Of veraert, en valt tot yet
Dat ons d'Opper-heer verbied.
10. Als men 't poppen van sijn lusten
Tot verdriet sijn's naestens heeft:
Als men daer door aen-stoot geeft,
Of bedroeft en doet ontrusten:
Almer niet me'e speelt, maer praelt
En sijn eer-suchts stof uyt haelt.
11. Alsm' een ander niet mach lijden
Died'er juyft geen foet in vind;
Of die dier-gelijck bemint
Gaet belast'ren of besijden,
En (als of 't wat sonders waer)
d'Een den and'ren valt in 't haer.
12. Almer 't gene dat op Aerde
Alder-kostlijckst wesen moet,
Heel, of soo veel me'e verdoet
Dat men niet houd om, na waerde,
Wel en grondig te verstaen
Hoe men wis tot God sal gaen.
13. Alsm' om lusts verlies gaet quijnen,
Of soo ernstig is bedroeft

Alsom 't geen men nood'lijck hoeft,
En noch troost noch rust kan vijnen

Voor men dat, of immers yet
Dies-gelijks in plaetse, siet.

14. 't Hert is 't roer van 's menschen daden:

Daer mach geen ding stuer-man zyn,

't Zy met wat in-sicht of schijn,

Dan begeert' om sich r'ontquaden

En door Goddelijcke deugd

In te gaen in Godes vreugd.

15. Die begeert moet boven drijven ;

Daer moet 't hert me'e zijn door-zult',

't Ander word som-tijds geduld't.

Maer en mach'er niet verblijven.

Een is noodig : Een alleen

Moet in 't Hoog; de rest, bene'en;

16. Inyfte schalen wegen effen.

Vaste voet schrickt noyt van 't pad.

't Wijse hert weet Hoe en Wat.

Salig die de Maet kan treffen,

En de Pop daer hy me'e speelt

Maeckt tot een leer-achtig Beelt.

Brief aan N. N.

SANG : Une Jeune fillette.

G Yvraegt my of ick self beleaf al wat ick seg, En't pad so nau be-tre'e

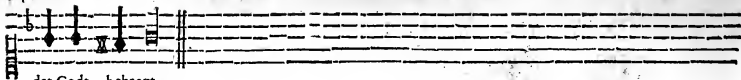
als ick 't een ander leg ? Kindsch is de vraeg. Siet wat u voorgefet is: Niet ick, maer uwe wet is Het geen

dat

DEUGD-SOECKERS OOG-PVNCT.



Johannes volgt van verr', den Heere Jesum naer.
 Als Petrus dit nu sach, Heer sprack hy wat sal desen?
 Wat wil dees Jongeling? wat mach syn Oog-punct wesen,
 Deugt-soeckend' was 't, soo bleeck uyt Jesu antwoord klaer.



dat Godt behaegt.

2. Geloof gy dat de weg kan en moet zijn gegaen :
Soo houd gyf' oock voor dwaes al die geen gang bestaē.
Wat 's u aen my ?
De waarheyd moet u drijven,
En niet doen achter blijven
Om yemants fottorny.
3. Geloof gy dat de weg niet wandelijck en is :
Niet waer 't, al seyde ick schoon dat ick in geenens mis
Op 's Levens paen.
Nau siffig gingt gy vissen,
En hiet geen-miffen, missen,
Tot stijving van u waen.
4. Meest is hy die so vraegt van waarheyd over-tuygt,
Maer tot gehoorfaemheyd in 't hert noch niet gebuygt.
Moet-willens blind,
Soeckt hy 't voorbeeld van Menschenen,
Maer sal in 't herte wenschen
Dat hyd'er geen en vind.
5. Deugd melden, lijckt na roem; sond-biechten, is onnut:
't Eerft kan aen-sloor'lijck zijn ; 't laetft in de sond een
Wat moet, dat moet. [stut.
Siet niet hoe ick of and'ren
('t Zy wel, 't zy qualijck) wand'ren,
Maer hoe gy selfs wel doet.
6. 't Doen selfs, moet tuyge zijn , maer niet des Doen-
ders mond.

- 'k Sag geern, soo gy in my noch yet af-padigs vond,
Dat gy 't my seyde.
Toont my maer Godes reden :
Te bet'ren mijn mis-treden
Ben ick al-tijd bereyd. [oog.
7. Een Christen leeft voor Gods, niet voor des menschen,
Wat waer 't of een sich selfs en and'ren al bedroog
Door woord of schijn ?
Goet moet het vonnis wijfen :
Vergeefs is alle prijfen.
Eens anders en het sijn. [prijckt.
8. Best is hy die 't Best' heeft, en noch met 't Best niet
Een Christ lijckt als hy is; en is soo, als hy lijckt.
Of 't menschen sien
Is hy niet om verlegen.
Sijn sorg is, rechte wegen
Te treffen, qua' te vli'en.
9. Hier-tuschen so 't Gelof 't hert soo te voor-schijn haelt,
En in sijn doen de glans van deugd soo helder straelt
Dat elck het siet
En niet en kan niet mercken :
't Is d'uyt-komst van sijn wercken,
Maer 'twit en oog-meick niet:
10. 't Is heuglijck (ick beken 't) voor yder Christ (veel meer
Voor 't hert noch jong in Deugd) dat Voor-beeld kom
De Wet nochtans [by Leer:
Is

Is 't geen waer na 't gefichte
 Sich ftadig heeft re richten,
 Al feyld' het Voorbeeld gants.
 11 Het Voorbeeld word gelieft, gewencht; niet af-ghe-
 vraegt :
 Met vreugd (wanneert'er is) aenfchouwt; niet na-ghe-
 Gebruyckt, bedocht, [jaegt]:
 Gevolgt, ge-eert, geprefen;

Maer, als een noodig-wefen,
 Niet angftelijk gefocht.
 12 Uw geeft ontfet fich niet, al vint hy d'antwoort ftraf:
 Veel beter trou, en hard, dan fchadelyck, en laf.
 Sie ftadig in :
 Veel nuyt-fien doet vergapen ;
 't Vergapen baert verlapen
 Van Deugd-en Heyl-gewin.

SANG: Pavane Philippi.

W

Anneer het hert nu klaer van sonden en gebre- ken, En qua' door goe

ghewoont al heel verbannen is. Dan moet noch van den menfch wel fcherp

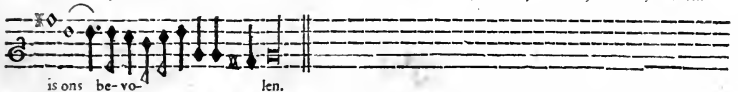
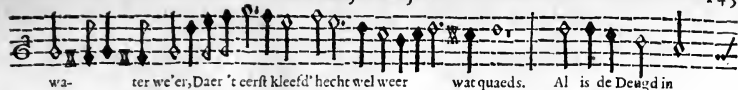
ijn toegeke- ken, Dat hy 't gemoed steeds houd' in die gefal- tenis. Daer 't eens was komt wel water

Bib. 3.
12.
13.

NOODSAECKELICKE WACHT.



Die loofse faeyer faeyd', gestadig soo hy konde,
 En ons maer luy en traeg, of flap of slaep' righ vonde :
 Wel op dan Boulien, die na 't eeuwigh oegsten tracht,
 Weest yvrigh, neerftig, denckt, nootsaek'lijck, is de wacht.



2. Die uyt God is gebaert, en kan geen sond bedrijven :
 'k Er-ken des waerheys tacl. Nochtans (soo leert
 Gods woord)
 Is 't mog'lijk datm' in 't hert Gods saet niet laet ver-
 blijen,
 Allencken af-geleyd : soo krijgt de sond' een poort.
 De sonde wil noch kan hy niet
 Soo lang als hem sijn hert soo staet :

- Maer 't hert kan om-slaen, alsm'er ver,
 Door feyl van wacht, van 't quaed in-laet.
 Siet dat u schat, u schat, u schat, niet wert ontsolen :
 De wacht, de wacht, de wacht, de wacht is ons bevolen.
 3. De Deugd komt door 't Geloof: 't Geloof is geen aen-
 schouwen,
 Geen tastelycke Weet : 't Geloof gaet in 't verstant,
 Door redens over-leg, na 't hert in 't kleyn getrouwe :
 T 't Ver-

't Verftand, door Redens fchijn, is buyglijck uyt zyn ftand.

Al is der fonden wortel dood,
Een qua' begeert' ter herten uyt,
d'Aerd' ifter noch: Daer d'Eerft uyt fproot,
Is mog'lijck dar een Tweede fpruyt.

- De neft, de neft, de neft, de neft leyd diep verfholen :
De wacht, de wacht, de wacht, de wacht is ons bevolen.
4. Wanneer de menfch , die hier in heylicheyt fijn leven
Door-bracht heeft na Gods wil , komt ter onfterffelijckheyd,
En 's Hoogften Goeds genot van God hem is gegeven,
Dan fal 't onmog'lijck zyn dat yemant hem verleyt.
Daer is niets dar bewegen kan ;
Daer 's nieu natuyr en volle ruft :
Hier, daer men hoopt en veer is van,
Baert twijffel wel een vreemde luft.

Hou fterck , hou fterck , hou fterck , hou fterck aen
Waerheys Schole :

De wacht, de wacht, de wacht, de wacht is ons bevolen.

5. Wie, voort-geteelt uyt God, van Goddelijcker aert is,
Gefint gelijck als God, door 't macchtig Woord hermaeekt,

Die fondigt niet: Waer-om ? Om dat hy fo bewaert is

Door eygen wacht, dat felfs de boof hem niet eens naeckt.

Hy let op fijne wegen nau,
En mijd (door 's faecks fwaer-wegentheyd
In hert en finnen al-tijd gau)
De fond en fonds gelegentheyd.

Daer wacht , daer wacht , daer wacht , daer wacht
hoeft, kan men dolen :

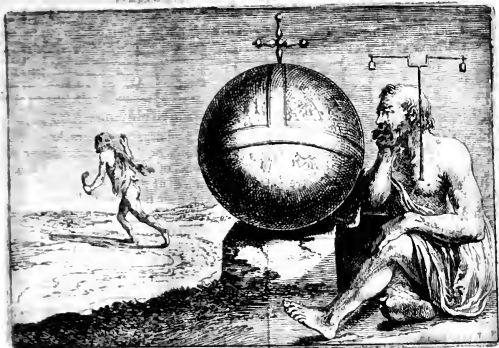
De wacht, de wacht, de wacht, de wacht is ons bevolen.

SANG: *Effex Lamentatie.* Of: Wat if a daye &c.

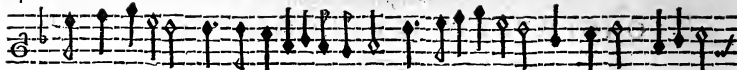
Nbe- ftendig droefgemoed , Hert beluft om ruft te vinden, Dar de fmert t'faem

voeld en voed, Maer de grond noyt recht befinden : Buyten u foect gy den vre'e, In

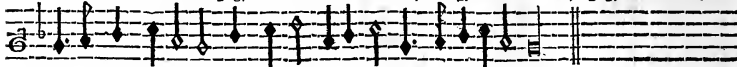
ONGERYSTIGHEYTS OORSPRONG.



't Is binnen 's Menschen Hart, dat rust of onrust geeft,
 't Vytwendigh mach met recht, noch rust noch onrust brengen,
 Die vast sijn Hart gegrondt, op Godt en waarheyt heeft,
 Geen Weerelts ramp 't gemoet, met onrust kan vermengen.



verscheyden faken. Brengt gy selfs de rust niet me'e, Noys sult gy-se naken. Wat jaegt gy ? 't Is in dy,



Dat rust doet verdrijven. Loopt niet verd : In u hert, Moest gy zijn en blijven.

2. Waerder (denkt gy) vre'e in 't Land ;
 Dan sou alle dingen wel zyn ;
 Waer of dees of die van kant,
 Soo sou 't hert vry van gequel zijn :
 Had ick dus offoo veel goed,
 Soo leefd' ick geruftig :
 Derfd' ick maer dees tegen-spoed,
 Soo waer 't herte lustig :
 'k Waer steeds bly
 Soo ick vry
 Van dees houlijcks block waer :
 'k Waer te vre'en
 Had ick Een'
 Daer ick me'e in 't Iock waer.
3. Had gy dit of had gy dat,
 't Waer hoe 't waer: (daer gelt geen meenen).
 Soo lang gy u selven had,
 Bleeft ghy even-wel aen 't steenen.
 Of het Land al waer in vre'e,
 Noch bleeft gy in roeren :

- In uw' Ziel draegt gy-se me'e
 Die steeds oorlog voeren.
 Goed, of neen ;
 Spoed, of geen :
 't Kan geen hert her-stellen.
 Ongehout,
 Of getrouwt :
 't Siecke hert moet quellen.
4. Waerder dees of die al niet,
 Even-wel bleeft gy in onlust,
 Soo gh' u selven niet ontvlied,
 Nimmer-meer ontvliedt gy d'onrust.
 't Quel-stof komt van buyten aen,
 Na de ding' haer neygen ;
 't Quellen en in 't hert doen gaen,
 Heeft elck van sijn eygen.
 Selden tijd
 Sonder strijd
 Door u gantsche leven.
 Al-tijd yet

- Dat verdriet
En gequel kan geven.
5. Soeck het waer gy kont en wilt,
Wend het over alle boegen ;
Iffer innelijck geen stult :
Al-tijd blijfter ongenoegen.
Soo lang gy bent die gy bent,
('t Is vergeefs om'-keken)
Sal tot droefheyt en ellend
Nimmer stof ontbreken.
En of wel
In 't gequel
Blickt een Sonne-schijnt-je :
't Set geen bloed :
In 't gemoed
Schuylt het schalck venijntje.
6. 't Hert, in Dengd noch kout noch heet,
Saed sich niet aen 's vleesch vermaken ;
Oock, door feyl van goed Geweet,
Kan het Godes gunst niet smaken :
Dit geeft in de Ziel onlust ;
Onlust maect kleyn-zeerig,
Licht-geraect, los, ongeruft,
Quelijck, mu'murerig.
Uyt die grond
Komt de wond
Daer moest quael genesen.
Sal 't recht deeg,
't Hert moet leeg
Van sijn lolheyd wesen.

SANG:



- Erlies van heyl komt uyt de sond ;
De sond', uyt niet-wel-waken.
Verfuym van wacht, uyt ongerusten grond
En hert-pijn in aerdsche saken ;
Onrust, uyt qua'rek'ning maken.
2. Qua'e rek'ning komt uyt mis-verstand
En onrecht prijs' of laken
Van yder ding. Soeckt gy, ô mensch, een stand
Die, door deugd, tot God doe naken :
Leervoor al goe' rek'ning maken.
3. Door Waen word Liefd' te hoog gesteld ;
Liefd' porrt tot toorn, tot wrake,
Tot druck, gequijn, en al wat rust ne'er-velt.
Maer niets sal u 't herte raken,
Kont gy slechts goe' rek'ning maken.
4. Acht elck soo 't is : niet min noch meer.
Die dit heeft tot sijn baken,
Haeckt na elck ding soo weynig en soo seer
Alsm'e'r na behoort te haken,
Vry van 't quade rek'ning maken.
5. Dat weg moet, is geen Liefde waerd :
(Daer Liefde sterft, scheyd truren.)
't Moet wech, 't moet wech al wat'er is op Aerd ;
Godes heyl alleen, sal duren :
Daer moet Liefde 't hert heen sturen.
6. Sterft u een vriend : 't is Menschen lot ;
Dat sterffelijck is moet serven ;
Een aerden-pot is maer een aerden-pot ;

QUA' REKENINGS ONRVST.



Gelukkig die zyn ty', kan reeck'nen, giffing leggen
 Op eeuwig levens reys , by daeg en oock by nacht,
 Op hooghte, diepte, lengd', perijck'len voor te seggen
 Qua'e reeck'nings onrust vliet, en stadig hout verdacht.

Breeckbaer waer raeckt licht tot scherven :
Al 't verderfflijk moet verderven.

7. Begeeft u vrienden gunst : wat raed ?
Dat los stond, kon ontslippen,
Krijgt gy voor eer, verachting, spot en smaet :
d'Eer was wind : die gaet licht glippen.
't Heyl hangt aen geen menschen lippen.*
8. Moet gy uyt goed, uyt haef en land :
't Zijn 's Werelts Tragedy- kluchten.
Van lang besit had gy noyt borg of pand.
't Los geluck, geaert tot vluchten,
Word niet valt door traen of luchten.
9. Ontgaet u 't noodig lijfs vermaeck :
't Is d'Aerd van aerdsche dingen.
't Treft ons natuur : maer is nochtans geen saeck
Die in 's herten grond mach dringen

- Om met onrust te bespringen.
10. Wil my des vyands swaerd verlaen :
'k Waer sot liep ick ter wapen.
Wil Hemel, Aerd, en alles t'ondergaen :
't Is ten onder-gang geschapen.
Vrees kan geen vry hert verknepen.
11. Geen onrust nut, gegrond, noch vry
Dan died'er koimt door sonde.
Weest vry in 't hert onrustig en onbly'
Soo lang noch die, Zielen-wonde
Niet door Boet*'en is verbonden.
12. Dat 's onrust, doch om waer onrust
Geheelijck uyt te braken,
En 't Soet vermaeck en volle Zielen-lust
Van de Hemel-rust te smaecten
Door goe' Rekening te maken.

SANG :

I.

D Liefde, voortghebracht, Door reyn geloofaen Go- de, Wort in Gods
woord geacht, Den Christen meest van noo- de, Veel and're dingen kan, Ia moet de manfche-
loven

't L O F V A N L I E F D E .



Hier wort des Liefdes Lof, met Croon en Palm vertoont,
 Oock of men 'tLijf ten brand, aen d' Armen Aelmis geve,
 Alst liefdeloos geschiet, wort nemmermeer geloont.
 Op Liefdes wercken volgt, het Eeuwigh Vrolijk leven.

lo- ven, En spreken hoog daer van : Maer Liefde gaet te boven, te boven, te boven, te bo-
ven, te bo- ven.

2. Het waer een hoogen trap,
 Waer by geen hoogt kan halen,
 Te hebben wetenschap
 Van all' oock Eng'len talen :
 Soo yemand soo veer quam,
 Elck mensch kreeg hy tot eerder ;
 Sijn lof ten wolcken klan ;
 Maer Liefde brengt noch verder, noch verder, noch
 verder, noch verder.
3. 't Waer groot en sonderling,
 Ia nimmer schier vol-prefen,
 In elck ziel-nuttig ding,
 Geleert en kloeck te wesen ;
 't Waer veel en ongemeen
 Dat yemant waer een weter
 Van alle heym'lijckhe'en ;
 Maer Liefde is noch beter, noch beter, noch beter,
 noch beter.
4. Soo sterck Geloove de'e

- Dat yemand Bergen konde
 Verfetten vande ste'e
 Daer sy in 't eerste stonden ;
 De saem bracht, meer en meer,
 Sijn hogen lof te gader,
 En hem by elck in eer ;
 Maer Liefd', by God noch nader, noch nader, noch
 nader, noch nader.
5. 't Is loffelijck, sijn haef
 Al-famen te besteden
 Den armen tot een gaef
 In haer nootdriftigheden ;
 Het brengt by vrome lie'n
 Den doender, ja den pooger,
 In achting en aen-sien ;
 Maer Liefd', by God noch hoogher, noch hoogher,
 noch hoogher, noch hoogher.
6. 't Is treffelijck gedaen,
 In smaetheyd, hoon, en schande

Sijn leven af te gaen,
 En geven 't lijf ten brande :
 De daed maect doenders naem
 By alle vromen klaerder,
 Géacht én aen-gesiam :
 Maer Liefd', by God noch waerder, noch waerder,
 noch waerder, noch waerder.

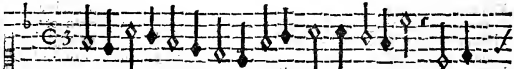
7. Wat is of wesen fal;

(Hoe hoog) by Liefd' is 't minder,
 Ia sonder Liefd' is 't al
 (Hoe nut) onnut en hinder.
 Elck sta dan wie hy zy,
 De leerling met de leerder,
 Na alle gaven vry ;
 Maer na de Liefd' noch meerder, noch meerder, noch
 meerder, noch meerder.


SANG:

I I.






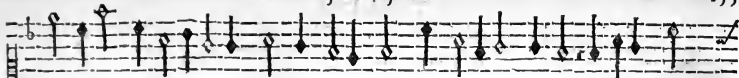
 Ider lief-fe-lijckste Liefde ware Ziels verheugenis billijk



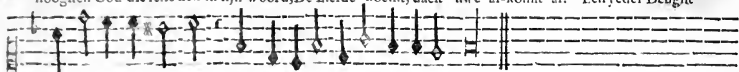
 wórt gy hoog verheven boven alles watter is. Soo hoog en stam een



 hooge lof toe hoort: Van hem die 't al uyt Liefde we- fen gaf, Den hoog-



hoogten God die zelfs sich in sijn woord, De Liefde noemt, daer uwe af-komst af. Een yeder Deught



brengharen lof steeds met: Mae: Liefde is de Koninglijke Wet.

2. Sonder Liefd' is in den mensche alles krachte-loos en doof:

Liefde is de ziel en 't leven van de Hoop' en van 't Ge-loof.

Wat Moÿsis Wet God-hevligs in haer heeft:
Al't goed vervat in 't woor d der Prophecy:
Die na 't gebod van Chruht liefde leeft,
Vol-brenghet het al en noch veel inder daer by.
't Is al vol-maectt wat God gebied en set:
Maer Liefde is de Koninglijke Wet.

3. In de Liefd' en is geen vrees die den mensch in wel-doen stuyt;

Daer de Liefde is vol-komen, moet de vrees ter herten uyt.

Door ware Liefd' word menig bloode,koen.
Noch angst voor dood, noch bangheyd voor ge-
breck

(Wanneer hy maer sijn naasten wel mach doen)
Verwackt in 't hert daer Liefd' is, wel-doens
treck

't Heel Deugden-pad is door-gaens schoon en net:
Maer Liefde is de Koninglijke Wet.

4. 't Is wel soo, door vrees en poogen doer m' oock goet,
doch meest inder moeyt':

Liefde maectt dat alle Deugde, ongefocht, van selver
vloeyt.

Daer Liefde is, daer is oock 't hert belust
Dat sich maer stof van wel-doen op en doe,
Waer 't geen men doet des Ziels begeerte blust
Daer word m' in 't doen of noyt of selden moe'.
't Is goed al wat Deugd stijft en sond belet:
Maer Liefde is de Koninglijke Wet.

5. Alle Banden, alle Banden die men onder Menschen
vind,

Zijn vergheefs als ware Liefde d'herten niet te samen
bind

Een goed, een bloed, een stand, een vader-land,
Een dish, een heer, een bed, een wet, een dack,
(Sonder de Liefd, Vol-maektheds ware Band)
Of binden niet, of binden al te swack.

stem.
11. 8.
8. 2. 10.

1. 3. 8.
4. 2.
13.

Coloff.
3. 8.
14.

Al 't schoon' is schoon; al 't reyne onbesmet :

Maer Liefde is de Koninglijke Wet

6. God is Liefde : door de Liefde heft de slijck sich uyt
den slijck,

En word (selfs hier op der aerden) Gode naeft in aerd
gelijck.

Die vasten grond, door Liefd*, in Christo ley

Begrijpt (met alle daders des gebods)

Diept*, Hoogte, Breed* en Lengt der salicheyt

En word vervult met alle volheyd Gods.

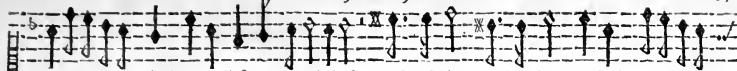
Wel aen, die uyt den dood wilt zijn geret,

Vol-brengt de Liefd*, de Koninglijke VVet.

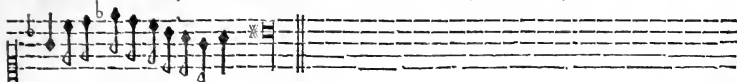
SANG:

III.

N des beminden lof, VVierd noyt be- min- der moe'. Voor al, als lovens stof, Vloeyt o-
 vervloe- digh toe. Die Liefdes aert verfaet en lieft, Het valt hem pijn, swijgt hyd'er
 van. En 't is, of schijnt een ee- ren-dieft, Het goet niet prijsen als men kan. Kom dan by, Sing met my, Min-



naers die Goas minn', Trou lief en trou beleeft. 't Lof heeft klem, Dat door stem, Van sulck mensch konit



in, Die 't ding veelaet en heeft.

1. Col.
13. B. 4.

2. Vol van lanckinoedicheyd
Is 't hert daer Liefd' heeft stee.
Vriend'lijke goedicheyd
Brengh sy geduyrig me'e.
Vvech slugheyd, wraeck, en hert-gestoor
Daer sich de ware Liefde vind.
De minnaer doet en lijd veel Voor
En Van de gene die hy mint,

Kom dan by etc.

13. B. 4.

3. d' Onmenschelycke aert
Die lust heeft en verblijd
In 's naestens qualijck-vaert,
En anders, smerte lijd,
Groeyt noyt daer Liefde heeft haer zaed.
Kracht'-loos is alle nyds ventijn.
Die Christ'lijk liefst, acht goed en quaed
Sijns even-mensches voor het sijn.

Kom dan by etc.

13. B. 4.

4. Liefd' lijd geen slimme daed ;

- Geen trotz' hoog-aerdigheyd ;
Geen agerlijck gelaet,
Noch sott' ael-waerdigheyt.
Noyt de'e de Lieve 't Lieve leyt.
't Beminde acht de Minner zeer ;
Die acht, cert in ootmoedicheyd.
Op-rechte Liefde luytert teer. **Kom dan by etc.**

13. B. 4.

5. De raeye Eygen-baer.
Die anders sich vertoont
Dan zy in 't herte staer,
Moet wech daer Liefde woont.
O alder-goddelijckite Deugd !
Al waer 't met eygen scha'e en smert,
't Beminde wel-doen, is een vreugd
In eens op-rechten minnaers hert.
Kom dan by etc.

6. Geen op-ger uy noch praet,
Daer sich de Liefd' aen floort ;
De Liefd' vermoed geen quaed

Dan daer sy 't fiet en hoort ;
En als sy 't al ten vollen weet,
Soo schrijft sy 't niet in 't herte op.
Quaed moeten denken, is Liefs leet.
En ware Liefde heeft geen krop.

Kom dan by etc.

- ^{10. reg.}
^{6.} 7. De Liefd' verblijd haer niet
VVanneer-se een vyand
In sond gevallen fiet,
En by elek een in schand.
Die Liever gunt ('t zy hoe gering)
Aen die hy liefst geen quaed met al,
Veel min de sond, soo vuylen ding
En stof van 't hoogste ongeval.

Kom dan by etc.

- ^{10. reg.}
^{6.} 8. Een vreugde is 't voor dien
Die Christi Liefde heeft,
Dat VVaerheyd ('t zy van wien)
Gelooft word en beleeft.
Lief gunt aen Liefde lust, 't vermaeck
En alles wat het goeds bedenckt,

Veel meer de Deugd, soo waerden saeck,
En daer God 't hoochste Goed voor schenckt.

Kom dan by etc.

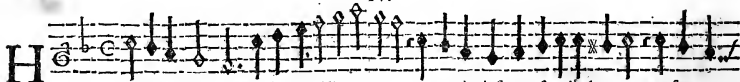
9. Liefd' is der Deugden hooft,
Haer krachten sonderling :
VVant sy verdraegt, gelooft,
Hoopt, duldet alle ding.
Daer sy geen quaed niet allen, merckt.
Gelooft sy gecine alle Goed;
En daer men 't quaed oog-schijnlijck werckt,
Houd sy tot bet'ring noch al moed.

Kom dan by etc.

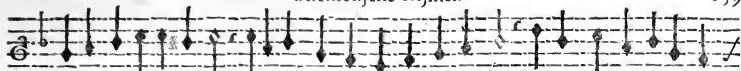
10. Dees Deugden, en noch meer
Doet rechte Liefd' al doen.
Die haer niet heeft, blijft veer
Van ware hoop te voen :
Hy is gelijk als een metael
Dat hel en schel is van geluyd :
Maer onderscheydelijcke tael
Of sang, en geeft het nimmer uyt.
Kom dan by etc.

SANG:

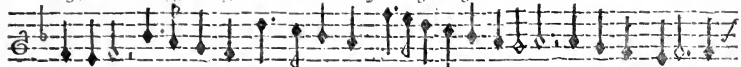
IV.



Eylighe stemmen, Wilt hooger klim- men, Tot op des lofs aen-sienelijken trap, En singt en
singt



singt, ons van een eygenschap, Die ware Liefd' met geen ding heeft gemeen, Dan met God selfs en met Gods



volck alleen. Niets (hoe goet hoe groot hoe heerlijk) kan geduriglijk beklijven: Maer de Liefd' sal eeuwig



eeuwig, eeuwig, eeuwig eeu-

wig blijven.

2. De gav'en wercken
In Christi Kercke
In haer begin soo menig-vout geschied,
En siet of hoeft nu Gods Gemeente niet,
Nu VVaarheys Leer genoegsaem is versterckt,
En, sonder sien, 't VVoord na sijn aert best werckt.
Tijden en gelegentheden kunnen selfs oock 't goed' ver-
drijven:
Maer de Liefd' moet eeuwig, eeuwig, eeuwig, eeuwig,
eeuwig blijven.
3. Hoe wel het veel is,
Ia hoog en e'el is
Dat hier de mensch, door VVoordelijck beschoed,
Uyt Godes Leer van God en 't Godlijck weet:

Dat al nochtans sal, als onsoodig, vlien,
VVanneer de oog' het wesen selfs, sal sien.
't Al-vol-maectt aen-sien vernietigt 't onvol-maectt
gegeg en schrijven:
Maer de Liefd' sal eeuwig, eeuwig, eeuwig, eeuwig, ^{Werg.} 13.
blijven.

4. Geloof en Hope,
Die 'r pad doen loopen
Waer door men raectt ter Goddelijcker vreugt,
Zijn prijsens waerd, en 't zaed van alle Deugd:
Sy blijven staeg; doch sullen me'e ven gaen
Als m' eens By God sal tegenwoordig itaen.
Daer men siet, behoeft men 't herte door Geloof noch
Hoop te sijn:

Maer de Liefd' sal'eeuwig, eeuwige, eeuwige, eeuwige,
blijven.

5. Daer 't God en 't Goed is ;
Daer 't vroom gemoed is,
Onmog'lijk is 't of Liefde is daer me'e.
Geen heyl of lust is sonder rust en vre'e ;

Geen rust of vre'e houd sonder Liefde plaets :
De Liefd' is 't al : sy stopt de deur des Quaeds.
Sing, ter eeren van de Liefd', God-geleerde Mans en
Wyven :
Eeuwige, eeuwige, eeuwige, eeuwige, eeuwige sal de Liefde
blijven.

B E S L U Y T.

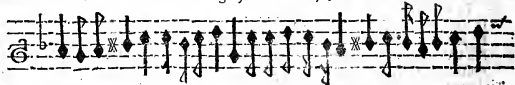
V.

Canon a 3.

S A N G :



Y die de Liefd' onmog'lijk acht te sijn, En daerom niet na

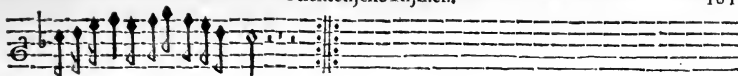


Lief- de streeft of aerd't. Ve il... en v'iet (tot



blind- heys me- decijn) hoe in den mensch de Lief-

de



de, lief- de Baerd.

1. De goede God, uyt reyne Liefdes drift,
Wil dat de mensch met hem onsterflijk leef
In heyls genot; doch dat voor dese gift,
De Mensch aen God het sijne weder-geef.
2. Aërs Eenicheyd en weder-liefd', is 't geen
Dat God in sijn geliefden Mensch wil sien.
God is vol-maectt: wel-daden hoeft hy geen;
En van geen Mensch en kan hem goed gelchien.
3. Wat is 't nochtans dat God' in mensch behaegt?
Dat Mensch aen Mensch sijn Liefde Gods betoon:
't Goed dat geschied aen dien-se Liefde draegt
Acht ware Liefd' als troff 't haer in persoon.
4. De Liefd' die God van Mensch aen Mensche wil,
Strijd, door qua' waen en domme eygen sin,
Met 's Menschen lust: dies rijt in 't hert geschil.
De weg schijnt swaer nochtans men moet hem in.
5. Al wat'er leeft, bemint sijns Welens duurs;
Verderf en dood schout het als hoogst' ellend:
De mensch, die Leesfaemheyd heeft by Natuur,
Voelt dieper schrick van sijnes Welens end.
6. Dies Eygen-Liefd' die aen d'een zy'belet,
(Bestraelt met kracht van Goddelijcke re'en)
Aen d'ander zijd' haer selfs te rugge set,
En port den wilom 't noodig pad te tre'en.
7. De Liefde tot een eeuwig Hemelich goed

- Maeckt dat, met kracht, de Aerd'sche onder raectt,
En dat m' (hoe-wel met pijn) ter Deugd sich spoedt;
Door Eygen-liefd' word Eygen-liefd' verfaectt.
9. Door kennis word eeuwichheids-Liefd' geteelt;
Door dese Liefd' krijgt het Geloove kracht;
't Geloove baert de Liefd' die God beveelt.
So word d'een Liefd' uyt d'ander voort-gebracht.
10. **E**N als de Mensch sich nu op weg begeert
En werck begint, bevint hy in het gaen
Dat Lief's gebod, soo 't God gegeven heeft,
Niet is soo swaer als hy sich voor liet staen.
11. Veel-doen baet konst: en konst maeckt licht: te met
Bevind de Mensch, van Waen door Waarheyt vry
Dat in sich selfs 't gebod van Christi Wet
Een lieflijk jock en lichten arbeyd zy.
12. Aldus soo krijgt 't selfs-willig paerd de spoor.
By Eygen-Liefd' komt Liefde tot de Deugd.
Een dubb'le drift stouwt krachtelijcker door,
Eerst was 't met pijn, nu gaet het werck met vreugd.
13. **D**Ie heeft, ontfangt: getrouweyt word beloont.
Gods heym'lijcklied is by dien die hem vreeft.
Hoe Waerheids licht in 't hert sich klaerder toont,
Hoe meerder kracht tot deugde, in den geest.
14. God vind' hem trou; dies doet Hy hem meer goed:
Hy smaectt meer goed; dies toont hy meerder trou:

378 45f.
310.
30

Enc. 8.
0.16.

- De meerder trou, maect dat God noch meer doet :
 Gods stercker gunst, sterckt we'er des Deugds gebou.
 15. Hoe trouwer hy, hoe trouwer oock God is ;
 Hoe meer God hem, hoe meer hy God bemint
 Hoe tusschen twee meer aerds gelijkenis,
 Hoe nauwer sich de een aen d'ander bind.
 16. Dus Israelt'er staeg van hem, na God; en we'er

- Van God op hem, een liefden-weder-schijn.
 VVaer Meer staeg-a'rt een oorfaeck is van meer,
 Daer kan geen werck (hoe swaer) onmog'lijck zijn.
 17. **T** Is sotte waen en doffe eygen-minn'
 Die u, ô mensch, houd voor den in-gang staen,
 Daer feylt geen kracht, maer wil, en goet begin:
 Noyt raect hy voort die noyt en wil bestaen.

SANG:

I.



Y die den naem van Christen draegt, En sijt, of waent
 te we-fen. Een die uw's Zielen heyl na-jaegt, Geeft u dit
 Dicht te le-fen.

Hom.
 12 &
 19-22.

2. G'ontred u die u redden wilt
 Door hand-geweld of strijden ;
 De beste redding vind m' in stilte

- En onverdroten lijden.
 3. Heeft u een kloecker pen of stem
 Die Lesz' wel meer doen hooren:

LIIDSAEMHEYTS ERINNERING.



Veeltijds wort soo gele'en, men kan het niet ontkomen,
 Ons Paert, en Swaert, en Boog, en macht, is te gering :
 Erinnerung wel op ! sulck lijden sal niet vromen,
 Wil'gh lijden, lijden is, siet hoe 't ons Meester gingh.

- De Rijmtjes hebben me'e haer klem
In veler menschen ooren.
4. (God, oorspronck van des VVaarheyds licht,
Klaer meer en meer de oogen
Van die het leeft, en die het dicht,
Dat VVaerheyd gaet voor Logen.)
5. 't Is waer, hy heeft niet onrechts veur
Die uyt ellend wil raken :
Maer licht'lijck doolt men in de keur
Van Hoe en Door wat saken.
6. De reden-schijn, die of bedriegt,
Of sou bedriegen konnen,
VVilt gy verstaen hoe grof die liegt :
Volgt ware Redens-Sonne.
7. Is 't eygen wrake die u port
Uw' vyand te bekrencken
De wreker komt al-tijd te kort
In al sijn doen en dencken.
8. Voor al, als uyt gerechtigheyt
De wraeck (als rechts, genomen:
De wreker na verdienst van 't feyt
De straffe wil betoomen.
9. Doet gy in 't wreken dan te veel
Te veel, laet 's herten rust niet.
Doet gy de wrake maer ten deel :
Te weynig, boet den lust niet. :
10. Hy mengt vergif met medecijn,
Die wraeck aen re'en wil lassen :
VVAer dolle sinnen meester zyn
Daer kan men 't selden passen.
11. Dat schielijck met gevaer toe-gaet

- VVie mickt het daer soo effen ?
En in een sake sonder maet
Kan niemand mate treffen,
12. En schoon gy treft het al na waen :
(Na waarheyd treft gy 't nimmer)
VVat nut of voor-deel komt u aen
Door 't ydel breyn-getimmer;
13. Laes! wat geniet men uyt een Niet ?
U smert moet smerte blijven.
En dat een ander quaed geschied,
Kan 't uwe niet verdrijven.
14. De arme wraeck en kan noch 't quaed ?
Noch 'squaeds geheugnis weeren.
En die-se willig van hem laet
Komt best tot sijn begeeren.
15. Geen reden-loofer lust noch tocht
In 't gantsche Menschen herte,
Dan dat smert-koeling wort gesocht
In eenes anders smerte.
16. Door drijving eenes dollen lusts
VVord een ellendig wreker
Sijns naestens en sijns eygen rusts
En Christi VVets verbreker.
17. Doet gy de wrake voor 't Gemeyn :
Gy gaet des niet te vaster.
Die last is swaer, de wel-lust kleyn,
En 't minste quaed, 's volcks laster.
18. Geluckt de voor-genomen daed :
't Loon sal een hand vol wind zyn;
Lof-tuyting en een eeren-pract
Van die met u gefint zyn.

19. Maer soogy in 't voor-nemen sneeft:

Gy blijft en selfs verlegen;

En die 't geluck maer tegen heeft,

Krijgt heel de VVerelt tegen.

20. Den algemeynen haet en spot

Hebt g' in d'ellend te wachten.

Of over-boos, of al te bot

Sal een veder achten.

21. Als iek des VVerelts doen bepeyns,

VWat is haer Luck, een dwelm-luck!

Geluckt den aen-slag, 't heet Roomeyns;

Mis-luckt hy, 't is een schelm-luck.

22. 't Gevaer is groot, de vruchten kranck,

De scha'e meer dan 't genot is.

En schoon 't waer alle man te danck:

VWat is 't als 't niet na God is?

23. Het quaed eyfcht straf; het ong'lijck wreack:

(VVat Mensche seyt daer neen toe;)

Maer wie-se doen sal, dat 's de saeck.

God eygent' hem alleen toe.

24. 't Is waer hy wreect som-wijlen 't quaed

Door Menschen, selfs door snooden:

Maer al wat God geschieden laet

En heeft hy niet geboden.

25. Die wreect-los geven, maken 't slecht;

Die 't wreken, maken 't grover:

Dat alder-hoogste Wrake-recht

Geeft God aen niemand over.

SANG:

I I.

S't hoop van aerdsch genack of heyl, Dat u de kans doet wa- gen: Te dwaef-

lijck draegt men 't le- ven veyl, Om 't nietig te be- jagen.

2. Is 't Staat of Eer-lust die u drijft :
Te fott'er is het poogen;
Die willig in de laegte blijft
Komt mack'lijck tot verhoogen.
3. Laet fotte waen en redens schijn
U 't hert niet onder-delven :
Wilt gy de meeste Meester zyn :
Woid Meester van u selven.
4. Mis-haegt u de vernederheyd ?
Neen : laet' u wel gevallen :
Die op het aller-laegste leyt,
Heeft niet om af te vallen.
5. Het Aerdsch' en is maer of end' an,
Vveest vaster heyls besorger.
Laet heerschen al wie wil en kan ;
Vwordt gy een Hemels-borger.

6. Daer gelt geen Geld, geen gift, geen gaef ;
Geen vleyen, stuypen, nijgen ;
Geen gunst-gehuer, heen hof-gedraef,
Geen one'el-hertig swijgen.
7. Daer is geen onder-sluyperry,
Geen woelig Staats bepijnen,
Geen ver-door-steken kuyperry,
Geen listig tegen-mijnen.
8. Daer hoeft geen sinertig hert-gepeyns,
Geen om-gekoop van mannen,
Geen nare wreock-krop, geen geveyns,
Geen angstig t'samen-spannen.
9. Om Liefde, om Geloof, om Hoop,
Om ongevalschte Deugden,
Is 't alles en alleen te koop
Dat eenwig kan vervreugden.

SANG:

III.

I

r Per.
2. 2. 16.

S 't u om Vryheyd gedaen: Soovrijd u vande lusten, Die na waen vryheyd u
doen staen, Die Vryheyd sal meest rusten.

2. Tot vryheyd komt hy nimmer-meer
Die aen lutt blyft gebonden.
Hebt gy na ware Vryheyd geer :
Onlaeft u van de sonden.
3. 't Hand-redden zecht de VVerelt braef,
En noemtet Vryheyds-minnen :
Maer 't is voor-waer een arme slaef
Die slaef blyft van sijn sinnen.
4. Soeckt daer meest aen gelegen is.
Wat baet wel-stand uyt-wendig
Als 't binnen niet ter degen is ?
Qua'e wil maectt ons ellendig.
5. 't Is onvalt en verdeelt gemoed,
Vervult met damp en winden,
't Welck menig mensche soecken doet
Daer hy het noyt sal vinden.
6. Die tot het Best' of heeft geen moed
Of na waerdv noyt achten
Verbeeld sich 't Bitter, honig-foet,
En vleyd sijns selfs gedachten.
7. Die sonder herts benoegen leeft,
VVil sich daer toe bekloecken.
VVie 't dan in 't ware niet en heeft
Die sal in 't VVaen-goed soecken.
8. De Deugde-loose flauwichheyd
Doet menig mensch door-vloeyen.
Ach ! 't komt uyt enkel lauwichheyd
Met staet sich te bemoeyen.
9. Dunckt u dat m' u tyranniseert :
Verand'ring is te schroomen.
't Keert al ten besten niet, wat keert.

- Licht kander arger komen.
10. Al waer die grond en regel staet :
Dat m', om 't gemeen te mijden
Niet sien moet op Besonder quaed;
Heeft licht de Deugd te lijden.
11. Die 't roer in hand heeft, houd het vast.
Snoo' daed word licht Staats keten.
Geen stuck soo quaed, als 't daer toe past.
Of 't kan 's Lands wel-vaert heeten.
12. Nood, Gods-dienst, VVenst, Genegentheyd
Sijn 't die een Staat formeren.
Na Staats en Lands gelegentheyd
Zijn sacht of harde Heeren.
13. VVie op dat Rad sich heeft geset,
Die moet sijn rol uyt-rollen.
Soo 't wel en mack'lijck gaet, hy met;
Soo 't holt hy moet oock hollen.
14. De tweede golf stouit d'eerste door :
Het eene quaed het ander.
En wil men niet uyt 't oude spoor.
Men moet al met malkande.
15. Die 't Hooch geen hiel' dat hy besit,
Moet sich daer heel na schicken.
Niet meer dan na een eenig VVit
En kan men teffens micken.
16. Die nau na sijn Geweten gaet
En wel wil t'aller uren,
Of stijgt schier nimmer-meer tot Staat
Of kand'er niet in duren.
17. Koint een die scherp let op Gods stem,
In 's VVerelt doen te raken :

- Ach! hy fal haer niet, maer sy hem
Gemeenlijck anders maken.
18. De VVereltheeft geen ding vol-maeckt:
Haer menschen blijven menschen.
En waer men licht tot arger raeckt,
Wie weet wat hy fal wenschen?
19. Acht soo den Staet best, zoo hy is.
Licht kan men 't onrecht laken.
Die heyl beschaeft uyt hindernis
Staet aen het roer der saken.
20. Hy die den Scepter neemt en geeft,
Die Kroonen op en af set,
Die volle macht en wijsheyd heeft,
Die steeds op loon en straflet:
21. Der Goden aldergrootste Godt,
Weet alderbest hoe 't best is.
Den sijnen spaert hy 't waerdste lot.
Alleens hoe 't om de rest is.
22. Soo 't Godt goet is, soo zy 't ons me'e.
Ons beste werck is stil-zyn.
De Dienaer en de Heer zyn Twee.
Doch moeten eens van wil zyn.
23. Heeft Godt geen haest, hebt oock geen haest.
Wanneerm' is op 't benertste,
Is dickmaels hulpe aldernaest;
En alle naest schijnt, verste.
24. En schoon men nooyt tot redding quam:
Noch waer een Mug geen Kemel.
Want of men 't u hier al benam,
Noch blijft de wegh ten Hemel.
25. Geen liefde tot het Vaderlandt.

- Moet ons soo ver vervremen
Dat wy, in plaets van Godt, ons handt
Tot toevlucht soudē nemen.
26. Die door Godts Geest van sond' is vry,
Heeft geen Tyrā te schromen.
Dit 's Vryheyds wegh. Hier door moet ghy,
En elck, tot vryheyd komen.
27. Geen Roomsche Brutus, maer Godts Soon
Is 't voo:beeldt van Godts kind'ren:
Kruys lijden, brengt ons tot de Kroon;
Kruys doen, salz' ons verhind'ren.
28. De Overheden dieder zyn,
Moet yeder Christen eeren,
Gehoorfaem wesen. niet in schijn,
Maer na 't bevel des Heeren.
29. Oprechtelijcken niet nae 't oog;
Op alle plaets en tijden;
In alle dingen (laeg en hoogh)
Die met Gods wil niet strijden;
30. Wae! blijft gy nu Philosophy,
En alle menschen Wetten,
Die nooyt de Wraeck of Muylery
Kont juyste palen setten?
31. Een Lefz, die ons Godts Wijsheydt gaf,
Kan alles alles stuyten,
En snijdt den Christen teffens af
De wraeck-en Staet-dispuytē.
32. Eehvoudige gehoorfaemheydt
Is eens voor al geboden:
Want alle Macht, (heeft Godt gefeyt)
Hoez' is, zy is van Gode.

33. Dit wijft een Christen mensch sijn padt
Dat hy recht uyt moet treden.
Hy laet sijn oog op Dit noch Dat,
Op oud gebruyck noch zeden :
34. Op Wettig-noch Onwettiche'en,
Op Lands Gewoont noch Vryheyd,

- Op Dus noch Soo : Hy is te vre'en
Die willig in de ly leyt.
35. In Regen wacht men Sonne-schijn ;
Stil Weer, als 't hard en suer is :
Godt, sooder vet gered moet zijn,
Sal 't doen als 't tijd en uyr is.

SANG :

IV.

I S Gods-dienst vryheyd uwe wensch: Om Gods-dienst vry te plegen, En ging noyt recht Gods-
dienstig mensch Ongoddelijcke we- gen.

2. Is 't u belet, in vryheyd dy
Aen Godf-dienst te versaden :
Soo staet dan noch d'onvryheyd vry
Door 't manlijck quaeds versmaden.
3. Die's Goeds gevolg (kruys, schaed', en leyd)
Sich trooft in alle saken,
Geen uyerlijck' onvryicheyt
Kan hem yets onvry maken.
4. Een Wijse neemt haer na de tijd.

- Gunt God de ruymt; die bruyckt hy :
Is 't harder uur; soo lijd, soo strijd,
Soo kruypt, soo schuylt, soo duyckt hy.
5. 't Heeft al zyn reden (laet sich 't heit
Aen dit of dat niet vesten)
Waer-om 't aldus gehenger werd.
Den Goe'en is 't al ten besten.
6. Benaurheyd is des Deugdes room :
Sy kand'er tegen groeyen.

- Al staet den doorn ronds-om de bloem,
Noch kan sy lustig bloeyen.
7. Sy word geprangt, dan doch met een
Bewaert voor d'heete Sonne,
Die haer, stond sy in ruymt alleen,
Licht sou verdorren konnen.
8. Door 't lang onthouden van de ruymt.
Ja selfs de hoop' te missen,
VVort dick-maels Gods Gemeynt geschuymt
Van vele argernissen :
9. Van schijn-en waen-heylige lie'n,
Die by 't getal sich vinden ;
Van die op Eer en Staten sien ;
Van enckel-aerdsch-gefinde :
10. Van die sich geven by de schaer,
Doch na haer oog-wit loopen,
En dick met alle-mans gevaer
Haer Grootheyd willen koopen :
11. Van die men of nieus-giericheyd,

- Of 't sien op vriend' en magen,
Of eene domme viericheyd
Meest na den hoop siet jagen :
12. Van die den Gods-dienst doen uyt sleur,
Uyt spijt, en uyt parthijfchap :
Van al die anders hebben veur
Dan deugd' en 's Hemels blijfchap.
13. Hoe nauwer prang en swaerder kruys
Op 't Gods-dienfts plegen staen sal
Hoe meerder suyv'ring in Gods huys
Van 't nutte-loofse waen-tal.
14. Een groot' en water-loofse wolck
Verdwijnt doch al ten lesten.
In vryheyd krijgt men 't grootste volck,
Maer selden 't alder-bette.
15. Op-rechte Deugd' is ongemeyn ;
Een seldsaem ding, God vréesen :
Als 't God wil, beter kleyn en reyn
Dan groot en snood te wesen.

SANG:

V.

Ier tuffchen, so gy lijden moet, En menig quaet gedoo- gen. Geen quaet so quaet of

't heeft



't heeft sijn goet, In ware wijsheys oo-

gen.

2. Het lijden dat uyt-wendig raect,
Maect geen goed mensch ramp-salig.
't Is d'onwil die ellendig maecte,
Door lusten, sot en dwalig.
3. In 's VVinteris harde koudigheyd
Kan m' oock al nut besinnen:
De warmt te wijd van 'r he. t.v. spreyd,
Gaet des te meer na binnen.
4. De ramp, die ons hier weder-vaert,
Door 't Aerdich gemacks onthalen,
Drijft dick den geest nabinnen-waert
Die al te wijd ging dwalen:
5. Geeft menig mensch hem selven we'er,
En doet hem naerstig letten
Om uyt den rechten steeck niet meer
Soo wijd sijn loop te setten.
6. VVanneer de moeder 't lieve kind
VVil van de borsten weeren,
Mer roed, of 't bitterst dat-se vind,
Sal sy de speen besmeeren.
7. Als God ons om een Hemelsch-Soet
Het Aerdich wil doen versaken,
Komt hy ons door des Lijdens-roet
Het schijn-soet tegen maken.
8. Al word schoon Isa'e uyt-geleyd

- (Soo 't schijnt) ter offerhande;
Al staet d'Altaer en 't hout bereyd
Om t'offer te verbranden:
9. God even-wel en heeft niet voor
Van 't leven hem t'ontvremen,
Maer van sijns Knechts geloof hier door
Een wisse proef te nemen.
10. Isa'e verrijft als uyt den doot,
De Ram alleen moet sterven:
Het lijden doet den Geest geen noot,
Qua'e Lust moet slechts verdeven.
11. Al zwiert 't Kompas schoon gins en heen;
Of baren 't schip al decken:
De Naeld, gestreken aen Zeyl-steen,
Sal ita'gh ten Noorden strecken.
12. Of schoon de vroomme swerven moet,
En kruys op kruys verwachten:
Na reyne Deucht en 't eeuwig goet
Staen stadig zyn gedachten.
13. Daer is een vloedt die onder d'aerdt
Dwers door de zee komt zijgen,
Doch sonder ('t is verwond'reus waerd)
Yet zouts aen sich te krijgen.
14. Een Christen, dwers door wederspoedt,
Van Godt hem opgezonden,

- Omringt met quaedt, blijft even goet
 En onbesmet van sonden.
15. Een albedeven Konstenaar
 Blijft steeds zyns Konsts bewijfer:
 Ontbreeckt hem goudt of dierbaer waer,
 Hy werckt in loodt of yzer.
16. Een vrome, als 't hem tegen gaet
 Hoeft niet van 't goedt te wijcken :
 Soo wel in slecht' als beter staet,
 Kan hy zyn Deucht doen blijcken.
17. Ia soo gereeder als het is
 In Hout dan Goudt te snijden,
 Soo lichter is 't in kommernis
 Dan ruymheydt, zond' te mijden :
18. Soo veylighlijcker kanmen gaen
 Den wegh na 't Godlijk leven.
 Dat dickwils 't meeste schijnt te scha'en
 Kan 't grootste voordeel geven.
19. Een Christen is niet als het glas,
 Dat licht'lijk raecht in sucken ;
 Of als het al-fatsoenig was,
 Dat steeds sich laet herdrucken :
20. Maer als den Diamanten ring,
 Die, en vry is van breken,
 En in een yder druckbaer ding
 Laet sijn fatsoen en teecken.
21. Dat buyten is, dat moet na hem ;
 Niet hy na 't geen is buyten.
 Die d'oore scherp heeft na Gods stem
 Laet nergens door sich stuyten.
22. O ! die 't voor eere achten kan

- En voor een groote vreuchde ;
 Wanneer hem Christi kruys komt a'n,
 Raecht licht ter hoogster Deuchde,
23. Hoe swaerder lijden God u sendt
 Hoe meer hy kondt wil maken
 Dat ghy ofwat besonders bent,
 Of wel toe kondt geraken.
24. Hoe meer de Zondt-vloedt wast, hoe d'Arck
 Sich hooger moet verheffen :
 Te hooger roem heeft Godes Kerck
 Hoe haer meer ramps komt treffen.
25. Sijt ghy een Ioseph: 't is niet vreemt,
 Hoe seer gh' op 't Deuchden padt zijt,
 Datm' u en eer en ampt beneemt
 En vanck'lijck in een gat smijt.
26. Sijt ghy een David : licht krijgt ghy
 Dat Saul al sijn dagen
 U houdt in kruys en swervery,
 En nooyt rust van na-jagen.
27. Sijt ghy een Paulus : siet of 't dy
 Daerom te sachter gaen sal.
 Licht krijgt gy d'Engel Satan by,
 Die u met vuyften slaen sal.
28. Sijt ghy sijn Goudt: 't kan u niet scha'en
 Al wordt gh' in 't vuer bedoven
 Om sevenweven uyt te staen
 De hit van 's Goudtsmidts oven.
29. Die Godes goede wil verstaet,
 En sich in 't laeg wil geven,
 Hy leyt op aerden, 't zy hoe 't gaet,
 Een rustigh lustigh leven.

30. Hy flaecht d'ervaren Muficijn,
Die d'oorvreugt niet wil fchenden:
Breekt hem een fnaer, 't en geeft geen pijn,
Hy fingt her liedt gen enden.
31. Mocht hy een moyelijcke rol
In 's werelts toon-fpel fpielen:
Een hert van Godt en Deuchde vol
Kan 't quaedt niet licht vervelen.
32. O! die maer trouwlijck Godt betrouwt!
(Sijn Goedrheyt kan 't foo voegen!)
Dat hy aen aetfch gemack onthout,
Vergeldt hy door geroegen.
33. Soo hem de fmaedt van menigh manfch
Wtwendigh komt beft ijden:
Die willigh lijdt, geniet zijn wenfch,
Trots alle die 't benijden.
34. De fmaeler lijdt geen grooter fmaedt
In 't diepste van fijn finnen,
Dan dat hy 't hert van dien hy haet
Niet mede kan verwinnen.

35. Daer 't bolwerck van geduldicheyt
Steeds leyt voor 's vrvands ooggen,
Hy merckt in 't eynt, al is 't hem leyt
De fotheyt van fijn poogen.
37. Dwang-werck verdient geen lof: ô neen!
De Vroom' in lijdens ure,
Valk willig en van felfs daer heen
Daer God en 't Lot hem fiuren.
37. 't Onlijdfaem hert (door valsch befluyt)
Wil leet mer leet wech dijven:
Een lijdfaem menfch geraeckter uyt
Door willig in te blijven.
38. O Lijdfaemheyt volmaeckte Deugd
En band van alle Deugden,
Die u maer heeft, kan itaeg in vreugd
't Geperfte hert verjeugden.
39. O wenfchelijcke wenfch'lijckheyt,
Daer 't hert in Gods gehengen
Sich ruft, en boven menfch'lijckheyt
Den fwacken menfch kan brengen!

SANG: Forfters Droom. Of: Phoebus is lang, &c.

I.



Aeck, mijn finaren, een geklanck, Dat de finnen kan vervreugden: Sing, mijn keel, een

Y 3

nieu

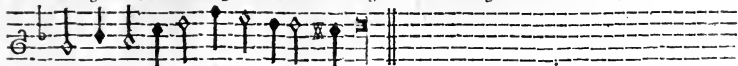
OOTMOEDIGHEYTS LOF.



Wie sal die groote Deugt; Ootmoedigheyt vol-roemen?
 Den Schrijver van dit Boeck, heeft veel daer toegedaen,
 En toont, als in een Hoff, veel schoone Ootmoets Bloemen,
 Siet oock wat Teecken-konst, hier Konstelijck wijst aen.



nieu gefanck, Van een Deugd de schoonst' der Deugden; Van een Deugd die Ootmoet hiet, Daer men



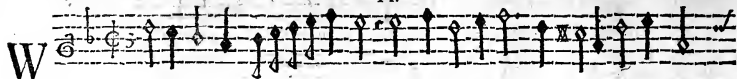
't voor-beeld klaer van siet. In hem dief' ons gebied.

- 2c. 4.
2. 10.
2. Hem, die, nu der Heeren Heer,
Diep in ootmoet ne'er-gelegen,
Heeft der eeren hoogste eer
Door vernedering verkregen.
'Al wie, sat van aerdsche min,
't Hemelsch soeckt met hert en sin,
Moet delen weg oock in.
 3. Door Ootmoet en Ned'richeyt
Word de hooghste Hoogt' gevonden :
('t Hert door hoogheyds lust verleyt,
Blijft hier vast om laag gebonden.)
Hoe de leeder die hoog gaet,
Lager inde Aerde staet,
Hoe minder dat' om-slaet.
 4. Ootmoet leyt niet, in, het lijf
Mer onnoodich quaed te quellen,
Noch in 't waen-heylig bedrijf
Daer veel menschen Deugd' in stellen.

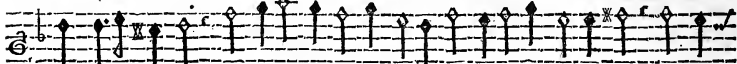
- Maer Gods heylig Woord alleyn,
Is Leers en Deugds-Fonteyn.
5. 't Is oock d'Ootmoet niet die geld,
Dat men (om in sond te blijven)
Sich, als rechts, ootmoedig stelt,
Enfoo sondig gaet beschrijven
Of men staeg moeit zyn in sond.
Dit 's geen Deugd, maer le- gen-vond,
Op Ootmoets schijn gegrond.
6. Ootmoet leyt gants niet in schijn,
Oock niet heel in slechte kleeden :
Uyt het hert, daer' in moet zyn,
Moet-se stralen door de Zeden.
Schijn-deugd kijgt wel't lijf tot haer,
Maer Deugd, lijf en ziel te ga'er ;
In't hert, en openbaer.

SANG: Als op 't hooy-gaende.

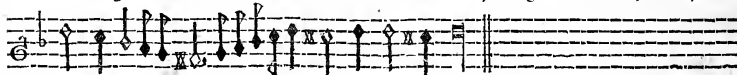
II.



Are Ootmoet (meest ghebaert Door sijn selfs en sijn Staats kennis) In die's men-



fchen tong bewaert, Voor des Naestens hoon en schennis. Die sijn vorig doen wel weet, Heeft sijn



mond niet licht ghereedt tot yemandts schand of leet.

2. 't Christen hert, door Ootmoets geeft
Sterck verandert en gedreven,
Wetend' hoe 't selfs is geweest,
Wil oock al-tijd geern vergeven :
Komt tot wrake noch vonnis,
Deckt al wat te decken is,
En siet veel feylen mis.
3. Ootmoet doet de mensch dief' heeft,
Boven sich, een ander achten.
't Hert daer d'eer-sucht niet in leeft,

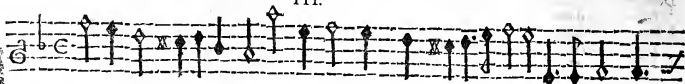
- Voed geen nijdige gedachten ;
Gunt een a'er wel 't geen het mist ;
Doet op 's naestens faem geen list ;
Maeckt onvre'e nocte twist.
4. Ootmoet, Moeder en oorfaeck
Van 's gemoeds bedaeerde sachttheyd,
Weert verbolgentheyd en wraeck,
Toorn, gekijf, en onbedachttheyd.
Die door Gods Geest onder-richt,
Kleyn is in sijn selfs gesicht,

- Acht alle ong'lijck licht.
5. Ootmoet, Suster van de Liefde,
Doet in vriend'lijckheyd verkeeren :
Dat-se elck dient en gerieft,
Is haer lust en staeg begeeren.
Die hem selfen kent te recht,
In sijn eygen oogen slecht,
Word geern eens yeders knecht.
6. Ootmoet, Voester van Gedult,
Helpt het angstig mi mureren
Als God's Lijdens maet vervult)
Krachtig uyt het herte weeren.
Die recht kleyn is van gemoed,
Meynt in alle tegenspoed,
Dat hy 't noch heeft te goed.
7. Ootmoet, Matichheids Vriendin,
Weert sorg-vuldicheyd en truren,
Al m', in 's lijfs behoefte, heeft min
Dan den eyfch is der natuuren.
't Hert van Ootmoet wel door-ploegt,
Dat hem selfs niet veel toe-voegt,
Is oock met 't minst vernoegt.
8. Een op-rechte Ootmoedich hert
Staet sijn God in all's gelaten :
Wel-kom vreugde; wel-kom smert ;

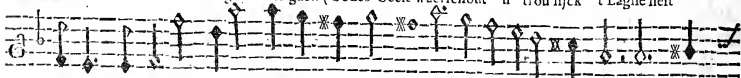
- Wel-kom alle lor en staten,
Die sich en den Sender kent,
Heeft sijn hert, 't zy wat hy send,
Tot danckbaerheyd gewend.
9. Ootmoet kenster van gebreck
En van 't eygen onvermogen,
Neemt de Ziel den lust en treck
Om hier oyt te sluymen-oogen,
Doet de Ziel op schilt-wacht staen,
Om noyt door's vleeschs schalcke pa'en
In sond te sijn verra'en.
10. Ootmoet, Toonster van armoed
In de Goddelijcke saken,
Maeckt dat sich de mensche spoed
Om door bidden God te naken :
Bidden, 't welck uyt 't hert ontspringt,
En, met sterck Geloof om-ringt,
By God met kracht door-dringt.
11. Ootmoet, Weckster van de wil,
Doet in all's gehoorfaem wesen,
Laet in Deugde 't hert noyt stil :
Want waer Ootmoet is, is vreesen ;
Waer vrees is, wort scherp gelet
Niet op een maer alle wet
Die 's VVets voorstelder set.

SANG: Als op 't vooz-gaende

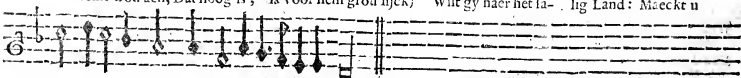
III.



Enſche wilt ghy ſeker gaen (Godes Geest waerſchout u trou'lijk 't Laghe liefst



en neemt God aen; Dat hoog is, is voor hem grou'lijk) Wilt gy naer het ſa- lig Land: Maeckt u



ſelfs in allen ſtand, Kleyn onder Go- des handt.

2. Smal is 't pad, eng is de poort
('t Sijn Gods red. n die 't betuygen)
Welcks in-gang ten leven hoort:
Wieder door wil moet ſich buygen ;
Aerdſche grootheyt moet om veers;
Aerdſche hoogte moet ter ne'er :
Die wel hoopt, hoopt niet eer.
3. Ootmoet is een vrucht en ſpruyt
Van Gods Geest, die Deugd doet groeyen,
En ſond drijft ter he: ten uyt :

- Van Cods Soon komt hy afvloeyen.
Die dien miſt, 't zy wat hy doe,
Maeckt vergeef hem ſelven moe :
Gods Sooh om'thy niet toe.
4. Salig menſch, die dit Iuweel,
Die dees Peerle hebt verkregen :
't Geen gy hebt is groot en veel :
Aen 't wel houden is gelegen.
Maer die 't niet hebt: ſtat'er na
Schut u ſcha' : Die niet komt dra.

- Licht komt hy wel te spa'.
5. Voor 's gemoeds bedriegery
Moet g'u selfs voor al vermanen :
d'Alder-fortste noovaerdy
Is, hem selfs ootmoed:ig wanen :
Wanen, al men 't noch niet is.
Mijd dees netten duivternis ;
Meynt niet, of hebt ee' it wis.
6. Die d'eer fiet door Wanens glas,
En van meynt, hy heb bekomen,
A'beyd niet, blijft die hy was ;
Paeft hier tuffchen 'theret met doornen ;
En, door eygen-liefde lot,
Stelt sien tot sijn selfs Af-God,
En die bet sien, tot spot.
7. d'Eerste trap des waer' Ootmoets,
Is Ootmoet en diep verne'eren :
Van God, Gever alles goeds,
Moet m', in Ootmoet, kracht begeeren.
Door Gebed vangt' aen ; krijgt schoot ;
Komt tot haer vol-komen groot',
En blijft tot in der dood.

*Voor eenjongs Dochter M. G. in hare langdurige en
spare Streek, quale.*

SANG: Fortuyn' helas pourquoy.

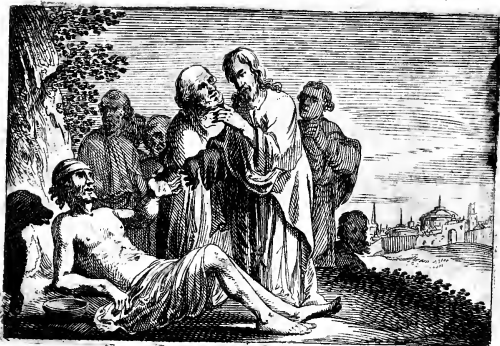
Of:

Mijn droetheyt moet ick &c.

TEn is niet alle-tijd van vreugde, dat men singt :
Ick sing, hoe wel met pijn, smert en ellend om-ringt.

- By menschen schijnt geen hulp : waer sal ick henen
gaen?
- Tot hem, daer vreugd' en pijn en alles komt van daen
2. Ach ! God, die alle doen en lieden klaer aen-schout !
Die my, op 't schoonst' der Ieugd, in 't tranen-leger
houd :
- Siet op my, uw geschep, dat onder d'harde tucht
Van uwe strenge hand veel laren heeft gesucht.
3. Siet op my, u Dieners', welck gy niet droefheyt spijft,
Die nochtans, mids in druck u dickmaels eert en prijft,
En angstig in haer geest, geen ding' soo seer beklaegt
Dan dat ly 't pack al-tijd niet even lustig daegt.
4. Hart-dringend' is de nood; doo-dinged' mine smert.
De Geest, met 't Lijf te ly', beangstigt en benent :
Ach Vader ! (mach het sijn) gunt dat dees quale vlie :
Dan doch de Mijne niet, maer Uwe wil geschie.
5. Ick geef my onder u, al valt het over-bang :
U Wijtheyd weet waer-om ; u Goedheyt schickt hoe
lang ;
U Goddelijcke wil en kan niet zijn dan goed :
't Is wel, Goedheys-fonteyn, 't is wel al wat gy doet.
6. Is 't uwe goede wil, dat ick noch langer ly',
En van des Werelts vuyl gants klaer geloutert zy,
Geloutert, door het vuyl van druck en tegen-spoed :
't Is wel, Goedheys-Fonteyn, 't is wel al wat gy doet.
7. Of is 't, op dat g' in my een proeve nemen meugt
Van mijn geloof, gedult, en vastheyt in de Deugd,
En daer-om my begiet met droefheys overvloed :
't Is wel, Goedheys-Fonteyn, 't is wel al wat gy doet.
8. Of wilt gy dat ick slaeg in desen stand sal zijn.
Om dat ick, in mijn leet en ongemeene pijn,

CHRISTELIÏKE GELATENHEYT.



Dat is Gelatenheyt, dat m' in sulck pijnlijk wesen ;
 Bid ! Heere, soo gy wilt, so kont ghy my genesen ;
 Dat is Gelatenheyt, oock allerley ellendt,
 Voor lief te nemen, soo 't ons Godt Almachtig sendt.

Van Ellend en Gedult een spiegel wesen moet :

- 't Is wel, Goedheys-Fonteyn, 't is wel al wat gy doet.
 9. Of is'er yet, ô God ! (u bet dan my bekent)
 Waer-om gy hengen wilt dat ick in dees ellend
 Tot aen mijn end sal sijn: 't is swaer voor vleesch en
 bloed.

Nochtans, Goedheys-Fonteyn, 't is wel al wat gy doet.

10. Mijn God, ick bid niet meer dat gy van ramp ontslaet,
 Alleen bid ick dat my uw' hulpe niet verlaet:
 Wat schaed een harden stoot, wat deert een fellen slag,
 Als 't hert van binnen heeft daer 't sich aen houdé mag.
 11. Uw's Geestes by-stant is 't die ick alleen begeer,
 Op dat ick regen u noyt sondig murmureer.
 'k Wil willen wat gy wilt: maeck dat des willens wil,
 Vol-komen in mijn hert, noyt van de u vershil.
 12. Of schoon het Lichaem dan, door smerte die het lijd
 Maeckt dat de ooge traent, d' Borst sucht, de keele krijt,
 De Geest nochtans, getroost, getroost door u gena'e
 En 't selfschap van dijn Geest, keert alle zielen-scha'e.
 13. Nu rust, mijn Ziel, in God, u God, die soo goed is;
 Die niet dan goed kan zijn; Die uwe droeffenis
 Of wiss'lijckenden sal, of send hy noyt een end,
 Tien-dubbelt reden heeft, waer-om hy 't niet en send.

Of van

Tweederley heerschen.

Aen

d' Ontheerde Staat-bemindersg.

SANG:

O slaep, ô soeten slaep.

Of:

Heyl-gierig mensch &c. Pag. 2.

I.

- H** Oogheys-minnaer, die 't acht voor lij'en
 Berooft te zijn van heerschappyc;
 Wiens hert den ouden Staat.
 In hoop na gact:
 Laet u lust soo veer,
 Na een vluchtig' eer,
 Laet u lust soo veer niet loopen:
 't Best is na by, en staet noch open.
 1. Ick weet een Staat, die wis en vast is,
 Wiens last niet swaer en sonder last is;
 Daer niemands wil of wet
 U oyt van set;
 Waer by alle hoogt'
 Die gy dencken moogt,
 Waer by alle hoogt' op Aerden,
 Hel-laeg is, van geender waerden.
 3. Dees Staat, soo waert en uyt-gelescn,

't SWAERD IN SIIN PLAETSE.



Had Petrus, sijn ghemoed in dwangh ?
 Och neen; hy ging sijn ouden gangh.
 Wat was hier op sijns Meesters beede ?
 Hou Petre ! 't Swaerd moet in sijn Scheede.

- Befact in Waerlijck dat te wesen
 't Welck menig waenlijck noemt,
 En sich me'e noemt;
 Waer van elck den schijn
 Sich genoeg laet zijn:
 Waer van elck den schijn wil dragen,
 Maer 't ware weien niet bejagen.
4. Die Christen met mond, hert, en daed is,
 Die is 't alleen die in dees Staet is.
 Of hy ichoon, hier veracht,
 Beschimpt, belacht,
 Voor den waen-wijs, sot,
 Aem, gering, en bot;
 Voor den waen-wijs, sot moet lijcken:
 Waarheid sal beter vonnis strijcken.
5. Een Christen, die, recht weder-boren,
 't Aerdich heeft verlaect, 't Hemelich verkoren,
 Die is (en niemand meer)
 Vol-komen Heer:
 Die is Heer van 't geen
 Waer van yedereen,
 Waervan yeder een is slave,
 Hoe groot van heerschappy en have.
6. Den Christen, door sijns selfs verwinnen
 Nu Heer en Meester van sijn sinnen,
 Houd alles ne'er-gevelt
 En in geweld
 Vvat op Aerd' onrust,
 Smeit en tegen-lust,
 Vvat op Aerd' onrust in-voeren
 En 's menschen ziele kan ontroeren.

7. Geen aerdche hoop pijn door verlangen.
 Geen aerdche vrees en maect hem bange.
 't Zy hoe 't hier woelt en raest,
 Hy, onverbaest,
 Met sijn Schat te vre'en,
 Treed al moedig heen:
 Met sijn Schat te vre'en, is Koning
 In sijnder Zielen ruyme woning.
8. Daer heeft en draegt hy steeds den Scepter;
 Niets tegen sijnen wil en repter.
 Haet, tooren, trots, en spijd,
 VVreeck-sucht en nijd,
 Met al wat'er neygt,
 (En ziel-smette dreygt)
 Met al wat'er neygt tot sonden,
 Leyt krachte-loos, en als gebonden.
9. Gods VVoord, dat Leers en VVaerheyt's-Son is,
 Dat spreckt en wijst daer alle vonnis;
 Gehoorfaemheyd voert uyt
 't Geen 't heit besluyt;
 Vrees en liefde Gods
 Zijn Leers en Gebods,
 Zijn Leers en Gebods betrachters,
 En voor de Ziel gelijk deur-wachters.
10. VVaer blijft gy nu vermaerde Helden
 Die Monsters en Tyrannen velden,
 Maer 't Monster noyt versloegt,
 Dat gy selfs droegt;
 En van Tyranny
 Noyt in 't hert waert vry;
 En van Tyranny der lusten

- U door begeerten liet ontruffen.
11. 't Geen gy niet kond, hoe hooch uyt-ſteekent,
Dat kan een menſch, geen menſch gereekent;
Die hier in laegheyd leeft,
Geen ſaem en heeft,
Schild noch Swaerd gebruyckt,
In verſmaetheyt duyckt:
Schild noch Swaerd gebruyckt uyt-wendig:
Na 't oog, ramp-falig en ellendig.
12. Zijn oogen walgen van 't geringe,
En ſien nau eens op aerdfche dingen:
Haer wijſheyt is hem geck;
Haer Schoonheyt, dreck,
Roock acht hy haer goed;
Wind, al haer hoog-moed;
Bitterheyt, haer foeticheden;
Onruft, al haer gewaende vrede.
13. Een Chriſten (ô! hoog-waerde eere!)
Is Heer van aller Heeren Heere:
Heer van begeerlijckheyt,
Die 't al verleyt:
Heer van dwafen wil,
Oorſaek van geſchil,
Oorſaek van geſchil en onluſt
En al des Werelts ramp en onruft.
14. O ſchoone Kroon! waer op noch ſchoonder
Gegeven word van 's Deurds Beloonder:
Van God, die hem, die 't al
Verwinnen ſal,
In onſterflijckheyt,
't Rijck, voor hem bereyd,

- 't Rijck, voor hem bereyd, ſal ſchincken,
En eeuwig als de Son doenblincken.
15. Sulck Heer, die dees Kroon heeft in d'oogen,
Hoe kan, hoe wil, hoe ſal die poogen
Na een verganckelijck
Gewelt of Rijck?
Waer toe Staat of Sweerd,
Die los van begeert,
Niet behoeft in d'Eerd te wroeten,
En heel de Werelt treed met voeten?
16. Dit is het Een, alleen van nooden;
Hier na te ſtaen heeft God geboden,
Dees hooge Heerſchappy,
Dees Monarchy,
Daer kont gy noch aen,
Door het recht in-flaen
En gedurig gaen der paden,
Gewelen in 't Woord van Genaden.
17. Van 't ſchijn-hoog heeft u God geftooten,
Om u door kleynheyd te vergrooten,
Vergrooten met dees grootte,
Die na de dood,
Na de dood noch blijft,
En in ruſt beklijft:
Na de dood noch blijft beſtendig.
Niet ſoeter, dan Wel, en On-endig.
18. God maectt u 't pad ten Leven, gladder:
Op glatte paden loopt men radder.
Nu kont gy, wilt gy maer:
Waer toeft gy naer?
Nu g' in 't lage bent,

100
9-8-15

Daelt al voor ten end :
 Nu g' in 't lage bent getogen,
 Wi jckt, wijckt met lijf en ziel van 't Hooge.
 19. God die d' Af-Goden af wil houwen,
 En in u hert sijn Tempel bouwen,
 Doet u Staats lossen stand,
 Eers snelle schand,
 Schijn-goeds haestig vlien
 Klaer met oogen sien :
 Schijn-goeds haestig vlien bevinden
 Op hoop of gy een Beter minden.
 20. Een Beter : niet met wanck'le sinnen,
 Die 't Aerdsch en 't Hemelsch teffens minnen ;
 Niet met een dubbelt hert,
 't Welck, hier verwert,
 Na des lijfs wel-vaert,
 Door geweld en swaerd,
 Na des lijfs wel-vaert wil loopen,
 En noch op 't Eeuwig medehopen.
 21. Maer met een hert, 't welck, klaer en suuyver,
 Niet hengt dat gy (als kruys af-schuyver)
 VVan God wil dat gy lijd,
 Bijt die u bijt ;
 't Quade weder-slaet ;
 We'er-slaet die u slaet :
 't Quade weder-slaet door 't quade ;
 Schut schade met een anders schade.
 22. Maer met een hert, 't welck, in-genomen
 Met Liefd' op 't geen dat Na sal komen,
 Door waarheyd vry gemaect,
 't Aerdsch heel verlaect,

En, in God verneugt,
 Niet en foeckt dan Deugd :
 En, in God verneugt ten vollen,
 De Werelt haren rol laet rollen.
 23. Verbreekt in 't hert al 't dwaes getimmer.
 Zot zijn, is quaed; sot blijven, slimmer.
 De nacht is heen genaen,
 De dag komt aen.
 Blijft doch aen de Aerd
 (S'is geen lievens waerd)
 Blijft doch aen de Aerd niet hangen.
 God jaegt u Ziele : laet-se vangen.
 24. Neemt niet al mocht' u we'er gebeuren.
 Houd rust : mijd stof van meer te treuren.
 Voor al soo merckt en let
 Scherp op de Wet,
 Die op 'nieu verbond,
 Door Gods Soon, gegrond,
 Plaets in hert en mond moet vinden,
 En nu alleen de Ziel kan binden.
 25. Al nieu, al nieu, 't Oud is verstreken.
 Geen Moses heeft nu meer te spreken :
 Sijn heel' Wet die hy gaf
 Is dood en af.
 Sint de Sonne schein,
 Moest de schaduw' heen :
 Sint de Sonne schein soo helder.
 Gods Soon alleen nu Wetten-stelder.
 26. Des Vyands Zaet (het volck der boosheyd,
 De plegers van quaed en Godloosheyd)
 Laet nu Gods Wot niet toe

Dat mensch uyt-roe':
 Als de endiging
 Komt van alle ding,
 Sald'er suyvering geschieden,
 Die God sijn Eng'len sal gebieden.
 27. Is noyt de Aerd vry van d'onvrome
 God sal wel d'een door d'ander toomen:
 Die God, die selfs oock 't quaed
 Dat hy toe-laet,
 Schickt, bestuert aen-schout,
 En in palen houd:
 Schickt, bestuert, aen-schouwt sijn handen
 Bereycken alle hert' en landen.
 28. Al wat in macht in hoogt' gestelt is,
 Al wat in uyt-steck en geweld is,
 Hoe quaed of Godde-loos,
 Verkeert en boos:
 't Is (wanneert'er is)
 Door Godts hengenis:

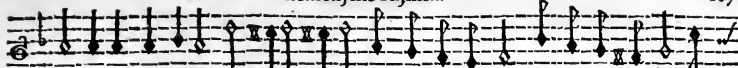
't Is (wanneerter is) al-samen
 Van God, die wil men sal't g'hoorsamen,
 29. Die licht uyt duysternis kan trecken,
 Kan alle quaed tot goed doen strecken:
 Geen Vorst of Heer altoos,
 Hoe deugde-loos,
 Of hy foeckt noch me'e
 (In rust, stilt', en vre'e)
 Of hy foeckt noch me'e te schaffen
 Den goeden, loon; den quaden, straffen.
 30. Laet God de wer'lt door wer'lt regeeren.
 Die God selfs heeft, wie kan hem deeren?
 Geen quaed, als hy ons slut,
 Of 't word te nut.
 Of komt ons we'er-spoed,
 In verlies van goed,
 Leven, lijf, en bloed te voren:
 Die God hout, heeft niet veel verloren.

SANG: Als op't hoog-gaende.

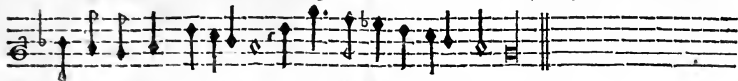
II.



Icht kan u 't Vleesch veel uyt-vlucht dich- ten: Maer laet Gods licht slechts tegen-lichten.



Al 't leven, staet en lot, Leer en gebod Van Gods waerde Soon, (Ons op-recht Patroon) Van



Gods waerde Soon, geef: klaerheyd, En roept luyt uyt voor dese waarheyd.

2. Merckt op sijn Woord, 't Woord der genaden,

Laet los: schelt quyt: vergeeft mis-daden.

Verwijst niet; dat u niet

Soo me'e geschied.

So als gy uyt-meet,

Staet Gods hand gereet,

Staet Gods hand gereet t'in-meten,

Laet Christus in sijn Woord ons weten.

3. Sijn vyand leert hy overwinnen;

Niet door geweld, maer door beminnen.

Gods gantsche Wapening,

Schild, Helm en Kling,

Mer al wa'er voort

Tot ons Krijg behoort,

Kan men in sijn Woord klaer lesen,

Niet Aerd'sch, maer Geestelijck te wesen.

4. Sijn komst en was niet om verderven,

Maer om behoud'nis te doen erven.

Noyt wraeck of vonnis quam

Van 't weer-loos Lam.

Of hy schoon getergr,

En dier toe gevegr,

Of hy schoon getergr wel konde;

Noyt had hy sulcks in hert of monde.

5. Een Voor-beeld heeft hy ons gelaten.

Waer in 't In willig 't kruys t'aen-vaten;

In lijden sonder schuld;

In sterck geduld;

In wraeck en oordeel

Aen sijn God geheel,

Aen sijn God geheel en eygen,

En, doen hy leed, niet eens te dreygen.

6. Een Heer, een Leer, een Naem, een Leven

Word allen Christ'nen roe-geschreven.

't Woord treft haer al gelijk:

Dat mⁿ in Gods Rijck

Door vervolg en smaed,

En uytwendig quaed,

Wesf.
21.

- Door vervolg en smaed moet raken:
Wie durf de weg noch anders maken?
7. De Leerling (seyt ons Ziel-bekeerder)
En is niet boven sijnen Leerder ;
De Dienaer oock niet meer
Dan sijnen Heer.
Lijd de Knecht gequel :
't Moet hem soet en wel,
't Moet hem soet en wel gevallen,
Sijn-Heer gelijk te zijn in allen.
8. De boose Werelt kan niet laten
't Geen haer soo ongelijck is te haten.
Die soo met daed als woord
Haer ruft verstoort,
En de duyfsteris
Acht voor 't geen-se is :
En de duyfsteris durft schouwen,
De duyfsteris sal hem verspouwen,
9. Een Christen is tot kruys geboren ;
Een Christen is tot kruys verkoren
't Is God, die 't soo begeert
En ordineert :
't Beeld sijns Soons wil hy
Dat gedragen zy,
Dat gedragen zy in smaedheyd
Van al die hy tot beter staet leyd.
10. Vergeefs soeckt dan 't vernuft uyt-wegen :
Het kruys, het kruys moet zijn gedregen,
Gedregen : niet wanneer
Uw' tegen-weer
Nu geen schut meer geeft,

- En geen nut meer heeft:
Nu geen schut meer geeft in 't quade,
Om dan gedwongen 't kruys te laden :
11. Niet juyft alleen in sulcke tijden
Als niemands Swaerd voor u wil strijden,
Of soo 't al strijd en slaet,
Nochtans niet baet,
En gy 't lijden moet,
('t Zy oock wat gy doet)
En gy 't lijden moet gedogen :
Noemt gy dit Kruys, gy zijt bedrogen ;
12. 't Is kruys, maer niet van God verkosen ;
't Is kruys, maer oock gemeyn den boosen ;
't Is kruys, maer 't welck dien 't naeck
Geen Christen maeckt :
't God-behaeglijk kruys,
(Als 't de Heer sendt t'huys)
't God-behaeglijk kruys der vromen
Word willig, willig op-genomen.
13. Word op-genomen, als men 't lijden,
In-dien men wou, wel kan ontglijden,
't Zy door de tegen-stand
Van weldig' hand,
Of door van vroomheyd
Die ons God voor-leyd,
Of door van vroomheyd te deynsen,
En met de Wer'lt te doen of veynsen.
14. Sulck lijden doet ten Hemel raken.
Soo leed de Heer, wel-lijdens Baken :
Doe hy, in Gods gestalt,
En als bewalt

- Met macht boven macht,
 Alle tegen-kracht,
 Alle regen-kracht kon storten,
 Ging hy sijn kruys gewillig schorten.
 15. Doe hy door sijns gebeds op-sijgen,
 Had hy gewilt, te hulp kon krijgen
 Veel duysent Hemel-Boon
 Uyt 's Vaders thoon ;
 Wat heeft hy gedaen ?
 Niet met quaed we'er-staen.
 Wat heeft hy gedaen ? Geleden.
 En ons in lijden voor-gestreden.
 16. Laet ware re'en nu 't he: t eens vragen :
 Wie kan sulck Kruysen 't Swaert saem diagen ?
 't Swaerd troit en port tot staed,
 't Kruys duyckt en lijd ;
 't Swaerd bedient het vleysch,
 't Kruys beneemt sijn eyfch ;
 't Swaerd bedient het vleesch in lusten,
 't Kruys neemt gemack en aerdsche luste.
 17. Wie kander Vier met VVater mengen ?
 Den Hemel aen de aerde brengen ?
 VVat deel heeft 's vleefchs bol-werck
 Met Christi Kerck.
 Die op 't schoonste groeyt,
 En vrucht-baelijckit bloeyt,
 Die op 't schoonste groeyt in nooden,
 En jagen, bannen, vangen, dooden ?
 18. Geens waren Christens hert of oogen,
 Die oyt na d'Aerd of 't aerdsche vlogen :
 't Is beter dat hy wacht ;

- Dat hy betracht ;
 Daer sijn hert aen-hangt ;
 Daer hy na verlangt ;
 Daer sijn hert aen-hangt geheelijck ;
 Op-rechte liefd' is onverdeelijck.
 19. 't Is Hemelsch daer hy na moet trachten ;
 't Is Hemelsch daer hy op moet wachten ;
 Hoog en groot is sijn loon,
 Doch in Gods woon :
 Vast heeft hy hier niet
 Van al wat men siet ;
 Vast heeft hy hier niet ; sijn segen
 Op Aerd, word in vevolg verkegen.
 20. Om 't pad na 't Noodig Een te treden,
 Hoeft hy geen aerdsche salcheden,
 Gunt God wel-stand of vre'e,
 Hy neemt 'et me'e :
 Doch bruyckt Swaerd noch dwang.
 Om het Aerdsche lang,
 Om het Aerdsche lang te houden.
 't Aerdsch Canaan was voor den Ouden.
 21. 't Schijnt wel niet quaed, ja Gods begeren,
 Sijns naestens quaed door quaed te weeren.
 Maer waer is Leer, of Wet ;
 Wensch, of gebed ;
 • Toc-seg' of belooft',
 Die 'teyft, of oorlooft ;
 Toe-seg' of belooft' beschreven,
 En in Gods Nieu Verbond gegeven ?
 22. Hoe draegt hy 't Swaerd voor sich of and'ren,
 Die 't kruys-padt niet alleen selfs wand'ren

- Maer and'r' oock op die baen
 Moet leeren gaen ?
 Wie is vry hier van ?
 Geen, wanneer hy kan.
 VVie is vry hier van ? Geen Zielen
 Die Christum oyt voor Heere hiel'en.
 23. Hoeft gy, om 't Hemelsch te bekloecken,
 't Aerdich niet voor u door 't Swaerd te soecken :
 (Gelijck geen mensch behoeft
 Die 't Hemelsch proeft)
 VVaer toe (ô! bedroch!)
 Voor een ander doch?
 VVaer toe? (ô! bedrog der sinnen!)
 Een Heyl-pad moeten wy all'inne.
 24. Om dan 't Onnoodig te bejagen
 Durft gy der quaden Zielen wagen.
 Ach! 't is te veer, te veer
 Van Christi Leer;
 't Is te veer van 't pad
 Na Gods vreugden-stad;
 't Is te veer van 't pad getreden.
 Bedrieg u niet door schijn van reden.
 25. Is ons hier levens tijd van nooden,
 Om leven 't Leven ons geboden:
 Ons leven tijdt en maet
 Staet aen Gods raed.
 Die elck oogen-blick
 Voor de sond' heeft schrick,
 Die elck oogen-blick leeft heylig,
 Hoe kort hy hier oock leeft, leeft veylig.
 26. Van leven is geen wet gegeven,

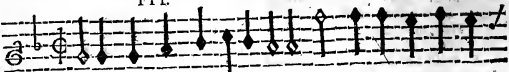
- Maer van wel-leven t'wijl wy leven,
 Ons Lesz' is Godes stem,
 't A'er staet aen hem.
 De geweldenaer
 En Swaerd-yveraer
 De geweldenaer en strijder
 Is niet meer seker dan de lijder.
 27. 't Is waar, 't schijnt wreed, voor wijf of kind'ren
 't Quaed niet door 't quade te verhind'ren.
 Maer was God selfs dan wreed
 Wanneer hy leed
 Dat sijn Eenig Kind,
 Soo van hem bemind,
 Dat sijn eenig Kind moest lijden
 Met soo veel vrome t'allen tijden.
 28. Door liefde tot Gods Soon bewogen,
 Heeft een-tijds Simon 't Swaerd getogen:
 En gaf de liefd' oyt recht
 Om door gevecht
 Vrienden Voor te staen,
 Hy de'e wel daer aen:
 Maer wat was t'vermaen des Heeren?
 't Swaerd in sijn plaets te moeten keeren.
 29. Wat was de re'en? Om dat-se alle
 Die slaen met Swaerd, door Swaerd we'er vallen:
 Wat noch: om dat wanneer
 Door tegen-weer
 't Kruys wierd wech gedaen;
 En door Swaerd en slaen,
 En door Swaerd en slaen sou wijcken,
 Gods Phrophey niet waer kon blijcken.

30. VVat was het woord der Phrophetijen?
 Dat Christus wel sou' moeten lij'en.
 Maer 't selve dat Gods stem
 Eertijds van hem
 Had gepropheteert,
 Even 't selve leert,
 Voor-seyt en begeert hy mede
 Van alle sijne ware Leden.
31. Gods Liefd' is aller Liefde mate:
 God lieven, is, Gods wil niet laten;
 Oock dan, als trek van bloed
 Sterck in 't Gemoed,
 Door de Ziele dringt.
 En inwendig wringt,
 Door de Ziele dringt, en 'therte
 Door-steeckt met over-g roote smerte.
32. Doe Abraham sijn Soon wou' slachten,
 Sturf doe de Liefd' uyt sijn gedachten?
 Neen: Door een hooger geest
 Weeck 't minst voor 't meest;
 Liefde tot sijn God
 Sach maer op 't gebod:
 Liefde tot sijn God (ò wonder!)
 Hiel' der naturen liefde onder.
33. Gods Kruys, behalven eygen pijnen,
 Bestaet oock mee in 't leed der sijnen.
 't Sy dan hoe 't komt, als 't koomt,
 Wie 't dan soo schroomt

- Dat hy 't door geweld
 Yet ter sijden stele,
 Dat hy 't door geweld wil weeren,
 Volg: Christum niet in Kruys en Leere.
34. Niet (segt g') in mijn', maer 's naestens sake,
 Doe 'k, ongecyscht, straf; niet uyt wrake,
 Maer dat d'onnoot'le vry
 Van onheyl zy,
 En 't Gemeene best
 Daer door werd bevest:
 En 't Gemeene best mach bloeyen
 En in geruften wel-stantde groeyen.
35. 't Heeft schijn: Maer die geweld en dooden,
 Soo wel als Moses, heeft verboden:
 Doch noyt (als Moses doet)
 Verlof of voet
 Yemand dieder leeft
 Weder daer toe geeft:
 Yemand dieder leeft op Aerde,
 Acht desen schijn van geender waerden.
36. Is 't doen van cenig leet of pijn
 Van Hem veroorlooft aen den Sijnen;
 Soo wijs my juyfste straf
 (Als Moses gaf)
 Tot een yeder quaed
 Daer straf over gaet:
 Tot een yeder quaed en sonden.
 Waer word die in sijn VVoord gevonden?

SANG: Als op 't voor-gaende.

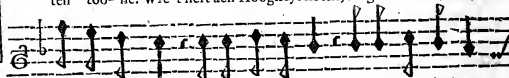
III.



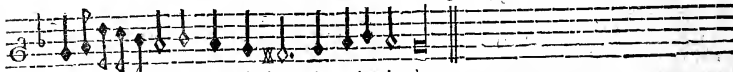
Lleen niet 't kruys van Godes Sone, Maer oock sijn Ootmoet staet



ten too- ne. Wie 't hert aen Hoogheyte hecht, Volgt hem niet recht, Die



de aerdsche kroon, Ernstig aen-gheboo'n , Die de aerdsche kroon



verfma- den, En 't schandig kruys ging op hem la- den.

1. Wie wanckelt noch als hy sulck blyck siet ?
 Van dese Werelt was sijn Rijck niet,
 Gelyck hy sprack, soo de'e
 En was hy me'e.
 Die wil zyn, als hy,
 Eeuwig wel en bly,

- Die wil zyn, als hy, verheven,
 Moet hier, als hy, in Ootmoet leven.
 3. Hy quam hier niet om dienst r'ontfangen,
 Maer and'ren dienst te doen erlangen
 Des VVerelts pronck en pracht,
 Staet, eer, en macht,

- Derfd' hy niet alleen,
Maer begeerd' oock geen:
Derfd' hy niet alleen alt-samen,
Maer oock verbod hy hoocheyts namen.
4. Gehjck hem 't Rijck in desen leven
Vanijnen Vader wás gegeven,
Soo heeft hy 't we'er beset
Na Ootmoets wet:
VVe'er beset aen al
VVe hem volgen sal:
VVe'er beset aen al sijn leden,
Wel voor te gaen, doet wel na treden.
5. In 't hert bedampt door d'aerdsche misten,
Waent sich de staersuchtig' een Christen:
Maer 't Lam, gants vreemt van wraeck,
Spreeckt ander spraeck.
Wie sich voor de meest,
(Seyt des Waerheys Geest)
Wie sich voor de meest wil achten,
Is d'alder-minst' in Gods gedachten.
6. Wat sich verneert, wil God verheffen;
Wat sich verhoogt, ter neder treffen.
De Meester die voor-ging
Kent geen leerling
Dan die in Ootmoet,
Vreemt van 's Werelts voet,
Dan die in Ootmoet na-wandelt,
En tegen Ootmoets wet noyt handelt.
7. Wat, hoog in 't oog, in eer aen-schouw'lijck
By menschen is, is voor God grouw'lijck.
's Vleefchs lust, begeert van 't oog,

- Herts-treck na 't hoog,
Die (vergeets al-sacm
Met een schoonen naem,
Met een schoonen naem bepeerelt)
Sijn niet uyt God, maer uyt de Weelt.
8. Der Heyd'nen Vorsten geeft men eere;
Die noemt men oock Genadig' Heeren;
Die voeren heerschappy:
Maer onder dy
Daer en sal 't alsoo,
(Seyt Gods laetite Boo')
Daer en sal 't alsoo niet wesen.
Wie moet de Hoocheyd dan niet vreesen?
9. 't Woord eerst gesproken tot den genen
Die Christum volgden, bind met eenen,
Bind, even soo als haer,
Elck wie hier naer,
Eeuwelijck verblijd
En uyt alle stryd,
Eeuwelijck verblijd, wil erven
Het recht van noyt te sullen sterven.
10. Niet onder u, seyt Godes reden;
Wat mensch wil hier hem selfs uyt-scheeden?
Die wil, hoe kan hy doch?
Hoe durf hy noch?
VVe stelt yemand vry?
Menschen fantasy,
Door bedriegery van herffen,
Die tegen waerheyt aen komt perffen.
11. Nu strijckt(en wijckt Gods toornis onweder)
Strijckt Hoocheyts zeyl in 't hert heel neder.

B b

Volgt

Volgt Christ' ons Capiteyn,
Doch hem alleyn ;
Volgt hem in het laeg,

Doch op-recht en staeg ;
Volgt hem in het laeg verne'eren :
Soo word en blijft gy eeuwig Heeren.

SANG: La Princesse.

W

Aer alle-fins d'Eenvoudicheyt In 's menschen daden en beleyt: Waer Schijn verdré-
ven, Uyt al die leven, Wat stuifer ramp en leyt! Voor-sichtigheyt waer noo-de-loos, Maer nu is boof-
heyt dubbel boos: Vraegt gy waer-om? Al de Werelt gaet voor Mom.

2. De Hov'ling, die (quansuys al heel)
Sich stelt als menschelijck en e'el,
Zijn leed' en zeden,
Vol heufficheden,
Beloven vry wat veel;
De tong is vol dienst-vaerdicheyd,
Maer 't herte vol onaerdicheyd,
Liefd' loos en krom:
Lijckth yet: hy gaet voor Mom.

3. De Man die sich soo deftig toont;
Wiens baert eerbiedicheyt af-troont;
In welckers treden,
Aen-sicht, en kleeden
Een Wer't vol wijfheyt woont;
Daer School of Kerck op word geboud,
Leeck half soo wijs niet als m' hem houd,
Waer 't volck niet dom
En hy niet en ging voor Mom.

VOORSICHTIGHE EENVOVDIGHEYT.



Die soo Gods huys betreet, eenvoudigh en voorsichtigh,
 Niet uyt gewoonte en fleur, maer yv'rich Christen plichtigh:
 Die heeft het wit getreft, en kan verstandigh wand'len,
 Waer men van Godf-dienst, en sijn waerheyt soeckt te hand'len.

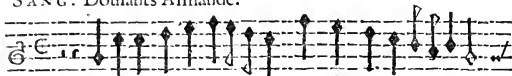
4. De mensch, in praet soo net en juyft,
 Wien heel de Werelt schijnt gekruyft;
 Op welckers lippen,
 Die noyt mis-glippen,
 De Deugd heel schijnt verhuyst;
 Die 't hooft laet hangen als een bies:
 De'e by de menschen groot verlies
 In naem en ro'm,
 Ging hy nier staeg-uyt voor Mom.
5. De Staet-na-gaende Pharise,
 De Kerckelijcke Staats-man me'e,
 Alis in beyden
 Die rong vol vleyden,
 't En heeft in 't hert geen ste'e:
 Alschijnen sy meest Lammer-sacht,
 Sy toonden Wolfs-aert, soo haer macht
 Na wenschen klom.
 Al de Werelt gaet voor Mom.
6. Die al des Werelts Mommerij
 Sou gaen verhalen op een ry,
 Met al d'Ellenden
 Die sy kan senden,
 Wanneer voleynden hy?
 Sy is des Satans grootste kracht:
 Sy past de kind'ren van den Nacht;
 Die vlieden 't licht,
 Of begoochelen 't gesicht.
7. Speelt al de Werlt dan Momme-kans:
 Laet gy, ð Christen-hert, nochtans
 U doen en wesen.
 Een-voudig wesen.

- Deugd is haer selfs een schans.
 Zy soo gy schijnt; schijn soo gy zijt.
 Met een sie toe: maeck dat al-tijd
 De waer' Een-voud'
 Om-sicht tot gefelschap houd.
8. Door d'algemeyne Momme-schijn
 Moer Eenvoud 't on-eenvoudig zijn;
 Doch niet ten quaden,
 Of om verraden,
 Maer mijding van 't venijn:
 Niet in haer praet, gelaet, of daedt,
 Maer in haer dencken om 't verraedt
 Des wer'lts t'ontgzen
 Dat of lijf of ziel kan scha'en.
9. Te dencken dat'er quaedt kan 'schien,
 (En door sulck dencken, om te zien)
 En is van Gode
 Ons niet verboden:
 Sond moet, ramp mach men vlien.
 Daer Liefde noch geen quaed en siet,
 Denckt sy oock noyt dat quaed geschied,
 Maer neemt wel a'n
 Dat'er quaed geschieden kan.
10. Sond moet men vlien; en dat al-tijd:
 Ramp mach men vlien; als 't vlien niet strijd
 Met Godes eere;
 Of Waarheyts Leere
 Daer door geen last en lijd.
 VVaer Deugd met VVijfhey is verselt,
 Daer hindert arg'-list noch geweld:
 En wijshey daelt

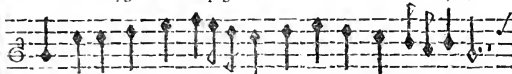
Dieper dan de ooge straelt.
 11. In 't kott: Serpent en Duyf gelijck,
 Moet gy den weg na Godes Rijck.
 Een-voudig hand'len,
 Om-sichtig wand'len

Geeft een gewiffen wijck.
 De fchijn-dengd is ziel-fchadelijck;
 Het fchoon gelaet, verradelijck;
 't Heel pad, onveyl:
 Slecht en recht: maer oog in 't zeyl.

SANG: Doulants Almande.



Oor eygen Liefdes op-ge-weck, Dat steeds het heite by is,



Komt licht-geraektheyt; een ge-breck, Daer niemand fchier van vry is:



Door licht-geraektheyt, toewicheyd; Die of in 't herte smoockt, En

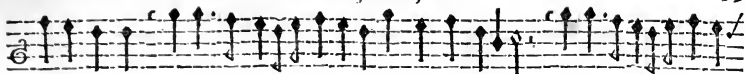


haet brot, of, in-dienfe fcheyd, In daed' of woord uyt-roockt. Hier weet fich menig menfche: Meest met een

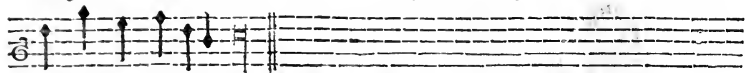
RAED TEGEN TOORN.



Gods raet aen Caïm was wel goet,
 Al storte hy t' onnoosel bloedt :
 Abigaels raet trof Davids hert,
 Dat sijnen toorn besadigt wert.



Iedig wenschen. Som-tijds oock door een val op-ter; Somtydts door overleg, Van Philosophen laed en



wet: Maer 'k weet ons nader weg.

1. Berrachte de Lefz', ons voor-geleyt
Van Gods hoog-waerde Sone:
Laet ongeveynsd' Ootmoerdicheyt
Uw's Zielen grond bewoonen.
Waer d'eerste aen-drift word getuyt,
Is van qua' buy geen nood.
En 'tquaed moet heel ter herten uyt
Als gy sijn wortel dood.
Hoog-moed is gramschaps ader:
Daer die ruymt, ruymt te gader.
Het nest van toorn, wrack, en gekijf,
Met al wat ruilt verderft.
Dan heeft de rust een wis verblijf
Wanneer qua'e lust versterft.
3. Dat gy u toorn beklaeget, besucht,
En anders wenschetē wesen.
Is maer een ijdele toe-vlucht.
Qua' falf doet niet genesen.
Dat gy een valst voor-nemen maect,

- Is, of gelijekt, noch yet:
Maer als de pijn noyt wit en raect,
Wat baet het staeg ge-schiēt?
Toorns uyt-berft willen keerē
Door Philosophen Leere,
Is soo ver wel: maer (laes) 't verstand,
Licht loomen ongerēd,
Heeft steeds de re'en niet by-der hand:
Meest leynt m' al eer men 't weet.
4. Der Philosophen, raect het breyn;
Maer Christi Lefz', het herte.
Die Ziele van qua' tochten reyn,
Voed sond noch sonden-smere.
Vvaer reden maer het breyn bevat,
Daer kan geen wisheyd zijn;
Daer komt geen werck: of komt'er wat,
't Is sober, en met pijn.
O leer van onsen Heere!
Die 't quaed soo wis kont weeren:

CIERAET DER VROUWEN.

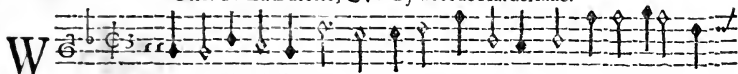


't Omhang van Peerl of Goudt, is geen Cieraet der Vrouwen,
 Rampfalig, ydel, dwaes, zijn zy die 't daer voor houwen ;
 Maer zeedicheyt van Geest, vertiert met Deugdes Lampen,
 Welck hun gemoed verlicht, in 's Werelts donck're Dampen.

Gy toont dat 't geen 't welck onbesint
En for den socten is,

| Haer wijste wijf heyt over-wint
| Als 't licht de duyfternis.

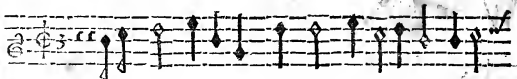
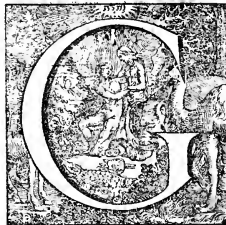
SANG: La Durette, Of: Gy wreede Harderinne.



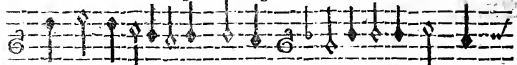
8. Haer dochters sult gy wesen, so ghy, geeft in 't Goed,
Haer prijselijke werken doet,
Door hoogen moed en neder-slachticheyt.
Noyt van 't rechte pad geleyt.
9. Trots en bang zyn, is menschen, (doch veel-tijds Vrou-
Gelukkig die sich soo bewaert [wen) aert.
Dat geen van tweën, door vleesch'lijck af-gewijck,
Doe verliefen Godes Rijk.

Brayloft-Rijm voor R. S. en A. V.

S A N G: La Serbande,



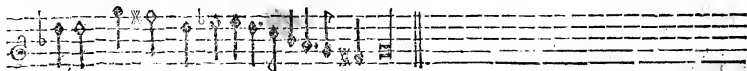
Oe' wensch goe' wensf: goed wenschen is een ze'e, Die al



van ouds heeft on- der menschen ste'e, Dan is de wensch ten



halven goed Als 't heit sich by de tonge doet: Maer dan volmaeckt,



als van 'e goed heit, Na Godes wil gwen-schet werd.

CHRISTELIÏCKE WENSCH.



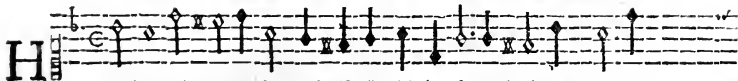
Maria, Jesus, en sijn Jongeren gheraecte,
 Ter Bruyloft, daer wel haest elck riep hier is geen Wijn :
 Maria wenschte ; strack haer Soon de beste maeckte.
 Wy wenschen die, die ons doe eeuwig vrolijk zijn.

2. Uytnemend' Paer, 't welck nu een Staat aen-gaet
Die in hem selfs noch goed en is noch quaed,
Maer dubbel stof tot beyden geeft
Na dat de mensche dien beleeft :
Ick wensch't u geern wat goets en waerds :
Wat wensch ick best van al het Aerds ?
3. Veel geld en schar ? Het mocht u Ziele scha'en
En 't heyl-loos pad bedrieglijk in doen slaen.
De Rijck-dom is vol van gevaer ;
Die wijs is stat'er nimmer naer.
Die hier vast vol is en verfaed',
Sijn salicheyd hangt aen een draed.
4. Geweld en Staat ? En staet geen Christen vry ;
En is daer toe vol van bedriegery,
Vol lossicheyd, vol moeyt' en pijn ;
Daer niet schier a'n en is dan schijn ;
Dat menig wereltlich mensch selfs haet
Om sijn by-gaend' ellend en quaed.
5. Gunst by het volck ? Die is van kleyder waert.
Kan oock by Deugd niet stadig sijn gepaert.
Die leeft en spreeckt gelijk hy moet,
En anders dan de Werelt doet,
Krijgt 's VVerelts haet ; oftoont-se gunst :
't Is schijn-liefd' en vermomde kunst.
6. Vleeschlijcke VVeeld' die is uyt Gode niet,
En heeft daer by haer schade en verdriet.
De Ziel die na 's vleesch weeld' haer set,
Is geen goe' blijf-plaets voor Gods VVer.
In weelde word geen maet gepast,
En d'onmaet is Natuur' een last.
7. Den over-vloed van onverboon vermaeck ?

- Het is (ick ken 't) een aen-gename saeck :
Oft wensch'lick sy, daer twijff'l ick a'n.
Licht bout m'er me'e een Hemel van ;
Licht huyt men 't in sijns herten grond,
En maect van Middel-matig, sond.
8. Veel Kind'ren ? Neen. De Christen, die veel strijd,
Veel lijden wacht, krijgt lichtelijck een tijd
Vvaer in het wijs en ernstig woord,
VVel eer uyt 's Heeren mond gehoort,
In hem waarachtig sich betoogt :
Gelukkig die noch haert noch soogt.
9. Lang leven ? Neen : 't Is ons niet toe-geleyt ;
En 't Christen hert, dat op d'Onsterfflijckheyt
Sijn ooge heeft, acht alles kort
Dat eens in 't end vernietigt word ;
Dies doetet noyt lang-levens eys :
Een beter t'Huys, maect graeg op reys.
10. VVat wensch ick dan van al het Aerdsch' u toe ?
Dat Godt daer in met u sijn wille doe,
En u of geve of onthou'
Na 't u of scha'en of vord'ren sou' :
Of scha'en of vord'ren sou' in 't geen
Dat goet en noodig is alleen.
11. VVat wensch ick noch ? 't geen ick wel wenschen darf:
Vereyschte Deugd, en 't wis-beloofde Erf :
Dat gy getrou in Godes VVer.
Soo als-se Christus heeft geset,
Hier Heylig ; na Onsterfflijck leeft.
't Lest volgt, wanneer men 't Eerste heeft.
12. VVat wensch ick meer ? dat steeds by u hou' ste'e
De smaect van Gods, 't vermaeck van Houlijcks Vre'e

- Van Houlijcks vre'e : niet alderhand,
Maer die in God heet grond en stand.
Daer is wel vre'e by menig paer,
Daer nutter geenen vrede waer.
13. VVanneer de Twee bey' fots en aerdsch gefint,
Nature sich in haer een-zedig vind:
(Als 't wel, hoe-wel niet veel, geschied)
Soo is'er vre'e, maer VVare niet.
Soo is'er vre'e, maer sonder duur,
En die licht breekt in harder uur.
14. Als d'een het slim, d'aer 't rechte pad op wil,
Soo raecht het huys vol kruys en vol geschil.
Kruys draegt de geen die deugd-waerts streeft
Twilt maectt de geen die 't vleesch toe-geeft.
VVaer rust is in verscheydenheyt,
Beleest men niet 't geen dat men heyt.
15. Oneenicheyt en twist blijft welte rug:
Nochtans wat is 't De Vrede streckt een brug
VVaer langs de een de ander leyd
Ter eeuwiger onsaligheyt.

- Als een van Tween (t heeft noyt gemist)
Sijn plicht verricht, maectt Christus twist.
16. Hy baert en brengt (doch niet uyt wil of aend,
Maer door gebreck der Menschen: Twilt en Swaerd;
Alleen niet-tuschen wijf en man,
Maer al waer 't woord heen reycken kan,
En d'een het met geloof aen-neemt
En d'ander daer van blijft vervreemt.
17. Maer daer de twee, die door des Houlijcks band
Een lichaem zijn, door een-dracht in verstand,
In wil en wit, in ze'en en sin,
Het salig pad bey willen in,
En nu in Christo sijn. Een Geest :
Daer 's band by band; daer houd Deugd feest :
18. Daer is de vre'e gans Goddelijck en goed;
Daer is de vre'e bekliffelijck en soet.
O ! onuyt-seggelijcke vreugd !
O Paradijs van Ziel-geneugd !
Daer, wensch ick dat gy nu in raectt,
En na dees-tijd in 't Al-vol-maectt.

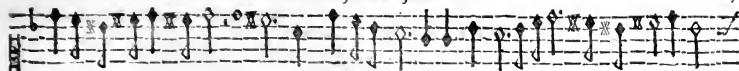
SANG: *Latae Lacrimae.* Of: *Cessez des pleurs.*

Oe lang, ach Heer ! Hoc lang noch mist mijn Ziel den soeten standt van't waer ver-

LVST OM ONTBONDEN TE SIIN.



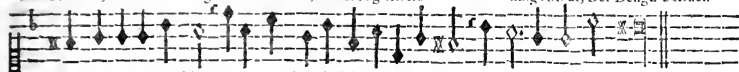
Dit nietig leven, daer niet-goedts van is te hopen,
 Was van d' Apostel, en doorwandelt en door-kropen:
 Gewin my 't sterven is, soo sprack hy inde pijn.
 'k Heb lust ontbonden, en den Heere by te zyn.



heu- gen? Heloes! wanneer, Wanneer fal ick eens 't eeu- wig Va-



der-land, Betreden meugen? Ieru-salem, des Hoogsten Ko- nings Städt, Der Deugd-betrach-



ters hoop en herten-schat Die u maer kent is licht des levens sat. Te lang, Te lang valt bang.

2. Ach kon het zijn
 Dat ick niet meer door d'aerdschen lichaems band
 Om laeg gehouden,
 Dat klaer geschijn
 Van Godes licht (nu ver en in 't verstand)
 Dicht mocht aen-schouwen.
 Als ick maer denck om 't Hemelsche geklanck,
 En aller Eng'len Goddelijck en sanck
 Soo toef my schier de dood al veel te lanck,
 En 'k acht,
 En 'k acht
 Haer sacht.

3. Wat hebt gy doch,
 VVat hebt gy, VVerelt, waer-om dat m' in dy
 Sou' willen blijven?
 Niet dan bedrioch,
 Niet dan ellend, geinengt met sotterny,
 Is u bedriyven;
 Uw alder-best voed sijn verborgten quaed
 Uw alderschoonste heeft sijn bedecte verraed.
 Gelukkig die sich uw's in tijds ontlaet,
 En miyd,
 En stiyd,
 En liyd.

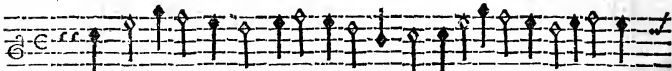
WEL-RIIMENS WET.

Brief aen N. N.

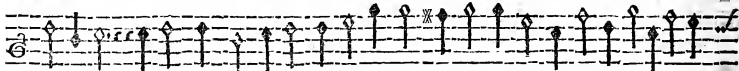
SANG: Nu leef ickin, &c.

I.

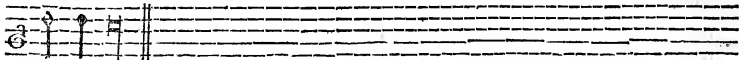
M



Yn Vriend die van my eyscht, dat ick mijn oordeel vell', Vanuwe Rijme-ry, en Rijmens



wetten stel: Ontfang (doch stoor dy niet, vind gy yet hardts daer in) Ontfang van beyderley, in korte



re'en mijn sin.

2. 'k Verneder en verhef, ick laeck en prijs u Dicht:
De Konst daer in, vermaeckt; de stof, daer in, ontlicht.
Ach! Reden-rijcke Geest, dien 't aen geen gaef ont-
bleeckt,
U penne is te e'el dat gyz' in modder steeckt.
3. Vvat baret of een schoon, (gelijck men nu vast siet

- Dat al-hoe-wel noch dun, van sommig geest gefchiet)
Een rijm-dicht schrijven kan, dat ront is en beknopt,
Vol-mondig, kort en klaer, indringend, ongestopt?
4. Dat, matelijck geciert, scherp, aerdig, soet en net,
En op gewisse Maet en Voeten neer-gefet,
Met onverkrachten stijl bevalliglijcken vloeyt,

En

- En selden hort of gaept, of 's Lesers oor vermoeyt ?
5. Dat geen verfloten vischt, geen onduytich woord en
wraeckt,
Als 't door gewoont en tijd tot Duytich al is gemaect:
Daer m' in gespell' of woord geen viesen-angst en speurt,
En niet nieuw-wijselijck op leuren siet gekeurt ?
6. Dat even-drachtig loopt; dat woord na saken leyd.
En houd sich binnen 't perck van 's dings betamelijck-
heyd:
Dat nergens is gevult met mussen lymery,
En novt, door al te veel, de Y maect tot een Fy ?
7. Dat nergens met Latijnsch' of Griecschsche g'leertheyd
praelt,
En geen gesochte gefwets oyt voor den dag en haelt:
Dat namen van Goddinn' en Goden stadig mijd,
Met al wat onse tael en 't Ne'erlandsch oor niet lijd.
8. Dat rechte sneed en klem, dat standsel heeft een pit:
Dat steeds wel palt en slaegt op 's Dichters stof en Wit:
Daer niet verwreeckts, niet mancks, niet lafs, niet hards
in is.
Maer Een-voudt en Natuur heeft tot sijn beeltenis ?
9. Dat spraek-en spreuck-rijck is, dat sin en zenu heeft,
En, wat de konst betreft wel waerd is dat'et leest ?
Wat bater ? (seg ick we'er) wat is 't (helaes!) wat is 't
Als een soo schoonen lijf een deegge ziele mist ?
10. Als 't loffelijcke rijm, door d'in-houd als verra'en,
Voor yeder ooren oog niet durften toone staen ?
Daer feyl is van goe' stof en waerdig oogen-merck,
Hoe meerder geest en konst, hoe schadelijcker werck.
11. De stof is in 't gemeen of vunsche sotterny,
Of geyle minne-klagt en Venus-janckery,

- Of sieltsche aerdiche'en, of and're ijdelheyd,
Die licht Ondengde teelt of 't pad daer toe bereyd.
12. 't Is waer, daer komt som-tijds een Rijmer voort-ge-
tre'en
Die stichten wil, (soo 't schijnt) en bruyckt veel wijse
re'en:
Maer mengt'er onder des, soo veel by van den Zot,
Dat hy in daed en kracht, selfs met sijn Wijsheyd spot.
13. Hy prijst en roemt de Deugd: Doch soo ghesocht en
blau,
Dat die 't maer half en is word licht in Deugd heel lau:
Hy laeckt en doemt het quaed: maer soo, dat, 't wijl hy
laeckt,
Hy 't hert meer heer daer toe, dan van af-keerich
maect
14. In 't kort: hy maket soo, dat, heeft sijn Dicht yet
goed,
't Vliegt vruchteloos daer he'en, en schampt voor by
't gemoed;
Maer 't quaed daer hy 't me'e speekt en soet door wil
doen zijn,
In 't hert, of min of meer, uyt-schiet van sijn venijn.
15. Het quade dichtens stof komt uyt 't quaed oogen-wit
En d'ijdelheyd die meest elcks Dichters hert belit.
't Gemeene oogen-merck, is, lof en roem van konst,
Het dwase oor-gejeuck, de wind van menschen gonst.
16. Niemand bekent dit gaern, elck teyt sich hier van verd',
Niet by de luvd' alleen, maer by sijn eygen hert.
Vergeefs doch maect men sich uyt enckel, dubbel sot:
Haer eygen werck en doen verraed-se al te bot;
17. Diet 't mall' en blinde volck te passie koeten sal,

Richt niets ter werelt uyt, of hy moet zelfs aen 't mal
Of in het Wijs en Goed dat hy tevoor-schijn brengt,
Moet Wijs en Goed met Quaet en Sotheyt zijn ghe-
mengt.

18. Gemengt ? Neen, dat alleen en is noch niet genoeg.

Hy moet sien dat hy 't Wijs en 't Sot soo t'lamen voeg,
Dat yeder voelen kan dat hy het Sot meest meent,
En 't Wijs, om wel-staens wil, de tong of pen maer
leent.

19. Soo gaet het, waerde Vriend : Beweegt u 't geen ick
seg :

Soo kies, (noch is het tijd) soo kies een beter weg.
Schrijf anders, anders niet dan dat in Deugde sticht.
Hou voor de ijdelheyt al-tijd u Dichten dicht.

20. Rijn noyt yets ongerijmts. Gebruyckt in alle saeck,
Door onvergifte pen, onsondelijck vermaeck.
Weeft steeds u zelfs gelijk, hou een wit, dat gy schiet.
Verhuer de ed'le konst den sotten ooren niet.

21. De Deucht heeft schoons genoeg: sy hoeft geen pronck
uyt quaet :

De wijsheyt foets genoeg. Sy hoeft geen sot cieraet.
Bly-geestig, aengenaem, bevallig, kluchtig, foet:
Kan wel de reden zijn, en dat noch al in 't goet.

22. Scherp, aerdig, senuig, foet-vloeyend', en so voort,
Kan 't sijn, al heeft het Dicht niet een aen-stoot'lijck
woort.

Behaegt gy 't volckjen niet : 't en zy u gants geen pijn :
God en uw eygen hert sult gy behaeglijck zijn.

23. Met wien had gy, ô mensch, het liefste wel te staen :

Met die, daer ware vreuchd en droef heyt komt van
daen;

Of dat, 't welck nut noch scha', 'twelck eer noch schan-
de geeft

Dan slechts door eygen waen die elck inwendig heeft ?

24. Een VVijse soeck't gheen eer, oock als sich stof aen-
biedt.

Meest volgt de eer van zelfs den genen die-se vliedt.
Maer dat-se, ongefocht, sal volgen, moet in 't hert
't Niet-soeckens wir niet zijn. Die doling liep te vert.

25. Die soo vloot, socht-se meest; doch met een schoonder
schijn,

d'Eer-sucht sou' eenderley, de weg slechts anders zijn.
De eere volg of niet, het eenig oogea-punt
Zy 't stichtelijck Vermaeck dat gy u naesten gunt.

26. Voor al (meest als u naem by uwe schriften gaet)
Soo doe zelfs eerst het geen dat gy een ander raet.
Die prijst, en zelfs niet doet, (wat konst hy oock bewijst,
Wat ernst sijn schrijven heeft) mis-prijst meer dan hy
prijst.

27. Wat batet of de pen veel schoone reden quist,
Als in den schrijver zelfs, de Leser 't wel-doen mist ?
Wat is het of de tong veel wijse woorden maect,
Wanneer het doen, so 't schijnt, de tonge leugē-wraect ?

28. Daer hebt gy mijn verstant. Door-grondet, spoorter
naer,

(De saecke is 't wel waert) en volg het, voelt gy 't waer.
Daer hebt gy dat gy eyscht. Dicht-loon begeer ick geen
Dan dat u hert hier in met 't mijne sich vereen.

I D O L E L E N C H V S .



't Israëlijtsche volck, verlaet den Heer der Heeren,
 En 't Kalf gemaect, van Goudt (aenbiddende) gaens' eeren.
 Ogrouwel! Moyfis quam, van Godt met grammen moet,
 En deed' hun went'len, elck in 's and'ren Broeders bloet.

Act I. G. over sijn *Idolelenchus* of Beelden-straf.

SANG:

Valsche hert waer is dijn sweeren.

I.

Dichter, die de blinde Werelt, door een ongehoorde
Leer
Haren lieven dreck komt roeren, en durft raken op haer
zeer;
Die dy hard en scherp gaet kanten tegen 's Werelts doen
en loop;
U bestaen (ick kan 's niet veynsen) streckt sich wyder dan
mijn hoop?
2. Wie durf dencken dat de VVerelt VVerelt laten sal te
zijn?
Zelden viert het quaet van 't quade, dan gedwongen, of
in schijn
d'Ongeneugelijke Waerheyt, meest te spade op de baen,
Rept-se maer: de heele Werelt sal ter-stant in 't harnas
staen.
3. d'Hardt-geneckte Dwingelanden, Volg-lust VVenst,
en d'onde Meen
Zijn flux met een gantichen leger tegen VVerheyt op de
been
't VWas oyt soo, en sal soo wesen: (maecht geen ander re-
kening)
Waerheyt is en blijft op aerden een veracht en onwaert
ding.
4. ['t Malen! ey, wie kan dat wraken sonder al-gemeyn
op-roer?

't Malen is der ijdelheden 4-gemeyne malle Moer.
VVaer is schier of konst of ambacht, in dees soo verquante
tijdt
(Hoe een-vuldig in voor-tijden) dat sich sonder Malé lijte?
5. Slaet op huysen, huyl-raet, kleeren, en al om, u oo-
gen he'en:
Van graveren, trecken; malen hangt de heele VVer't aen
een.
Zedert dat vertaerde quel-luff is op nootdruffs stoel ge-
raeckt
Neemt-men Mael-konst tot vol-tooyster van al wat de
hand schier maect.
6. 't Malen is 't gewoone lock-aes voor 't verseeuwerd,
hert vol keurs,
Dat (in spijt van noodts behoeven) 't gelt ontgoochels
uyt de beurs:
't Malen schijnt de saus van alles wat uyt menschen herf-
sens spruyt:
't Malen is de port- maker in des VVerelts sotte kluyt:
7. 't Malen, voort-gedeelt uyt mallen van het wispeltuy-
rig beeyn
Is den dwafen ooghen lusten een steets vloeyende fon-
teyn
't Malen, maeght op van 't vermommen, past de VVerelt.
En waer-om?
't Kluchtig spreuckjen sal ons seggen; Al de Werelt
gaet booz mom.
8. O! die aen wilt tegen 't Oude, en haer van hun rust
berooft
Die noch geern een poos boeleerden met de sonde, wacht
a hoef!

Dat

Dat men u voor Nau-gefette, Mugge-lifter, VVaen-wijs,
 acht;
 Voor een Neuf-wijs, Schijn-deugd, Viefte, Iool, Fantast,
 dat 's noch al facht.
 9. Broetsche, Nar, en foo valt henen, krijgt gy in de sel-
 ve koop;
 Loopt er dan een Ketter onder, dat 's noch toemaet op
 den hoop.
 Dan tot hier toe zyn 't maer woorden. VVoorden gaen
 niet in het Lijf.
 VVaerder tijdt en macht tot ineerder, 't bleef by woorden
 noch gekijft.
 10. 't Is wel soo, daer 's menig Dichter die des VVerelts
 vuyl ondeckt
 En haer sotte schandlijckheden met een stoute pen af-
 treckt
 Die nochtans door 't vrye schrijven, noch haer eer noch
 gunsten de ft:
 Wel gefeyt. Maer Waerheyt een-voudt heeft het licht by
 haer verkeft.
 11. In 't verdragen van straf-nepen heeft de Werelt vry al
 keur.
 Steken scheidt van 't flap'ig klouwen, meynen van ghe-
 maectte fleur.
 Teffens straffen en oock straelen, dat is recht des Werelts
 vly:
 Geerne wil-'t haer onwil hooren, maer daer moeten plaes-
 ters by.
 12. 'k Sagt gemacckt, waert gy een Dichter die me'e
 't oude deuntjen long,
 En beneffens vele and're, maer gemeyne sprongen sprong

't Baerd geen haet. 't geen selfs de Werelt quaet noemt,
 En nochtans niet laet,
 Als men slechts op oude wijze, sentuwoos daer tegen gaet.
 13. Nieuw' en geerit verhoolen wouden op te bijten, ay!
 dat finert:
 't Smeren doet den straffer haten in een ongheloorfaem
 heit,
 Valsch-gegronde rust moet wijcken door de kracht van
 klare'ren:
 Elck, hoe boos, is nochtans gerne met sich selven wel te
 vre'en.
 14. 'k Sagt gemacckt, waert gy een Dichter als'er nu zyn
 alle daeg,
 Die, terwijl-se d'ondeucht laken, maken 't hert tot on-
 deucht gaeg:
 Wiens af-wijfen, is, aen-wijfen; tegen-maken, 's vleefchs
 vermaeck:
 Die door smakelijke woorden, 't quaet doen plengen met
 een sijnacck:
 15. Die 't gebreeck wel me'e outplaeftren, dan doch ge-
 ven 't soo een kreuck.
 Dat de stanck der sonde-wonden u-vliegt voor een soeten
 reuck:
 Die dooy laffe tegen-reden laten 't onwijs hert onwis
 En in twijffel dat al 't preke meer tijt ze'e dan waerheyt is.
 16. O vermoede Satans hode! die de ziel so schalck be-
 kruypt
 En in d'onbedreven herten so schijn-heylig binnen sluyp:
 Wijs en salig die u kennen, en verstaen dat gy, in schijn
 Van heyl-same wonde-drancken, schenckt een droevig
 Ziel-benijn.

17. Wech verlepte vijghe-bladen daer sulck vuyl me'e wort bedeckt.
 Valfche fang wort niet recht-toonig, wat register datm' oock treckt
 Vuylicheden zijnder, waer van niet alleen 't doen niet betaemt,
 Maer oock onder heyl'ge Zielen niet eens mogen zijn genaemt.
18. De vermeynde medecijne die men (rechts) daer neven geeft,
 Is een tegen-gift (ach-armen!) dat dan kleyne krachten heeft
 Als door 't quaets aen-minnig voor-fel 't hert de wond soo diep ontfangt
 Dar'et meest, in plaets van vlieden, na meer sulcks-ghelijcke janckt.
19. Deftig straff, en meyn-loos schertsen, hebben al te wijden scheel.
 Ach! laet ons geen onkruyt saeyen: 't wafst van selfs niet dan te veel.
 d' Ongewisse teere ziele vint so licht 't geen haer verseert.
 Door het slechte hooren noemen wort som-wijlen 't quaet geleert.
20. 'k Sagt gemaeckt, waert gy een Dichter die maer gonst en voor-deel socht,
 Of (als menig) om een eertjen uwe konst te voor-schijn brocht;
 Die de stof naemt om de woorder, niet de woorden om de (stof),
 En uyt eenen selven rocken wist te spinnen sijn en grof.
21. Die uyt eene selve borne soet en bitter water schonckt;
- En van daeg ter eer van Christus, morghen we'er van Bachus songt:
 Die, als strenge Wijfheys-liever, deuchd en heyl'ge zeden dreeft;
 En strax met deselve penne sotte minne-rancken schreeft.
 22. Ach! wat tijden! waer in Wijfheyt, Deuchde, Godt en 't eeuw'ig goet
 Eens verwaenden Werelts-minners Pen en Mont-stof wesen moet.
 Doch vergeefs bespot men God niet. Dies of uwe Pen ne'er legt;
 Of, wilt gy van deuchde redden, meynt en doet eerst 't geen gy segt.
23. Lijdelijcker is 't en nutter dat men al-tijdt sotheydt schrijft,
 Dan sijn Penne wijs laet wesen als men selfs noch onwijs blijft,
 Waer is sterker tegen-tuyge en meer leerlings-hindernis
 Dan daer of gemoedt of wercken roepen dat 't seugen is.
24. Grondt by mondt. En daet by praet: VVant waermen anders doet dan seyt
 Wort de Waerheyt schelm'sch verraden van de Man wiens tong haer vleyt.
 Vrucht'loos preeckt men van de Deuchde, soo lang 't leven tegen preeckt.
 Uyt, en In, moet eenig wesen. Schijn voor Sijn, bouwt niet maer breekt.
25. 'k Sagt ghemaect, waert ghy een Dichter, die, na 't straffen van het quaet,
 Selfs beleedt geen kans te weten tot des Ondeuchds tegen-daet;

Of ten minst, om 't quaet te mijden' beter raedt niet ghe-
ven kondt,
Dan, onreyn van buyten zijnde, reyn te blijven in sijn
grondt;
26. 't Quaedt uytwendig niet te volgen, doch met pijn
en tegen-lust.
Dat 's een Meere-minne sanckje! dat 's een kuffentje dat
rust!
Sou' dat soo? Neen. Goede dingen levert 's herten goede
schat.
Quade vrucht komt van qua' Boomen. 't Wijn-gaert-hout
geeft Druyven-nat.
27. Ziel en Lijf moet enig wesen. 't Deuchdig hert haet
fond', en vliedt.
'Onrecht kan men deuchdig lijcken. Met de ondeuchd
is 't loo niet:
Alle deuchd-schijn is geen deuchde: (dick-wils siet-men
dat 't mist)
Maer die, door 't quaets lijf lijck plegen, quaet voor d'oo-
gen lijckt, die is 't.
28. Suleke Dichters mogen dichten, mogen met de We-
relt me'e:
Maer voor u en uw's gelijcke leydt de pees en klappel ree.
Sulck gedicht heeft geur op tonge, klanck in keel van alle
man:
Die de Wer'lt te danck sal praten, moet met haer me'e in
't gespan.
29. Nochtans schoon uw ed'le penne t' onrecht ongheed-
delt blijft,
En op 't hert in quaet versopen, geen' of kleyne kracht
bedrijft,

Sal dit klare Waerheys toonen (wensch en hoop' ick) al-
te-met
Een God-waerde Ziele treffen, die, door onkond van
Gods VVer,
30. In 't verborgen quaedt onfondig heeft gedoolt: maer
dan (met leet
Over 't quade, vreuchd in 't goede) 's Heeren wil graeg
wel-kom heet.
Veel gedaen, die in een eeuw'e daer men nau gheloof in
merckt,
Al waer 't slechts in eene Ziele, 's Heeren werck met vruch-
ten werckt.

Tegen 't Geeltig-dom

Der

SCHILDER-KONST, STRAF-RYMEN.

Ofte anders

IDOLELENCHUS.

II.

Beld-rijcke Schilder-hand / na-aapster
van Gods hand /
W wil ick dooz gebicht / af-schild'ren
vooz 't verstand;
Verlept-Ster van 't gesichte dat sich verstaart op
't sterffelijck /
Dw toberisch vergif is mee al Ziel verderlijck.
Dijn

Dijn lof weet elck genoeg. Dit lof boeg ich'er by/
 Dat gy opt moeder waart van vele sotterny:
 Hoe! streckter soo een kiracht in Verwen en Pin-
 relen
 En't hangend' mupr-rieraet van blacke Tafere-
 len?
 Een werck dat in hem selfs maer treck en scha-
 dubi' is/
 Behuyft dat eenig quaet of ziel-verderffenis?
 Wel aen/ hooft na't bewijs. Doch ghy die dooz
 't genaacken
 Dws geests/ in't goede helpt / en kont het beter
 maachen:
 Sun dat mijn tong en pen/ dooz Reden-schilderij/
 In't Schilder-straffen sterck en onverwinn'lijck
 3p.
 De Wet op Sinai in buyt en blam gegeven/
 En met den vinger Gods wel eer twee-werf ge-
 schreben
 Veroordeelt alle slag van maacksel ofte beelt
 Dooz konstelijck vernuft opt eygen dzyft gereelt
 Een dier-gelijck bevel (doch 't welck de beelden
 meerder
 En kirachtiger verdormt) geeft onse groote Leer-
 der
 De Heere Godes Soon / wanneer hy 't beelden
 blien
 Door pen van sijn gesant wel duptlijcklaet gebien.
 Dit's kilaer. Nochtans wat sond' en wort niet
 tot geen sonden (bonden?)
 Dooz neus-wijs onderscheyt van't listig bryen ge-

't Is (sept-men) 't Heydens-Beelt dat Godes
 Wet verbiet/
 Maer 't maacksel van dees tijt/ strijt met sijn wil-
 le niet.
 Dooz d'Arcke Cherubijns/ op 't Goddelijck be-
 geeren?
 Was dooz sijn beelden-konst Besaleel ineenen?
 Stont Moses kopre slang tot hulp vā die-s' aensag/
 Had oock den tempel Beeld? waer-om/ ten min-
 sten mag
 Der Heyltigen gedaent/ gelijck een leorlijck teecken.
 Niet worden booz-gefelt tot boeck en schryft der
 lecken?
 Stae stil. Kant Moses (knecht) niet tegen Christum
 (Heer.)
 Richt Christi nieuwen niet na Moses oude Leer.
 't Is soo dat Moses selfs/ die 't Beeld-werck had
 verboden/
 Na beelden heeft gemaect. Maer hoe? dooz last
 van Gode/
 Van Gode die de Wet/waer na moet zijn geleest/
 Hem selven niet / maer 't volck tot stuur en reghel
 geeft. (daemen/
 Doch Christus, die soo wel als Moses, 't beeld gaet
 Waer hooft men in sijn Wet 't hem opt geoorloft
 noemen?
 Waer vint men dat hy 't opt als Moses last of raet/
 En ('t 3p in wat gebal) ons daer toe bypheet laet?
 Met 't oud is 't nieuw verbond in 't beeld-verbie-
 den eenig: (nig.
 In't geven van verlof nochtans niet eben-mee-
 En

En alle Wet blyft Wet/soo lange die niet breekt/
Of anders daps die-s' eerst upt last van Gode
spreekt.

Daer't eenig oud gebod soo duert het om t'herha-
len

Van hem/ die nu alleen in alles stelt de palen/

Aleen ons Meester is/ alleen moet zijn gehoorst.

Die beelden straft noot pyn/ noch vry stelt in
syn woort.

't Geld met des Keyfers munt gebied hy voort te
langen

(Wil oec dat d' over-heer het syne sal ontfangen)

Doeh niet dat hy daer dooz't beeld-maken goet
betung;

Maer wil dat onder 't jocke de Jode willig byg;
Na ist al om soe vo van de, e stomme lengen;

Dat nau een heylig oog han op sien met verheu-
gen.

Te handlen met de Wet/lt/ in, en dooz't geen vry
staet;

Oock dat men in het huys eens beelden-dienaers
gaer/

Of geeft sich in een schip als Pauli Keyts-gesel-
len)

Daer Castor en Pollux 's scheeps naem een tepcken
stel'en/

Sultr alen straf ick niet/ 't heeft oock geen lof
hy mijn/

Beeld-stozmen tegen danck van Wiens de beelden
zijn.

Upt noot-dwanck bruycken wy/ na 's Werelts
dingen loopen/

En stuck gebeeld metaals/in 't hoopen en verkoop-
pen.

Oock ist de gelts natuyr/te swerven niet te staen/
Maer als een bluchtigh pant/ van heer tot heer te
gaen;

Niet moelijck van tieraet. In 't hoort noch den
Joden/

Noch pemaent was van God dat Keyser-beeld ver-
boden.

Dies stel ick sond' noch quaed in 't handelen van
gelt.

Als 't hert noch op bedroch noch gelt-liefd' is ge-
stelt.

En binnen sulck een perck is 't gelt-beeld van die
saken

Die wel een Christen-hand onsondig han genaken.

Maer datmen 't beeld ('t zy hoe) tot oog-lust
maecht en hout

Is (meyn ick na Gods wil niet wel het beeld ge-
schout.

Van werck in hout of steen/ gegoten of gesneden

En roert mijn pen nu niet. Van 't schild'ren is
mijn reden:

Van weynig van die slag (want wie dooztelt-se
al?)

Van weynig/ en de best/ ist dat ick spreken sal.

Hier tusschen vint men vry pet gheschilders van
sonden

Ich wraack noch oordeel niet 't geen my is onbe-
vonden. [sin!]

In dees verdurben Geuw (wat dullecheyd van
Daer

Daer maelt-men 't Paradijs en Eva naecht daer in.
 Ist nu of tijt of plaats/der Gud'ren schaamt 't ont-
 decken?

('t Was oock Chams deeg'lijckheyt / doch die tot
 bloeck kon strecken)

Daer doch soo menig oog/ vol over-spels ontrent/
 Sulck sien een hit van lust in 't diepst van 't herte
 sent?

't Is waer men deekt som-tijts des lijfs verbor-
 gen deelen/

Om 't geen beschaemb'lijck is voor 't gepl gesicht
 te helen/

Doch dan wort boos tot bot (siet hoe sich d'hand
 versiet)

Der ouden naecht' een-voudt en past het decksel
 niet.

Ist nu een tijt en plaats/als kluckt-tooneels per-
 soonen

Den Vader met sijn Kint in bloed-schand te ver-
 toonen?

Siet hoe men d'oude acht! de nacht / die eertijts
 't feyt

In donckerheid verborz/had meer eer-biedicheyt.

De nagel van Iael en Iudiths swaert vol eeren/
 Zijn bez' geberuwet in 't bloet van slapende veld-
 heeren.

Maer sint-men neffens 't boeck de stille mommery
 En't swijgend toon-spel krygt/dooz's Schilders
 phantasy:

De nagel van Iael en Iudiths swaert vol eeren (ren.
 Doen menig wakend man van wijs in sot verkee-

Urias had weeer een schaap; maer nu soo veel
 Datf' al nauw telbaer zyn / dooz' miltheyt van
 't pinceel.

Dat eene niet te min beheerschte Davids sinnen.
 Op/dien de stercke Reus niet konde over-winnen/
 Dien noch des Contincks toozn/noch eenig krijgs-
 gewelt

Noch hungerige Leeuw/noch Wepz en heeft ghe-
 velt/

Is door een teder schaep (een vroulijck beeld) ver-
 wonnen

Wat oegst van ongebal heeft dit in-bzengen kon-
 nen?

't Welck soo 't met recht verschzickt/wien lust dan
 noch te sien

't Geen leelijck in der daet/'t gesicht behoort te
 blien?

Dan doch de schoone glimp vergoelijckt vuple-
 baden.

Men doet een naechte vrouw sich tusschen min-
 naers baden;

Tot Kancker van goe seen' en schoubaer oogh
 fenijn:

En dat sal noch Susann'/ een kupsche vrouwe sijn.

Wie kan/d' Schilder-list/al u Mariaes tellen?

Die gy Gods Moeder noemt/ siet nu ten besten
 stellen/

Lichtbaerdig op-gesmuickt/ dooz' 's volcks hoer-
 achtig oog?

Maerkt dan de naem tot deuchdt 't geen in hem
 selfs niet doog?

Is dat een Maegt ge-tert/ een maegt te gaen op-
 proncken
 Op soo verscheyden wijs/ en maken d' ooghe
 proncken?
 (Des Hemels koningin/ daer d'oud' af-godery/
 Wel eer op was verdwaest/ quam [mejn ick] niet
 eens by.)
 Kan dat een eerb're Maegt goet Maegden-lof ver-
 strecken/
 't Bedrieg'lyck aen-gesicht in volle Kerck t'ont-
 decken?
 Doch dat s' onschamel zijn/ geef ick haer toe/ die/
 niet
 Dan verw en schim zijn min/ dan 't oog meput
 dat 'et siet.
 Wort soo u moeder Gods van u gelijk de snollen/
 (Beeld-minnaer) uyt-geboost, tot lofning van de
 pollen?
 Wort soo de Moeder Gods/ wiens eer gy niet en
 acht/
 Van u (Beeld-haetsche geest) met bitter spot be-
 lacht?
 O klokken huyt van rouw. 'T is jammer dat
 men milder
 Dooz u dan vooz dees pop/ dees dochter van den
 Schilder/
 Haer niet so wel als dy/ het heylig doopsel s'henckt.
 Wech hoeren-oog/ wech kelck, die 't hart met dul-
 heyt drenckt.
 De wijn werckt op het byepn/ en d' uyt-gegulpte
 glazen.

Doen als een dwerrel-windt/ des menschen sin-
 nen rasen.
 Soo oock de schoon gedaent/begeerlijck aengesien/
 Maecht proncken in den geest en sinneloose lien.
 Haer kracht/ die als een pyl/ tot in het werck komt
 raken/
 Dzingt dooz in 's menschen ziel/ en kan hem 't hert
 ontschaken. (in
 Schoont is een oog-en-wijn/ al siende d'ynckel-men
 Den sin verwoesten brant/ de beestelijcke min;
 Die samsom (sterck van leen/ ousterck in 't oog-en
 toomen)
 Dooz liefs aen-sien/ sijn sin en leven heeft benomen.
 En schoon gy u Goddin/ demoedig van gelaet;
 Som-tijts/ o Schilder/ aleet in statelijck gewaet:
 Nochtans na-dien dooz haec de dencht al heeft te
 lpen/
 Is 's erger dan den hondt of rav'nen doode pyen.
 In 't quaet schaed heyl'ge schijn. 't Kus-baerdig
 aen-gesicht
 Lockt aen/ als is schoon 't kint en hoeft omstraelt
 met licht.
 Wort niet een geest'lyck man/ in schilderij bebon-
 den/
 Die tusschen 's moeders bozst en 's kints heylsame
 wonden/
 Ontmaegt wort van de maegt/ en heeft in 't hert
 geschil
 In twiffeling' of hy sijn heer begeben wil?
 Was 't snooder daet gedaen/ des snoozgens 't hoeft
 te heeren

Ra't nicuwe sonne-licht den rug na't hups des
Heeren?

En nochtans wort sulck doen een sware sond' ge-
noemt/

En in Gods oude volck wel hart en scherp ver-
doemt.

Gaet heen nu hoop vol hop/en bzoemt met voller
keelen/

Marias groot en lof op 't opper-smits bevelen.

Des Heeren moeder was genaden-ryck by God:
Dit lof 't welck haer behoort/strijt niet met Gods
Gebod.

En haer/ wien God sijn Soon te baeren waerdig
kende/

Behoort-men niet aldus met Venus-pronck te
schenden.

Nu wort dooz lof op lof/ Maria hooch gestelt/

Op dat Marias-beeld te hooger zy van gelt.

Schaf op waan-hoep ge tong upt uw' Out-vaders
koucken/

En helptu krankte Soon/schaf op gecierde spreuc-
ken.

Dat slechts de maelder maal/geeft gy 't gemaalde
grijn

Dees of diens Heyl'gens naem; sal't u een gelt-
aes zyn;

En gelt-aes maer geen spooz tot deugt. Dat dooz
de wesen

En geeft het loflijck doem der Ouden niet te lesen.
De twaelf gesanten Gods/ Pilaars van Christi
kerck/

Wat anders waren die dan sulckē poppen-werck:
Dooz/ liefd' / en breesfe Gods bewoond' het hert
dier mannen

't Welck bzoedelijck vereent/in God was't saem
gespannen.

Met sulcken ziel-rieraet / (dat noch Apelles hand/
Noch e-nig konstenaer/hoe maal-ryck van be stant
Dooz beruw te booz- sijn bzencht) heeft dese
schaar gedroncken

De waerde gaef des wijns/hun van haer he: t ge-
schoncken.

Waer toe dan dese grijs met sleutels op sijn sp?
En ront geschoren top/slechts om de schilberp?

Der Jaren statigheyt/die eertjies (soo wy lesen)
Niet sonder strenge straf gehoont heeft moghen
wesen

(Getupge zy de waerck dooz Weiren tand gedaen)
Heeft die in 't mal fatsoen van soo een krupn be-
staen?

Of had hy sulck gelaet/ die onverschickit den Jo-
den

In haren Priester-raed het aen-sicht heeft gebo-
den/

En vast gelijk een steen/ haer dzeiging niet ghe-
breesfe?

Op die eerst Saulus was/ na Paulus is geweest/
Hiel booz een smooide last sijn bleesfe/ 't welck doen
hy raesden

Ra 't bzoome Christen-bloed) hem pdelijck op
blaesden.

Soo was dan 't lebend' hups in 't oeg sijn heeren
[smood:

En

En's gebels dood vertoont acht u verstant dat
 groot?
 Behaegt u Pauli lijf/waer-om niet meer sijn ooz-
 deel;
 Die doch in vleesch of vel noch achtung stelt noch
 boozdeel;
 Ja Iesum selfs na't vleesch (dooz dien sich 't hert
 af-went
 Van al wat vleesch'lijck is) van nu niet meer en
 kent,
 Niet dat hy blind of dom/ der sijner niet gedachte;
 Waer wist dat God alleen/ alleen 't inwendig ach-
 te.
 De stichtelijcke deucht des herten bood' en vog;
 Die/ maer geen lijfs gedaent/ was hy hem waerd
 en hoog.
 Sijn Onesiphorus, stond hem in 't hert geschreven;
 Als oock Timotheus: doch om haer heylig leven.
 Sijn Traum wild' hy sien/ maer niet om sichte
 reen;
 Haer lijden en haer doen/ haer hart en sin was
 een.
 Den vroomen by te sijn/ is allen vroomen heug-
 lich;
 's Lijfs lijbeloose schijn noch dienstig nach ghe-
 neuglijck.
 Rochrans leefte schilderij/ en siet haer siender
 aan;
 Maectit [segt gy] veel upt een; doet dooz noch se-
 vend' staen. (waken/
 Is soo? ep' waer toe dan u wacht-hond' laet dees

Die nummer slaep bevangt; die niemant ang han
 maken;
 Die niet upt vleesch en bloed/ maer gomen aerde
 sijn;
 Waer toe men noyt behoefte of lock of mederijn.
 Deel oogen op een planck laet die de dieven schiet-
 ken/
 En d'uytgebeelden dag in 't doncker licht be-
 schrieken.
 Dat een Erasmus-beelt de bedel-hoop vermaen/
 Gelyck Erasmus selfs in 't leven heeft gedaen.
 Stelt maer dit platte goet (dat Heerom sacht
 mach slapen)
 En tegen het bedroch des ketters in de wapen.
 Dat maer 't geschildert nat den byant lesch en
 verjaeg/
 En eben soo de mups booz 't katten beelt vertsaeg.
 Doch dit lijkt malle klap: want wie g'looft nu
 aen dooden?
 Wie hoopter schut of scherm van dese mall' huyf-
 goden?
 Waer waer toe dan de lust van 't sot en kindsch
 gesicht/
 En midden op den dag een keerse sonder licht?
 De Sonn' is op: wech nacht. 't Verlevend' heer-
 lich leven (ven?
 Stract in/ hoe? sal ick my tot doode schaduw' ge-
 kercht upt. Gelyckenis der Heyl'gen geeft geen baet.
 Dan dat men heylig leert gelijken sonder daet.
 Deucht maekt men als een wijf; doch niet een
 hoeren wesen:

Dit is geen deuchden-lust maer hoeren-minn' gepresen.

Sul: k hier laet David (niet Iesse maer Ioris soon)

De Werelt opentlijck in klaren druck ten toon.

Sijn roem-rijck wonder-boeck/vol waen-verbozgentheden/

Doozspecht/met upt Gods-woort-kracht-aen-gedane/reden/

Heeft een versterde Maegt vooz aen in schild erp;

Die haer vbanden trapt/doch dood/soo wel als sp.

Dees heeft ter weder-sijds (verhalendoet my schamen)

Gepast op yder lid hoorch-waerde heyl'ge namen.

En beeltenis van't vleesch / die't vlees vol upt vermaeckt/

En (met een woort gesept) vrouw Venus moeder naerkit.

Draegt op't beschaamd'lijck deel [d' dzoerbe schand'lijckheden:]

Den aen-genamen naem van weeld' en salicheden.

Wat durf en doet den mensch! dooz dit syn liebe werck

Beeld hy (als rechts) ons of de waerde Bzupdt Gods kerck.

Dooz-waer verbozgenthe'en! doch die (om niet te styben. (blyben.

In't quaed) wel eeuwiglijck verbozgen mochten

Dooz-waer een eerb re bzupdt! wel waerdig vooz een man;

Die bupten bupck en keel geen hemel binden kan;

En achter het gardijn vā schoone woord verhaling

't Inwendig wesen deekt van sijn bergifte dwaaling.

Men maelt dan wat men maelt / van't beste blijft men beer.

Deuchd/ liefde/ hoop/ geloof/ en maelt men nimmermeer.

Gods Helden treckt men af; doch die sich meest gebaren

Met aen-gesicht en lijf/ of't kamer-speelders waren.

(Soo draegt oock wel een gnypt/doch trots en stijf van keel

Tobi's of Abrahams persoon op't speel-to oneel.)

En Wyfen maelt-men oock; sijn wysheyt noyt. Wat reden?

Het maecksel self is sot/ gelijk de makers mede.

Nu seg die lustig bent om af-gemaalt te zijn/

Wat gwynd heeft uwen lust om vooz te staen in schijn?

Ist om te zijn bekent als't leven is ten enden/

(Op selfs dan onbekent) vooz die gy noyt en kenden?

Of dat het na-geslacht/wanneer't sijn oogen set

Op sulck gebernst vertoon / besmet word dooz u smet?

En saem-streep en een smet/geen e'elen aarts bewysing/

Is't waen-rievneds geklad': waer toe veel lof en

pyysing/

Van menig kloecke geest gehaelt van na en beer?

't Geen sot en ydel is/ en krijgt noyt ware eer.

Wat

Wat baet geleert gedicht by schilders geschreven?
 Popt kan een doot fatsoen onsterfflijck eere geven/
 Waer toe dan 't is 't gedenck [legt gy] van mijnen
 fam :

Siet/ dies mijn vader; dat 's mijn moeder / daer
 'k van quam.

'k Siet wapen wel in veeuw/ maer niet in daet en
 wesen

De waerde deuchd-livrey in Christi woord gepresen.
 Dees veruw' dit leef-loos ding/daer niet dan schijn
 is an/

Is dat u vader wie de over-vader dan?
 En wie booz'd d'ouders van dees hangend' over-
 ouders

Wat oozsprong deses diensts/ o domme stam-aen-
 houders?

Gy pzonck met uwes stams op hangfels aen de
 mup/

Als eer-(ja schand)-trophyen van 's levens kozen
 duw?

Want lepter eenig eer in sulck geslachts op-han-
 gen :

De Doot; maer niet u stam / moet s' al te mael
 ontfangen ;

De Doot/ die gy te meer enduydlijcker verheft/
 Hoe ghy meer luden toont die van haer zyn ghe-
 trefst.

E groobe sottern' waer sal men wijsheyt leeren/
 Wanneer men erre soeckt in schandelijck verneeren?
 Wech Sinnen' en schimmien-werck/ met al wat
 vleeschlyck is :

Gy t' saem met naem en saem/ moet ter verderffe-
 nis.

En schoon gy na de doot 't gemaald' her-maalt/ d
 Sotten!

't Is nieuw en meer der aas booz woznen en booz
 motten.

Den adel aen de want/ gemeen den goe'n en quae'v/
 De schozff' ist die gy soecht. Dw' oozdeel is el-
 le dig :

Recht anders onse God: die siet maer op 't inwen-
 dig.

En Jongelinc of Maegd in kostelijke kle'er/
 Een bzaef of wreet Soldaet / een groote Vrouw/
 een Heer.

Die d'hand aen-treck lijk treckt / zyn fraep in 't
 oog en wonder :

Maer wacht u booz de konst: daer speelt bedrieg-
 konst onder.

't Geen d'oogen weyt en leyt / bevalt den sinnen
 soet/

En d'pd'le beeltenis beheert het swack gemoet.
 So komt het dat gy (t wyl 't gesicht sich laet be-
 drijven/

En 't hert verwondert staet door 't schoone schil-
 derliegen)

Soo als ghy alles geern in schilders aen-schout/
 Alsoo oock in der daet geern doen en hebben sout.
 Dus krijgt d'onwijse lust door schilders sijn voets-
 sel.

En ondeugt wort geteelt door 't sotte bezyns upt-
 boetsel.

't Geprijs upt schijndeuchds mont en schaft de
deucht geen goet/
Ghelijck oock doeck of planck met verw' be-
smeerd/niet doet;
't Beeld is een lompig boeck dat sonder nut of sin
is;
't Welck niet leerachtigs heeft: daer spraeck noch
letter in is;
Een vleyend' oog bedroch/ 't welck naackt t'aen-
schouwen geeft/
Hoe dat hy is in 't hart die 't maectt en die het
heeft.
Kan dit doot-loome twyg des lebens werck ver-
klaren/
En 't verw-geklad de deuchd van faam-geklad be-
waren?
't Beeld is een vedenaer / [eplaes !] al t'onbe-
spraeckt.
Wat prjst hy dien sijn selfs gebreck onprjst'lijck
maectt?
Nochtans 't heeft mee [segt gy] sijn nat. Men kan
't uytleggen/
En leven naem en daet al t'faem doen sien / dooz
seggen :
Maer [och !] wat uytleg en wat lof kan beplig
staen/
By toonsels die 't gemoet upt eygen aart beschaen?
Ep tolck van stonime goon ! u ampt (merkuralig.)
Maectt traeg en goede ze'en en van de deuchd af-
dwalg. [beelt/
Ep upt't der mannen lof / doch die ghy toont in

En dooz sulck lof/ vooz't beeld den halben lof ont-
feelt.
Dooz prjsting' met gedept aen snoode popp' en
leuren/
En kan een hzabe ziel/ geen waren lof gebeuren.
En noch/ o Schilder/ komt u konst in konst te
hozt.
't Geschiede dat som-wjl van u geschildert wozt/
Of deekt of breekt gy af/en geeft steeds sog-ver-
lepding :
Al wat u hand vermag/toont slechts / of vooz-be-
repding
Tot pet dat schieden sal/of datter is geschiet :
Maer't recht geschieden selfs/en toont ghy nim-
mer niet.
Dus broept u dwaes pinceel gedurig mis-verstan-
den :
Door u is metter tijdt (o weenens waerde schan-
den !)
Gods dienst tot spel veraert / dooz u is deur en
deur/
't Geen ernst behoort te zijn/berandert inde fleur.
Ep bootst den jongsten dag/ en neemt t'onrecht-
ter stonde
(Soo veel in u is) 't Recht den Rechter upt de
monde.
Der levendig' en do'on toe-komstig loon en straf
Meyns leerlijck uwe konst met verw' te beelden af:
Maer [och !] al pdelhept/dooz 't kamer-speelsche
wesen [breezen
Dan 't koude vuyzulus Hels/ berdwijnt het ware
Wacht

Wacht daer na / dat de Ziel die 's Heeren Woor-
 niet acht
 Doo: beeld of schildery tot boete werd' gebzacht.
 Ook is uw hand niet trouw / die loons en strafs
 oorzaken/
 In 't loon of strafbaer volck niet schynbaer en kan
 maken.
 Vaeck stelg' uws selfs gedaant (want immer doch)
 zijt g
 Uws stommen rechters heer) aen 's Rechters
 rechter z
 Den Dupvel' geest g' ook het Vuls-amp in der
 Dellen/
 Om op vrscherden wijs 't onsalig volck te quel-
 len.
 (Recht of 't verkeerend vuz? / den boosen toe-ge-
 lent)
 Den Dupvel selfs niet me'e van Gode waer be-
 rent.)
 En om doo: gevl vermaack de oogen te geriben/
 Soo stelt g' mans en wijs met moeder-naachte
 lijen :
 Wat ist? g' maa't wel 't lijf : maer niet 's lijfs
 eenwigherdt/
 Noch 't sterck basurn-ghelanch / noch 't geesten
 onderscherdt.
 Monstreus / doch spottelijck / gaet ghy den Dupvel
 maken :
 Wepnt ghy dat hy soo laet / als hy verlockt tot
 dwalen?
 Reen: als een Engel Gods komt hy bp-wylen aen/

(Een konst die van sijn volck hem kloeck wozt na'
 gedaen.)
 Maer dooz u mal gemael is 't volck in waan ge-
 komen/
 Dat 't als 't niet leelijckis siet / niet quaeds behoeft
 te schroomen :
 Daer nochtans menig-mael sulck leelijck dzoes-ge-
 baer
 Gepronckt heeft op de bozt van menig marte-
 laer/
 Van menigvroom Gods-helt / die met sulck hoon
 bestruden/
 Des Heeren wisse konst en oordeel heeft beleden.
 Kozt af : dese argernis en ydel m'wz-cieraet/
 Zy sijn dan wat-se sijn / sijn argerniss' en quaet.
 Het is wel soo / uw bzejn / o Schilder / is ver-
 nuffig/
 En maect (ick kent) uw hand in schijn-konst
 kloeck en kluffig :
 Maer (laes !) wat baet verstand : Jad' heel natuys
 tebzient / (dient ?
 Als 't daer toe dient dat God daer mede is ont-
 Vaeck helpt den mensch 't verstant in list en schel-
 mennen ;
 Die hoe-se kloecker zyn te meerder schae doen lpen.
 't Vernuft geeft God den mensch / maer niet tot
 sulcken endt/
 Als daer 't (mis bruckelijck) den mensch toe
 bruycht en wendt.
 Verstandelhepd / niet konst : denck-krachten / niet
 denck-vonden.

Zijn van hem die noyt poost / in 't haten van de
sonden ;
Die 't dier / dat / upt zelfs heur / na nieuws en kon-
sten blaackit /
Een-boudig / slecht en recht / wel eer-tijts heeft ge-
maeckit.
Wilt g'uw verstand doen sien ? wel aen soo laet uw
handen
Sich rusten van een werck quaet booz de teer' ver-
standen.
Mits in af godisch volck en grobe beelden-eer
Geseten / haten wy (na 't licht) d'af-good'sche
Leer /
Hier tusschen d'pd'le konst (van pd'le mensch en
Goden
Dyuchtbaer) beslaet ons 't hups / als hups-raet hart
van noden.
Een konst / die / soo men sich yet byphepts daer in
geest /
Noch palen van hoe veel / noch maat van prijs en
heeft.
In 't hups van kleyn en groot (d'erbinding kant
ons toonen)
Sal veel-tijds meer gebeeld dan lebend' volck in
wonen.
De muur / vaack bet-gepronckt dan haren schra-
len Heer / (niet meer /
Wat geeft-s' hem weder-om ? oog-wepding / en
Wat nut kan schilderp op 't glazen venster geven /
Dan dat daer dooz'het licht ten hups word upt-ge-
dreven ?

Dees oog-guaal is gemeen / by eel en by oneel ;
Soo wel in 't eerlijck hups als in het vuyl bordeel ;
Soo wel in kerck als kroeg : recht of ten waer de-
oogen
Het hadd' / de deuchd dooz' 't ooz niet in het her t sou-
mogen.
Wat wil dit Grijse grijn / 't welck lang van
kleet en baert /
Komt kijcken upt 't gewolck ? dat 's God / Die
God ? die d'Herdt
Het alles wat'er is in stuer en toom kon houwen ?
Wiens hepl'g Dooch-waerdiche' en geen aerdt'sch
gesicht kan schouwen ?
Sp d'rieste dommicheyd ! nochtans leert schilderp
Ten minsten 't s'chte volck van datter een God
3v.
Ellendige Meesterff' die 't aller wesen's wesen /
't Welck noyt aen-dachtig hert bepeynsde sonder
bresen /
Die 't al-verstindend' buyz / die ons den grooten
God
By leuren vergelijckt en leelijck geeft te spot.
Wat baet het nu of 't h'eyn hem dicht als onom-
schijff'lijck ?
En in elck minste ding nochtans geheel verbliff'-
lijck ? (meer
Veynst niet / gelijckenaer / veynst niet / of immer-
God waer van uw gesien : uw oog straelt niet soo
beer.
Sp stryden met Gods wil / die God te bootsen
wachten.

Setuyg' / ó Schilder / zijn uw dwazen hoofds
 mis-drachten.
 Som-wijlen brengt ghy God gelijk een Soune
 voozt/
 Die in haer midden heeft 't *Hebreusch* vier-lett'rich
 Woorc:
 Som-wijien doet ghy hem in verwe te vooz-schijn
 komen
 Met een drie-dubb'le kroon/ gelijk de Paus van
 Gonen.
 En als hy al te niet getogen is op glas/
 Staet hy met dubb'le le en 'recht oft een *latus* was.
 Rust/ rust/ verwaende hand: niet Gods gebaent/
 maer tozen;
 Niet lof/ maer plagen stof word dooz u konst ge-
 geboren.
 'k Heb een drie hoofdig lijf (waer loopt de losse
 wil')
 Sien staen 't had mee een naem: maer / ó mijn pen/
 swijg stil.
 Ach! dwaesheit al te groot van den gewaenden
 Christen!
 Wel waert om sijn belacht van Jood' en Mach's
 metisten.
 Ach! sonden/ waert beweent van al die sonden
 blien!
 't Geween past d'oogen best/dan schilders te sien.
 Dan och. of's Schilders hand alleen so stout slechts
 waren/
 En sp' t niet na en de'en/die 't volck/ Gods woort
 verklaren.

Want op papier/ dooz pen; in kerck dooz mont-
 geschal/
 Maecten' in een / veel-tal / en weer in drie-tal/
 geen tal.
 Een onberdeelijck punt dooz-snijt-men tot drie
 malen/
 En gaet weer drie de grootst in eenig punt bepa-
 len.
 Waer blijft *Euclides* nu/ wiens byen (hoe seer ver-
 smist)
 Noyt van sulck reken-werck/ noyt van dees weet-
 konst wist.
 't Waer een-syn van de drie (vooz-waer verborgent-
 heden;
 Waer op mijn g loof gegronde verwacht Gods
 saligheden)
 Ont'ken of waecht ick niet. Wel hem die hier soo
 leeft/
 Dat hy tot Dader God / tot Heplant / Jesum
 heeft/
 Tot trooster Godes Geest. Gods eer moet Gode
 blijven.
 Alleen is dit mijn wensch / dooz waarhepd te ver-
 drjben
 De dulle dooling-vlaag / die schier ten Hemel
 't hoost
 Verheben heeft/ en God sijn ware eer ontroofst.
 't Vermeten byen-gebicht doet sich mijn geest ont-
 roeren/
 't Welck 't lijf en rwest-ziel-hert/ scheur-suchtig/
 in komt voeren.

Een peder wil een nieuwen naerder binder zijn
 Van 't jupste wesen Gods / dies gaet hy tot het
 schryjn/
 Van sijn droom-rijcken kop / en Fabel-swang're
 herffen
 (Om andren oock hem selfs dooz sijnen bond te
 persen)
 En beeld sich 't wesen Gods : Gods wil (waar
 van de weet
 En doen Gods kennis zijn) blijft by hem in 't ver-
 geet.
 Soo hebben (na men schryft) twee Leeraers/*Alex-
 ander*
 En *Arrius*, eer-tijds / de eene tegen d'ander/
 Gods Soon na eygen hoofd / niet na Schryftuyt/
 gebeeldt :
 Wat heeft dat Vader-twist en ongebal geteelt !
 De Keyser, die 't Papier en Boecken der geschillen
 Alt'samen gaf ten buyt / kon geen van beyden stil-
 len.
 En schoon hy d'yd'le twist wel hart en scherp ver-
 boot/
 't Diep niet : de God-mael-lust was in ders twee
 te groot.
 Wie ist die 't al verhaelt 't geen menschen wel ver-
 sieren ? (nieren :
 d'Een wil in God drie Goon / en d'ander drie ma-
 Dees dat sijn wesen een / nochtans drie-namich is.
 In veelen is oock 't byepn soo diep in duyfsteris/
 Dat sp't heel wesen Gods in 't minste stofsen sluy-
 ten /

En seggen hem nochtans onendig / in / en buypen
 Al wat'er leeft en is. Sulck rasen past de Leer/
 Die God na-bootsen wil / doch weynig tot, Gods
 eer.
 o! Kercker g'lijke Kerck / die u gaet Moeder noe-
 men ;
 Bespot hem niet alsoo dien gy durft Vader roe-
 men.
 De byuchten die ghy geeft en uwe mael-geest bind/
 En zijn de byuchten niet van een op-recht Gods
 kind.
 Doch dit 's Geleerden kost : de konstelijcke deecken
Parabasi verbergt dees wond'ren vooz de leecken :
 Die geern onwetend' zijn (en meynen 't zo so goet)
 In alles wat m' haer niet dooz beeld aen-schou-
 wen doet.
 De Beelden [sept men] zijn tot slechten volckes
 gerijven/
 (Dies worden-'s oock gekust van oude suffe wij-
 ven)
 En baren (na dat ons de beeld-vooz-pleyter seyt).
 Als letter en Schryftuyt / in 't hert aen-dachtig-
 heyt.
 O Godes Geest en woort / dat opt soo snedich
 pozden
 Tot deuchde / sint wanneer zijt ghy soo stomp ge-
 worden/
 Dat ghy (soo waant den mensch) kracht loos te-
 zyden schamp /
 En 't Schilders handen-werck moet treden in
 ampt ?

De dood van Godes Soon/ is ons te nut be-
schreven
Van vier dooz eenen Geest een d'achtel'ijk gedze-
ven.
Onkunsig en op recht wozt alles daer vertelt/
En klaerder dan den dag 't geschiede vooz-gestelt ;
(Hoe hy aen 't schandig hout den dood heeft moe-
ten lyden
Dooz liefde tot den mensch en boosheyd sijner tij-
den)
De gantsche lenter Gods / licht-stroomig als een
vloer/
Is vol van desen dood/ die leven erven doet.
Daer hoozt m' in naacht een-voud de ongevalschte
monden
Dat Paasch-lam meer dan jupst op Paasscheu-
tyd verkond' n/
't helpt niet. Dooz schildery wil 't oog bedrogen
zijn :
Als lag des kruuses kund' in 't sien van kruzpes
schijn.
Is dan in schildery meer pits dan in Gode reden?
Of is 't Seloof gevest op stromme dommicheden ?
Een doode minne grim kan die doen dat men
wret
Doe is 't sonder schult en niet onwillig leet ?
Of hoe hy ergen wil v'and van kruys en schande/
Verwon dooz g'hoozsaemheyt ; een waerde offer-
hande ?
Of 't ned' rig sterck getoep ? of 't bitter wret ge-
spot

Met sijnen naren doost en bang gebedt aen God ?
Kan 't ons doen sien de stof van soe veel wreed'
hert-pijnen ;
En hoe gedult in leed bewijs van schuld most
schynen ?
O! verr' van daen : hier/hier is d'apen-konst ge-
struyp/
En 't onrecht singt de hand dees dood soo yd'lijk
uyt.
Doch t' wyl ich mijn bepijnhet quaedt te we-
der-leggen/
Hout / diedit leest/ te goe 't geen ich hier toe sal
seggen.)
Men beeld den Heer aen 't kruys in fozm van
griec'sche T ;
Wao dit sijns galgo factoen ? hing hy soo doe hy
le't ?
In 't uyt gespannen lijf (na 't klaaglijk vooz-ver-
tellen
't Welck *David* daer van doet ; kan 't oog de beenderg
tellen :
Nu gaet dooz beyde voet een selve nagel heen.
Een deksel maect men oock vooz een vā sijn le'en :
Dooz dees schijn eerbaerheyt wil (kay) de konst
haer wren
Schaghelijck doen zijn vooz d'eev're Chyristen-
scharen.
En nochtans onder dees naem vrienden / meest
doch al
Vol *Venus*-jauchery / heeft schaamte gants geen
val.

Dooz-waer een and're schaamt heeft hem / die /
 niet gerekent
 Dooz mensch / een wozm geleek / het aen-gesicht
 geteekent :
 Doe hem als 't wit / waer na de smaat sijn pijlen
 schoot /
 Verand're stof van schaamt sijn wangen maecte
 root.
 Men achte hem of schelm / ja aller schelmen snoot-
 ste /
 Of schandelijcke narr' / ja aller narren grootste.
 De walgelijcke dreck die m' op der straten giet /
 't Verachtste dat men vind / was soo veracht noch
 niet.
 De somm'ge keerden hem versmadelijck haer nec-
 ken :
 De somm'ge schudden 't hooft en vielen aen 't be-
 gecken.
 Wat heeft de duysternis / wat heeft-s' al niet be-
 staen /
 Die midden op den dag den dag heeft doen ver-
 gaen ?
 Lieg / lieg niet / Waalders hand : want mach men
 't kruys af-trecken /
 Soo moet m' aen 't kruys geen deel des lijfs booz
 't oog bedecken.
 Heeft niet 't besneden vleesch aen 's kruys verbloet-
 te hout (schout ?)
 Als open hand-geschrift bloot moeten sijn aen-
 Bloot maest het zyn aen-schout / op dat sulck sien
 ons leerden

Den dood des Wets / die 's vleeschs besnijdenis
 begeerden.
 Oock was 't onthuydde lid den ouden Abraham
 Een teeken van het saet 't welck upt het sijne
 quam :
 Van 't saet / 't welck dooz het doen geens menschen
 voort-gekomen /
 Den dood dooz sijnen dood haer krachten heeft
 benomen :
 Soo wast oock sijn geslacht een teyken van de
 sond /
 Daer 't in dood-schuldicheyts heyl-loosen stand
 dooz stond /
 En eeuwige livrey van 't jock der Wett' en Zeden
 Dooz Christum af-gelicht / na dat hy had geleden :
 Geleden op een hout / 't welck epscht een schielijck
 graf /
 Daer hy / na korten tijdt verweckt / sich upt begaf.
 Waer-om wast dat wel eer der deuren beyde pos-
 ten
 En'topper-drempels-hout bestreken wesen moste /
 (Bestreken met het bloet des Paasch-lams) in die
 nacht
 Doe Gods gestrenge boo' sos menig mensch om-
 bracht ?
 De sijlen 't hoven hout / die 'sgalgs fatsoen upt-
 maken /
 Verbeelden ons de poozt waer dooz men moet ge-
 raken
 In 's Hemels hooge hups / daer Christus booz-
 getre en

Doo? sijner dood en bloed in leyd zijn ware le'en.
Want waer-om wil men doch aen 'Voude doling
hangen?

En aen 't gegroli van u / of Af-godist/ontfangen?
In 's Heeren Avont-mael / daer wozt van u ver-
dwaalt

(Doo? veruw) de Dis-genoot al sitend' af-ghe-
maakt;

De bange lydens-kieck / die Christus 't hert de'e
breesen.

Die moet in 't tafereel een Papen mis-kieck wesen.
Oock lacht de meeneyn dat in u schildep

Der bloed en water vlied juist wt d' onrechtte sp:
't Latijnsch I.N.R.I. tot op schrift aen-gesmeeten
Wat wil dat? heeft dan 't kruys Heereuseh en
Greec vergeten?

Of ist om dat de Stadt en moeder van die spraack
Den Deer in sijne le'en is lydens meest' oorjaack?
Doch waer toe wil telc lang in beelden sepl aen-
wysen/

Die heel al sonder sepl, nochtans niet zijn te prij-
sen.

Hij was heeft de slang wel eer dooz Gods vermaen/
Cornoot-hulp op-gericht wt pver wech-gedaen:
(Doo? 's volcks af-godery en doornheyt wast van
nooden

Wat eyscht dan onse eenw' die galgen maectit tot
Goden?

Nochtans g' die 't z'p wie) yet sichtlichcks be-
geert

't Welck ons soo waarden doot ten naesten eiser-

't Gebzoock en vroot en wijn/ na 's Heeren woort
genomen/

Sijn Christi vleesch en bloets beteykenig vol-ko-
men:

Sijn tot geheugeniss' des Leven-rijcken doodt:
Sijn vooz 't God-lievend' hart wat sonderlings en
groots:

Sijn teyckens van het lan' 't welck veruw niet aen
kan wysen;

Doo? dien 't niet was een veruw/ maer vooz de
ziel een spise.

En nochtans hzengt noch woort noch teyckens
't kruys in 't hert/

Soo lang des Heeren jock noch wech geschoben
wert.

Lijdt wat u God op-leijdt. Geduldt in eygen lij-
den

Salu een bee'd'nis zijn van Christi lijd'lijk strijden.
Treet Christi treden na/ in daat en niet in schijn:

Doo? and're en u selfs sile g' 't beeld Christi zijn.
Inde niet die leed aen 't kruys:hy sal u ziele nalien.

En onvergetelijc, sijn kruys u hert doen raken.
Dat 's heol'ge schildery als liefde blijcken doet

Dat g' Gods Soons gedaant' draegt levend' in 't
gemoet.

Maer zijt ghy vriend van 't vleesch; haets/tegen
die u hater/

Of stemt u hert om pleyt of wrake aen te vaten;
Of draegt ghy 't kruys (doch niet ghelyck het

kruys betaamt) (naemt:
In 't vendel tegen Turck/ of die men Christen
Of

Of is 't ghekrupste ghelt op aerd' uw troost en
heeren

Of is u geest bevrucht met wyl onkups begeeren:

Of is de wyck u God; Werelts eere u Godin;

Of doet u hert of hier of daer in aerdsche minn';

't Zy hoe veel lofs of g'p/ of and're u toemennen:

't Is wis/des Heeren doot en soekt ghy niet te
kennen.

Ach Christen dien ick my voor den onchristen
schaam

Wat hebt ghy Christelijc? behalven slechts den
naam.

Ach Christen! die / terwijl ghy volcht u blinde
lichten

Berooft blijft van het licht 't welck u gesicht moet
richten.

S T I C H T E L Y C K E
R Y M M E N.
D E R D E D E E L.
G h e w i l l i g h e P a t i e n t i e.

O f t e :
L i j d e n s R e m e d i e.

Het gedicht spreekt :

GEzets, of Woorden-pronckery,
En vint gy, Lesers, niet in my;
D' Auteurs acht sulcks voor nats bekefel;
En heeft, al had hy 't schoon vermocht,
Niet dat maer krachts van stof gezocht:
't Natuurlijk schoon hoeft geen blanckesfel.

Getrouwe herten, die nu lijdt,
En wacht mis-schien noch swaerder strijdt:
Daer al de Werelt 't oog op heeft,
En, hoe-wel kleyn en liecht, voor heeft:
Die vast tot noch toe hebt geweest,
En 't quaedt, doe't ver was, niet gevreesd:
Een ding hebt gy voor al van doen,
Daer hert en sin sich na moet spoen:
Gedult, een schoon en e'el kleynoodt,
Van Prijs gering, in krachten groot,

Daer al des Werelts beste goet
Ver in waerdy voor wijcken moet:
Dat, als 't in 't hert wel is geraeckt,
In ongeluck geluckig maect;
En als 't eens vast sit in 't gemoet,
In druck geen druck gevoelen doet:
't Welck yeder niet verstaet die 't noemt,
En elck niet heeft die daer op roemt.
Dit is 't daer u dit Dicht van spreekt,
Op dat gy 't soeckt, soo 't u gebreekt;
Of soo gy 't hebt, sorg-vuldig houdt,
En vaste Ziel-rust daer op bouwt.
Gedult is een gewilligheyt
Om al te lij'n wat God opleyt;
Door een oprecht Geloof gebaert;
En in een Ziel vol hoop bewaert:
Een onaf-roovelijken schat;
Een steun-staf op der denckden padt;

G g

Een toom van eygen finlijckheyt ;
 Een muyr van onverwinlijckheyt ;
 Een bed waer op de swackheyt rust ;
 Een water dat quae lusten blust ;
 Een deugt, daer wan-hoop door verteert ;
 Die 't angstig murmureren weert,
 Die 'twaerde Woort, Gods edel saet,
 Niet leven-loos in 't hert en laet.

Dees is 't waer met men sich voor-siet
 En alle lijden 't hoeft moet bien.
 Nu is het dat den strijdt begint :
 Wiebest verdraegt, wie meest verwint.
 Geen leedt moet u te rug doen gaen.
 Ist groot : dringt dies te stercker aen.
 De deughtd krijgt nu haer rechte stoff :
 Hoe swaerder deucht, hoe meerder loff :
 Ist konst te zeylen voor de windt ?
 Verwindt hy die geen vyandt vindt ?
 Vindt hy oock vyandt dien 't wel gact,
 En al-tijdt blijft in eenen staet ?
 Sa, nu ist lijden voor de deur,
 Lijdt wel of qualijck, gy hebt keur.
 Die mensch lijdt wel die sonder schult,
 Sijn lijden af-lijdt met gedult.
 Geen lijden maectt het lijden min,
 En God heeft meerder lust daer in.
 Maer soo m' onwillig lijdt en swicht,
 't Walgt God, en 't noo doen maectt niet licht.
 Wie willig is, wie vrees verfwackt :
 Wie ongeern doet (wie licht slabackt.
 Goe wil, maectt kloeck, en kloeck neemt toe:

De blood' is in 't begin al moe.
 De kloeck', hoe-wel van buyten ang,
 Heeft ruymt' en rust in 's herts bevang :
 De bloode (onvast in 't Geloof,)
 Die geern wel 'tlijden van sich schoof,
 Maer toont hem als die 't niet en doet,
 Mist troost by elck, en in 't gemoet.
 Waer toe in 's strijds begin dan mat ?
 Het Eng' is doch het Zalig padt.
 Gedenckt waer voor gy wort geacht,
 Van and'r en van u selfs gedacht.
 Gy voert den hoogen naem van Christ
 Hebt gy op lijden niet gegift :
 Soo heeft u breyn maer windt gevat,
 En letters sonder sin gehad.
 Wilt gy zijn 't geengv wort genaemt :
 Of lijden past op u, of schaemt.
 Hier lijden, soo gy trouwlijck dient :
 Voor God schaemt, wort gy 's Werelts vrient.
 Soeckt hoe gy wilt; kijckt om end' om :
 Lij'n is de Ziel van 't Christendom.
 Sijt gy een lit van Godes Kerck :
 Veel lijden is u meeste werck.
 Gods Kerck is een gedultsaem huys,
 Sy maectt het noyt, maer draegt wel kruys.
 Verschuyft dan 't lijden niet t'onty :
 Veel beter eeuwig dan vroeg bly.
 Ontsluypt het niet door snoo geveyns.
 Verwijdt het niet door bloo gedeyns.
 Versmaectt het niet, (hoe seer gevercht,
 Hoe seer genoodt-perst en getergt,

Hoe schoonen kans sich daer toe biedt,
 Hoe schoonen schijn gy daer toe siet)
 Versinackt niet niet (ach! Christen, neen)
 Door dreigement en latter-reen,
 Noch daedt lyckheyt noch tegen-weer:
 Maer wacht tot dat de Hoochste Heer,
 Of iels sijn pyl ter wrake scherp,
 En 't jock van uwen hals af-werp;
 Of u, als een uyt-nemend knecht,
 Ter doot toe laet in sijn gevecht.
 Den lait neemt menind tijdig af,
 Dan die hem eerit te dragen gaf.
 Die sekerit weet waer-om, waer toe;
 Weet alder-best hoe lang en hoe.
 Van God is geen gedult begeert
 Dan willig en ongeforceert.
 Als God ons ljdens ston bescheydt,
 En 't padt van ijdzaamheyt in-leydt;
 Die dan wel ljd, maer gee n niet wou,
 En soo hy kon, niet liden sou:
 Draegt 't kruys niet dat een Christen draegt
 En willig schort alit God behaegt.
 Dat kan, ja moet, elck wie hy zy,
 Roe snoodt en boos, soo wel als hy.
 Dat doet wel die na 't Aerdich heel haeckt
 En in 't gemoedt van wracke blaeckt,
 Dat doet (en moet wel door de noodt)
 De vast in 't hert zijn vyande doot.
 Mier gy, O Christen, niet alsoo;
 De onschoon hoop en tijdt sich boo;
 On 't quaedt door 't quade te verho'en

En 't liden uyt te weeg te doen,
 Veel liever u God-hoorig itelt,
 En onder 't pack van 't liden sinelt:
 Kort af; hoe lang, waer, en van wien,
 Daer heeft ons oog niet op te sien:
 D'uyt-kip van bly of d: oevig lot
 Staet niet aen ons maer heel aen God.
 Soo oock de keur van 't Inbument,
 Waer door hy ons liet liden sendt.
 Ons over-leg en Aerdich verstandt,
 Als 't liden komt, moet aen een kant.
 God in sijns Soons hooch-waerdig woordt,
 Moet steeds en alleen zijn gehoo't.
 In 't liden geen uyt-vlucht, dan vlucht,
 Om-sicht, Gebedt, en Noodt-ge-sucht.
 Soo gy dit wapen-tuyg gebuyckt,
 En noch in liden blijft soo duyckt,
 En dencke dat van Gods laeffenis
 De tijdt noch niet voor handen is.

Dit is de les. Nu hoor't de re'en:
 Die 't liden oyt geen liden de'en,
 Waer door in 't hert de kracht sich stort,
 Waer door m' in 't liden lijdsaem wort.
 Gods waerde Soon, 't onschuldig Lam,
 Dat door de doot den doot ontquam,
 En, door sijn liden dat hy droeg,
 Het liden eeuwig van hem joeg.
 Dat 's 't Oorlogs-teycken van ons Vaen,
 Daer wy 't gesicht op moeten slaen:
 De Ster, die ons voor-heenen licht,
 En maect eens reep en klaer gesicht:

De Pilaer die ons onder-stut,
 En alle lijden maeckt te nut.
 Hy Veld-Heer is voor uyt getreen,
 En heeft sijn lijden door-geleen:
 Ons was ons deel oock wech-geleyt:
 Nais 't ons beurt. Weest nu bereyt.
 De Mee'ter selfs is voor-gegaen:
 Hoe derff de Lee'clinck blijven staen?
 Noyt blijckt des Dienaers trouw soo seer
 Dan als hy lijdt met sijnen Heer.
 Wat Oorlogs-man (ten zy verlaegt
 En die na'trou ofeer niet vraegt)
 En leedt niet geern al wat hy mach
 Soo hy maer op sijn hooft-man sach
 Wie is'er die met recht verslouwt,
 Wanneer hy I E S U M, 't Hooft, aen-ichouwt,
 Wie houdter noch een duyfter oog,
 Als hy bemerkct wat hem bewoog?
 Sijns Ziels natuurlijk neygen haets,
 Gaf hy sijn eygen wil geen plaets:
 Maer God, wiens wil sijn Lijden wou,
 Gaf hy sijn wilen was getron.
 Des levens glorige kroon
 Blonck oock in sijn gesicht soo schoon
 Dat hem al 't quaedt geen quaedt geleeck,
 En, doe hy kon, voor 't quaed niet weeck.
 Op 't Eeuwige was sijn oog geveft;
 En daer-om koos hy 't quaedst als best.
 Wel op dan Christen, kloeck Soldaet,
 Siet hoe u Hooft ten staardt-waert gaet.
 Denckt, als hy dacht, lijdt als hy leedt,

Soo leyt sijn Kroon u oock gereedt.
 Denckt: Wat God wil, daer moet ick aen,
 Veel liever geern als noot gedaen.
 Lijdt, al waer God van lijden spreeket.
 Buygt ras. Al wat niet buygt dat breeckt.
 Niet maeckt den last soo goet en soet
 Als geern te lijden wanmen moet.
 Dan moeten wy, als 't God ons geeft:
 Dan geeft het God, wanneer men 't heeft:
 Dan heeft men 't recht, en op sijn tijdt
 Wanneer men, als een Christen lijdt;
 Wanneer men sijnes doens gewis,
 Onschuldig en verduldig is.
 Verdijft dan, eer 't de Ziel vervuylt,
 Al 't ongelooft dat in u schuylt.
 Verjaegt het uyt u, is'er yet
 Dat anders wil, als God gebiedt.
 Maeckt u geen wil als Godes wil:
 Soo lijdt gy willig, wel, en stil.
 Een hert dat willig lijdt, is e'el;
 't Siet slechts waer-om en niet hoe veel.
 En of 't niet wist waer-om 't verdroeg,
 Gods wil waer hem waer-oms genoech:
 Hoe willig moet het dan geschien?
 Nu God soo veel waer-om laet sien?
 Soo veel waer-om, die fulcken kracht
 Wel eer in Gods-Beminde wracht,
 Dat sy, selfs in de hoochste pijn,
 Stil en doorduldig konden sijn.
 God send ons 't quaedt. Maer om wat saeck?
 Op dat hy ons te stercker maeck.

Hy heeft geen sterckt, die noyt en leedt.
 Noyt hielt hy 't veldt, die noydt en streedt.
 Noyt streedt hy strijdt, dien, sonder moeyt,
 Het leven na sijn wenschen vloeyt.
 't Is eygentlijk, wat God op-legt,
 Geen ongeval, maer slechts gevecht.
 Geen ramp; maer uws krijs arontuyt,
 Som-tijds wat soet, somtijds heel suyt.
 Geen ware lults of heyls verlies;
 Maer vrucht-rijck arbeys uyt-gekies.
 Geen ware goeds of lults af-bieck:
 Maer manlijck loopen in her steck
 Na 't prijs-stuck dat God's elfs op-hangt,
 En die kloeck loopt, alleen ontvangt.
 Naeckt u dan lijden, houdt u koen;
 God wil u daer met eer aen doen;
 Hy stelt u op sijns lijdens Veldt;
 Verdraegt gy wel: gy zijt een Heldt.
 Een Heldt, dien Godt niet vreuchden toont
 Aen 't Hemelck volck dat met hem woont.
 Een Heldt: dien God met lof verhoogt,
 En voor sijn heylig heyr op boogt.
 Ons treft by wijlen tegen-spoedt:
 Wy achten 't quaedt, God acht het goet.
 Waer-om? hy wil dat 's weelds geboeck
 De Werelt ons al bet ontdeck.
 Op dat wy vry sijn voor 't gevaer
 Van na 't verderfte gaen met haer.
 Wat schaedt het doch al wort men quijt
 't Beletiel van sijn hoogst profijt?
 Wat bazet oock, alhoutmen 't lief

't Welck dijd tot eeuwig ongerief?
 Merckt slechts in alle quaedt op 't endt:
 Soo is 't geen quaedt al wat God sendt.
 Daer is voor 't vroom en lijdsaeem hert
 Soo swaer niet dat niet licht en wert.
 Dies dubbelt hy sijn lijden dan
 Die deynit en niet ontgaen en kan.
 Daer-om ist 't een waerachtig woort,
 Uyt een Onchristen mondt gehoort:
**Toont my een mensche die wijsheyt heeft/
 Ick toon u een die lijdsaeem leeft.**
 Wat doet hy die gedult verwerpt
 Dan dat hy 's lijdens wee verscherpt?
 En, suchtend om vermindering,
 Krijgt minderings verhandering.
 Oock, als men Gods getrouwen raedt
 Met dieper ernst ter Ziel in-laet,
 Wiens lijden, als hy lijdt, is 't meest?
 Dien d'ongedult raecht in sijn geest.
 Wiens lijden, als hy lijdt, is 't minst?
 Die 't willig lijdt, en achtet winst.
 Wie achtet winst? Al die 't wel vaet.
 Wie vaet het wel dien 't eynd verstaet.
 Wie is des eynds gants wijs en wis?
 Die wel weet wat een Christen is.
 Wie weet dat wel? die 't oog af-treect,
 En verder dan op de Aerde steect.
 Bekent slechts, Christen, wat gy zijt;
 Soo is 't u niet al wat gy lijdt.
 Hier is geen Canaan voor dy,
 Daer aerdsche weeld en vreuchd in zy:

Heb. 13.
@ 14.

Daer gy in mackelijcke lust,
In vleeschelijcke sachte rust,
In uyerlijcken over-vloedt
Soud leven sonder tegen-spoedt.
Hier is voor dy geen sulcken standt.
Hier is voor dy geen sulcken landt
Dat waerd zy dat'er 't hert aen-keelf,
Of dat men voor 't verliefen beef:
Dat waerd zy datm'er slag om sla,
Of immer in 't geweer om sta:
Dat gy met forts beschermen moet,
En houden 't in door menschen bloedt.
O neen: dit 's u noch toe-geleyt,
Noch van God seker toe-geleyt.
Dat was voor 't volck van d'oude Wet,
Dien 't eeuwig niet was voor-geset.
Haer was een landt van saligheyt
Op dese Werelttoe-bereyt:
Een saligheyt en seker lot,
Als 't leven was na 's Wets gebodt:
Een saligheyt van God vergoest,
Maer die nochtans eens eynden most.
Heel anders, Christen, ist met u:
Want doe was doe, en nu is nu.
Doe was het nacht, nu licht den dag;
Nu siet men datmen doe niet sag;
Nu heeft het schadu-werck heelouyt;
Nu slaet Gods stem een nieu geluyt;
Nu heeft het kinder-doen een endt
't Oud zy dan 't Oud: merckt wat-gy bent.
Gy bent een vreemde gast op Aerd

Hier vreemt: hier lastig en onwaerd.
Hier vreemt: hier niet dat u behoort.
Hier Pelgrim: hier gestadig voort.
Den Hemel is ons eygendom.
Hier gaetm' als vreemde met ons om.
Wat oorfaeck dan van veel verdriet?
't Heyl dat wy soecken is hier niet.
Geen schat: geen angst: geen winst: geen scha.
Al 't geen ons komt, komt eerst hier na.
VVat doet hy dan, die, als hy siet
Dat sich nu lijdens stof aen-biedt,
Voor 't lijdens ongeduldig schroomt?
Hy wacht hier meer dan hem hier koomt.
VVat doet hy oock, die, als hy vast,
Begint te voelen 's lijdens last,
In 't lijdens sich te seer bedroeft?
Hy soeckt hier meer dan hy hier hoeft.
Als 's VVerelts quaedt is hem geen quaedt,
Die al des VVerelts goet versmaedt.
Het quaedt heeft op sijn hert geen macht,
Die hier op Aerd geen goedt verwacht.
VVat noodt is 't dat hy 't quaedt seer vliet,
Die geen verlies van goedt en siet?
't Verlies van eygen doet maer seer:
't Verlies van 't Vreemde geeft geen deer.
Schroomt gy nochtans voor 's lijdens pijn?
Ten kan niet meer als 't quaedste zyn.
Maeckt u het alder-quaedste bang?
Het alderquaedste duyrt niet langh.
Al wat m' hier lijdt, is lijdelyck:
Waerom? 't is al 't saemt tijdelijck:

't Is kleyn wat hier geleden wort :
 VVaer-om ? 't Is tijdelijck en kort.
 Allencken mindert u de finart,
 En door veel hardens wort men hart.
 Hoe meer gequels en droeffenis,
 Hoe meerder vreuchd als 't over is :
 Hoe terst meer last, hoe na meer lust :
 Veel arbejds, volgt de sachte rust.
 't Quaedt dat men lijdt, is eens gedaen :
 't Goedt daer m' om lyt sal noyt vergaen.
 Dit heet ons Hooft en Heer gedacht,
 En daer-om heeft hy 't al veracht :
 Nu heeft hy 't eeuwig darhy socht,
 En draegt de Kroon daer hy om vocht.
 Soo u dees reden 't hert soo raecht
 Dat gy daer van de kracht wel smaect :
 Soo acht gy 't Aerdsehe min dan min,
 En 't liyden wort u een gewin.
 Heyl-loofse VVerelt, die ons dringt.
 En noch hoe lang hoe meer bespringt :
 Die u verstand tot listen spijst,
 En 't hert tot nieuwe wreedheyt rijst,
 Die op d'onnoofle woedig jaest,
 En vuyr en dreigementen blaest :
 Verdruickt, vervolgt, doet wat gy wilt :
 Geduldt is ons een Scheut-vry Schilt.
 Noyt was een hert voor quaet verveert,
 Dat al begeert wat Godt begeert.
 Hengt God het quaedt niet dat gy denckt :
 VWat is'er doch dat ons dan krenckt ?
 Geest God verlost toe u gequel :

Doet wat gy wilt, het is ons wel.
 't Is niet, al wat gy op hem tracht,
 Die 't liyden voor geen liyden acht.
 VWat hebt gy met de quelling voor.
 Gy meynt gy doet ons druck daer door.
 Vergeefs brengt gy ons in den druck :
 Druck is den in-gang van geluck.
 Voor druck een weynig tijds besuyrt,
 VVijckt ongeluck, dat eeuwig duyrt :
 Voor vreuchd, een weynig tijds gederft,
 Komt vreuchde, die men eeuwig'erft.
 Vergeefs bestrijdt gy onsen naem ;
 Vergeefs schendt gy ons goede faem ;
 Vergeefs soo stelt gy ons de spot :
 Daer is geen eer als eer voor God.
 Vergeefs beneemt gy haef en goedt ;
 Vergeefs soo dorst gy na ons bloedt :
 VWat vraegt hy na 't bederselijck,
 Die 't oog heeft op 't Onsterselijck ?
 Vergeefs is al 't bedroch en list
 Dat Satan uwe Prins oyt wist,
 En uyt des boos heys af-grond haelt :
 Ons hert is met gedult verstaelt.
 Maer gy ó God, die 't nu behaegt,
 Dat u Gemeyne veel verdraegt :
 Is liyden dan het rechte padt
 Na uwe groote vreuchden-stadt :
 Laet dan geduldt ons al-tijdt by,
 Dat s' op dien weg ons teergeldt zy,
 En breng als trouwe leyderin,
 Al lijdend' ons ten Hemel in,

God de Wraeck.

Ofte :

Trooft der Schriftuyre in tegenheyt.

Begrepen

In een korte uyt-legginge eeniger
Psalmen Davids.*Mitsgaders andere Gedichten ten selve propooste.*

Tot den Leser.

Soo gy hier uyt niet anders voelt
 Dan dat u hert zijn wreack-dorst koelt ;
 En dat het sich daer in vermascht
 Dat sijnen vyandt wordt gerneckt :
 Soo doet u' s' lesen weynig nut ;
 Soo neemt gy u een krancken Stut ;
 Soo siet gy dat gy niet en siet ;
 Soo vaet gy Dichters meyning niet ;
 Soo maectt gy goede Medesijn
 V selven tot een Ziel-senijn.

Over den LXXIII.

De vyant mach te velde zijn : de Trommel mach
 alarme gaen ;
 Het swaerd mach op de kele staen :
 De lucht mach klaer van blixem zijn ; de heel
 natuyr mach zijn ontfelt,
 En doen haer eygen selfs geweld.

Daer mach geschieden wat het wil : Een reyn vroomher-
 tig Isra'lijt

En raectt het al te samen niet.

Om dat hy God, die meerder is dan al wat dat'er is en
 leeft,

Tot sijnen troost en steunsel heeft.

Geen ding soo wis. Enick nochtans, door 't vals besluyt
 van my gemaectt,

Was op den dool-weg schier geraectt.

Het smerte my, doe ick 't gesicht op d'op-geblase Boose
 sloegh,

En sach hoe haer 't geluck toe-loeg.

Het avontuyr dat wanckel is, en yeder een soo licht ver-
 rast,

Is haer docht my) getrou en vast.

Een ander wort gesieckt, geplaegt; zijn korte leven valt
 hem bang:

Sy zijn gefont, en leven lang.

Een ander komt in ongeval, en slijt sijns levens tijt in druk-
 Op haer en hecht geen ongeluck.

Een ander sucht soo veel gesuchts, en weent soo menig
 droef gween :

Haer leven vloeyt haer saetjens heen.

Dit baert in haer de hovaerdy, daer 't hert hem selven in
 verblindt,

En recht als met een kleedt om-windt.

In d'over-laffen die sy doen, na haren hooch-verwaenden
 sin,

Flatteren sy haer selven in.

De oogen puylen haervan vet, en aem haer lijf tuygt yed-
 der lit

Wat weeld en trots haer hert besit.
Geen ding soo hoog, of 't lukt haer al. Al wat sy dencken
 en bestaen,
 Soo haest gedacht, soo haest gedaen.
Al wat sy sien, 't Is haer te slecht; 't veruoegt haer niet, en
 in haer oog
 Is niemand, dan sy selver, hoog.
Sy spreken quaed van alle ding, en van haer stoute spot-
 terny
 Is oock den Hemel selfs niet vry.
Haer woort heeft by de menschen macht, haer reden die
 valt aen-genaem,
 Recht of-se van den Hemel quaem.
Het volck vloeyt haer, als water, toe, en schouwt-se aen
 als aedische Goon;
 En bidt schier aen voor haren thron.
De vrome sien 't, en sijn verbaeit, en dencken in haer hert:
 Wel hoe?
 Siet God dit al, en laet hy 't toe?
Heeft hy oock vanden vromen mensch, die hier soo laeg
 verschoven wert,
 Wel eenig dencken in sijn hert?
Dat's immers volck dat Godloos is, en niet en past op
 Gods bevel:
 En nochtans gaet het haer so wel.
Sy hebben geldt, sy hebben goetd, sy leven hier geruste-
 lijk,
 In leegheyd en wellustelijk.
Wat baet het vrome leven dan? wat helpt het onbevleekt
 gemoedt,
 En dat men niemand quaedt en doet?

Waer toe dan soo veel leedts geleen? waer toe, helaes!
 dan alle daeg
 Te schroomen voor een nieuwe plaeg?
Ick had schier oock alfoo geseyt, en haer, uyt onverstant,
 gellacht,
 Maer ick verbeet my selfs en dacht:
 't En is niet alles goetd dat goetd; niet alles quaedt dat
 quaedt gelijckt,
 Na 't oordeel dat de Werelt strijckt.
Waer't anders: al Gods heylig volck, van welcker lijdē
 dat men leest,
 En waer Gods volck dan niet geweest.
Ick maecken mijn gedachten moe, en had soo geern den
 grondt gevat,
 En 't recht verstandt hier van gehadt:
Maer al vergeefs. 't Was, my te swaer, en schampten op de
 sinnen af,
 Tot dat ick my tot God begaf;
En in-tradt in sijn heyligdom; daer uyt sijn Woort my
 wiert geleert,
 Hoe wonder dat het met haer keert.
Daer sach ick, Heer, hoe gy-se stort, hoe los en onvast dat-
 se staen,
 En plotselick te gronde gaen.
Hoe gaen sy doch soo haest te niet, het heit is haer door-
 treft met schrick,
 En eynden in een oogen-blick. [ders schijnt
Haer wesen is als eenen droom, die in den slaep wat won-
 Maer als m' ontwaeckt, daer heen verdwijnt.
Dat groot geleeck, is niemant-al; dat eerst gevreest wierdt,
 wort belacht?

En dat m' eerst prees, daer na veracht.
Eylaes! hoe wee is my in 't hert, dat ick vooru, ghy wijs
God.

My heb gedragen als een sot;
En 't domme Vee by na gelijk, heb van der dingen eynd
en loop

Goordeelt met den dwafen hoop;
En met mijn al te kleyn verstandt (niet siend op 't geen
dat was, maer schein)

Ben in u oordeel in-getreen.
Nochtans hoe wel ick tegen u met mijn gedachten heb
gefaelt,

Ben ick van u noyt af-gedwaelt.
Ick hang aen u, hoe dat 'et gaet, ick hou my al-tijdt vast
aen dy,

Want gy houdt u al-tijdt aen my.
Gy zijt my al-tijdt by met raedt, gy zijt my al-tijdt by
met kracht,

Daer ick tot eer door word gebracht.
Wanneer ick u maer hebben mach, soo is my al de rest
onwaerd;

En pas op Hemel noch op Aerd.
Of 't lichaem al uyt-teeren mocht; of 't hert sijn kracht
al heel ontging,

En boven 't hoofd de doot al hing:
Gy even-wel, gy zyt het, God, daer ick op sta, en hoop
op schep:

Gy zijt het al wat dat ick heb.
Wie van u wijckt op sulcken weg, die niet van uwe we-
gen is,

Dien is den onder-ganck gewis,

Want gy doot elck die u begeeft, en, als een vrou haec
man verlaet,

Van u tot vreemde Goden gaet.
Het alder-beste dat ick kan, mijns herten alder-hoochsten
lust,

Mijns Zielen alder-wiste rust,
Dat is, dat ick aen God my hou, en mijn betrouwen op hem
stel,

En sijne daden voort-vertel.

**Een Christen/als hy sijn gesicht
Begint te staen op Gods gericht/
Of hem de wraeck schoon beuren mocht/
De wraeck word niet van hem gesocht:
Gods wraeck/ en 't angstig herts-gewroeg/
Die sijn hem meer dan wraecks genoeg.
Ja als hy ernstig merckt op 't endt
Dat God de boose over-sendt:
Dinckt hem haer oordeel groot en swaer:
In plaets van wraeck bidt hy voor haer.**

Over de 7. laetste Vers. des V I I. Psalms.

God is een rechte Richter, die niet terstont komt pla-
gen,
So haest de menschen feylen; maer dreygt-se alle dagen.
Wilt gy u niet bekeeren; hy sal sijn swaerd gaen wetten.
En doodelijcke pijlen op sijnen boge setten.
Vol-hard gy noch in sonden; hy mickt de: scheut is vaer-
dig.

Den boog is in-getogen. Versmaet gy hem onwaerdig;
So snort de pijl daer henen: dies naeckt ghy u verdriven

En.

En komt, door u niet-achten, in een onsalig sterven.

Hy die geern met een ander yets quaeds wil gaen be-
ginnen,

En met sijns naestens onheyl bevrucht is in sijn sinnen,
Is als een slapend mensche, die door de valsche dromen
In hoop van groote dingen al slapend is gekomen,
Maer 's morgens gaen de oogen t'saem met de sinnen o-
pen,

Een ydel na-bedencken blijft hem van al sijn hopen :

Hy meynt wat quaets te brouwen ; maer 't sal sijn eyghen
quaet zijn ;

Hy heeft verraedt op handen ; Maer 't sal sijn selfs ver-
raedt zijn ;

Hy is gelijk de menschen die somtijds kuylen delven,
En meynen 't voor een ander, maer komt haer op haer
selven.

Haer eygen quade lusten die komen haer besluypen
En doen haer haren moet-wil op hare koppen druypen.

Nu danck ick God mijn Heere ; want hy is goetd en
billick :

Des hoochsten naem te loven, dat wensch ick, en dat wil
ick.

**Niet dat een Christen soo behaegt
Dan dat God sijn parthij verdraegt/
En lang blijft toeven met den slag ;
Op dat hy sich bekeeren mag.
Soo dan de boof op God niet past/
En van de straffe wordt verrast :
Het bonnis dat dien Richter wijft
Dat doet hem wee/hoe-wel hy 't p'ijft,**

Over den XLII. Psalm.

En dorstig hert dat voor de Honden vliet,
Verlangt soo seer na 't versche water niet,
Als mijn gemoed, dat trooft van u verbeydt,
Na u mijn God, inwendig sucht en schreyt.

Gods reyne minn' heeft my op 't diepst geraeckt,
Soo dat het hert gestadig dorst en haect,
(En in de Liefd hem selfs geen maet en heeft)
Na mijnen God, dien God die eeuwig leeft.
Ay my, wanneer ? wanneer sie ick dien dag
Dat ick mijn God sijn aen-schijn schouwen mach ?

Een doef geweent dat my de wangen net,
Is dag en nacht in plaets van mijn bancket :
Om dat men vraegt : u God waer is hy nu ?
U God en trooft, waer-om verlaet hy u ?
Maer als 't gemoedt weer-om aen u gedenckt,
En uwe gunst den geest te voren biengt ;
Soo voel ick trooft (daer druck van 't hert door glijdt)
In 't voor-gepeyns van dien gewenschte tijdt ;
Dien blijden tijdt ! wanneer 't gebeuren sal
Dat ick eens keer en 't volck, steck in getal,
Met lof en danck, en heugelijck geschrey,
Na Godes huys sal wesen mijn geley.

Reyn minn' tot God maect dat ick dick-wils steen ;
En in mijn hert uyt-spreek al sulcke re'en ;
Waer-om, mijn Ziel, zijt gy soo ongerust ?
Waer-om versterft al uwe vreuchd en lust ?
Wacht trooft van God ; dien ick (ick ben 's gewis)
Noch loven sal, als 't quaedt geeyndigt is.

Dees hoop verquickt en geeft een moedt in 't hert,
Dat nu (helaes !) door-droncken is met smert :

Dees hoop houdt op. Al moet ick ballinck gaen
 In Hermonim, langs henen de Iordæen,
 En nu (: ch my :) een treurig Pelgrim zijn
 Die en s'laem dool door bergen door VVoestijn :
 Dees hoop geeft kracht, of 't schoon nu al mis-luckt,
 En my de ramp soo ongenadig druckt,
 En soo benert, gelijk een diepe vloet,
 Door 't staeg gegolf den swacken oever doet.

Siet my mijn God maer eens genadig aen,
 De nacht van druck, die moet dan haelt vergaen.
 Troost is na by. Gods groote goedicheyt
 Is my van God goed-guntig toe-gefeyt.
 Dies my noch nacht, noch sorg, noch eenig ding
 Belet sal doen dat ick sijn lof niet sing,
 En mijn gebedt na mijnen God niet sen',
 Door wiens gena ick noch in 't leven ben.
 Hoe meenig-mael spreec ick tot God, en ween :
 O gy mijn hut, en vast gegronde steen,
 VVaer-om doch is 't dat ick soo treurig gae,
 En mijn party tot een bespotting stae ?
 VVaer-om (eylaes!) is 't dat gy mijns vergeet ?
 't Is als een doot die my 't gebeente vreet,
 En als een vuur, dat my van binnen brandt,
 Als (dag aen dag) mijn trotser en vyandt
 Mi, h' staet belacht, en vraegt uyt bitter spot :
 VVaer is hy nu, dien gy vertrout, u God ?
 VVaer-om mijn Ziel, zijt gy soo ongerust ?
 VVae -om versterft al uwe vreuchd en lust ?
 VVachtroost van God : dien ick (ick ben 's gewis)
 Noch dancken sal als 't quaedt geeyndigt is.

Een Christen die God suyper mint/
 Als hy sijn hert onrustig bint/
 Soo is de lichting van sijn pijn :
 Met God/ en sonder wraeck te sijn.
 Een Christen als hem noot om-ringt/
 En hem sijn vrandt volgt en dzingt/
 Die heeft noch wapen/ noch geschut/
 Daer hy 't gewelt met van hem schut :
 Een ding daer hy sijn troost op set/
 Dan op sijn God/ en sijn Gebedt.
 Of doet hy som-tijds noch yet meer/
 De tranen tot den hoochsten Heer/
 Wat is sijn alder-scherpst geweer.

Over de 3. laetste vers: des CXXXVIII. Psalm.

DE Heere sit wel hooch, en boven al die leven
 Is sijnen Throon verheven:
 Nochtans soo siet hy laeg, en geeft de kleyne seggen,
 En staet de grootste tegen.
 VVanneer ick om end' om van 't quæet ben over-rompelt,
 En diep daer in gedompelt:
 VVat quædt kan 't quædt my doen ? wat lijden is my
 't lijden:
 Als gy we'er komt verblijden
 En maeckt mijns vyandts toorn, en sijn hoovaerdigh
 pogen
 Te niet en onvermogen ?
 Ick weer, Heer, en vertrou, dat gy al mijn ellenden
 Uyt liefde noch sult enden.
 Gy eeuwig goede God, wilt doch u werck niet staken,
 Maer tot den eynd vol-maken.

Een Chyften die ootmoedig leeft/
 En in syn kleinheyd vastheyt heeft/
 Treckt uyt syn ootmoedt dubbel baet :
 Want hy outwaerdigt niet in 't quaet/
 Waer acht het syn rechtveerdig lot :
 Dat maect hier rust/ na lust by God.

Over LXXVII. Psalm.

Ick send' en sal al-tijdt tot God mijn stemme senden
 In alle mijn ellenden :
 VWant als ick mijn geschrey nae synen Throon laet gaen,
 Neemt hy mijn tranen aen.
 Doe my 't quaet avontuyr geweldig aen quam tasten,
 En met veel drucks belasten :
 Doe was 't dat ick met ernst aen mijnen God eerst docht,
 En by-standt by hem socht,
 En tot hem al den nacht mijn handen op ginck steecken,
 Gede yrig in het smecken.
 VWant mijn gequelde hert, met droefheyd over-laen,
 VVou tot geen troost verstaen.
 Tot u alleen, o God, soo strecken mijn gedachten,
 Mijn tranen, en mijn klachten.
 De droefheyd, die my 't hert van binnen klemd' en floot,
 Benam de stem haer schoot.
 Mijn oogen (door den angst, en 't ongerustig schromen,
 Voor 't quaedt dat noch mocht komen :
 En, als ick lag tot rust, niet woud uyt mijnen sin :
 Daer kon de slaap niet in.
 Doe dacht ick om de tijdt en mijne soete jaren,
 Die henen sijn gevaren.
 En in den stillen nacht, wanneer de *phantasy*

Op 't kloeckste was in my,
 Quam my mijn snaer-gespel, de vreuchde van mijn ooren,
 In mijnen geest te voeren.
 Dies ick door sulck gepeyns, verdubbelt in de smert,
 Aldus sprack in mijn hert :
 Sal dan de Heer al-tijdt, al-tijdt my dus verstoeten,
 En van sijn gunst ontblooten ?
 Of mach men op sijn VVoort en goetheyt niet meer staen ?
 Is 't heel daer mee gedaen ?
 Heeft God, die goet moet zijn, en sulcks oyt is geprefen,
 Vergeten goet te wesen ?
 Of is dan God het geen, dat God geen-sins kan zijn,
 En geeft voor vreuchde pijn ?
 Hy die genadig is, wil hy genade laten :
 En toorn daer voor aen-vaten ?
 Is daer een sulck besluyt by onsen God geschiet ?
 Ach neen, 't en is soo niet.
 Nu lijd ick : 't moet soo sijn : wel aen, ick wil sijn slagen
 Geduldelyck verdragen.
 Sijn hooch vermogen, hand die alle ding beheert,
 Kan doen dat alles keert.
 In desen grooten troost, doen u voor-leden wercken
 't Gemoedt, mijn God, noch stercken,
 VVaneer sy, die soo veel en selstaem zijn gewracht,
 My vallen in 't gedacht.
 VVat God kan sich in macht by u, mijn God, gelijcken,
 Die niet in macht moet wijcken ?
 De wercken die gy doet, de wegen die gy gaet,
 VVie is 't die die verstaet ?
 Gy zijt het groote God, die aen u volck, voor desen,
 Groot wonder hebt bewesen :

Die onder 't vreemde volck u macht hebt laten sien,
 En groot geweld geschien :
 Doe ghy Israel holpt, en haer in vreemde Landen
 Ontlosten van haer banden.
 De Zee sag u, sag u, en schrack voor u, haer Heer,
 De diepten drcunden seer :
 De wolcken goten nat: den Blixem liet sijn stralen
 Op Aerden neder dalen :
 Het groote Firmament gaf donder, krack op krack :
 De heele lucht ontstact :
 De Aerd, van 's Hemels-vuyr ront-ombeschittert, beefden
 Met al dat daer in leefden.
 Gy gaet u volck in Zee door 't water eenen padt
 Daer ghy voor-heenen tradt.
 Een padt: waer van (doe nu de stroomen 'tsamen dreven.)
 Geen teyckens na en bleven.
 Door *Moses* en *Aaron* bracht gy-se door de Zee,
 Ghelijck een Herder 't Vee.

**Wanneer de ramp of woedt gebreeft/
 Of versch bespringt / so druckt hy meest/
 En toont een leelijck aen-gezicht ;
 Maer in het lijden wort hy licht.
 Wilt gy dan troost denckt op de Tijdt/
 Die alle dingen licht en sijt.
 Wilt gy 's noch meer : denckt op die Dan
 Die ramp geeft eu weer nemen kan.**

Over den LXXVIII. Psalm.

Ick roep tot u gestadig, God, daer mijn hoop op staet,
 't Zy dat de lichte Son of op of onder gaet,

De beden die ick bidde, de klagten die ick doe,
 En sluyt doch uwe ooren of hert daer voor niet toe.
 't Gemoet, dat af-gelaeft is, door jammer en verdriet,
 Dunckt dat het voor sijn oogen de dood vast dwalen siet;
 Het lichaem heeft geen krachten, de geest is sonder moet ;
 Ick ben als die vast sterven, die niemand hulp en doet.
 De dood komt my bespringen, het hert is kleyn en laf ;
 En denckt in al sijn dencken niet anders dan op 't graf:
 Ick ben gelijk de dooden, die gy wel haelt vergeet ;
 De dooden in den graven, daer niemant van en weet,
 De doode daer in 't leven geen levens hoop voor is,
 Maer eeuwig sijn bedolven in diepe duyfternis.
 Ick ben als een gevangen, die diep in 't duyfter leydt,
 En van d'een uyr tot d'ander een wreede dood beybeydt.
 Gy druckt, en blijft my drucken : 't schijnt voor 't Ge-
 moedt, 't welck schroomt
 Dat gy met al de stroomen van gramschap op my koomt.
 Mijn Vrienden, die mijn Vrienden gheweest zijn (laes !)
 weleer,
 Die vluchten voor my henen, en zijn geen vrienden meer.
 Sy schouwen my al-'tsamen, niet anders als een klip,
 Die door 't beleyt des Stuyr-mans gefchout wort van een
 schip.
 Want 't is met my niet anders als met een heyl-loos man,
 Die, vast beboeyt met yfers, niet uyt-geworft'en kan.
 Mijn wesen, door de plagen die 't hert ter neder slaen,
 Is deerlijck om aen-schouwen, en schier al heel vergaen ;
 Hier tusschen, Heer, mijn Heylandt, verduur ick in 't
 geklag,
 De handen na den Hemel, en roep al dag aen dag :
 Wat wacht ghy van de dooden, die weder gaen tot stof?

Of sullen die noch komen, en spreken uwen Lof?
 Of sal dan in de graven u goetheyt zijn gemelt?
 Wie is'er onder d'Aerde die uwe trou vertelt?
 Ach, in die duysternissen wie merckt of schouwt daer yet?
 Daer siet men uwe daden en wonderheden niet.
 Wie kan daer van u weten, daer 't al raecht in 't ver-
 dwijn?

Wie sal daer om u dencken, daer geen gedachten zijn?
 Ick roep dan tot u, Heere, en daer is tijdt noch sicc
 Die ledig is van roepen, en sonder mijne bee.
 Waer-om bergt gy, mijn Vader, u aen-gesicht voor my,
 En laet mijn in een Helle van sware *phantasy*?
 Van mijne eerste Iaren ben ick verdruct geweest;
 En heb of ramp geleden, of al-tijdt ramp gevreesht.
 Steeds word' ick door u toornen, geschrickt, geperst, ge-
 krenckt,

Om-ringt als met een water waer in het Landt verdrenckt.
 Om sulcke mijn ellenden, en al te grooten noodt,
 Bevind ick my verlaten, en heel van Vrienden bloot.

't Is selden dat een Ch:isten-mensch/
 Al derse schoon 't bleesch al sijnen wensch/
 Met ware herts-bed:oeft heyt treurt;
 Nochtans kan 't wesen dat het beurt
 Dat God hem in sijn d:oeven staet/
 Noch hulp/ noch schijn van hulp en laet.
 Maer 't aengesicht soo veel als schijnt;
 En maect dat hy wan-hovig huynt.
 Die schijnt een plaeg/maer 't is er geen/
 Hy meent er/maer is niet alleen.
 Een wylten wech/en dan weer-om/

Dat maect den vriend bet welle-kom.
 Hoe 't hert min aerdsche hoop bevangt/
 Hoe 't oock aen God te vaster hangt.
 Want een die niet op aerden heeft/
 Daer hy niet daedt: of hoop aen sileeft/
 Om dat hem all s' hier ontbiedt/
 En hy geen troost altoos en siet/
 Die neemt in 't eynd een ander pas/
 En wort 't geen hy in 't eerst niet was)
 In al wat aerdsch en ydel is/
 Heel souder breuchdt en d:oeffenis/
 Vermaechie loos en wrake-loos/
 Begeere-loos en weere-loos/
 God en de goede aen-genacm/
 Tot hier en tot hier na bequaemt.

Over den XXXIX. Psalm.

Ick besloot in mijn gedachten,
 Doe ick mijn God-loose Vyandt voor mijn oogen most
 sien staen,
 Dat ick my met vlijt sou wachten,
 En geen heftig woort met allen van mijn tonge laten gaen.
 'k Hiel my stil en sonder spreken,
 Even of ick voor mijn lippen eenen breydcl had gehad;
 En, om 't op-set niet te breken,
 Sweeg ick 't goed' oock; dies ick 't lijden in mijn eygen
 hert op-at.
 't Hert en kon 't niet lang verdragen, (staek,
 Door de in-gesloten droefheyt die 't gelyck een vuyr ont-
 Soo dat ick, door 't hittig knagen,
 Van mijn sinnē over-meestert, een al-sulcken reden sprack:
 Heer

Heer, hoe wilt gy 't niet my maken?
Laet my weten wat mijn leven voor een eynd noch hebben sal;

En of ick noch eens sal raken
Uyt den moeyelijcken Kercker van mijn druck en onghewal.

Onse Iaren die wy leven,
By de uwe vergeleken, zijn gelijk een hand-breet stee,
(In een korten rinck om-schreven,
En gestelt by uwe dagen, als een drop by al de Zee.
Hoë gants niet, zijn alle menschen?
Die nochtans gelijk sy meynen, hier soo vast en seecker zijn,

Als 't haer gaet na 's herten wenschen:
Maer gaen wech, gelijk een schadu wech gaet met de Sonne-schijn.

't Nietig, dat sy hier genieten,
Maken sy haer selven pijnlijck, door veel nutte-loofen lust:
Trots doet haer haers staets verdrieten,
Hope sleept-se, toorn ontroert-se, vreesse maect-se 't hert onrust:

Sy belooppen, sy berinnen,
Sy door-reyfen land en water, sy door-rotsen berg en woudt,

Sy versamen, en sy winnen, (houdt.
Sonder dat sy (arme menschen) weten wie 't na haer be-
Waer sal ick my henen wenden?

Waer in sal ick my vertroosten, en mijn ziele rust ontfaen.
wie sal mijn beautheyt enden?

Niemand, dan gy, Heer mijn hulper, die 't soo dick-wils hebt gedaen,

Maectt my los van al mijn fonden;
Geeft dat ick den dwasen menschen haren spot niet wesen moet.

'k Heb my selfs tot ftilt' verbonden:
Want gy sult het doch wel maken, die 't al wel doet wat gy doet.

Houdt eens op van my te plagen:
Want u straf doet my beswijcken, en sy valt mijn hert te wreedt.

Uwe tucht en fonde-slagen
Schenden al des menschen schoonheyt, als een mot een kleedt op eet.

Ach, hoe niet, hoe niet met allen,
Ach! hoe niet sijn alle menschen, die haer staet hier schijn
soo wis,

Maer soo haest tot niet vervallen;
Wie kan in sijn hert bedencken hoe gantsch niet de menschen hier is?

Heer, hoort mijn gebedt en klachten,
Let op mijn geduyrig schreyen; en de tranen die ick stort;
Laet u hert die niet verachten:

't Zijn de tranen van u Pelgrim, die hier soo verschooven wort:

Die al-tijdt heeft moeten dwalen,
Recht als alle sijne Vaders. Hout u strenge handt van my;
En laet my eens adem halen,

Eer ick dan van hiet moet varen, en (helaes!) niet meeg en zy.

Al-waer men sich niet t'een end' al/
In alle menst helijck gebal/

Soo wel in 't doebigh als in 't bly.
 Bupgt onder Godes heerschappij/
 Maer eegen keur in 't hert noch leyt;
 Daer vinde men geen gestadigheyt;
 Dan is het niet/dan is het wat;
 De vaste rust en krijgt geen vat.
 Hebt ghy dan Christus wel geleert/
 Soo is u hoogsten herto-begeert
 Dat Godes wil al tijdt geschiedt/
 Al wist ghy oock de reden niet.
 De beste wil is gants geen wil:
 Sels willen laet den geest niet stil.
 Doo ghy daer van ontledigt zijt/
 Ghy bent u grootste vbande quijt.
 Stelt Godes wil heet van u saeck/
 En 't sp u wel hoe dat hy 't maeck:
 Want hoe 't hier gaet/of niet en gaet/
 't Staet wel als 't wel van binnen staet.

Over de 5. eerste Letteren des XXXVI. Psalms.

A L E P H.

Ontstelt u hert daer over niet,
 Als ghy 't geluck der boosen siet,
 Benijdt-ke niet in haren staet,
 Die doch soo haest daer henen gaet.
 Gelyck een bloeme die nu bloeyt;
 En flus ter neder leydt gesnoeyt:
 Of die met vreucht nu wort beoogt;
 En flus verslent is en verdroogt.

B E T M.

Wilt ghy gheluck en goeden spoet?

Soo hoopt op God en volgt het goet,
 Begeert ghy eenen vasten standt?
 Leest wel. soo leest ghy lang in 't Landt.
 Wilt ghy onwanckelijcke ruit?
 Soo neemt in God al uwen lust,
 Al wat u hert gewenschen kan,
 Wenscht ghy maer wel, ghy raeckter a'm.

G I M E L.

Beveelt het al aen God den Heer,
 Ulijf, u leven, en u Eer.
 Laet uwe hoop vast op hem staen;
 Hy sal 't al t'samen wel doen gaen.
 Moet u nu ongelijck geschien:
 Hy sal hier na u recht doen sien,
 Doen sien soo klaer gelijk den dag,
 Dat yeder daer van weten mag.

D A L E T H.

Is 't nu een quade uyr: weest stil.
 Stelt uwen wil in Godes wil.
 Weest niet ontrufft in u gemoedt,
 Maer hoopt op God, wacht wat hy doet;
 't Geluck van 't volck, dat niet en doog,
 Beschouwt dat met geen toornig oog:
 Mort niet, al wort het hem verhengt
 Dat hy sijn moet-wil heel vol-brengt.

H E.

Gevoelt gy toorn in uwen sin,
 Soo laet den toorn niet lang daer in,
 Op dat ghy, soo ghy mee verbolgt,

Uw's vyands sonde niet en volgt.
 Want God-loos volck (of snel of traeg)
 Moet wech, en krijgt doch wel sijn plaeg:
 Maer vrome lien (of lang of ras)
 Het landt daer al haer hoop na was.

Diet wraecks; is deugt/ en komt te sta'e/
 Het wraecks is quaedt en dubbel scha'e.
 Want een die quaedt door quaedt verhoedt/
 Of in sijn hert noch wreack-lust boedt/
 En sach sijn bypandt geen geplaegt
 Als God nochtans hem noch verzaegt:
 Die treedt in Godes heerschapp/
 En wort soo quaedt als sijn partp.
 Wraeckit ghy ooch geern/en kont ghy niet;
 Soo meerdert ghy u selfs verdriet:
 In plaets van een/die 't eerst maer dee/
 Soo wort ghy nu verbolgt van twee:
 Van hem/die u het liden doet/
 En van u epgheken selfs gemoet.

Over den LXII. Psalm.

TZy wat de Werelt poogt, 't zy hoe de menschen
 woenen,
 Mij hert, in God geruht leeft sonder pijnlijck vreesen:
 In God, mijn hulp en troost, die my soo sal behoeden.
 Dat my geen quaedt hoe quaedt dat quaedt sal konnen
 wesen
 Hoe lang beloert ghy doch een cenig met u allen?
 Segt my hoe lang sal 't zijn, dat sich u sinnen scherpen,
 Om hem, gelijk een muur, die nu vast dreiygt te vallen,

In ongeluck. en druck van boven neer te werpen?
 Haers herten valschen grondt bedecken sy behendig,
 Terwijl dat mijn verderf vast broeyt in haer gedachten:
 De mondt is foet van Tael het hert dat vloectt inwendig,
 En port hem selven aen mijn onheyl te betrachten.
 Wat schade kan 't my doen, nu God mijn cenig stut is,
 Waer op dat mijn gemoedt sijn vastheyt heeft genomen?
 Nu hy mijn troost, mijn heyl, mijn eer, mijn sterckt, mijn
 schut is
 Waer achter ick my berg, en niet behoef te schroomen?
 O menschen, wie ghy zijt, wilt ghy u hoop vast leggen?
 Soo legts' op God alleen. Is angst in uwe herten?
 Hem moogt ghy onbeschroomt u hert heel uyt gaen
 leggen:
 Geen toe-verlaet dan God in alle nootd. en smerten,
 Maer menschen wat zijn die? met recht voor niet te
 achten:
 De grootste onder haer en alder-hoochst gekomen,
 Die sullen uyt haer doen wat groots en wonders wacht-
 ten:
 En als 't al is gewacht, so sijn 't maer dwase dromen.
 Hoe ydel zijn sy doch al t'famen met malkander,
 Wilt ghy verstaen hoe seer? neemt twee gelijcke schalen,
 En legt den mensch in d'een de Ydelheyt in d'ander,
 Wat gelt het, d'Ydelheyt die sal den mensch op-halen.
 Op onrecht of geweld, door uwe handr bedreven,
 Verlaet u daer niet op, noch op u sijnme gangen;
 En komt u ongesocht de rijckdom toe-gedreven,
 Soo laet, als waer 't een God u heit daer niet aen han-
 gen.

Och, wat een troostlaem woort heeft God van sich gegeven:

(Een woort, dat ick som-tijds heb hooren na-verhalen)

Dat geen, dan hy alleen, van alle died'er leven,
Macht heeft, en goede noch quaetd na waerde kan betalen.

't Is een waerachtig woort dat ghy ons hebt gesproken:
Want ghy Heer (ick bekene) zijt goedig en genadig.

't Goet woort van u gelooft, het quaet van u gewroken:
Ghy doet elk na hy is, 't zy deugdig of mis-dadig.

Begeert ghy dat des Werelts quaet/
En al dat u hier regen gaet/

U hert geen weedom aen en brenge,
Doo ster wie 't doet, en wie 't gheenge.

Die 't doet al waer 't de grootste Heer)
Is Aerde en die wort hy weer:

Die 't henge, dat 's een die niet en sterft/
En sijn vermogen noyt en derft.

Die 't doet dat is een mensch als ghy:
Die 't henge 's God/die 's meer als hy.

Die 't doet die is gants niet-met-al.
Maer die het henge/die is het al.

Wilt ghy dan 't best: acht niet booz niet:
Waer vrees die 't Al is en al siet.

Over den XI V. Psalm.

DE menschen die een Godheyt noemen met de mont,
Maer niet en toonen wat'er schuyt in haren gront:

Die sotten (niet uyt eenvoud, maer uyt moet-wilfor)

Die seggen in haer herten: daer en is geen God;

Maer 't licht geloovigh volckjen heeft een Godt bedacht,
En in 't gemoedt een ongegronde vrees gebracht.

Daer nochtans alle dingen loopen by geval.

Dit seggen zy. en deugen dies oock niet met al,

En went'en sich in grouwelijcke schelmery.

Daer is niet een van allen daer wat goedts in zy.

De Heere liet sijn oogen van den Hemel gaen,

En sagh der Menschen kinders doen en laten aen,

Op dat hy uyt haer leven zien en weten moght,

Of yemant van haer allen wijs waer, en hem socht,

War sagh hy daer? Niet anders, dan dat onder haer

Niet een en was die deugdigh leetd', of slonter daer.

Van waer sou haer de deught doch koomen, dien 't ge-
moet

In boosheyt is vergiftigh, en soo gants verwoet,

Dat zy mijn volck versinden, even als het Wilt

Het Vee verscheut, en sijnen wreeden honger thilt?

Hoe kan hy deugt beminnen, dien sijn dwase hert

Van God dien hy noyt bede doet, soo is verveit?

Nochtans de tijdt sal komen dat haer Godes schrick

Het hert dat nu niet grouwelt, in een oogen-blick,

Gelijk een snellen Hemel-blixem tressen sal,

Als hy sijn volck een eynde maectt van 't ongeval,

En haer sal aen doen hooren dit gestrenge woort:

Ghy hebt den slechten vroomen in sijn doen gekoort,

En sijn Gods-dientligheden bitterlijck belacht;

Sijn hopen en sijn bidden, en sijn ernst veracht.

Nu heeft dien God, daer alle sijne hoop op sloht,

't Geluck dat hy verhoopten hem in 't eynd vergont.

Nu heeft hy dat ghy misien moet, en hebt vermaat,

Van sijnen God, der vromen menschen toe-verlaet.

Och, of die tijdt eens quame dat God hulpe sandt,
 Uyt Zion, op Israel, en in 't vreemde Landt
 Niet langer haer in droeve slafernije liet:
 Hoe haest waer 't dan een eynde met al ons verdriet,
 Soo waer dan u Israel in sijn hoochste vreugt.
 O, met wat dieper vroheyt waer sijn geest verheugt!

Soo dick-wils als een Christen-hert
 In sijn verschobentheyt en smert/
 Dnt Godes oordeel troost ontfangt/
 Dat 's niet om dat het juist verlangt
 Na sijnes vband's ongebal:
 Maer omdat God recht richten sal.
 Dat Godes gericht hem soo verheugt.
 Is enkel liefde tot de deugt.
 Hy wil dat al de Werelt vint/
 Dat deugt niet t'onrecht wort bemint;
 En dat des deugts op-rechte vrient
 God nimmer-meer vergeefs en dient/
 En dat de Werelt/die hem haet/
 En hem om haren 't wil versmaet/
 Door onder-binding eens versta/
 (Of in sijn leven/of daer na)
 Dat sy niet wel geoordeelt heeft/
 En hy niet dwaesselijck geleest.
 En sijn partij niet straffen sou/
 Dat waer hem lieft: doch soo 't soo moet:
 Al wat God wil dat is hem goet/

Over den LII Psalm.

VV At roemt, ghy troefse Dwingelant,
 Op u bedriegerijen?

En dat ghy, door u arg verstant
 Den vromen brengt in 't lijen,
 Of schoon de vrome onder leyt,
 En menschen troost moet derven,
 Noch leeft dien God, wiens goedigheyt
 Den goeden niet kan sterven.
 Ghy hebt u tong daer toe geset,
 Dat sy slechts schade dede.
 Een scheer-mes, op sijn best gewet,
 Is niet soo scherp van snede.
 Het goet dar wijckt by u voor 't quaedt,
 De waerheyt voor de leugen:
 Dat doet de tong die vaerdig staet
 Tot dingen die niet dengen.
 Dies sal u Gods gestrenge handt
 De straf noch een-mael geven,
 En nemen huys, en nemen landt,
 En nemen u het leven.
 Gods volck sal 'tsien en vreesen hem
 Die 't onrecht soo kan wreken,
 En met verwonderende stem
 Al-sulcke woorden spreken:
 Dat is hy die niet God, maer 't goet
 Tot troost sijns herten stelden,
 En, op sijn rijckdom hooch van moet,
 Gods volck soo dapper quelden.
 Nu eyndigt hy, wy vangen aen;
 Nu moet hy wech, wy blijven,
 En sullen in Gods wooning staen
 Als spruyten van Olyven.
 Gods goetheyt is den toe-verlaet

Daer ick my aen wil houwen,
 En soecken troost en soecken baer,
 En eeuwig op betrouwen.
 Ick danck (en 't is u volck een lust)
 U, die 't soo wel kond maken.
 Ick danck u, sonder eynd, en rust
 Op u, in al mijn saken.

De hert is groot van dese twee :
 Eerst Wee/ na Wel; eerst wel na wee/
 Siet op het eerst /siet op het lest :
 Het best in 't eynde dat is alder-best.

Over den LXXII. Psalm.

SY dien het hooch gebiedt op Aerden is gegeven,
 En onder haer gemeeynt* als kleyne Goden leven,
 Die hebben boven haer een grooter God als zy :
 Den Alder-hoochsten God, die 't oog heeft op haer
 wercken,
 Om alles door te sien, en uyt haer doen te mercken
 Het goedt of quaedr gebruik van hare heerschappy.
 Hoe lang (seythytot haer) sult ghy quaet vonnis strijcken?
 Hoelang sal 't goet voor 't quaedt, het recht voor 't onrecht
 wijcken?
 Hoe lang doch richt ghy valsch, en siet perfoonen aen?
 Hoe lange maect ghy noch dat sich de goede schroomen
 Om voor de snoode banck van u gericht te komen.
 Wanneer sy 't Godloos volck in uwe gunst sien staen?
 Siet op u arm gemeens*: weest langer geen versmaders
 Van vrouwen sonder mans, van kinders sonder vaders:

En laet geens armen hert, by fault van recht, bedroeft.
 Laet uontfangen macht, de macht der boosen vellen,
 Die 't arm en slechte volck met overlasten quellen :
 Doet hulp die hulp begeert, en recht daer recht behoeft.
 Maer neen, 't is al om niet : niet een van haer die luyfert :
 Mijn woordt wort niet geacht; 't verstant is haer verduyfsteit;

Sy blijven die sy zijn, en gaen den ouden ganck;
 En haer versteende hert ontiet sich niet met allen,
 Offy den staet des Lands ellendig sien vervallen,
 En 't recht daer uyt geweest, en tyranny in swaanc
 't Is waar, ghy draegt door my den grooten Naem van
 Goden;

Het volck (door mijn gebodt) gehoorfaemt u geboden;
 U af-komit is van my, en heerlicheit altsaem in 't mijn;
 Maer nu ghy deucht ontbeert, en mijn gebodt laet varen,
 Behalven dat de doode u mede niet sal sparen,
 Sal noch u eynd als 't evnd der Dwingo-landen sijn.
 Nadien dan, groote God, het recht al is geweken,
 En Dwinge-landerij heel door begint te breken
 Soo neemt nu een-mael selfs de saken by der handt.
 Ghy zijt de Hoochste Heer van al die d'Aerd* bewoone,
 En deylt na uwen wil de Scepters en de Kroonen :
 Na-dien ons recht ontbreect, doet ghy dan recht in
 't Landt.

Een Christen/ als hy bidt om recht/
 En eyscht niet dat God voor hem vercht ;
 Of in sijn toorn en ongena/
 Sijn vyand voor hem neder-sla/
 Of uyt sijn landt en staet verjaeg ;

Of sendt hem d'een of d'ander plaeg :
 Maer dit is 't wit van sijn gebedt :
 Dat God den boosen 't hert verset/
 Op dat hy niet meer onrecht doe :
 Of mach het sonder straf niet toe ;
 Dat die van hem tot goedt gedp/
 En sijns gelijck een spiegel zp.

N A - R E D E N .

Tot den Leser.

Soo Gods bevel u niet beweegt,
 Dat ghy 't gemoedt van wraeck ontleeft,
 Maer enckelt-sins weer yet wilt doen :
 Soo moet ghy dan geen wraeck qeer voen.
 Geen d'ick dat u party meer deert,
 Dan dat ghy gantsch geen wraeck begeert :
 Want knaegt u hert, door lust van wraeck :
 't Is u een pijn en hem vermaeck.
 Maer heeft-se in u hert geen stee :
 Soo hebt ghy rust en 't doet hem wee.
 Neemt, dat ghy yet tot wraeck versint ;
 Of 't komt'er toe, of 't is maer wint,
 Soo 't niet geluckt: dat's nieuw gequel.
 En 't maect u vyandt blij'en fel.
 Maer luct de wraeck aen u party :
 Dat kan hy weer soo wel als ghy.
 Doet yet dat hy niet weer en doet :
 Daer met geraeckt hy onder voet.
 Een vyandt heeft geen meer verdriet,

Dan dat hy sich verwonnen siet :
 Dan ist dat ghy hem gants verwint,
 Als hy geen stof van leet doen vint :
 Dan vindt hy niet waer in hy krenckt,
 Als ghy noch wreect, noch wraeck bedenckt,
 En maect het hert daer van soo klaer,
 Of al sijn quaedt geen quaedt en waer.
 Of hy u dan veel tercht en quelt :
 Hy deert niet die geen hert ontstelt.
 Maer die 't geern dee, doch niet en kan ;
 Is een benaut verwonnen Man.

Maer is'er dan (gelijck 't wel gaet)
 Dat u party 't oog op u slaet,
 En merckt u wraecke-loofsigheyt,
 En oock wijckt van sijn boofsigheyt,
 En gaet weer vrientschap met u aen :
 Soo kond ghy dubbel nut ontfaen :
 Met hem en met u selven vree,
 En d'eere van den vrede mee,
 De wraeck altoos is nut gestaect.
 Wie weet hoe 't hert eens werd geraeckt.
 Wil 't nu niet, 't mach een ander reys.
 Een wel te vreen, is halve peys.
 Wech dan met wraeck en wrekens lust ;
 Een dingh dat noyt in 't hert en rust,
 Vol ongemacks en weynigh nuts,
 Een hert vol vuurs; een hooft vol duts ;
 Ist niet om datter God soo haet ;
 Ten minsten om sijn eyghen quaedt.

VICTORIA VICTIS.

Dat is :

Den waren zegen Gods,

Ende

Lijdens nuttigheyt:

Dienende tot een vol-komen Lijdens Remedie.

Gescheven tot vasticheyt ende troost van alle verdrukte, doch op-rechte ende wazakeloose Christenen.

Als oock

Tot op-wekkinghe ende waerschorwinghe van alle die met den naem ende waen-Christen zijnde, haer noch niet vol-komentlyck tot dienste van God hebben over-gegeven.

Goedelijck Geslacht, dat al des Werelds haet, Tor dienit van uwē Heer, kloek-moedig op u laet: Dathier verschovē leeft, in smaet, en ionder eer, En wacht van dag tot dag, om wel-doens wil, noch meer.

Hoe groot is u geluck (oock selfsin desen Tijdt)
Soo ghy maer wel veritaet dat ghy gelukkig zijt!
Sij die niet meer verwacht, en oock niet meer en heeft,
Dan 't geen sy hier aen-schout, en daer sy hier in leeft,
De Werelt, u party, die spreect 'er anders van.
Helaes! wat sou sy doen, die anders niet en kan?
Maer ghy die 't Eeuwig mint, en dat met ernst bejaegt,
En in het hooft alleen de oogen niet en draegt;

Ghy weet wat dat ghy zijt; daer rest maer dat ghy waect
En ront om u Geloof een eeuwig bol-werck maect.

Gy weer wat dat gy hebt; daer rest maer 't goed gebruyck,
Op dat des Werelds slaap u d'oogen niet en luyck.

't Is waer, haer heyl is kleyn, haer list nochtans is groot;

En quam sy soo sy is, soo waer 't te minder noot:

Maer door een valschen waen verlockt sy ons 't gemoed,

En nimmer nimmer-meer ontbreect haer schijn van goed.

Begeert ghy dan een hert, dat gants onwinbaer zy,

En oabedwelm besta, voor 's Werelds tooverij:

Geeft yeder ding den naem die yeder dinck toe-staet:

Den Naem maect quaed van goed, en dick-wils goed van

Het is den sotten Naem, op schalckē schijn gebout, [quaet.

Die dwafe Liefde baert, en ons in dooling hout.

Siet wat de Wereld is, en wat se t'onrecht schijnt,

't Bedrog en heeft geē plaets wanneer dē schijn verdwijnt

Wat is de Wereld doch? Een selfs gesocht ellent;

En nieman d heeft-se lief, dan die-se niet en kent.

Een ongestadig dinck, dat al-tijdt jaegt en woelt,

En in sijn twaerften last, sijn last nochtans niet voelt:

Een ongelukkig dinck, dat sacht in onheyl slaept,

En wel-lutt in sijn pijn, en rust in onrust raept.

Een valsch en listig dinck, dat rust en heyl belooft;

En, alit wel is beien, van rust en heyl berooft.

Som-wijlen waerd belacht, som-wijlen waerd bescreyt:

En nergens van soo vol, als van haer ydelheyt;

En nergens in soo dwaes, als daer sy wijft gelijckt;

En nergens in soo slecht, dan daer sy meet mee prijckt.

Wat heeft hy die-se heeft? Veel snooder als een Niet:

Want Niet en geeft geen pijn, de Wereld veel verdriet.

Daer word des levens tijdt met doolen door-gebracht,

En 't eeuwig ziel-verderf met moeyten in gefocht.
Daer wordt de *Edel Dought* (het beste dat men vind,)
Hoe-wel in 't hert gehaet, slechts met den mond bemint.

Mon.
12.
g.

O, die hier onwaard sijt, en *Pelgrimage* gaet,
Siet toe dat ghy by haer geen deel van 't hert en laet.
Ghy hebt-se wel versaect, en weyger haren eysch,
Nochtans blijft sy al-tijd vriendinne van u vleysch,
Versaect-se nu van daeg, en haet-se noch soo seer,
Soo ghy niet angstig waect, sy komt wel morgen weer,
Wanneer mens' al verlaet, soo volgt en lockt-se noch,
En als-mer minst op peynit, soo schuyt'er dick bedrog.
Ist liefde tot de deugd, waer-om ghy van haer deynst?
De liefde tot de deugd word me'e van haer geveynst.
Door desen loosen treck houdt sy den *Pelgrim* op;
Engeeft hem, naect, hy yet van haer veigifug sop.
Den yver tot *Gods Wet*, word van haer na-geaapt,
Waer door een deuchdig mensch te lichter hem vergaapt.
Dien sy, als hy te met yet vriendschap met haer krijgt,
De liefde tot haer goed allencken inne sijgt.
Siet dan na haer niet om, maer gaet u weg recht uyt:
Haer sang is wel een soet, maer schadelijck geluyt.
Haer wesen toont wel schoon, maer bruyckt slechts klaer
So houd ghy u gemoed een-parig in 't gewicht. [gesicht,
Sy roemt wel van *Geluck*; Maer (soo-se selfs belijdt)
Vermengt met veel verdriet veel tegenheyd en strijdt.
Sy roemt wel van *Geluck*; maer dat geen lust verfaet,
Geen rust geeft niet vernoegt, niet saligt in der daedt.
En wie maer 't Aerdich geluck met goed gesicht besiet,
Als dat sijn loon sou sijn, al quaemt, ghy nam het niet.
Dies is 't een soeten roost voor een geloovig hert
Dat sijn verhoopt *Geluck*, hier niet vergonnen wert,

En dat hy 't aerdsche *Wel* voor't rechte *Wel* niet hout,
Dat maect dat sijn *Geloof* een ander *Wel* aen-schout.
Een Wel, dat sijn gemoed te meer met lust ontfleect,
Hoe dat hy meer bevind dat hem hier rust ontbreect.
De Wereld loopt en draeft; maer al op 't ongewis,
En soeckt een *fondament* daer geen te vinden is.
Wat is het, *dwaese Mensch*, dat u soo jaegt en drijft?
't En is geen soeckens waerd, dat niet al-tijd en blijft.
Wat ist dat ghy een schijn met soo veel arbeyd koopt?
't En is geen loopens waerd, dat u soo haest ontloopt;
't En is geen bly sijn waerd, dat niet al-tijd vermaect;
't En is geen lustens waerd, dat ghy niet eeuwig smaect.
Al wat de Werelt geeft, is *Willust*, *Eer*, en *Schat*;
En daer die sijn geweest, daer heeftmen 't al gehad.
Dit, dit, *Gods Dienaar*, is 't, daer sy op pogt en boogt;
De melck daer sy me lockt en hare kinders soogt.
Dit heeft zy meer als gy, en roemt het openbaer:
Maer oordeelt wat ghy doet, met God, en niet met haer.
Bemerckt het lijfs-vermaect; 't sterckst daer sy mede trekt,
En menig Werelts-kind al sijnen lust na streckt:
Scheydt noot-druft daer van uyt, soo blijft het niet met al,
Of, sod'er noch wat blijft, dat 's stof van ongeval.
Het hebben en gebruyck van lusten boven noot
Haet ons natuyre selfs, en 't is haer eenen dood.
De *Wereld* doet hier in de e'el Natuyre schand:
Aen-schout het *domme Vee*, dat toont hier meer verstand.
Komt dan, door lichaems lust den mensch yet saligs aen:
Soo moet dat yet alsaem in noot-behoef bestaen.
Derft ghy 't onnoodig dan? Weest daer-om niet onbly;
't Best dat de Wereld heeft, hebt ghy soo wel als sy,
Of soo ghy 't voor een tijd, doch niet met onwil, mist,

1776
1-8-16

Of geen of kleyne smert, maer niet onsalig ist.
Des nood-behoefis-genot en geeft geen saligheyt,
En geen verstandig hert dat daer sijn liefd op leyt.
Soo 't lichaem door den nood, waer door 't wel moet, niet

wou,

Geen Edel-moedig mensch, die 't eene betrachten sou.
En soo 't geniet daer van gelukkig worden dee,
Soo waer dan 't meest geluck by 't ongodf-dienstig Vse.
Kort af: des Lichtems lust, 't zy veel gebruyekt, of min,
Daer is geen waer geluck, noch ziel-vernoeging in.
Geen mensch voelt recht gebreck, dan die, die God niet
heeft.

Daer is geen waren lust dan die God eeuwig geeft.
Nochtans (die 't wel bemerckt) 't is waen-goed met de
rest,

En van al 's Werelds heyl, is lijfs vermacek noch 't best.
Lijfs-lust word noch gevoelt, hoe slecht en cleyn sy zy:
Maer met de *Eeren* 't *Goeds* is enkel *phantasy*.
Wat ist dat hy ontfangt die 's Werelds Eere krijgt?
Niet dan 't gedenck van Eer, dat hem in 't hert op-stijgt;
Niet dan dat hy hem selfs wat in sijn *Eer-lust* lijft;
En soo een *Pyp* van Eer door sijn gedachten drijft.
Want soo hy 't sot gepeyns van Eere van hem doet:
Of yemand hoort of eert, 't en valt noch suer noch soet.
Daer is geen eer of schand, die voordeel doet, of schaedt,
Soo ghy de waen daer van in u niet in en laet.
Nu dan al 's Werelds Eer aen eygen duncken hangt:
Wat is het dat hy doet die lust nyt Eer ontfangt?
Niet dan dat hy, verfor, sich tot hem selven keert,
En met sijn eygen hert inwendig af-godeert.
Wat is 'er meer ellend, en 'gri over sotterny,

Dan dat de mensch sich quelt, en steeckt in woelery
Om 't hebben van een dinck, daer hem geen lust van koomt
Dan die, die hy hem selfs nyt eygen liefde droomt?
Maer ghy, *Gods trouwe knecht*, palt docht op geen en schijn,
Daer is maer eene schand. Dat 's, sonder deugd te zijn.
Aerds Eer, is maer een Beeld dat door de sinnen swiert,
Een Eer is ware Eer: Met deugd te zijn verciert.
Waer-om is 's Werelds Eer de ware Eere niet?
Om dat-se niet van die, die Eerlijck zijn, geschiet:
De Werelt word met recht voor Eere-loos geacht:
Want by haer is noch deugd, noch word oock deugd be-
tracht.

Wat is dan al haer Lof, waer mee d'een d'ander prijft?
Een Eere sonder Eer, die dwaes aen dwaes bewijft.
En of 't al Eere waer, dat sy voor Eer Bekent,
't Genot van al die Eer en heeft geen fundament.
De wenschelijckste Eer, daer menig hert na sucht,
Is een vermaerden Naem, een loffelick gerucht,
Die yeders pen en mont als een trompet nyt-blaest,
En brengt den mensch, soo 't schijnt, d' onsterschijckheyd
naest.

Maer wat een slechten troost, en heel niet-waerdig heyl,
Soo 't luct, om kleynen prijs vind ghy 't al 'saem veyl:
Soo niet: dat yemand poog, dat yemand hoop en wensch,
Hy blijft (wat dat hy doet) een slecht vergeten mensch.
En neemt nu al, de saem en sweeg sijn lof niet stil:
Het deuren hangt al t'saem aen 's menschen lossen wil.
't Is niet: en 't geeft geen heyl noch vaste herten rust,
Al 't geen men niet en heeft, dan alst een ander lust,
't Is wat, al 't geen gy hebt, niet juyft als 't yemad schenck
Maer oock als 't niemand geeft, en u niet toe en den. kt.

Aen-schouwt des Werelds doen. Nu geeft sy grooten lof.
 En stracks, als 't haer maer lust, is 't haer tot roock en stof
 Al 't lof hangt aen de tong van yemand died'er looft.
 En als hy niet meer wil, soo if-mer van berooft.
 Dan of nu yeders mondt u steeds al eere gaf:
 Hoe wel en lang ge-cert, d'eer moet met u in 't graf.
 Ghy meent, sy volgt u noch na deses levens tijdt:
 Laes! wat geniet ghy doch als ghy niet meer en zijt?

Maer eer uyt deugd, blijft eer; en geeft een vast genot:
 Want, of-se niemand gaf, men houd-se steeds by *God*.
 By *God*: dient, als den mensch, aen 't oordeel niet *faelieert*;
 En 't geen niet eerlijck is, oock niet, als eerlijck, eert.
 By *God*: die als de mensch niet licht of wanckelbaer,
 Geen eer weerom en haelt, blijft slechts haer oorfaek daer
 By *God*: die lijf en geest, naer dese tijdt, weer paert.
 En d'eeere van sijn volck onsterfelijck bewaert.
 Hy eert wanneer hy eert, om 't hebben van de deugd.
 Is 't hert daer van bewust soo is 't niet sonder vreugd.
 Hy eert om 't geen wat is, en 't geen hy in u merckt:
 Dat's dan alleen een Eer, die ware vreuchde werckt:
 En die met recht verdient, (om datf' oock noyt en sterft)
 Dat elck, uyt lust tot haer, al's Werelds Eere derft.
 Wat baet dan 't groot gerucht, als God niet van u weet?
 Wat schaed oock 't kleyn gerucht, als God u niet vergeet?

Welaen nu, slaet het oog op 't Aerdsche goods besit,
 Des Werelds Af-godin, die elck om seerst aen-bidt:
 Die's lichaems lust en eer, en alles hebben doet;
 En maken d'ander dwaes, ontfint maect en verwoet.
 Daer elck, of meer of min, geern van gesegent waer,
 En loopt-se als 't hem mist, met sijn gedachten naer.
 VViens dienst so menig mensch met sijnē mond verfaect;

Maer als 't wel is besien, in's herten grond na haect.
 VViens liefde menig-mael soo diep verborgen woont,
 Dat sy haer voor 't gemoed daerf' in is niet en toont.
 VVaer door dan 't *Niet* geweest, dat anders alles weet,
 Blijft stil staen in sijn werck, en 't Klagers-ampt vergeet;
 En in hem selfs te met soo in den mensch verdooft,
 Dat, segt hem wat hy is, 't wordt niet van hem gelooft.
 Geen dinck dat hy hem selfs soo weynig toe-betrout,
 Dan dat hy 's *Werelds-God* in 't hert een Altaer bout.
 Soo hooch loopt dit bedrog, dat een hem selfs bedriegt;
 En voor sijn even-mensch, en voor hem selven liegt.
 Is dan de rust soo groot, die yemand daer uyt haelt,
 Dat daer door in het hert soo stercken liefde daelt?
 Een liefde die de mensch in 't hert voor 't hert verbergt,
 Om dat hy sich soo noo't verlate n daer van vergt?
 Neen: 't Is geen recht geluck dat tot de liefde brengt,
 Maer waen, met Aerdsche sorg, en wan-geloof vermengt.
 Stelt yemand noch soo rijck en groot van heerschappy:
 Die arm is, maer niet soeck, besit veel meer als hy.
 En dat heeft elck die wil door recht natuurs bestuyr:
 Maer 't goed, hoe seer gesocht, hangt noch aen 't avontuyr.
 En dat houd elck die 't heeft, door sorg en goeden vlijt:
 Maer 't goet hoe nau bewaert, geraekt mē licht weer quijt.
 Het hebben boven noot, maect menig 't leven suyr:
 Nochtans en ist geen lust, maer last van ons natuyr.
 Al 't geen, men soo bemint, betracht, belooft, berceyst,
 Is over-vloedt van haef, die 't leven niet en eyft.
 Dus doolt een gierig mensch, en prangt-sich met een VVet
 Die hem noch van *Natuyr* noch *God* en is geset.
 Stelt een die 't meeste goet op Aerden soeck en wint:
 Een deeltjen van de aerd, dat's al dat hy hier vindt.

Dat foeckt en krijgt hy hier, dat dunkt hem groot en veel:
 Wan-gunt hem d'Aerde niet, de aerde is sijn deel.
 Ach! *ongelukkig Mensch*, dien God geern 't beite gaf.
 En taet (en zijt noch bly) soo mer de snoodste af,
 't Waer yet, (hoe-wel seer kleyn) soo ghy 't gestadig hadt,
 En d'aerde die ghy hebt, slechts sonder eynd besat:
 Maer als 't al is gesocht, vergaert, bewaert, gespaert,
 Soo raecte ghy d'aerd dan quijt, en selver word ghy aert.
 Vliedt dit, o *Mensche Gods*, en 't zy u hert een schick,
 Dat lust na 't aerdsche goed u nimmer mee verlick,
 Haer net leyd steeds geprevd, haer tijd die is al-tijt,
 En raect ghy aen haer valt licht word gy 't eeuwig quijt.
 Is uwen lust na goed: God heeft voor u een Stat,
 Heft daer u hert na toe, daer is een beter Schar.
 Soo uwen geest daer van een klaer aen-schouwen krijgt:
 De Wereld (want sy moet) met al haer schatten, twijgt,
 Soo 't hert daer boven woont, soo wort u d'aerde dreck,
 En acht het aerdsche goed geen rijkdom maer gebreck.
 Maer ghy, die noch u selfs aen God en 't Goed verdeelt,
 En God, die 't heel behoo:d, het halve hert ontsteelt:
 Wiens hert in dese Aerd noch geern een Hemel hiel:
 U Gods-dienst is niet reyn, en hebt een valsche ziel.
 't Is niet dat ghy u selfs voor recht Gods-dienstig houd,
 En dat een ander mensch sulcks oock van u vertrouwd.
 Zijt ghy des Werelds goed oock maer de minste vriendt:
 Hoe weynig dat ghy 't dient, ghy dient ter-wijl ghy dient.
 Dan dient ghy noch al yet (hier word hetaen beproeft)
 Soo 't hebben of verlies, noch bly maect of bedroeft:
 Dan niet (wan Godes eer, of 's naestens liefde dringt)
 Als ghy 't soo geern verlaet, soo geern als ghy 't ontfingt.
 Gy dient (al gaeft gy veel) als 't Aerdich so veel beweegt,

Dat ghy geen volle liefd' aen uwen Naesten pleegt:
 Dan zijt ghy sonder dienst, als 't hert met lust verlangt
 Na 't vinden van die 't hoeft, en weer van u ontfangt,
 Dan is'er noch al dienst, als ghy om 't Aerdich profijnt,
 In 't een dat noodig is, yet, yet, verluymig zijt:
 Maer dan niet meer, als gy (ichept eer op God geen troost)
 Om 't minst dat God aen-gaet, al 't Aerdich verachte-looft.
 Dient ghy de Wereld yet: soo dient ghy God niet recht:
 De alder-hoochste Heer, wil geen verdeelde knecht.
 Wat raed? wat wilt ghy doen? van beyden moet ghy een:
 Of dienen 't Aerdiche goed, of 's Hemels God alleen.
 Half werck, en is geen werck. Laet God, of dient hem
 heel:

Gods liefde is te waerd, en 't Christen-hert te eel.
 Een Christen foeckt hier niet, noch lust, noch schar, noch
 staat;

En 't noodig dat hy heeft dat acht hy over-maet.
 Maer valt hem in seider toe; dat heelt hy (na Gods stem)
 Voor sijnen even-mensch soo eygen als voor hem.

Ghy sijt dan wie ghy sijt, sijt ghy de deugd niet haets,
 En zijt ghy recht een mensch, soo geeft de reden plaets.
 Roert u de reden yet, houd u gedachten stil;
 't Is 't roeren van Gods Geelt, hoort wat hy seggen wil.
 Maer soo-se naerder treft: maect doch u selfs niet blind;
 Hoe ghy-se meer door-grond, hoe ghy-se klaeider vind.
 Schijnt u de waerheyd klaer: vat aen, ontknoot, ontwert,
 En maect u selfs voor God een recht een-voudig hert,
 Ruymt God de heele ziel: doet vlytig onder-loeck:
 De Wereld, soo ghy slaept, houd hier of daer een hoeck.
 Doch, houd gy 't hert noch valsche, en paeyt u met de toon:
 Verwacht dan anders geen als valscher knechten loon.

Soo ghy de slechte pen haer dreigen niet en vrees :
De waerheyd even-wel is voor u deur geweeft.

Na-dien dan al 't geluck, waer op de Wereld roemt,
Niet waerd is met den naem van 't recht geluck benoemt:
Wat is 'er dan, *Gods volck*, daers' u in over-trest,
En boven u (oock hier) met recht en heyl verheft ?
Watis het, *kleynne schaer*, (hoe-welsty triumpheert)
Dat sy hier saligs heeft, en dat ghy hier ontbeert ?
De Wereld acht dien mensch God alder-meest gelijk
(Om dat hy goed kan doen) die machtig is en rijk.
Ist hier-om dat sy 't wint ? weeft hier-om niet bedroeft :
Hy is God alder-naest die alder-minst behoeft ;
Maer die hoeft alder-minst, die niet begeert of kiest,
En alst hem al ontgaet, noch niet-met-al verliest.
Doch soo 't wel-dadig zijn den mensch gelukkig maect,
Om dat hy Gods natuyr daer door op 't naest genaect :
So blijkt dat in die saeck een nood-druft-hebbend man
Een rijcke, soo hy wil ver over-treffen kan.
't Is waer, men siet dat God, die 't al heeft in gewout,
Zijn dienaers nu en dan des lijfs behoef onthout ;
En dat hy, alst hem lust, natuyres VVetten breeckt,
Om dat 'er in 't gebreck een meerder wel-daed steect.
Maer sonder dit heeft God den nood-druft elck bescheert,
En als een Soon van d'Aerd, op d'Aerd geordineert.
Den nood-druft is het al, dat yeder dag aen dag,
Na Godes wil alleen als eygen houden mag.
Om dit is recht dat elck een goeden arbeyd doe :
VVant dit, na Gods bestel, komt hem als eygen toe,
Hy heeft sijn eygen dan : die 't van sijn nood-druft neemt :
Maer die van rijckdom geeft, die geeft het van het vreemt.
't Is soo, ghy hebt u lof, die uyt een reyn gemoed

Een ander liefde toont van uwen overvloed :
Nochtans niet sulcken lof, of ghy 't van 't eygen namp,
Maer om u trouwigheyt in 't Rente-meesters ampt.
Die gever komt dan naest, die selfs maer noot-druft heeft,
Om dat hy, recht als God, reyn-uyt van 't sijne geeft,
Of is 't om 's VVerelds haet, af-keerigheyt, en spot,
En dat ghy menig mensch moet wesen als een sot ?
't Is waer 't is ydelbeyd, daer ghy hier onder bent ;
Maer die uyt eygen kracht, geen herten-rust en schent
't Geen daerden dwasen hoop u dwaesheyd door besluyt,
Besluyt ghy, ist om 't goed, daer uwe wijsheyd uyt : [stand,
Die selfs noch deugd en heeft, noch wijsheyd noch ver-
Sijn prijfen is geen eer, sijn hoonen is geen schand.
Vermaethevd, spot, en haet, blijft al in 's haters hert ;
En, soo ghy 't niet en acht, 't is hem, maer u geen smert.
Of is het, om dat ghy wanneer ghy quaed-doen vlied,
En niet en volgt dat sy, maer dat u God gebied,
't Geen sy te veel besit, en in haer lust verdoet,
Tot noodig lijfs-behoef som-tijds ontbeeren moet ?
Sulck lijden (ick bekent) komt u som-wijlen aen,
Maer blijft niet, of soo 't blijft, ist lijden haest gedaen.
Gebreck is geen gebreck, wanneer sich 't hert vernoegt,
En neemt het soo voor best alst sijnen meester voegt.
't Geluck bestaet alleen in 't achten van 't geluck,
En in een rijcken ziel is armoe kleynen druck.
Of is het om de pijn, die 't swacke lichæem voelt,
Waneer de Tyranny den bloed-lust op u koelt ?
Dit moet al me soo gaen, alst uwen Heer behaegt :
Dan 'tis een soete pijn, diem' om de deugd verdraegt.
Al wat een Christen lijd, in dienst van God, sijn Heer,
Lijd dik een Werelds slaef, in 's duyvels dienst, noch meer.

Een recht-geloovig mensch, die woft sijn pijn versacht,
 Om dat hy geen verdraegt, en op een beter wacht,
 Niet een soo slechten sucht, die God vergeten blijft,
 Niet een soo kleynentraen, die God niet op en schrijft.
 Maer die de wereld dient, getreft van pijn en ramp,
 Die kampet wel met de pijn, maer eenen droeven kamp :
 In't lijdē dat hy lijd, siet hy geen lijdens end,
 En sijn ellendig zijn, is stof van meer ellend.
 Oock, alst al is geleyd, wat kan de Tyranny ?
 Het lijf en is maer slaef, de geest blijft al-tijd vry.
 Die't lijdē lijd, lijd minst, die lijdē doet, lijd meest :
 De een lijd maer aen't lijf, en d'ander in den geest.
 Natuur haet wel de pijn, en vliet-se immer-meer :
 Maer die ghy diens, is God, die is Natuyres Heer.
 Geeft hy maer eenen wenck : wie krencke u't minste lit ?
 Het swaert en heeft geen scheep, en't vuur is sonder hitt' :
 't Is God, die u soo mint, dat hy u 't beste gunt :
 Hy laet u in geen quaed, dat ghy niet dragen kunt.
 Of ist, om dat ghy meest in dese wereld swerft,
 En seker plaets en goed, en't lichaems wel-sijn derft ?
 't Kan niet geloohen sij : dit siet men veel in u,
 In't maecte de Wereld bang en voor u selven schu.
 Nochtans soo komt sy hier in 't oordeel ver te kort ;
 't Is 't geen waer in ghy meest van God gesegent wort.
 Hoe kan dat quaed gezijn, of daer in ramp geschien,
 Daer God, in sijnen raed, sijn volck toe heeft voor-sien ?
 't Is 't beeld dat sinnen Soon hier selfs op aerden droeg :
 Al wie 't niet met hem draegt, die is sijn hoop te vroeg.
 En oock op dat de mensch God soeck, en noyt en fou,
 Heeft hy een vuur van doen dat hem steeds suyver hou,
 Alst hier niet wel en schijnt, begint het wel te gaen,

En God komt ons in ernst, gelijk een Vader, aen.
 Hy send het lijdē t'huys, het schijnt, maer is geen last :
 't Verswakt des vyands rijck, en 't maect ons sterck en vast.
 De Wereld geeft geluck en 'tis maer eenen droom :
 God geeft de tegenheyd, en 't is maer eenen toom.
 't Is beter dat God slaet, en door de slagen baet,
 Dan dat de Wereld kust en heymelijck verract.
 Dat weer-wil goed sou sijn, luyd veldsaem in ons oor :
 Nocht'is die 't wel door-siet, die hout het geern daer voor.
 Een onbekende staek, daer liefde door ontbrand,
 Om dat-se boven waerd geacht word in 't verstand,
 Soo lang noch als mens' heeft, die kent men selden recht :
 Het hebben voed de min : de min maecte u een knecht :
 't Beminde dat men dient, en daer het hert op staet,
 Ter-wijlen dat men dient, en achten niet voor quaet :
 Daer geen quaet achten is, daer word gejaegt getracht :
 En na een ander goed niet eens met ernst gedacht.
 Twee liefdens in een hert en worden niet geleen
 In-dien-se strijdig sijn : dan blijfster steeds maer een.
 Die d'Aerd heeft, heeft-se lief, en blijfster aen gehecht :
 En aen het snoodste vast, dunckt hem het beste slecht.
 De reden die hy hoort, stuyt krachte-loos weer-om,
 En 't hebben van de lust houd sijne sinnen dom.
 Ofsoo hy yet-wat siet, soo ist als door een mist,
 Daer 't hert niet door geloof, maer 't breyn vā verren gist,
 Daer om so word de mensch bequaemst van God geleert,
 Niet als hy noch al heeft, maer als hy nu ontbeert :
 't Ontbeeren leert het hert de nietigheyd verstaen :
 't Verstaen dat doet den lust allencken over gaen :
 Die geenē lust en heeft, die heeft al wat hem lust :
 Die al heeft wat hy wil, die heeft eerst ware rust :

Soo is het woort dan waer, dat ons de *waarheyd* seyde :

Hier arm en kleyn te zyn, maect rechte saligheyd.

Maer 's Werelds goeden spoed die is voor 't hert een slot :

Soo 't daer van ledig is, soo staet het op voor *God*.

Door ramp-spoed krijgt de mensch 't geen aen 't Geloof ontbreekt,

Op dat sijn hert oock voel daer sijnen mond van spreeckt.

Een hert, door druck bereyd, laet goede leering in ;

En vaet, en stemt hem toe, en volgt Gods rechten sin,

Een hert, dat eerst een slaef des Werelds is geweest,

Dat word door , leed geploegt , een herberg van Gods Geest.

Wann'er het dicht geswerm van aerdsche *phantasy*

Het hert niet meer beset, soo kander God eerst by :

Dan ist dat sijnen Geest des menschen geest genaect,

En dat in 's hertē grond Gods *waarheyd* word gesmaect.

Soo geeft dan 't kruys verstand : en schort het aen de kracht,

Daer hy, die nu verstaet, aen 't werck door word gebracht:

Het kruys maect dat de mensch (die dom is , als 't wel gaet)

Na 't heyl dat krachtig treckt, sijn oog aen-dachtig staet.

De mensch, door veel ellend, verdrucking en goquel,

Verlaet in 't end de aerde, en valt op 't eeuwig *Wel*.

Sijn ziel (wiens leven is dat hy yetfoeckt, yet hoopt,

Yer mint, en ergens op met sijn gedachten loopt)

Lijd niet dat in sijn hert geen troost of liefde staet :

Dat hy dan hier niet heeft, dat had hy geern hier nae.

Door veelderley ellend maect God hem d' Aerde moe,

En dringt hem door den nood, van hier na boven toe.

Wat kan hy beter doen, dan dat hy d' Aerde versaect,

(De Aerde die hem begeeft) en na een beter haeck

Wat kan hy anders doen (na-dien doch sijn gemoet

Noodwendig hier of daer sijn troost op hebben moet)

Dan d' Aerde, die hem vlied, dat hy die weder vlie,

Met lichaem en begeert; en na een hooger sie ?

Hoe hy eerst loffer word, en bet van 't aerdsch berooft,

Hoe hy na vaster word, en 't eeuwig meer geloof.

Hoe God hem d'aerdsche hoop door weer-wil meer belet,

Hoe hy sijn nieuwe hoop dies oock te vaster set.

't Is 't liefste dat hy doet, dat hy die hoop al af stut ;

En alles wat'er is, dat word hem daer toe nut.

Dus word allencken 't hert al meer van twijfel leeg;

En doet sich al 's Geloofs belesfels uyt de weeg ;

't Gesicht word goed, word klaer, siet over al door her ;

En werpt des Werelds Throon in 't hert geheel om ver.

Maer word't er by verfuym wat nieuws weer op-gericht :

Den prang van 't nieuwe kruys maect hem weer reyn gesicht ;

Daer 't vuur der liefde Gods al-tijd wel blijft ontvlamt,

En 't geen de Wereld poogt, als roock daer henen damp.

Soo is dan Godes tucht , geen vloeck, maer nutte gaef;

Niet voor een yegelijck hert-neckig Werelds-slaef ;

Maer voor een buygsaem hert : doch 't welck niet buygen sou,

Soo 't God alsoo hier liet, als 't hier wel wesen wou.

Vant wat een kouden lust, na God, en 't eeuwig goed,

Is in een dubbelt hert dat aerdsche liefde voed,

In 't aerdsch, hoe-wel seer kleyn, daer sijn de sinnen gau :

In 't Hemelsch doch soo groot, verdrietig, loom, en flau.

Het kleyn dat haest verdwijnt, word pijn om uyt-gestaen:

Het groot dat eeuwig is, word weynig om gedaen.

Ja, is'er maer een lust, die 't hert wat anders stuyrt,
 VVietreed schier eene stap, om 't geen dat eeuwig duurt?
 't Schijnt yet, so lang de deugd zelfs van natuyren vloeyt,
 En God (soo 't Gods-dienst is) ghedient word sonder
 moeyt:

Maer komt het op den dood van sulcke sinlijckheyt,
 Daer 't hert noch yet in leeft, en aen-gebonden leyt:
 En hy niet aerdsich en vind, waer door hy daer na tracht:
 Soo blijft de mensch de mensch, en 't eeuwig heeft geen
 macht.

Ach! *nys-gewonen* Stads, waer in men sonder pijn,
 In alder-diepte vreuchd, onsterffeluck sal zijn,
 Hoe vuyrig word de Aerd hoe traeg word ghy gesocht,
 VVaer-om? daer treckt na u niet een recht heiten-tocht.
 VVaer-om? u groote heyl, word niet genoeg geacht.
 VVaer-om? u waerdigheyt, word niet genoeg bedacht.
 VVaer-om? het aerdsche *Wil* heeft menigh mensch te
 veel;

Dat wint het heele hert, en laet u nau een deel:
 Daer is een ander lief, die baert een ander min;
 VVaer mee 't gepeyns boeleert, en maeck-se Koningin,
 Die houd de sinnen doof, en bind-se by haer sterck;
 En geeft schier heel de ziel, en al haer krachten weick.
 O jammerlijcken staet! wat raed dat hy ontdroomt,
 En uyt dien langen swijm weer tot sijn herte koomt?
 Een danck ontbreeckt hem meest: Gods Vaderlijke
 hand.

Den segen-rijcken vloeck: de Eerelijcke schand.
 Den waerd geachten smaet: den vreuchdelijcken druck.
 't Al-hebbende gebreeck: en 't salig ongeluck.
Onsterffelijke God, door wiens beleyd, en raedt,

De aerdsche Heerschappy van d'een tot d'ander gaet;
 Die somtijds goede weert, en quade machten lijd,
 't Zy dat ghy toornig plaegt, of Vaderlijck kastijsd:
 Die 't al bevoogt en draeyt, wat is of wesen sal;
 En hebt een stadig oog op heyl en ongeval.
 't Is wel al wat ghy doet, en wat ghy hebt gedaen.
 Bestuyrt, stelt op, stelt af, wy nemen 't willig aen.
 Geeft noot-drufft, geeft gebreck, geeft levens tijd, geeft
 doot:

Soo ghy maer wilt en helpt, geen nood is ons te groot.
 Geeft winning, geeft verlies, geeft Vader-land, geeft
 geen:

Het eeuwig Landt van rust daer sijn wy me'e te vreen.
 Geeft eenigheyt, laet twist, geeft wel-stand, geeft ellend,
 Geeft wat ghy geven wilt: wy nemen 't soo ghy 't send.
 Alleen laet ons u Geest en u Al-machtig Woordt,
 En houd ons op den weg, en helpt ons daer op voort,
 VVeest ghy ons een *Psloot* in dese woeste Zee,
 En brengt in 't eynd ons hoop tot 's levens vaste Ree.
 Geeft oock dat menig mensc h, die met de VVreeld dwaelt,
 Aen wiens gemoed ghy klopt, maer niet word in-gelaeft,
 Soo dat des levens leer niet diep in 't hert en sinckt,
 En hy niet recht en gaet, maer op twee zijden hinckt,
 En uyt de snode aerd met kracht niet uyt en breeckt,
 Om dat hy al te diep in 's VVerelds walheyt steekt:
 Geeft dat hy, door utucht, de eogen open doe,
 En 's VVerelds dolen sate met lust sich t'u-waerts spoe.
 Op dat ghy *eenig Heer en alder-trouwste Vriende*,
 Van ons, en haer gelijck, oprecht meugt zijn gediend,
 En in ons aller hert een offer-vuyr op-ga
 Van eeuwig lof en danck, eest hier, en dan *Hier om*.

DEN YVER TOT GODS WET.



Siet hoese vrolijk gaen, uyt 't midden vanden Raet.
 Den yver tot Gods Wet, doet haer de handen heffen,
 Ten Hemel, vol van vreught, met soet, en bly gelaet,
 God danckend' dat haer Cruys, Vervolgh'en Roeden treffen.

Poetische Uyt-breydinge over Psalm C XIX.

I.

Zalig, in en na dit leven, die daer leven onbesmet,
 En het leven, dat-se leven, leven na des Heeren Wet,
 Zalig die den Heere soecken, soo als hy te vinden is,
 Door hert-grondig onder-houden van sijns wils getuy-

genis,

Zalig sijn-se, want een yder die op sulcke wegen gaet,
 Mijdt de fond, die selfs een quaed is, en fonteyn van alle
 quaet;

't Is u wil datm' u bevelen vlijtig onder-houden moet:
 Kond ick doch! ick sal wel kunnen, soo ghy my slechts hul-

pe doet:

En mijn gangen soo helpt stuyren, dat wanneer ghy
 spreekt mijn God,

Ooren, hert, verstand en leden vaerdig staen tot u gebod.
 Gunt my dat ick met mijn oogen immer-meer niet af en
 dwael

Van het minst van u geboden; dat ick doch geen schand
 behael,

Uwe Wet, op-recht en billijck, word my van u uyt-geleyt:
 Dies word uuyt rechter herté lof en danck van my geseyt.
 Uwe Wet die wil ick volgen, met gepeyns met woord en
 daedt:

Wilt my, Heere, noyt verlaten; die u Wetten noyt verlaet.

II.

Hoe sal doch de jeugt, wiens herte midden in begeer-

ten swemt

Alsoo leven dat de reden 't hert in sijne lusten teint?

Hoe sal sy, wien al haer wegen glibb'rig en gevaerlijck
 staen,

Hare paden, sonder misten, veylig mogen henen gaen?

Veylig sal sy henen treden, soo sy op u woorden acht.

En daer 't leven na wil richten. Hier toe is het dat ick
 tracht;

Dit soeck ick uyt al mijn ziele. Héer, maectt ghy my doch
 soo vast

Dat ick in u Wet niet struyckel, en noyt sonde my verraest,
 Daer-om sluyt ick uwe woorden in mijn hert sorg-vul-

dig in,

Om geen quaed te mogen plegen in al 't geen dat ick be-

gin

Hooch gelooft, Heer, moet ghy wesen: Leert my doch u
 rechten wel

Dat ick met mijn mond de woorden uwes monds al-om
 vertel:

Dat ick die in waerden hebbe, boven 't alder-waerste
 goudt,

En al 's Werelts groote schatten, die men meest in waer-

den houdt:

Daer van spreek; en vlijtig pooge dat ick haren sin
 verstaë;

En 't verstand zijn lust laet rapen; en noyt in 't vergeet
 en slaë.

III.

D Oet my wel, en laet my leven, my, u toe-geeygent
 knecht,

Dat ick na u woorden leve, die ghy my te voren legt.

En, op dat ick voorts de wona-ten uwes Wets doorgron-

den mach,

Soo doet my mijn oogen open, dat ick klaer sie als den dag:

Dat het oog alleen niet lese, en de mond alleen niet spreek:

Maer 't verstand oock tot in 't binnest haers verborgentheyds door-breeck.

Wat heb ick hier op der Aerden? Niet, gants niet, dat my behoort.

Maer een dinck wensch ick te hebben. Wat? niet anders als u Woort.

't Hert, door liefde tot u Wetten, queelt inwendig, en verlangt

Na u woorden, als na 'teenig daer't al sijnen lust aenhangt.

Ghy, die uwes Wets kleyn-achters, maect veracht; vervloeckt, en haet,

Vrijd my, uwes VVets groot-achter, van verachting, spot en smaet:

My, u Dienaer, die der grooten tegen-streven hooren moet,

Om dat hy spreekt van u rechten, en daer al sijn doen na doet;

En uws wils getuygenissen lust en rust hem wesen laet; En in alle tegenheden daer toe loopt om hulp en raedt.

IV.

THert, verslauwt, onlustig, quellijck, is benauwt, en vol van pijn!

Daer en is geen troost by menschen: Laet u woort mijn trooster zijn.

Ik Heb u, Heer, mijn hert geopent, en al wat'er binnen sat:

Opent, en geeft my t'aenschouwen uwes Wets dierbare schar.

Leert my die, soo sal ick leeren; En, als ghy my hebt geleert,

Van u groote wond'ren spreken, en u eere zijn vermeert.

Droevig ben ick en verslagen; 't hert is my by-nae versmacht.

Laet u woord mijn hulper wesen, en verleenen nieuwe kracht.

VVendt mijn voeten van den af-weg, die gewis ter dood waerdt leydt,

Gunt m' u VVer, die ick mijn liefde met mijn hert heb toegeseyt.

Uwes wils getuygenissen, in-geschreven in 't verstand, In-gesneden in het herte, zijn mijn alder-duyrfte pand.

Heer mijn God, wilt my behoeden voor een dinck dat ick fooschroom.

VWat doch? Dat ick voor de menschen nimmer-meer in schar en koom.

Geeft my hoop; en ick sal hopen: troost; en wech is mijn gequel:

Gaet met weldaet voor; soo volg ick, en neem acht op u bevel.

V.

LLeert my, Heer, leert my de wegen en den aert van u Verbond:

Op dat ick se neer laet dalen in mijns herten diepen grond

Op dat ick-se daer laet woonen, niet voor eenen korten tijd,

Maer so lang ick hier sal wesen, en ghy my in 't leven lijd.

Leert

Leert my, dat ick s' onder-houde, en van gantscher herren doe.

Leyd my doch op sulcke wegen: Want ick heb een lust daer toe.

Buygt mijn heit tot u geboden; maket u soo onderdaen, Dattet met des rijkdoms liefde nimmer-meer en zy bevaen.

Mijne oogen, wilt die lijdten en bestuten of mislechien
Mijne oogen na des VVetelts snoode dingen wilde sien.
Als 't gemoed van u gaet doolen, en ick in u VVet verslap,
Maeckt ghy my dan weer-om wacker, en op uwe wegen rap.

Geeft my uwe vrees, so houd ick u gebod vast en al-tijdt.
VVend van my den smaet, dewyl ghy een so goeden Richter zijt.

Heer; wat wilt ghy meer? Mijn eenig dat ick boven al begeer,

Is u VVet; Laet troost dan komen, want ghy zijt een billick Heer.

V I.

DOet gena, siet my met oogen, vol van mededoogen, aen:

Doet my hulp denckt aen de woorden my, ô Heer, van u gedaen,

Op dat ick de lalter-monden, u ter Eer, en haet terspijt,
Doe verstommen, en met waerheyd stuyten mach in haer verwijt.

Rechte Richter, op wiens waerheyd ick mijn hope heb ghegrond,

't Heyligh woord van uwe waerheyd neemt dat niet van mijnen mond.

Uwe wetten wil ick houden, 't is mijns herten vast besluyt,
Alfoo lang als my den adem gaet de neuse in en uyt.

Vrolijk wandel ick mijn straten: want ick u bevelen soek:
Dies word my den geest soo vaerdigh, en het hert soo overkloeck,

Dat ick sonder my te schamen, noch beangst voor ongeval,

Voor de troeste Scepter-dragers uwe waarheyd spreken sal.

'k Heb een lust tot u Geboden; en daer was noyt eenigh dinck

Dat mijn hert en al mijn sinnen met sijn liefde so bevinck.
Dese min, en sal ick minnen; Hier toe streck ick mijne hand; (verstand.

Dees houd mijne lippen besich, en bekommert my 't
V I I.

LAet u in gedachten komen u verbond, het fundament
Van de hope, die ick hope, die my troost in mijn el-
lendr.

Of ick schoon den stouten mensche dwaes ben, en tot spotterny:

Uwe VVet nochtans daer blijv' ick suyver en onwanckel by.

Als den geest van ander dingen af-getogen, som-tijds siet
Op u oordeel, van des werelds aen-begin al-tijdt gheschiet:

Hoe de vrome sijn verheven, en de boose neer-gefort:
Voel ick dat mijn ziel inwendig in haer diepste vrolijck wordt.

Als ick sie uw's Wets-verlaters, schrick ick met mijn heel ghemoed,

En een heylig vuur van yver doet my fieden al mijn bloet.
 Uwe Wet, die sy verlaten, en in't minst op achten niet,
 Die is my, en sal my wesen in mijn huys mijn eenig liet.
 Die door-wandelt mijn gedachten, als het lijf tot rusten
 leydt,
 En de dicke duysternissen over 't Aerd-rijck zijn ver-
 spreyt.
 Is dat wonder? 't is geen wonder: want te doen na u
 Gebodt,
 Is mijn grootsten schat op Aerden, en mijns levens hooch-
 ste lot.

VIII.

Ens heb ick een woord gesproken, Heer, daer denck
 ick al-tijd om:
 Uwe wegen te betreden, kies ick voor mijn eygendom.
 Mijne lippen zijn vol smeekens, even als de grond van
 'thert:
 Lieve, gunt dat u belofte, my gedaen, vol-togen wert.
 Ick besin, beducht van sinnen, hoe ick in mijn eerste
 leugt
 Hebt geleest, noch leef, en 't leven dat my rest, vervoeg ter
 deugt:
 Om daer uyt te mogen weten, of ick dood of levend ben;
 't VVelck ick (rechts als in een spiegel) uyt u VVetten klaer
 beken.
 Daer-om houd ick my al wacker, en versuym niet een
 van dien;
 Laet-se oock te genen tijden uyt mijn sinnen henen vlien;
 Ofal schoon der Godde-loofsen woesten en verdwaefden
 hoop. [loop
 Arbeyd; en my geern sach loopden sijnen roecke-loofsen.

Midden in de droeve nachten, als een yeder leyt in rust,
 Laet ick 't bed, om u te dancken: daer in heb ick dan mijn
 lust.
 Ick bemin-se, die u minnen, en u VVetten komen na.
 Leert my, Heer, die al de VVereld vult met goedheyd en
 gena'e.

IX.

DOet my, Heer, na u beloften. Leert my soo, dat ick
 doch leef
 Na al u heylfame zeden, en daer 'thert toe over-geef.
 Doe ick noch niet was vernedert door ellend en tegen-
 spoet,
 Ginck ick onbedachtsaem doolen, als meest al de VVe-
 relck doet:
 Maer nu ghy my hebt door lijden mijnen hooch-moedt
 neer geset,
 Voel ick, dat ick op u woorden en bevelen beter let,
 En sorg-vuldig onder-houde. Ghy, fonteyn van alle goet:
 Leert my, wat'er goed en recht is, uyt uws goedheyds
 over-vloedt.
 't Op-geblasen volck dichtelegens, en daer druckt het
 my med' neer;
 Ick, uyt ongeveynsder herten, voeg mijn leven na u leer.
 VVaer-om dat? haer hert is weeldig, door het vet daer
 't sacht indrijft;
 Mijn hert niet, en daer-om is 'et dat u VVet daer in be-
 klijft.
 Dat ghy my hebt verootmoedigt, is my lief en aen-ge-
 naem:
 VVant om uwe VVet te leeren, vind ick my daer door be-
 quaem.

Daer-om is-se my veel soeter, en word meer van my be-
 mint,
 Dan al 't goudt en al het silver dat men op der Aerden
 vindt.

X.

VVlk my, die ghy hebt geschapen door u Goddelijk-
 lijcke hand,
 't Hert her-scheppen door u leering, en formeren het ver-
 stand.
 Die u vreesen, sien mijn leven, en het is haer ziel een
 vreugt,
 Dat mijn ziel op u beloften so vry-moedig haer verheugt.
 Uw' oordeelen zijn gerechtich, en mijn leven, Heer, was
 quaedt:
 Dat ghy my dan hebt vernedert, is een over-trouwe daer:
 Doch, dewijl ick uwe Wetten nu laet zijn al mijn ver-
 maeck:
 Geeft dan (als ghy my beloofden) dat ick uyt de quelling
 raeck.
 Laet op my u mededoogen vloeyen als een soeten dou.
 Op dat ick mijn leven, 't leven, dat so soet is noch behou.
 Hoont de troefe die my hoonen door haer valsche leugen-
 rael. [hael.
 Om dat ick, haer ooren lastig, al-tijde van u VVet ver-
 Och ! ofick-se, die u vreesen, soo aen my verbinden kost
 Dat haer vriendschap, en haer by-sijn my gestadich waer
 vergolt:
 En mijn hert gheheel recht-schapen in u VVetten blijven
 mocht,
 Soo dat ick, tot mijn verkleyning, noyt in schande
 wierd gebrocht.

XI.

THert, geprangt, verlangt na hulpe, 't hert is ang-
 stig en bedut,
 't Hert waer over lang besweken, waert door hoop niet
 onder-stut,
 d'Oogen sien na u beloften: 't hert swaermoedigh en
 beschroomt,
 Doet de tong sorg-vuldig spreken: Heer wanneer ist dat
 ghy koomt,
 't Lichaem is my uyt-gemeigelt, al de leden, laf en
 swack,
 Zijn niet anders als een droogen en verschrimpten leder-
 sack.
 Ick nochtans u trouwe Dienaer, midden in ellend en
 druck,
 Ben bekommert met u VVetten, en wacht van u mijn ge-
 luck.
 Sal 't niet eens een eynde wesen, toeft ghy noch al met u
 straf?
 Spaert ghy noch mijn wreede vyandt, die soo geen my
 had in 't graf?
 Die niet past op uwe Wetten? (die doch vast zijn en ge-
 wis)
 Die my lastert? helpt mijn hulper 't leven dat in my
 noch is:
 Hebben sy my schier benomen: En of 't schoon met my
 soo staet,
 Houdt ick nochtans u bevelen, die ick nimmer-meer ver-
 laet.
 Komt den by met u genade, en verquickt het angstich
 hert,

Dat doch uwes monds betuyging, van my onderhouden wert.

XII.

HEer, u woord is onbeweeglijk, uwe waerheyd heeft geen endt,
 Alfoo lang de klare sterren flick'ren aen het Firmament,
 En de kruyden d'Aerd' bekleeden, en de heel natuyre duyr,
 Die ghy houd in haer gebeurten, en na uwen wil bestuyrt.
 Had u Wet my niet verlustigt, soo had droefheyd my verfinacht:
 Om dat sy my heeft verlustigt, denck ick om haer dag en nacht.
 Ick ben dijne; weest ghy mijne: Helpt u dienaer; ghy mijn Heer;
 Soeckt mijn Heyl; ick soeck mijn leven in te stellen na u Leer.
 't God-loos volck, om my te dooden, loert al vast, en houd hen stil:
 Ick nochtans merck op die dingen die ons leeren uwen wil.
 Noyt en hebbē mijne oogen op de Wereld yet aen-schout
 Dat bestendig kan geduren, en sijn oude wesen houdt:
 't Gaet al, volgt al, vlucht al, sterft al, dat de schoone Son beschijnt:
 Niet soo soet, soo schoon, sooseker, dat in 't eynde niet verdwijnt:
 Niet en is'er, niet en is'er, ofde dood in 't eynde, naeckt:
 Maer u Wet is vast en eeuwig, die u Dienaers eeuwig maeckt.

XIII.

VV Aer-om is 't dat ick u Wetten sulcken stercken liefde draeg,
 Dat ick, sonder moete wordē, daer van handel alle daeg?
 Om dat sy my wijser maecken dan mijn schalcke weerparchy:
 Want een schat van rechte wijfheyd, en van kennis sijnse my.
 Om dat sy geleerder maken, ja veel meer dan al de geen
 Die wel eer mijn Leeraers waren: Want uyt haer zijn al mijn re'en.
 Om dat sy my kloecker maken, meer dan eenig Ouder-Mau:
 Hier-om sijn-se my soo waerdig; hier-om wijck ick noyt daer van.
 Om daer na te mogē wand'len, wend ick mijne voeten af.
 Af van alle boose wegen: 't woord dat uwen mond my gaf,
 Daer by blijfick: uwe Rechten, daer ghy my in onder-richt,
 Blijven stadig in mijn sinnen, en in mijn verstands gesicht.
 Honig is wel soet om smaken; maer noch is hy niet soo soet, [doet.
 Niet soo liefsijk op mijn tonge, als u heylig VVoord wel
 Door u VVoord word ick ervaren, wijs, geleert, en vol van raet;
 Daer-om ist dat ick van herten alle valsche wegen haet.

XIV.

HEer u, VVoord is mijn lantaerne, die door haren glans belet

Dat ick nimmer-meer mijn voeten op onrechte wegen
set:

't Is my even als een sackel, die men voor my henen
draegt.

En wiens licht de duyfsteriffen, van den weg, voor my
verjaegt,

*k Heb my zelfs een eed gefworen, die staet vast in 't hert
geprent,

Dat ick u bevel wil volgen. Heer, die mijn vertrooster
bent,

Troost my eens na u beloften, my dien 't heyl-loos avon-
tuur

Al te swaer komt over-vallen, en macckt hem sijn leven
suur.

Neemt in danck het willig offer, dat ick op mijn lippen
slacht,

Onderwijft my in u Wetten, dat ick die te recht betracht.
Of mijn leven schoon al wanckelt, en de dood van ver-
ren dreymt,

Noch vergeet ick noyt u Wetten, soo is 't hert daer toe
geneygt.

Of ick schier al ben gevangen in der booser mensche net;
Midden in gevaerlijckheden dwael ick noch niet van u
Wet.

Want sy is mijn vreuchd, mijn ervaer, watter is, sy is 't my al:
Die te houden sal ick trachten, alsoo lang ick leven sal.

XV.

VWe Wetten, diaeg ick liefde; wanckelbare menschen
haet.

Heere, ghy zijt mijn bescherming, en u woord mijn toe-
verlaet.

Wech van my, ghy boof-geerde: 't is mijns herten vol-
len wil,

In al mijn bedrijf en hand'len so te wand'len als God wil.
Laet u woord mijn stutiel wesen, dat ick leef, en niet en
loop,

Tot mijn eygen spot en schande na een ongewisse hoop.
Geeft my kracht dat ick genese: dan so sullen toe end' aen
Lutt en liefde tot Gods Wetten levend in mijn herte staen.

Ghy vertreed-se die haer geven tot de sond, u vyandin,
En een ydel dencken dencken, diep verdyelt in den sin:

Die af laten u te dienen, die alleen moet zijn gedient,
En haer d'onbescinde Wereld gaen verkiefse tot een vrient,

Ick min u getuygenissen: en daer is de reden of,
Dat ghy haer, die die niet minnen, doet vergaen tot nie-
tig stof.

Als ick denck aen uwe strengheyt, en al mijn voor-leen
bedrijf.

Vrees ick, en door 't angstig vreesen schiet een koude
door mijn lijf.

XVI.

NOyt en heb ick af-geweken na de een of d'ander zy:
En in 't recht, noyt gunst gedragen of tot dees of die
parthy:

Laet my die noyt onrecht dede, laet my niet tot eenen
roof

Van een ongestuymig volcxken, bloor van trouw en van
geloof.

Neem my, uwen knecht, in boede, maeckt hem sijn be-
nautheyd quijt;

Geeft dat hy van boole menschen geen en over-last en lijt.
Hoe begeerig sijn mijn ooggen om u heyl te mogen sien!

d'Oog;

d'Ooren om u Woord te hooren, Heer, laet my gena geschien.

Onder-rihtc my van u Rechten, my die u ten dienste gae.
Dat ick door u onder-richten haren gantschen grond verstaet.

Die u Wet soo weynig achten, hebt ghy lang genoeg gedult.

Nu soois de uyr gekomen dat ghy die eens straffen sult.
Daer-om sijn my u geboden uyster maten liefen waerd;
Boven goud en e'el-gesteente, 't waerdste van de gantsche Aerd;

Daer-om sonder uyt te stellen, schick ick 't leven daer naen:

Daer-om haet ick alle paden die van 't rechte padt afgaen.

XVII.

VVVe VVet, daer ghy de menschen uwen wille door betuygt,

En den wil van vrome menschen soet tot uwen wille buygt,

Die is wonder! meer dan wonder, als men haren grond door-grondt:

Hier-om is het dat mijn ziele die al hare liefde gont.
Als u VVoord dat vast en klaer is, openbaer is, ist een vreugd.

En een licht voor simp'le oogen, om te poogen na de deugd.

Mijnen mond snackt na u woorden, met alsuck een lust en treck,

Als ick 's levens lieven adem uyt de lucht tot my-waerts treck.

VVeest my goedig en genadig, als ghy zijt tot aller tijdt,
Al die uwen naem beminnen. En, op dat ick blijf bevrijdt
Van der sonden heerschappye, soo bestuyrt soo mijnen trede

Dat ick nimmermeer mijn voeten buyten uwe wegen set.
Hoed my voor der menschen laster, soo doe ick dat ghy gebiedt.

Laet u aenschijn op my lichten; heelt my uwe Rechten niet.

d'Oogen (als twee beecken) leecken: waer van daen soomen'gen traen,

Dat de menschen, na u wenschen, niet op uwe wegen gaen.

XVIII.

Heer, mijn God, ghy zijt rechtvaerdig, en u Godlick woord is recht,

Uwe VVet vol-komen billick, uwe waerheyt vast en hecht.
Hard en streng zijn u Geboden eertijds van u in-geset,

't Is u ernst dat yeder mensche vlijtig daer op merck en let;

't Is u ernst, dat 's menschen leven daer na aen-geleydt sal zijn:

Dies ontbrand mijn hert in tooren; tooren, die 't vervult met pijn:

Pijn, die 'tvorder brengt tot knaging; knaging, die my 't hert op eet,

Als ick sie hoe dat mijn vyand uwe VVet so licht vergeet.
Heel u woord dat is in-suyver; En bemint van my u knecht,

Die aen u bevel blijf dencken, al-hoe-wel veracht en slecht.

Vast is uwe VVet en eeuwig, die den mensch tot deughde
drijft;

Uwe waarheid is een waarheid, die gedurig waarheid
blijft.

Soo wanneer ick, ongelukkig, diep in droefheyt ben ge-
raeckt.

Blijven u Geboden 't eenig, daer mijn heit sich in ver-
maeckt.

Eeuwig u Gerechtigheden, eeuwig u getuygenis:

Vult my daer in onder-wyfen, soo ben ick mijns levens
wis.

XIX.

Heer, tot u, wanneer de sinnen, door den druck zijn
over-laen.

Laet ick mijn gebroken stemme door de wolcken henen
gaen:

Hooft my, die uyt heelder heiten tot u roep, met droef-
gesla.

Dat ick uwes VVets bevelen immers onder-houden mag.
Tot u roep ick; hoort, en helpt my, dat ick ongeveynit
en trou,

Uwes wils getuygenissen al mijn leven onder-hou.

Op u woord tukt mijn betrouwen: 'smorgens, voor het
Sonnen-licht,

Zijn mijn oogen en mijn handen, en mijn stem tot u ge-
richt.

Diep noch in de stille nachten, als men niemand wacker
hoort, (woort.

Laet ick 't soete 't slapen varen, om te dencken aen u
Hooft mijn stem; versuicht mijn leven, als ghy hebt ge-
daen dus lang.

Mijn party, uw's VVets versaker, volgt m' en maect my
't leven bang:

Hy komt nader; komt oock nader, Heer, en weert het
ongeval;

Heer, mijn God, in wiens geboden waarheid is en blij-
ven sal:

VViens getuygenisse seker, en niet om bewegen staet,

Maer bestendig sonder eynde: daer mijn ziel haer op
verlaet.

XX.

Siet my aen, vol van ellenden, en verloft my uyt den
noodt: (groot

VWant in nood soo blijft mijn liefde tot u VVet noch even
U beveel ick, Heer, mijn sake; voert-se ghy gelukkig uyt,

Helpt my, na u woord, dat vast is, en gegrond op u be-
sluyt.

Godde-loofse boose menschen, die u VVet geen acht en
slaen,

En geen dinck soo seer ter VVereld als u heylig VVoord
vermaen:

Wat sijn dese te verwachten? sy zijn bastaert van geluck.
Maer u Goedheyd is oneyndig: Troost my, so ghy pleegt,
in druck.

Die my haten en vervolgen zijn ontelrijk in 't getal:

Noch en kan 't my niet bewegen dat ick van u Woord
af-val.

Ick sie uwes naems verachters; en 'tis my een wreede
sinert

Dat sy na u woord niet leven, en een bitter ween 't heit,
Heer, aen-schouwt hoe u bevelen van my zijn bemint ge-
weest;

Niemand oyt van al die leven, die u woordt op leugen
vandt:

Uw's gherechtigheys gherichten houden al en altijd
standt.

XXI.

K Word t'onrecht vervolgt van Vorsten; haer vervol-
ging valt wel swaer:

En nochtans, Heer, uwe woorden vreeft mijn hert veel
meer als haer,

Uwe woorden sijn mijn sinnen sulck een aen-genamen
saeck,

Dat ick dick-wils my daer over in my selven vrolijk
maeck;

Vrolijk maeck, en 't hert verheffe, recht of my een groot-
ten schat

Tot mijn deel waer toe gevallen. 'k Heb een haet in 't
hert gevat

Tegen alle leugen-monden, daer 't geinoedt sich voor
vergrout,

En gelijk als een vergiftig en onreyn gebroedfel schout.
Maer u wet alleen ist eenig daer mijn hert sijn liefd op
leydt.

Seven-mael des daegs soo sing ick 't lof van u gerecht-
tigheyt.

Vrede, vrede boven vrede, vrede sonder tegen-spoet
Is'er voor uws wets beminners, die geen dooling dolen
doet.

Tot u loop ick, op u hoop ick, na u wet stel ick my aen.
't Heit houd u getuygenissen; en is heel met liefd bevaen.

Ick voeg my na u bereelen, en waer-om en soud ick
niet?

Want ick weet het dat ghy klaerlijck al mijn doen en la-
ten siet.

XXII.

Mocht mijn klachte tot u komen, mochtse dringen
door de Locht,

Op dat ghy de ware kennis uw's Verbonds my leeren
mocht.

Mocht mijn smeken voor u komen, mocht het gaen door
't Firmament!

Op dat ghy na u beloften, my verlossen mocht in 't endt.
Mijne lippen en mijn tonge (maeck my in u wet maer
wijs)

Heeft mijn hert u toe-geeygent, uwe wet tot lof en prijs:
Want in alle haer Geboden is sy goed, en sonder feel.

Staet my by: want, siet, ick heb-se my verkoren tot mijn
deel.

My verlangt seer (en 't verlangen doet my lossen men'gen
lucht)

Na u heyl: want tot u wetten heeft mijn hert geen cleyne
zucht.

Laet my leven, dat ick love, en u Eer al-om vertel:
Om te loven soeck ick 't leven: Daer toe help my u be-
vel,

'k Ben als een verlooren schaepken van den rechten weg
gedwaelt:

U mijn Heer en Herder bid ick, dat ghy soeckt en weder-
haelt;

Soeckt en weder-haelt u Dienaer, die in al sijn heiten-
leet,

En al 's werelds teghenheden, uwe wetten noyt ver-
geet.

G O D T

Wonderlijk, Machtig, Goed.

Poëtische uyt-breydinghe over eenighe Psalmen
Davids.

Over Psalm CIV.

MYn Geest, die swanger zijt van Godes lof, giet uyt,
En devt de stomme tong 't geen ghy in 't hert be-
sluut.

Ghy, ô mijn Heer en Godt, voor wien elck zijn gemoet,
Wanneer 't aen u gedencckt, eer-biedig grouwen moet,
En als u Majesteit sijn Geest te voren koomt,
Met meer dan aerdsche vrees eer-biedig voor u schroomt.
Hoe schoon, ja over-schoon is u cieraet en schoon 't!
Het kleedt dat u om-vangt, ist licht daer ghy in woont:
U Konincklijck Tapijt, is 's Hemels Firmament:
U Konincklijcken Throon zijn wat'ren als een Tent
Gespannen door u macht; soo dat-se, vast en hoog,
Staan als het hol gewulft van een gemetselt boog:
De wagen die u voert, zijn wolcken, door de kracht
Van 't heete Sonnen-licht, hoog in de Lucht gebracht:
De ved'ren daer g' op sweeft, zijn 't lichtste dat men vindt,
En 't snelste dat'er vliegt, de wanckelbare windt:
De Boden die ghy sendt, zijn stormen sterck gerucht;
De Dienaers die ghy bruyckt, vuyr-vlammen door de
Lucht.

Wat lof ontbreeckt'er noch, dien ick u geven sal? (u al.
Aerd, Hemel, water, Lucht, windt, Vuyr. Het dient

Dewichtig' Aerd, die los rondt-om in 't ijdel hangt,
Of (soo yet om haer is) een dunne lucht om-vangt,
Die staet nochtans, door kunst van uwe hand, soo vast
Dars' eeuwig blijft en rust op haren eygen last.
Die eer-tijds, doe dit al noch niet en was gereedt,
Met water was bedeckt gelijk als met een kleedt.
't Was niet dan Zee en lucht; men sach noch berg noch
dal;

Maer met dat uwen Mondt uyt-bromden sijn gefchal,
En uwe heersche stem quam als een donder-slag;
Het water, als ontroert met Goddelijck ontslag,
Moest af, en metter haest na sijnen af-grond vlien.
Doe liet het hooch-gebergt ter-stond sijn toppen sien,
En eer sich 't oog verroert, lag yeder ding van een;
't Gebergt steyl in de lucht; de dalen vlack beneen.
De wat'ren, op dat sy den Aerden-kloot niet meer
Met golven, gants en al, bedecken (als wel eer)
Hebt ghy een perck geset; haer oevers, daerf' op slaen,
Maer in bedwongen zijn, en binnen moesten staen.
Ghy maeckt dat uyt de diept het vast sijn ad'ren schiet,
En door de bergen heen na 't dorstig landt toe vliet,
Op dat een yeder Dier ('t zy dat het leeft in 't veldt,
En onder sorg en suyr des Bou-mans is gestelt;
't Zy dat het swerft in 't wildt, en kent geen Heerschappy)
Wanneer 't natuyr begeert daer van ontдорstig zy.
Daer is dat sich onthoud, en in sijn weelde leeft
't Gedierte dat de lucht tot sijn vermeer-plaets heeft,
't Gevogelt, dat aldaer van tack op tackje sprinckt,
En sijnen vryen sanck onkunflig henen singht.

De heuvels en het veldt bevocht en maeckt ghy sat;
Als ghy-se uyt de hoocht door-suygt met Hemels-nat;

Soo dat het doode saedt gefegent word met kracht
 Waer door het uut gewas te voorschijn word gebracht;
 En 't liefelijcke gras de VVeyden over-kleet,
 Soo dat het grage Vee daer sijnen lust van eet;
 En op 't gebouwde Land soo menig eetbaer kruyt
 Tot noodig onderhoud van 's menschen leven spruyt;
 En 't Kooren word geteelt, daer ons het brood van wert,
 't Welck nieuwe krachten geeft, en sterckt des menschen
 hert;

Den VVijn-stock druyven heeft, en geeft den ed'len wijn,
 Die 's inenschen hert verfraeyt en doet vol vreuchde sijn;
 d'Olijf-boom vruchten draegt, en brengt ons over-vloet
 Van Oly, die in schoon't den mensch toe-nemen doet.
 Dat oock op Libanon de boomen, door 't verstant
 Of toe-doen van geen mensch, maer van God selfs ge-
 plant,
 Vol van een sappig merch, schoon, blader-rijck, en
 groen,
 's Aen-schouwers oog en hert een soet vermaeck aen-
 doen.

Daer staet den Ceder in, op wiens vermaerde hout
 Soo menig vogel rust, en sijne woning houdt.
 Daer wast den steylen Den, op wiens verheven top
 Den Reyger nesten maect, en queect sijn jongen op.
 Den Das, het bloode dier, vergunt ghy 't scherpe gebergt,
 Daer hy, als in een schants, hem veylig, in verbergt.
 De holen in de rots (door u al-wijs bestier)
 Daer legert sich 't Conijn, een swack onweerbaer dier.
 Ghy maect oock dat de Maen, nu meer, dan min van
 licht,
 Rondt om de Wereld gaet, en haren loop soo richt

Dat sy het ronde Iaer in sijne deelen deylt.
 Ghy maect oock dat de Son in haren loop niet feylt,
 En dat-se achter-een niet alle menschen licht,
 Maer onder d'Aerde gaet, dan vliedt voor ons gesicht
 Al 't geen sich eerst liet sien; de duyfternis heeft macht,
 En deekt het halve deel des Aerd-rijcks met de nacht.
 Het ongetemt gediert, 't welck 's menschen ooge schont,
 Verlaet dan elck sijn hol; de donckerheyt maect stout.
 Dan derf den jongen Lecu, die daegs verborgen sit,
 En 's nachts, met heesch gebrul, van u sijn voeder bidt,
 Verlaten 't eenfaem woudt, en tot den roof gestelt,
 Op 't voordeel van de nacht, gaen doolen door het veldt.
 Maer 's morgens als de Son haer stralen weer vertoont,
 Soo ruymens, en elck soeckt sijn holen daer 't in woont.
 Dan is het dat den mensch uyt sijnen slaep ontwaect,
 En weer-om na gewoont sich aen den arbeyd maect;
 Tot dat den avond komt, die hem het werck belet.
 Dus geeft ghy yeder dinck zijn tijd, zijn beurt, en Wet.
 Hoe wonder zijn, ô God, de wercken die ghy doet,
 Hoe wijffelijck geschickt, hoe veel, hoe groot, en goet.
 De Aerd ist niet alleen die uwe gunst gevoelt:
 De Zee, soo diep en wijdt, daer siet men dat het woelt
 Van groot en kleyn gediert, dat niet om tellen is,
 En om de schepen heen swemt menig grouwfaem Vis,
 U wonderbaer geschep, den Walvisch is al-daer,
 Die als de Zee niet stormt, maer effen is en klaer,
 Nu sich 't gesicht vertoont, dan weder-om ontfteelt;
 Nu boven komt, dan duyckt, en soo in 't water speelt.
 Al, al wat leven heeft in 't Water of op 't Land,
 Ver-wacht, elck op sijn tijd, sijn spijs van u hand,
 Geeft ghy, soo hebben sy: Is uwe hand haer milt,

Soo worden sy verslaet, en haren lust gestilt.
 Neemt ghy den Adem uyt, soo ilt met haer gedaen,
 En moeten weder-om tot nietig stof vergaen.
 Blaest ghy den geest weer in, soo komt het leven weer,
 d'Aerd krijgt een nieu gestak, en alles neemt sijn keer.
 De Heer, den grooten God, en aller dingen vriendt,
 Wat is het voor een lof die hy hier voor verdient ?
 De eere die hem komt, hem, die 't al t'saem bestuyrt,
 Dat moet een eere zijn, die eeuwig-euwig duurt.
 Sijn weicken, groot en kleyn, die zijn hem aen-genaem ;
 Hy onder-houd-se staeg, en mint-se alrefaem.
 Roert hy de Bergen aen, de Bergen geven roock ;
 Siet hy de Aerde aen, de Aerde daver oock,
 Dies sing ick sijnen lof soolang ick adem schep,
 De borst my noch beweegt, en ick de lippen rep.
 Och ! of maer mijn gesang den Heere wel geviel,
 Den Heere, mijnen lust en vreugde van mijn ziel,
 En dat eens alle sond een eynd op Aerden nam,
 En des God-loosheyds saect noyt meer te voor-schijn
 quam,
 Hier tusschen, o mijn Ziel, die vol zijt van Gods eer,
 Looft, en word nimmer moe, mijn Ziele looft den Heer.

Uyt den Psalm CXXXIX.

DAer en is niet in mijn leven, daer en is, Heer niet in
 my
 Dat verborgen is voor dy.
 Ghy door-grond het, ghy bekennt het ; al wat is, of wat ge-
 schiet,
 Merckt u Oog, 't welck alles siet. (wend ;
 Sit ick, sta ick, leg ick, ga ick, waer dat ick my keer of

Alle diack is u bekennt.
 Is'er yet soodiep verborgen in mijn diepste *phantasy*,
 Dat voor u verholen zy ?
 't Hert en kan soo ras niet dencken, of ghy voelt 'et oock
 ter-flont,
 En begrijpt sijn diepsten grondt,
 Doet den nacht het lichaem rusten ; maeckt den dag de
 sinnen moe ;
 Ghy door-siet al wat ick doe.
 Van de tong, die licht kan falen, glipt niet een soo kleyn-
 nen woort
 Dat van u niet werd gehoort.
 Want ghy zijt het die mijn leden, en al wat men in my
 vindt,
 Soo gants seltsaem hebt versint ;
 En soo kunstig hebt geschapen, dat mijn al te kleyn ver-
 nunt
 Uyt-gedacht daer over suft.
 Waer soo wil ick henen vluchten, daer ick mocht ver-
 scholen sijn
 Voor u Goddelijck aen-schijn ?
 Waer doch wil ick my versteeken, in wat hol of wat Fo-
 reest,
 Heer, mijn God, voor uwen Geest ?
 Vaer ick op-waerts na den Hemel, loven alle Aerd'sche
 stee :
 In den Hemel zijt ghy mee.
 Dael ick neder in der Hellen, by der doode bleecke
 schaer :
 Siet, soo sijt ghy oock al-daer.
 Of ick dā de vleugels hadde van de schoone Morgen-rood,

En daer met na 't VVesten vlood :
 't Waer vergeefs voor u gevlooden , en een dwase daed ge-
 daen ;
 VVant waer kan men God ontgaen ?
 Sprack en wenscht' ick by my selven (of ick soo misschien
 ontginck)
 Dat den nacht my heel om-vinck.
 't VVaer vergeefs gewenscht , gesproken , en een sot ge-
 dacht gedacht,
 VVant de nacht is u geen nacht.
 In de dicke duysternissen sien u oogen ja soo klaer,
 Of den nacht geen nacht en waer.
 En wat sal ick meer verhalen ? 't Hert dat is in u geweld,
 En ghy weet hoe 't is gestelt.
 Alle sijn verholentheden, die geen schepsel sien en mag,
 Siet ghy klaerder als den dag.
 't Is groot wonder, doch geen wonder, als ick denck, hoe
 ghy mijn Heer
 Met my doende waert wel eer,
 Hoe dat ghy my *fatsoneerden*, eer ick 's Hemels Lucht aen-
 sag,
 En in 's Moeders lichaem lag.
 Dat's een wonder meer dan wonder, dat ghy my soo hebt
 bereydt ;
 Daer mijn Ziel u lof voor seydt. (vaet,
 VVonder zijn al uwe Wercken, die 't verstand wel niet en
 En nochmans niet tegen-staet.
 Doe de onvol-maecte stoffe, daer dit lijf van is geteelt ,
 In 't verborgen wierd gebeelt :
 En natuyr my 't eerste maeckfel in mijns Moeders lica-
 haem gaf,

Daer ick lag als in een graf :
 Geen soo kleyn van al mijn leden , geen soo rou en onge-
 daen,
 Of u Oogen sagen 't aen.
 Eer ick was dat ick sou worden ; Eer ick had dat na, eerst
 quam
 Doe natuyr in my toe-nam :
 VVist ghyal wat ick sou wesen ; en ghy wist' et soo gewis
 Als yet dat beschreven is.
 Als my dese uwe VVercken in het herte vallen in,
 Soo ontset sich hert en sin.
 Soud ick die al t'samen tellen ? Eerder teld' ick al het
 Zandt -
 Dat'er heen stuyft aen den strandt.
 Ick en kan-se niet getellen , of ick schoon al noyt en sliep
 En 't gepeyns daer steeds toe-liep.
 Na veel gissen , na veel dencken , na al wat ick weet of
 kan,
 Ben ick daer ick eerst began.

Psalm CXLVII.

Loofst God den Heer : want hy is lovens waerde ;
 En 't is een heerlijk dinck van sijnen lof te spreken.
 Ierusalem eer-tijds soo hoogh vermaert
 Maer na seer fel verwoest , doet hy weer 't hooft opste-
 ken,
 Hy bout-se op, en 't volck daer uyt verjaeght,
 Oock hier en daer verstroyt in veer en vreemde Landen ;
 Brengt hy te saem, en die 't hert is versaeft
 Geneest hy hare pijn, en lost haer hare banden.
 Het klaer gesternt, aen 't hooge Firmament,

Telt hy van een tot een, en noemt het met zijn namen.
 Zijn Ite. ckt is groot, zijn macht is sonder ende.
 En geen vernuft soo kloek, dat daer van 't endt kan ra-
 men.

•
 ♪ Ellendig volck vert:ooft en helpt hy op,
 Wanneer het he. t maer kleyn, en tot hem is genegen ;
 ♪ Hoovaerdig volck drückt hy den grootlichen kop ;
 Gelyk hy 't lage mint, soo staet hy 't hooge tegen.
 Maer dan den Heer, singt al die singen kond,
 En laet u hert voor hem zijn danckbaerheyd verklaren.
 Looft hem, en singt, alleen niet met den mond,
 Maer later sich 't geklanck van 't Harpen-spel met paren.
 Hy deekt en neemt den Hemel uyt ons oog,
 Door swaer en swart Gewolck ; en send ons sijnen segen
 Die 't Lanat bevocht, als 't dortig is en droog,
 En geeft den Bergen gas door een bequamen regen,
 ♪ Gras-guertig Vee oelchaff hy sijne spij ;
 En voedt in sijnen neil den ongepluwiden Raven,
 Die tot hem roep natuure maect hem wijs.)
 Hy past op sterck des Paerts, noch op sijn moedig dra-
 ven.

•
 Hy heeft geen lust aen yemands kloek gebeent,
 Of vatehyt, versien met ongehoorne krachten ;
 Maer sijn vermacken en al den gunst veleent,
 Zin die die hem ontsien, op sijn goedheyd wachten.
 ♪ Hys daw, o. bent, leu. ♪ Dat sijn Godt,
 Want hy is u een Heer, u T. den een besorger ;
 ♪ ♪ Poort' een kloek en vry-coenlyck slot,
 En sijn u begrip 't d. l. van yeder borger.
 Hy e. ten ten t rou. om in u gebiedt,
 Het so. n. y. k. l. g. o. e. u. s. den a. n. g. e. n. a. m. e. n. V. r. e. d. e.

Hy is die u met voedsaem Koorn versiet,
 d 'Al-gevende natuyr die luyftert na sijn rede.
 Hy sendt den Snee, die vlockig neder valt,
 En sroyt den scheipen rijm, gelyck als asche, neder.
 Hy geeft den vout, daer 't water door beflalt.
 Wat staet'er voor de kouw' van 't felle winter-weder ?
 Ilt sijnen wil, en spreeckt hy maer een woordt,
 Ter-stond versmelt het Ys, en laet het water schieten :
 Sendt hy den windt uyt eenig warmer oordt,
 Ter-stond sal 't water gaen, en 't oude vlieten vlieten.
 Sijn Woordt en Wet, waer in sijn Rechten staen,
 Heeft hy aen Jacobs-huys verkondigt en gegeven,
 Geen ander volck heeft hy sulcks oyt gedaen,
 Geen mensch van al die geen die op der Aerden leven.

Psaln CXXXV.

GEn in sijn Heylig huys de wacht gestadig houdt ;
 Die 't is vergunt van Godt, te staen in sijne hoven ?
 Wel op : laet hert en mond den naem des Heeren loven,
 Pijft Godt, en geeft hem lof, die vriendlyck is en
 goet :
 Looft sijnen Naem met sang, die lieflijck is en soet.
 Hy heeft sich Jacobs-huys vry-willig nyt-verkoren,
 Om dat hem dat geslacht als eygen sou behooren.
 Des Heeren hooge macht en Goedheyd is besaemt
 Meer dan al 't Geen dat Godt, van menschen wordt ge-
 naemt.
 Hy doet al wat hy wil, 't zy boven of beneden,
 in Hemel, Aerde, Zee, en diepe duyffelsheden.
 Van onder uyt de Aerd treckt hy het sware vocht,

Dat

Dat hy tot wolcken maeckt en hangt het in de Locht.
Hy is 't die wonder doet, die Blixem voort kan brengen,
Wiens selle Vuur hy temt, en gaet met Regen mengen,
Die uyt een heym'lijck oort de Winden waeyen laet,
Waer van geen mensch, hoe kloeck, de konst en gañck
verstaet.

Die 't eerst-gebooren saed, van 't minste tot den meesten,
In gants Egypten sloeg, in menschen en in beesten:
En Pharo met al't volck, daer 't Landt van was be-
woont,

Tot schrick, in groot getal, sijn Wond'ren heeft ge-
toont.

Die Steden t'onder-bracht, die menig mensch verstoor-
den,

En menig machtig Vorst en Koninck de'e vermoorden.
Sihon den Amorijt, een groot en machtig Heer;
En Og gekroonden Vorst van Basan; met noch meer
Van het vervloecte volck der stoute Cananiten,
Die sag men dat al'tsaem als doen haer leven lieten.
Haer goetd en al het Landt, 't welck was in haer geweldt
Heeft hy (na dat hy haer soo schandig had geveldt)
Aen sijn bemide volck Israel uyt-gegeven,
Om, als haer eygen Erf, daer in en van te leven.

Ghy die de grootsche strafte, de nederige spaert,
U naem is groot, en blijft, van tijd tot tijd, vermaert,
En sal sijn op de tong van ons na-komelingen,
Die dick-wils u daer voor u lof toe sullen singen.

Af-goden, uyt-geboort van Silver of van Goudt,
(Die 't dom Af-godisch volck voor ware Goden houdt).
Wat sijn die anders doch dan dwase spotternijen. (en?)
Gemaeckt van 's menschen hand door menschen phantafij-

Sy hebben wel een mondt, maer die geen spraack en
geeft:

Geficht, maer dat geen licht noch geen geficht en heeft:
Twee ooren aen het hooft, maer die 't geluyt niet vatèn:
Een Keel, maer die den geest noch in noch uyt kan laten.
Sy schijnen wat te zijn, maer zijn als windt en roock,
En soo als 't maecksel is, soo sijn die makers oock.
Sy schijnen wat te zijn, maer zijn doch Ydelheden,
En als de Goden zijn, soo sijn de Dienaers mede.
Maer ghy die uw Naem van Israel af-haeld
En ghy die Aarons stam, en die van Levi daelt,
Looft, looft al t'saem den Heer, met alle die hem vreesen,
En sijne Majesteit oyt dienst en eer bewesen.
Looft hem uyt Syons-Borchte, want hy is dobbel waerd
Die onder alle Ste'en van sijn geheele Aerd
(Om dat hy aen sijn volck sijn gunstig hert wou thoo-
nen)

Ierusalem verkoos, om steeds daer in te wonen.

Over Psalm CXLVIII

AL die woont in 's Hemels Throonen,
Daer niet sterflijcks in kan wonen,
Prijft den Heer, en geeft hem lof
Van den hoogen Hemel of.
Looft den Heer ghy al sijn Eoden.
Die op alle sijn Geboden,
Vvelck hy van sijn Throon belast,
Vlijtig, en geduyvig past.
Alle sijne Hemel-scharen
Die sijn glory openbaren:
Met de Sterren, Son, en Maen,

Die aen sijne Hemel staen.
 Aldes Hemels omme-gangen,
 Met de War'ren die daer hangen
 En van d'Aerd zijn op-gevlucht
 Boven in de lichte Lucht :
 't Moet al t'saem den Heere prijfen,
 En sijn Lof hooch op doen rijfen :
 Die al t'samen met een woordt,
 Doe 't noch niet en was, bracht voort ;
 Die 't al t'samen moet beisturen,
 En in wesen doen geduren,
 En een vasten standt doen staen,
 En een wiffen ganck doen gaen.
 Looft den Heer ghy selle beelten
 In de holen der foreiten.
 En ghy montez in de Zee.
 Looft hem Hagel, Vorst, en Snee,
 Vuur, en Damp, en sterke VVinden,
 Die u steeds gereedt laet vinden
 Om te passen op 't gebod
 Van den Alder-hoochsten God.
 Heuvels, Bergen, vruchtbaer Boomen,
 Met die, daer geen vrucht' afkoomen :
 En al wat'er leeft in 't Houde ;
 En wat sich in 't Veldt onthoudt :
 Alle Dieren die daer kruypen,
 En langs d'Aerde henen sluypen ;
 Met al wat'er ved'ren heeft
 En de dinn' Lichte doer-swaeft :
 Groote luyden met haer Kroonen ;
 Die op Aerden macht betooneu

En al wat hier hooch gestelt
 Recht verschafft en weert gewelt :
 Jonge Knapen, frische Maegden ;
 Kleyn van jaren en bedaegden :
 Moeten, moeten al te saem
 Loven Gods verheven Naem ;
 Die men, onder al die leven,
 Allen Lof, alleen moet geven.
 Want in Hemelen op Aerd
 Is hy hooch en wijdt vermaerd.
 Alle die van Jacob dalen
 Sullen sijnen Lof verhalen :
 Want hy heeft-se dick' verhoogt,
 En na haer geluck gepoogt.

Uyt den XVIII. Psalm.

Hert-grondelijcke min draeg ick in mijn gemoede
 Tot u mijn Heer, mijn God, mijn kracht, mijn hoop,
 mijn goedt ;
 Mijn Toorn die my beschanst, mijn schildt, die my be-
 vrijdt ;
 Tot u die al mijn eer en eenig Heylandt zijt.
 Soo haest als ick mijn tong tot uwen lof ontband,
 Wierd ick van u verloft uyt mijns Vyanden hand :
 Doe ick geworpen was in onheyls diepsten grondt.
 En mijnes levens staat soo gants wan-hoopig stontd.
 De tricken van de dootd was ick al in verwert :
 De grouwel van de Hel beanghten my mijn hert :
 De geest stont op 't vertreck: de Hellsche duysterheyd,
 Die eeuwig duyrt, docht my, sach ick my af bereydt.
 Maer met dat mijn geschrey en klagt haer gaf om hoog,

En door de wolcken heen na God ten Hemel vloog:
 Heeft mijn benant gebed sijn Godlijk hert geraeckt;
 En hy sich tot mijn hulp ter-stont gereedt gemaect.
 De Aerdt vernam sijn komst, en schudden door den angst:
 De Bergen sijnen toorn, en beefden elck om bangst:
 Damp rooecten uyt Sijn Neus; Vuyr vlamden uyt sijn
 mond,

En blies en stack in brand al wat het om sich vondt:
 Des Hemels vast gebou boog sich voor sijnen Heer,
 En weeck op sijn gebod, en liet sijn Schepper neer.
 't Was duyter onder hem, den Wagen die hy hadt,
 Dat was den Cherubijn, die hem soo flux en radt,
 Heen voerden door de Lucht, en droeg hem soo ghe-
 swindt,

Als hadd' hy onder sich de vleugels van de windt.
 De dichte donckerheyd, al-waer hy heenen ginck,
 Die was gelijk een Tent, die hem ront-om bevinck:
 De Wolcken, dick en swart verborgen hem in haer:
 Maer door sijn klaren glants was hy haest openbaer.
 De Wolcken braken op, en deylden haer van een.
 Den Hagel goot op d'Aerd: den Blixem vloog daer heen.
 En doe hy nu de stem liet gaen ten monde uyt;
 Wat gaf den Hemel doe een schrickelijck geluyt,
 Den Hagel klafte neer, en 'maect' een droef gerucht:
 Den Blixem, heen en weer door-schitterde de Lucht:
 't Was niet dan strael op strael, de Lucht (soo 't d'ooogen
 schein)

Was enckel Vuyr en Vlam van boven tot beneen.
 Wat was'er doe een schrick by 't Volck, dat eerst soo
 koen,
 Mijn leven had belacht, en gants te niet wou doen!

Dit was noch niet genoeg. Want sijnes Adems kracht,
 En 't dond'ren van sijn stem, die hadden sulcken macht;
 Die deden sulck geweldt, dat d'Aerde sich ontfloot,
 En midden uyt haer hert haer waterstroomen goot,
 En t' eene-mael ontdeckt voor 's menschen ooge lag,
 Soo dat men ver en diep in haren af-grond sag.

Aldus quam my de Heer van boven af-gedaelt,
 En heeft, als van de doodt, mijn leven weer gehaelt.
 Gelijk men yemand treckt uyt eenen water-vloet,
 Die anders, sonder hulp, in 't eynd verdrencken moet.
 Hy heeft my door sijn hand, mijns Vyands hand ontruckt,
 Die anders door sijn sterckt' my licht had onder-druckt.
 Hy heeft te niet gemaect mijns haters bitt'ren haet,
 Want in mijn ongeluck quam hy my snel te baet.
 Hy heeft een eynd gemaect van mijn benauden noot:
 Want sijne liefd en gunst is sterck tot my en groot;
 Tot my, die suyver ben, en die hy doet en geeft,
 Na dat hy siet en weet dat ick hier heb geleeft.
 Want God-loos ben ick niet; maer doe dat God begeert;
 En daer is niet dat my van 't rechte padt af-keert.
 Sijn Wet staet in mijn hert, sy stat'er dag en nacht,
 En om sijn Heylig Woordt wordt steeds van my gedacht;
 Ick ben my selfs een wacht, op dat'er geen gebreck
 Voor God in my en zy, en ben oock sonder vleck,
 Dies geeft my God de vrucht van mijn gerechtighydt,
 My, die mijns levens loop onsondig heb geleydt.
 Want God, ghy zijt een God die billijck straft en loont,
 En soo als yeder is, aen yeder u betoont.
 Die goet zijn en op-recht, zijt ghy goet en op-recht,
 De vromen zijt ghy vroom: trouw Heer aen trouwe
 knecht.

Den reynen zijt ghy reyn : den loofen zijt ghy loos,
 En over-treft den lüt met meerder lüt altoos.
 Die laeg vernedert zijn, die helpt ghy vaerdig op:
 En drückt-se dien 't geluck het zeyl treckt in den top.
 Ghy zijt net die my hooch in eer hebt op-gericht,
 En mine duyternis verander in een licht.
 Met u win ick den strijdt, en ben een oorlogs-man :
 Met u geen muyr soo hooch, daer ick niet over kan.
 Dien God, daer al dat goet aen my van is gedaen,
 Leert ons een heylig padt en reyne wegen gaen.
 Daer is geen eenigh woordt dat hem de mondt nyt-vloeyt,
 Of 't Is too reyn als gout, dat in het vuyr gegloeyt,
 Geheel door-loutert is, en niet ontweyns behout.
 Hy is een stalen schild voor elck die hem betrouwt.

Nu segt af-godtsch Volck, die knielt voor hout en steen,

Waer is'er doch een God, dan onsen God alleen?
 Waer is'er doch een God, waer op men vast mach staen,
 Dan onsen God alleen, die troost kan doen ontraen?
 Dien God sterckt my het lijf, en maecte de leden siis,
 En toont de Ziel een weg, die sonder doling is.

Marfchen morgen-stondt.

Geeste-lijk Meditatie-Liedt.

Op de wijf als 't begint.

1.

VV At is de Meester wijs en goet,
 Die alles heeft gebout,

En noch in wesen blijven dost
 Dat 's menschen oog aen-schout.

2.

Die 's Werelds wijden omme-ring,
 Noyt nyt-gewaecht, bewaecht;
 En door gepalte wisseling,
 Het toet noch soeter maect.

3.

Nu is de Winter, dor en schrael,
 Met al sijn onlust heen,
 En d'Aerde heeft voor dese mael
 Haer lijden af-geleen.

4.

Dies is de tijdt weer-om gekeert,
 VVaer in natuyr verjongt,
 Haers milden Scheppers goetheyt eert,
 En met sijn gaven pronckt.

5.

De May, wiens soetheyt soo ver streckt,
 Dat sijn gedachtenis,
 In 's menschen geest al vreugd verweckt,
 Eer hy voet-handen is.

6.

De May het schoonste van het Jaer;
 Daer alies in verfract,
 De Lucht is soet, de Son schijnt klaer,
 't Gewenlichte VVintje waeyt.

N n 3

Het

7.

Het dautjen, in de koele nacht,
 VVordt over 't Veldt verspreyt,
 VVaer door de heel natuyre lacht,
 En is vol danckbaerheyt :

8.

De Aerd is met gebloemt geciert,
 Het Biecken ga'eit sijn VVas,
 Het Leeuwerickjen tiereliert;
 En daelt op 't nieuwe Gras,

9.

Het Bloempjen dringt t'en knoppen uyt,
 't Geboomte ruigt van Lof,
 Het Veeften scheert het Klaver-kruyt
 Graeg van het Veldtjen of.

10.

Elck Diertjen heeft sijn vollen wensch,
 En quel-begeert leyt stil,
 Behalven in den dwafen mensch,
 Door sijn verkeerden wil.

11.

De mensch van ware Deugden leeg,
 En vol van fotten lutt,
 Hem selfs en and'ren in de weeg,
 Vermoord sijn eygen rust.

12.

Dit Leven, 't welck alleen niet end,
 Maer kort oock is van duyr,

En licht van selfs slaet tot ellend,
 Maeckt hy sich dobbel suyr.

13.

't Vee word ont-zielt, sijn eynd is snel
 En sijns doods-pijn niet groot :
 Demensch, door menig ziel-geuel,
 Sterft meer dan eenen dood.

14.

Ach had de mensch (soo waer sijn stand
 Vol-hert en sinnen-vreugd)
 Of sonder deugde min verstand ;
 Of by 't verstandt, meer dengd.

15.

Ach ! waren alle menschen wijs,
 En wilden daer by wel :
 De Aerd waer haer een Paradijs,
 Nu is-se meest een hel.

 ⑥ste :

L O F D E S V R E D E S.

Carmin Anacreontico uyt-gedrukt / in forme
 van een Paraphrasis, of korte Verklaringe over
 den CXXXIII. Psalm.

Met noch eenige EPIGRAMMATA, ter selvermaterie.

AY! siet eens, hoe bequaem is 't,
 Hoe soet en aen-genaem is 't,

DE BROEDERLIJCKE EENDRACHT.



Hoe prijft d'Eendrachtigheyt, den grooten Harpenaer !
 Hoe is d'Eendrachtigheyt op 't Pinxter-feeft bevonden
 In Christi Jong'ren. ô ! die uyt-verkoren fchaer,
 Is toen dat waerde pandt, den Heyl'gen geest gefonden.

Wat lieflijcker vreugd is 't,
 VVat dieper Zieł-geneugt is 't,
 Dat menſchen ſich begeven
 In een-dracht t'ſaem te leven:
 Dat ſy eens Vaders Soonen,
 Een wooning t'ſaem bewoonen,
 En hare herten een zijn.
 En nergens in verſcheen zijn,
 En een gemoedt 't gemoedt is,
 Gelyck het bloedt een bloedt is.
 Daer ſietmen niet benijden,
 Daer hoort men twiſt noch ſtrijden,
 Daer is geen vuyl geknibbel,
 Noch angſtig woort-geſtribbel,
 Geen laſter-lievig ſnappen,
 Geen hatig achter-klappen,
 Geen quade na-bedencken:
 Of yet dat ruſtikan krencken:
 Maer Een-dracht, Liefd en Vrede,
 Die hebben daer haer ſtede,
 Die zijn daer Koninginnen,
 En vrouwen van de ſinnen.
 Geen toornigheids-tempeſten
 Ontroeren daer de geeſten:
 Maer Liefd' aen alle zijden
 Doet yeders hert verblijden
 In onderlinge goedheydt
 En eeuwig-foete ſoetheydt.
 Hier heeft de Ziel haer ruſt in,
 En voelt'er ſulcken luſt in,
 Als in den reuck, wiens deuchden

Neus, breyn, en hert verhengden
 Doe Aäron, Gods edel
 Groot-Prieſter, ſijnem ſchedel
 Met Balfem liet begieten,
 Die van ſijn hooft quam vlieten,
 En toog met golven neder
 Door al ſijn baert en kleeder.
 Den Dau, die d' Aerd bewaeſſemt,
 En gunſtig over-aeſſemt,
 Wiens ſilver-klare droppen
 Van Harmonys vochte toppen
 Op Zions bergen dalen,
 Die als de Son haer ſtralen
 Niet langer weg laet blijven,
 Op 't kruyt als peerlen drijven:
 Gelyck hy door Gods ſchieking
 Streckt tot 's natyts verquicking,
 En 't Land, door hie verolijckt,
 Met ſijn koel natjen vrolijckt:
 Soo is't oock voor de menſchen
 Een ſaeck wel waerd om wenſchen,
 Die koſtel is te achten,
 Die waerd is na te traecten,
 Die waren trooſt kan geven
 Selfs in dit eyndig leven,
 Als Een-dracht praets kan vinden
 Om hert aen hert te binden,
 Om macht aen macht te knoopen,
 En ruſt op ruſt te hoopen.
 Dies mach ſulck huys wel roemen
 En ſich gelukkig noemen:

Want daer de Liefde Heer is,
 En Onvre'e nimmer-meer is,
 Sal't leven al-tijd dueren
 (Soo sal't de Heer beiluyren.)
 Den Zegen noyt verstellen,
 Maer eeuwig daer aen eeven:
 't Woord, van God selfs gesproken.
 Blijft vast, en onverbroken.

DE Een-dracht door Gods Geest eer-tijds soo hooch
 verheven,
 En door eens Koninck Pen soo liefelijck beschreven,
 Nu in Neer-duytischen Rijn, op Griecksche maet, ge-
 dicht,

En elck, tot nut en lust, gefonden in het licht,
 Die God, die 't goede liefd, veel meerder kan vermaken
 Dan offer op 't Altaer en dus sendt sulcke saken:
 Die God, behalven 't heyl dats' in haer selven heeft,
 Met meerder heyl beschonckt, en eeuwig segen geeft:
 Of yemant, die misfchien om hare schoonheyt minde,
 Hy soeck de Wereld door, maer sal-se niemens vinden
 Dan daer elck and'ren doet gelijk hy selver wou
 Dat in, geluck geval, aen hem geschieden sou:
 Daer eygen onverstant oormoedig word geweten,
 En wijse luyden raet niet dommelijck versmeten:
 Die, een die wijsheyd heeft, hem selven niet behaegt,
 Maer 's Naestens onverstant, en swackheydt, geerne
 draecht:
 Daer weder neertighis sijns Naestens seyl te decken:
 Daer elck des anders heit door wel-daer soekt te trecken:
 Daer weder op sijn Rechten hoochste niet en dringt:

Daer elck sijn lust tot haer, en eygen Eer bedwingd:
 Daer d'Onder-daen sich bind aen sijnes Heeren wetten,
 Ia, schoon verongelijckt, niet tegen op gaet setten:

Daer Vreemdelingen raed gesocht wordt noch ghe-
 hoort,

Noch oock 't gemeyne best om eygen nut verstoort:
 Daer d'Over-heer getrooft van syne Onder-faten,
 Aen God de Heer van al de gantsche wracck wil laten:
 Daer d'Over-heer ghedenckt (en thoont het metter
 daet)

Dat daer een Hooger is, waer onder dat hy staet,
 Doch meest en boven al, als hy om geenen dingen,
 In Godes Heerschappij hem selven in wil dringen,
 Maer laet in sijn Geloof een veder, wie 't oock zy,
 Aen God bevolen zyn, en elcks gedachten vry.

EPIGRAMMA.

VVaer heel de VVereld goed (soo edel is de deugd)
 So moet'te vrede zyn, en eeuwig rust en vreugd
 VVaer heel de VVereld quaedt (soo leelick zijn de fon-
 den)

Soo waerder even-wel noch geenen Vree gevonden.
 't Goed is hem selven goed, en beter dick noch 't quaet,
 Daer 't quaedt noch met het goed, noch met hem selfs be-
 staet.

De VVereldt staet uyt tweeën, uyt goed en quade Men-
 schen:

De quade zyn de meest: die gaet het veel na wenschen:

De goede zyn de minst: haer op-set is na vree:

De quade doen 't tenier, en 't doet de vrome wee.

Der quader menschen lust, is kijven, twisten, krijgen:

Der goeden, dat Trompet en Trommel eeuwig swijgen.
 De goede staen na vree, oock met haer eygen scha.
 De quade achtent niet, en goedt doet niemand sta'e.
 De goede willen geern, uyt lust tot vrede, duycken:
 De quade zijn gewoon haer deugde te mis-bruycken.
 Kort af, hoe dat men 't draeyt, 't schijnt al vergeeffsche
 pijn:

VWil Godt: de droes wil niet, maer plat af meester zijn.
 VWat raedt? hoe kan 't dan zyn, dat yemauidt van die
 leven

Dien wenschelijcken Standt met recht zy toe-gheschre-
 ven,

En 't groote heyl-geniet daer David ons van singt,
 't VVelek uyt Een-drachtigheydt en Broeder-vreed ont-
 springt?

God bidden, dat hy 't schick dat vele van de vromen,
 De VVereld tot een licht, in Een-dracht t'samen komen,
 Mist ons den Vree dan noch: als elck het zijn maer doet,
 Soo vinden wy hem wis by God en ons gemoedt.

Een ander tot Besluyt.

TIs niet dat ghy de Een-dracht prijft.
 En met den mondt slechts lust bewijft;
 't Is yet dat ghy na Een-dracht haect.
 En twist verlaect, en vrede maeckt:
 't Is veel als ghy van Vrede houdt,
 Als ghy met recht wel niet en soudt,
 Het eerste doen de boose wel:
 Het tweede doen de loofe wel:
 Maer 't derde, en het beste mist,
 Dat doet geen, dan een ware Christ.

XV:

WIe van de menschen, Heere;
 Sal hebben sulcken eere;
 Sal hebben sulcken lot,

Dat hy met u, sijn God,
 Sijn Schepper, en zyn Koning,
 Sal woonen in een wooning?
 Wie is'er foo bemint,
 En u foo lieven kindt?

Och! wie van al die leven,
 Sal, na dit korte leven,
 Gaen op de blijde reys
 Na 't eeuwig Gods palleys?
 Daer niet dan vreed' en lust is,
 En eeuwig-eeuwig rust is,
 Om eeuwig, sonder pijn,
 In vreugde daer te zijn?

Die reyn en onbesmet is?
 Wiens hert tot deugd gefet is,
 En heeft een klaer gemoedt,
 In al wat dat hy doet.
 Die God een statig knecht is,
 En doet al-tijdt wat recht is.
 Die noyt, hoe seer versocht,
 Tot liegen is gebrocht;
 Maer spreekt al-tijdt dat waer is;
 Of 't schoon al met gevaer is;
 En in sijns herten grondt
 Soo is als in den mondt.
 Die noyt van zyne lippen

Zen eenig woort laet glippen,
 Dat in de ooren gaet
 Tot 's naestens schand of smaect.
 Die niemands leet of quaet is,
 Maer liever hulp en baet is.
 Die niemands Naem bevelect,
 Maer liever schand bedeckt.
 Die quade lie'n noch prijfen,
 Noch eere wil bewijfen,
 Al zyns' oock groot van pracht,
 En van meest elck geacht.
 Maer vrome geern wil eeren,
 En sich voor haer verne'ren,
 Al zijns' oock kleyn van staer,
 En van meest elck versmaect.
 Die vast is en vol trouwen,
 En synen eed wil houwen,
 Die van hem is gedaen,
 En houd sich hard daer aen.
 Die geen vuyl rijckdoms soecker
 Syn geld niet geeft op woecker;
 Noch rijck van anders goet
 Drinkt synes naestens bloet.
 Die niemand oyt bekoorden,
 Met giften of met woorden,
 Om die geen schult en heeft
 Te maken dat hy sneeft.
 Die soo is, sal beklijven,
 En in Gods wooning blijven;
 En eeuwig vast bestaen
 Als 't al hier sal vergaen.

Psaln CXXVIII.

Gelukkig boven maten;
 Meer dan het hert kan vaten;
 Meer dan de tong kan spellen;
 Meer dan de pen kan stellen;
 Meer dan 't verstand kan weten;
 Mach hy wel zyn gheeten,
 Die, door Gods vrees bewogen,
 Gods Liefde voor de oogeu
 Der menschen derf doen blijcken,
 En daer niet van wil wijcken
 Door 's Werelds soete vleyding'
 En listige verleyding'
 Om 's VVerelds kromme wegen,
 In 't groot of 't kleyn te plegen:
 Maer in Gods wegen wandelt,
 't Zy wat hy doet of handelt.
 Wel u die sulck een Helt zijt,
 En soo in 't hert gestelt zyt:
 Wat weer-wil kan u drucken?
 U doen sal wel gelucken:
 Wat quaet kan u bestrijen?
 U doen sal wel gedyen;
 U wrek wort niet te schanden;
 Den arbeydt uwer handen
 En sal u niet verdrieten:
 VVant ghy sult zyns genieten:
 Met vreugde daer van eten,
 En droevigheyt vergeten:
 Met wel-lult daer van drincken,

En o nluft laten snacken,
 Met vrede daer van rusten:
 Als 't lichaem rust sal lusten.
 Uw's levens gefellinnetje,
 U Huyf-vrou, u vriendinnetje,
 Den spiegel van u finlijck-heyd,
 Sal u door hare minlijckheyd,
 Aen-treckelijke lief'lijckheyd,
 Bedienstige gerieff'lijckheyd,
 Bevallige bequaemheydt,
 En zedig' aen-genaemheydt,
 En duysent soete dingen,
 Het hert in vreugd doen springen ;
 En door haer schoone deugden
 Den Geest alsoo vervreugden,
 Gelijck by Somer-tijden
 Het oog sich laet verblijden,
 Wanneer het komt t'aenschouwen
 Den Wijn-stock, door 't wel bouwen
 In volle groente groeyende
 Van vruchten overvloeyende ;
 Zijn ranckfkens wijt verbreydende ;
 En 't huys heel over-spreydende ;
 Een koele schadu makende,
 Wanneer de Sonne, blakende,
 De leden onbequaem is,
 En niet seer aen-genaem is.

Als jong' Olijven-boomen,
 Die schoon en milt op-koomen,
 Die op een rij geplant zyn,
 En op een vruchtbaer landt zyn,

Haer loofjen weeldig uytende,
 En daeg'lijcks hooger spruytende,
 Wanneer des lichts onguyrheydt,
 Of's Hemels droeve stuyrheydt
 Den waf-dom niet doet minderen ;
 Soo sullen oock u kinderen,
 Wanneer ghy zyt geseten
 Om drincken en om eten,
 U tafel, soet, om-ringelen,
 En, u tot vreugdt becingelen.
 O ! die van dat getal is !
 Wien God zyn Een en Al is ;
 Wiens hert is goet en zedig,
 En van Gods vrees noyt ledig !
 Vvat kan, wat kan hem krencken ?
 Met al sijn doen en dencken,
 Als een vrucht-rijcken regen,
 Vermengt sich Godes zegen.
 O ! die Godt recht gediend hebt,
 En daer-om God te vrient hebt ;
 Sijns liefdens milde stralen
 Die sullen op u dalen,
 En als gunst-rijcke stroomen
 Van Sion op u komen,
 Met seggen u verrijckende,
 En nimmer van u wijckende :
 VWant hy sal al u leven
 U aen te schouwen geven
 Ieruselems groot-machtigheyd,
 Haer goeden stant, en prachtigheyd,
 Hy sal 't met u soo maken

(Een faeck die alle saken
 In soetheyt gaet te boven;
 En niet is om volloven)
 Dat, als uwe meeste Iaren
 Stil henen zijn gevaren,
 En 't lichaem traeg en mat wort,
 Waer door men 't leven sat wordt;
 En 't bloede gemeynlijk kout is,
 Dies 't hert veel-tijds benout is;
 Een nieu geneucht genaken sal,
 Die 't hert alsoo vermaken sal,
 Dat, in plaats van at-keerigheyt,
 De lustige begaerigheyt
 Om 't leven noch te houden
 In u noyt sal verouden.
 Want hy die 't al moet stuyren,
 En die oock de natuyen
 Versien moet met die krachten
 Waer door dat de gesachten
 Van stam tot stam toe wassen,
 Die sal 't met u soo passen,
 Dat uwe oude oogen
 Met vreugd' zen-schouwen mogen
 De Sone van uw' Sonen,
 Die u noch hier doen woonen,
 Als hier den geest niet meer is,
 Maer by des levens Heer is,
 En u een Naem beerven
 Die noyt en sal versterven.
 En, om op alle wijzen
 Met vreuchd' u te door-spijzen

En 't hert u te verquicken,
 Sal hy 't met u soo schicken
 Dat g' in ulaetste tijden
 Een ongemeyn verblijden,
 Gelukkig sult genieten,
 Wanneer ghy d' Israliten,
 Een yder aen sijn stede,
 Al-tijdt sult sien in vrede.

May-Liedt.

IESUS CHRISTUS spreect tot sijn bedroefde Bruyt.

Op de wijze van den LXVI Psalm,

Of:

Neri ô! schoonst van u Gebuyren.

I.

Staet op mijn Bruyt, mijn schoone Vrouwe,
 Legt af u swait en treurig kleet,
 Vermachtet met in uwen rouwe
 Daer in ghy steeds u tijd beleet.

II.

Siet hoe den winter is verstreecten,
 En laat de soete Semer-tijdt,
 Haer vreugdig groene hoofft voort steecten,
 Welck aller Dier en hert verblijdt.

III.

Chelijck het groene knuyd verstorven
 Door Hagel, Sneeuw, en lange vorst,
 Niet al-tijds blijft in d'Aerd verborgen,

Maer schoon, vol krachten daer uyt borst.

IV.

Soo sult ghy oock niet al-tijds swerven
In Lijden, Kruys, of Tytanny,
Ghy sult u Bruydegom verwerven
Tot trooft aen uwe rechter sy.

V.

3. Hebt goeden moet, vreeft geen Tyrannen
Hoe machtig dat sy sijn, of sterck,
Ick sal-se doch als kaff uyt-wannen,
Endoens vergaen met al haer werck.

VI.

Tot u sal ick met vreugd in-treden
Soo ghy lanck-moedelijck verwacht,
En tot mijn dienst bereyd u leden,
My lievende uyt aller kracht.

VII.

4. Mijn hoven staen voor u ontslooten,
Mijn Kelder is u op-gedaen,
Treed in, soo werd ghy over-goten
Met heylsaem vrucht. Treed moedig aen.

VIII.

Vreeft niet u Bruyd'gom te belijden,
Al woont ghy by een boos geslacht,
Wilt vry voor my ter dood toe strijden,
Soo toont ghy eerst dat ghy my acht.

IX.

5. Dan wil ick u soo hoogh weer eeren,

Dat ick u in mijns Vaders tent
Sal voeren en van u daer weeren
Vrees, droefheyd, pijn en swaer ellendt:

X.

Mijn schaduwe sal u bedecken,
Mijn rechter-hand sal u om-vaen,
Mijn liefd sal tot u soo wijdt strecken
Dat ghy sult nimmer-meer vergaen.

Des Vereenighden

N E D E R L A N D S V E R D E R F.

Klaegh-Lied.

Conscientij-dwang, | Lands onder-gangh.

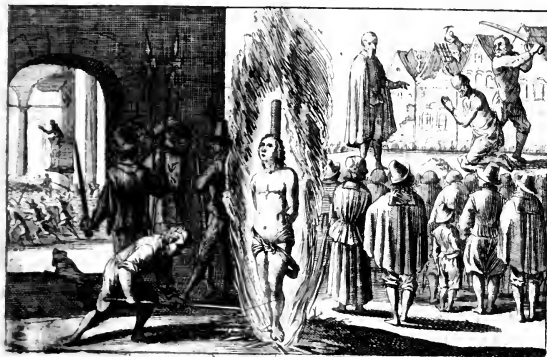
S A N G.

Doulands lacryme.

I.

Weent Nederland, weent: uwe schanden
Zijn nu voor-handen
Om dat ghy Soud'-maet overvult
Door schult op schult.
Weent: maer nae God, (wie weet) D'ellenden
Mocht God noch wenden.
Ach God! dat u slechts nier mis-haeg
De spade Klaeg.
2. Ghy, met u Machten,
Wilt all's verkrachten,
Fier op uw's naems klanck.

CONSCIENCY - DWANG | LANDS - ONDER - GANG.



Duckdalf, en 't Kalf, met Salf, wel half, gereet te smeeren
 Oock 't koppen veerdig, om 't hervormen yder Christ,
 Gaf Godt's Lands Hoocheyt holp, dees Tijrannye weeren :
 't Vuyr raeckter in 't was tijdt, als all' de Werelt wift.

Op voor-foet

U 't gemoedt

Trotfen doet :

Ghy denckt niet dat Babels-goet

Niet en is dan ebb' en vloet,

En gaet Babels ganck.

Zijt ghy verheven :

't Is u gegeven

't Is Gods goedigheyt,

Is u Macht

Hooch gebracht

En geacht

Wat beroemt ghy? 't is Gods kracht,

Roemen is als of men dacht :

't Komt door ons beleyt.

3. Hoe ? eert God dan oock de snooden ?

Hy wil nooden

Snel, en wel 't bevel te doen.

Genood door 't aerdſche na 't eeuw' ch te spoen,

Maer (laes!) weeld' heeft u geraden

Sodoms paden :

Loth bespot en lot moet zijn :

Als hy dit ſeyt, ſijn loon is pijn.

II.

1. Wie had gedacht dat ghy fond-slaven

Weer foud op-graven

Duc d'Wit (dadu wel eer ſchrick gaf)

Gedempte ſtraf?

Met Tyranny, by ſaſſen ſeden,

Wilt ghy ver treden

Die niet en ſoecken (weer de Heer)

Dan ſijne Leer.

Ghy broof Aerd-wormen

Neeemt voor te ſtormen

Op 's Hemels Vier-ſchaer

Uwe raet

Stout'lijk gaet

En verſmaet

Al 't geweent van trouw Lant-ſaet

Stopt haer oore en met dees' praet :

Diet/ Dree/ geen gebaer,

God heeft miſ-hagen

In u miſ-lagen

Alvoor lang gehad

Doch geſpaert

Nae ſijn aert

In wel-vaert

U tot leſten nyr bewaert,

Op dat ghy, in 't leſt bedaert,

Kielen foud Deugds pad.

3: 't Helpt al niet, ghy gaet u paden

Na 's vleſches raden ;

Staet, noch niet, in 't quaed ghy houd

Tot quaed gewent in 't quade ſtout

O had ghy noch niet beſtreden

's G'loofs vryheden ;

't Woord van poort' en boort verjaegt:

Misschien b'ſeef nae, dat u nu knaegt.

III.

1. Ging u doe wel, doe Gefinthen

Waenden geleden

Die niet en deden tegen wet

Hun voor-geset,
Maer nughy tast in Godes Gerechten ;
't G'loof gaet bevechten,
En 't Recht wilt wringen uyt sijn hand ;
Ghy moet ter schand.

5. Is 't oyt Tyrannen
Die haer hoog spannen
Op Gods God-lijckheyd ;
Soo gegaen
Dat voort aen
Harebaen
Van de plæg heel onbelaen,
Lang' en wel is blijven staen ?
Vraegt d'ervarentheyt.
Ghy drinckt met Galle ;
Maer licht kant vallen
Dat g' op-suypt 't gront-sop ;
't Nood-gesucht,
Welcks gerucht
Door de licht

Tot God in den Hemel vlucht,
Sal dat niet eens, t'uwer tucht,
Gods wraeck wecken op ?

3. Offaelt Gode macht om wrecken ?
U qua'e treecken ?
Neen : in twee sijn schein hy stoot
Diel' op het stael wil prick 'len bloot.
Waer ist, God is wel lanck-moedig,
Wreeckt niet spoedig,
Dochte vroeg komt noch sijn toorn
: Voor hem die dien niet komt te voor'n.

IV

1. God is op-recht, en sal vergelden
Na 't recht sal melden :
Geen blood perfoon hem oyt verneugd,
Maer 's perfoons deugd.
Is hy met u : Ghy moet in vreesen
Oock met hem wesen
Boeleert ghy met een ander Bruyt,
't Verbond is uyt.
2. Ach uwe Leyders
En val-strick-breyders
Hebben u verblind :
Haer **Synod**
(Dat in nood,
Iae in dood
Landen, Luyden, Zielen stoot)
U met een Gout-appel boot
't Geen ghy nu bevint.
Sal men de Wolven
(Segt ghy niet dolven ?
Wie is de VVolf ; wie Schaep ?
Die verscheurt,
Of dien 't beurt ?
Die lust keurt,
Of die in onlusten treurt ?
Die verbant, of die om-sleurt ?
Rijft eens uyt u slaep.
3. Door haer (segt g') is 't Lant in roeren,
Lact' uyt-voeren :
Maer 't is waer en klaer, als 't lichte,
Dat so all' Heyl'gen sijn beticht

Weent dan Lant, weent Lant flaet gade
 't Geen ick raede:
 Eert, als weerd, 't geen leert d'Heer Christ
 Misschien of ghy sijn toorn noch slist.

SANG :

VVaer is nu mijn vryheyt.

- O**VVerelt die ons hert!
 In veel Ydelheyt verwert,
 En daer na beloont met smert,
 Die u wel kent,
 En van u went,
 Sijns herten wensch,
 Hoe gelukkig is de mensch!
2. De mensch die u bemint,
 Segg'et mijn doch wat hy vind?
 Anders niet als roock en wind
 Al u vertoon,
 Dat nu soo schoon,
 En Heerlijck schijnt,
 Morgen wel als roock verdwijnt.
3. Al't goet dat ghy vervaet,
 En daer met ghy ons verraet,
 Is rijckdom, wel-lust en staet,
 Dien ghy dit geeft,
 Siet daer die heeft
 Al wat ghy gunt,
 En al wat ghy geven kunt:
4. De wel-lust soo elck siet
 Kan lang-duyrig wesen niet, Of sy word van selfs verdriet,

- Doet daer dan by,
 Hoe ras dat sy
 In pijn en smert
 Menig mael verandert wert.
5. Die nu is rijck van goed,
 Krijgt licht morgen tegen-spoed,
 En vaert schielijck banckeroet.
 Schip-breuck of brand,
 Of twist in 't Land,
 Of ander noot,
 U van Rijckdom licht ontbloomt.
6. En die nu leeft in Eer,
 Soo 't gevaleens neemt sijn keer,
 Stoot hem lichtelijck ter neer,
 Heden een Graef,
 Morgen Slaef,
 Nu in de Wet,
 Morgen is men af-geset.
7. Maer oft gebeurde al,
 Dat het wanckel-baer geval,
 U dien schijn-goed niet ontstal,
 Naer weynig tijd,
 Komt God en snijdt
 U Leven af,
 En men leyt u naeck in 't graf.
8. Die dan door schijn verraen,
 Na Gods Rijck niet heeft gestaen,
 En moet als het Gras vergaen,
 Komt hy niet wel,
 In groot gequel?
 En heeft sijn sin

10. Niet gevolgt een dwase min?
Na-dien de Werelt dan,
My niet anders geven kan,
Siet ick tooch mijn fin daer van.
Waer toe gewroet
Om nietig goet,
En hem gepijnt
Om een schaduw' die verdwijnt?
10. Waer toe sijn finlykheyt
Op een vluchtig Goed geleyr,
En hem pijn en smert bereyt?
VVant die een ding
Heel sonderling
In 't hert verkieit,
Treur wanneer hy dat verliest.
11. VVaer toe soo seer bemint,
Dat den mensche heel verblint,
En aen d'Aerde soo verbint,
Dat hy op God
En sijn Gebod
Geen acht en slaet,
En in 't eind verloren gaet?
22. Ghy Goddelijk Geslacht,
Die dit nietig goet veracht,
En na veer een beter tracht,
Telt ny niet u,
Ick heb een gru
Van d'Ydelheyt,
Die het aerdsche volck verleyt.
13. Ghy tracht alleen na deugd,
Die u meer dan d'aerdsche vreugd,

- Meer dan geld en slaet verheugt.
VVant u gesicht,
Dat is verbecht,
Diev acht ghy recht,
14. 't Aerdsche goed voor u reflect
Die deugd, een Goddelijk goet
Die Gods gunst verwerven doet,
Die is waerdig u gemoedt:
Die u 't geval.
Niet rooven sal,
VVaer van de doot
Die 't al neemt, u niet ontbloot.
15. De deugd die is soo schoon,
Dat sy is van selfs haer loon,
En na geeft sy d'Hemelsche kroon,
Die haer bemint,
Die mensch bevint,
Dat sy alleen
Stellen kan ons hert te vreen.
16. In-dien ghy armoet lijd
In veel swaricheyd en strijd.
En dat Deugd is al u vlyd,
Die is u foet,
Want u gemoedt
Dat is gewis
Dat God u belooner is.
17. En valt u beter toe,
Dat ontfangt ghy oock in 't goe,
Maer maeckt u daer-om niet moe:
En als het vliet,
Ghy acht het niet,

Om dat de min,
Daer niet aen en hecht u sijn
18. 't Geen dat ghy hebt te veel,
Hout ghy niet voor u geheel,
Maer de naeste krijgt zijn deel,
Oock is 't genot
Door Gods gebod,
Gerecht na maect',
Niet na weeld en over-dact.
19. Hoe dan 't geval hem keert,
En het aerdsche volck verveert,
Ghy blijft al-tijd onverfeert,
Hier hebt ghy 't wel,
Want geen gequel
U rust berooft,
En u is Gods Rijk belooft.

Vat is toch ongedult in pijn ?
't Is om zijn droef-heyt droefig zijn.
Hoo wort hy dan met recht belacht/
En als een grooten dwaes geacht
Die/ om dat droef-heyt kwalijck smaect
Sijn droef-heyt dies te grooter maect.

Daer moet veel strijds gestreden zijn :
Deel kruys en leeds geleden zijn :
Een nauwen weg betreden zijn/
En veel Gebeds gebeden zijn
Doo lang wy hier beneden zijn
Do sal t' hier na in vreden zijn.

Psaln I I I I.



Odt die my placht te troosten, als ick in droef-
heyt was,
En van mijn onschult weet.
Weeft dit-mael oock genadig, en laet u ooren
ras
Tot hooren sijn gereet.
Hoe lang verwacnde menschen, past gy niet op mijn leer ?
Wat ist dat u belet ?
De ydelheyt, en leugen, daer hebt ghy al te seer
U sinnen opgeset.
VVort wijs, en merckt eens over : Hoe God die stuert en
leyt
Die hy verkoren heeft.
Roep ick hem aen tot hooren is hy terfont bereyt :
Die troost in lijden geeft
Schrickt dan, en hebt de sonden niet langer tot u Heer :
Maer 'snachts op't bet in silt,
Spreekt dan met u gedachten (en keertse heen, en weer)
Hoe dat ghy leven wildt.
VVilt ghy een offer slachten : daer Godt sich in verheugt
Ten is geen vleysch, of bloet
Geen vleysch, of bloet van beesten : maer ongevalschte
deught,
Uyt een oprecht gemoet.
Die sulck een offer offert, mach wel vrijmoedig gaen,
En hoopen valt op Godt :
Offchoon het dwase volcksken geen acht daer op wil slaen,
En dick-wils daer me' spôt.
Geeft

Geeft ghy my slechts 't aenschouwen u lieflijk gelaet,
 Soo voelt het hert geen pijn.
 VVilt ghy mijn vriendt slechts wesen; dat is den hoochalten
 staet.

Daer ick in wensch te sijn.
 Een ander magh sijn kamers versien van Koorn en kost,
 In 't hert besorgt, en bangh.
 Een anders mach sijn Kelders versien met wijn en Moelt,
 En soighen ver, en langh:
 Maer ick wil sonder sorgen (want Coet die soight voor
 my)
 Gaen rusten sonder duchten (want God die is my by)
 Len loot, en diepe rust.

Psalm X X I I.

MYn Godt, mijn Godt, wat isser dat ghy my hebt
 verlaten;
 Dat ick om hulp moet huylen, en 't huylen niet
 mach baten?
 Om niet is al mijn klagen, of roep ick al den dach,
 Of al den nacht; u ooren sijn doof tot mijn geklag.
 Nochtans sijt ghy de selve, die ghy eens plagh te wesen
 Een Heyligh Heer in Sion, van Sion soo gepresen.
 Ghy sijt het daer ons Vaders op hoopten in ellende,
 En als zy op u hoopten her quaet bracht aen een endt:
 VVanneer sy tot u riepen los waren haeren banden;
 VVanneer s'op u vertrouwden noyt wierden sy te schanden:
 Maer ick (eylaes) was ben ick een woin, en niet een
 mensich,

Die niemand kan bewegen tot eenen goeden wensch
 Een spot van alle menschen, een smaet van hoog, en lagen,
 Die niemand helpt sijn lijden door medelijden dragen,
 Die my aenschouwen, speren uyt spot haer monden op,
 En die voor by wandelen, die ichudden haeren kop.
 Aeh! met wat weder woorden word my mijn hert door-
 sneeden
 VVanneer ick met mijn ooren aenhoor alfulcke reden,
 Dat is hy die den Heere voor sijnen hulper hiel,
 En voor sijn troost in lijden, soo hy in lijden viel:
 Nu is hy swaer in lijden nu trefften hem de plagen:
 Nu mach hy aen den Heere sijn Cruys, en noot gaen kla-
 gen.
 VVil Godt ons nu doen blijcken, dat hy sijn Godt wil sijn;
 Soo laet hem Godt nu helpen, verlossen u 't de pijn.
 Dit spreecken sy, en lachen, daer ghy nochtans my stadig
 Van dat ick was geboren, soo goet waert, en genadich,
 Doe ghy my deed aenschouwen 't verheugelijke licht,
 En ick noch laech aen Boosten: waert ghy nu roevensicht,
 VVeel nu, weest nu niet verre, nu angst soo dicht na by is:
 VVilt nu niet achter wijcken nu niemant meer met my is.
 Mijn hater's sijn, als ossen, die dieygen, en om-ringen:
 Als vetgemelte Ossen die om my henen springen.
 Sy hongren na mijn leven, gelijk een Leeuw, die dult,
 Na 't vleysch van andre dieren, en door de Bosschen
 bruit
 Het bloet is my als water ten wonde uyt-gedreven
 't Gebeent beswijckt, de leden, beginnen te begeven;
 Het hert is my inwendig alsoo in 't lijf gestelt,
 Als 't was is, dat de Sonne door haere hit versmelt;
 Wech sijn al mijnne krachte, verdoocht sijn al mijn leden;

Gelijck een scheef, dat dor is van alle vochtigheden.
 De spraeckeloofse tonge blijft hangen aen den raeck.
 Ick sie hoe langs hoe meerder dat ick de door genaeck.
 Het rotte der godlose is, als verwoede honden;
 Die my rontom benarren, en jammerlijk deur-wonden,
 Mijn handen en mijn voeten, die hebben sy deur-boort,
 En op mijn lijf bedreven wel meer als enen moort.
 Mijn lichaem door haer reken, en ongenadig quellen
 Staat luchtig uyt-gespannen, en laet de beenen tellen,
 En als de ralernye geen nieuwe pijn meer weet;
 Sooblijven noch de sinnen van haet al even heet.
 Dies sy 't gesicht vermeyden, in my alsoo t'aenschouwen,
 En scheppen haer verheugen in mijn soo groot benouwen
 Int eynd van sulck spectakel vermoeyt, maer niet verfaet,
 Soo deylen sy, en werpen het lot om mijn gewaet.
 In sulcke bangigheden, moet ghy my niet bewijcken;
 Ghy Heer, mijn sterckt, en hulpe, en gheensins van my
 wijcken.

Komt ras, en weert de pijn, die my het herte breeckt.
 En my als scherpe sweerden, dwais door het herte steeckt,
 Komt ras dar ghy de boosen haer wreede lusten stilt:
 Die nae mijn leven snacken; gelijk een Leeuw na 't wilt.
 Verlost my vande wrede, die op my sijn verbolgen,
 En recht, als doile honden alomme my vervolgen.
 Verlost my van my vyandt, die uyt is op mijn doot,
 En my aen alle zijden gelijk een hoorn stoot.
 Dan (als ick doot en helle te boven ben gekomen
 Sal ick by mijne broeders, en schare vande vromen,
 Dien lof uws naems doen hooren, en roemen overluyt
 En spreekken uwe waarheyten en kracht vrymoedig uyt
 O! al die oyt den Heere met trouwer herte diende

En in sijn vrese leefde, als ongeveynsde vrienden.
 Roemt hem, en ghy al t'samen, die Iacobs kinderen sijt,
 Doet eer, en schroomt den Heere, die soo na druck verblijt.
 Want hy heeft niet verlaten, de eenfaemheyten des armen,
 En hem oock niet vermadicht, en sijn gefehrey en karmen
 Maer doe sijn droevig schreyen, en stemme tot hem quam;
 Terstont sijn droevich schreyen, en stem ter herte nam.
 Daerom wil ick hem prijfen by vreemder volcken scharen
 En 't lof van sijne daden de Werelt deur vermaren:
 De willige beloften, die van my sijn geschiet
 Sal ick hem daer betaelen, daer 't heylig volck aensiet;
 De nederige herten, die van geen quaet en weten
 Tot Gods Banquet geroepen, die sullen vrolijk eten,
 En liefdelijck versadigt hem prijfen die daer leeft,
 En alle goet, en vreuchde alleen de mensche geeft;
 Die binnen in haer herten met sulcken kragt sal wonen;
 En haer alsulcke teyckens van vaste liefde toonen:
 Dat haer soo lang sy leven in 's Werelts jammer dal
 Geen vrees van eenwig sterven 't gemoet meer pijnen sal.
 De Wereldt sal 't aen-schouwen tot aen haer verdtste en-
 den

En tot den Heer, die 't herte so trooft en kan haer wenden,
 Geen stamme noch geslachte van volcken, wie sy sijn
 Die niet en sullen bidden voor s'Heeren klaer aenschijn;
 VWant niet alleen in Iacob sal hem het rijck behagen:
 Maer onder vreemde volcke sal hy de kroon oock dragen;
 Al watter op der aerden groot, en verheven is
 Sal om sijn spijs te nutten aen gaen aen sijnen dis,
 En als het lijf het voetsel nu tot sich heeft genomen.
 Aen bidden en gewillich tot sijnen dienst hem komen
 Die arm sijn en verschoven die slechte vande lien;

Die sullen tot hem naecken, en buygen hem de knien :
Want hem gediens te wesen sal hem geen saet onbreecken,
Dat van hem sijnen Heere, van kint tot kint sal spreucken,
En sijn gerechte wetten indrincken in 't gemoet
Van 't volck, dat na sal komen, op dat het daer nae doet.

Psalm XXV.

A L E P H.

NOch op mijn lans noch sweert,
Noch Itrijdbaer mans, noch peert :
Maer Godt mijn Heer, en helt
Is al mijn hoop gestelt.

B E T H.

Maeckt, dat mijn hoop op dy
Gheen ijdel hoop, en zy,
Dat ick in schand niet raeck
Mijn vyandt tot vermaeck.

G I M E L.

Die op u staet is vry
Van schand, en spotterny :
Maer al wie u niet acht
Wort haest te schandt gebracht.

D A L E T H.

Och inde duysterheyt ;
Waer inde Wereldt leyt,
Maeckt ghy my Heer gewis,
Wat recht, en onrecht is.

H E.

De VVerldt is vol bedroch ;
Daer-om soo leert my doch

Dat ick de waerheyt sie,
En voor de leugen vlie.

V A U.

Daer is niemant, dan ghy,
Die dit, kan doen aen my,
Godt, die my helpt, en hoet,
En stadich hoopen doet.

Z A I N.

Van dat de VVer't began,
Hebt ghy aen menich man
Bermherticheyd gedaen
Gedenckt, o Heer daer aen.

H E T H.

De sonden, en ondeucht
In mijne wulpsche jeucht,
Onwiffelijck geschiet,
Gedenckt o Heer die niet.

T H E T.

De Heer is trouw, en goet ;
Dies klopt hy aen 't gemoet,
En leert den fondaer gaen
Van 's doots op 's levens baen.

I O D.

't Eenvoudig hert, dat dwaelt
Daer ist, dat God in daelt,
En onderwijft, en leert,
VWat goetd is en verkeert.

C A P H.

De wegen, die Godt wijft,
En s' menschen hert aenprijft ;
Sijn goed, getrouw, en waer

Voor Gods getrouwe schaar.

L A M E D.

Vergeef my, mijn misdact,
Mijn misdact groot en quaet:
Soo wordt u naem bekend
Tot aen des Wereldes endt.

M E M.

VWie isfer reyn van geest,
Die Godt van herten vreeft?
Al wat hy doet oflaet;
Godt is sijn stuyt en raet.

N U N.

Mer rust in overvloedt,
Geniet hy alle goet,
Syn fact door Godes handt,
Besit, en hout het landt.

S A M E T H.

Gods wijs-heydt, en secedeet,
VWaer van geen waen-wijs weet,
Dat herbercht in een heit,
Daer Godt gevreeft van werdt.

A I N.

VWaer ick my wend, of keer
'T gesicht is nae den Heer,
Die 't oog gock t'uytwaerts streckt,
En 's vyandts net ontrect.

P E.

Ach! wendt het gunstich licht
Van 't vaderlijck gesicht
Op m', die eensaem siweeft,
En in ellende leeft.

Z.

Mijns herten angst is groot;
Helpt my uyt mijnen noot;
Merckt wat een hert al lijdt
En schelt mijn sonden quijt.

C O P H.

Groot is mijns vyands haet;
Die om mijn heuen gaet,
Groot is hy van getal,
En dreycht groot ongeual.

R E S C H.

Daerom mijn Godt kompt by,
Dat ick geen schandt en ly',
Vrijdt en komt my te baet;
Die my op u verlaet.

S C H I N.

Van buyten ben ick slecht;
In 't Heit ben ick oprecht,
En steun op uwe trouw,
Dat 's 't al daer ick op bouw.

I A N.

Helpt Iacob u gescacht,
Dat hulp van u verwacht
Uyt alle noot, en pijn,
En last daer sy in sijn.

Pfalm XXXVII,

V A U.

V erblijt maer een geringe tijdt
En siet, de stofte van den nijdt

De boose met al zijnen schijn,
Sal nergens meer te vinden zijn.
Maer hy die niet met ailen scheen
En in sijn eenvoud' ginck daerheen
Beesft het lant, en houder sive
En woonter in mit rust en vree.

Z A I N.

De Boose leyt soo men'ge laagh
Daer hy den vroomen gaern in laegh
En kneert van spijt, en schand' den kop
En eet, van nijt, sijn heit schier op
Godt siet het aen en lachter niet
Want d'uyre, die hem is geset
En sijn geluckx een eynde maect
Die siet hy dat al vaik gaeckt.

H E T H.

De boose heeft sijn sweert ontscheedt
En op den boogh den pijl gereet:
Den armen, doch niet bosen mensch
Te treffen is sijn herten wensch
Maer 't sweert dat sal te rugge gaen
En sijnen eygen Meester slaen:
Een anders quaet dat wordt sijn wee
En zynen boogh die moet ontwee.

T H E H.

Het kleyn dat een vrome heeft
Waar in hy niet genoeggen leeft,
Is beter dan den over-vloet,
En alder bosen groote goet,
Der goddeloosen goet en micht
Verget en wordt te niet gebracht.

Der vroomen goet en staet beklift,
Door Godt die haer beschermer blijft.

I O D.

Daer is geen quaet of ongeval
Vvaer in een vrome sneven sal
Om dat dien God die 't al bespict,
En weet wat zyn sal, eer 't geschiet,
Haer goet en staet bestendig maect,
En altyt voor haer forghet en waect
Soo datter in den duyren tijdt
Niet een van haer gebreken lijdt.

C A P H.

De boosen hier op Aelden groot:
Maer in Gods ooggen kleyn en snot
Die Godt voor sijn partyen kent,
Geraecken snellijk aen haer endt.
Gelijck het vet van d'offerhandt,
Alst door de vlamme wort verbrandt,
Niet anders is als een gesmoock
En in de lucht een dunnen roock.

L A M E D.

Een godloos mensche die veel gelt
Vergadert en op woecker stelt,
Al wort hy schoon van tellen moe
Sijn hant blijft voor den armen toe
Een vroom al heeft hy selsf niet veel
Den armen krijgt nochtans zyn deel
Dies oock zyn zaet het lant beerft
Maer des godloosen stam verterft.

M E M.

't Is godt die sulck een mensch behoet

En geeft zyn doen een gladden spoet
 't Is Godt die voor hem forge draegt
 Om dat hem al zyn doen behaeght
 In dient hem ergens in misluct:
 Hy wort niet voort ter ne'er gedruckt.
 Noyt soo en mist hem Gods by-standt
 Want God die heeft hem by de handt.

N U N.

'k Ben jonck geweest nu ben ick out,
 En noyt heeft mijn gesicht aen-schouwt
 Dat eenig vroom bleef in noot.
 Of dat zyn fact moest gaen om broot.
 Want die noyt hart en was ofvreck
 Hoe sou die komen in gebreck
 En die gaern yeder heeft geleent
 Ist vreemt dat God sijn kinderen meent.

S A M E E L.

Dat goet is doet, dat quaet is schout,
 Begeert ghy, dat ghy 't leven houdt
 Want Godt bemint en heeft sijn v. eugdt
 In billickheyten waere deugdt,
 Die goet zyn en van zynen aert
 Die worden steeds van hem bewaert
 Maer die af-keerig sijn en quaet
 Die gaen te niet met al haer fact.

A I I N.

Al die recht-vaetdig sijn van geest
 Daer Godt op-recht van wort gevrees
 Die is het lant ten erf bereyt
 Daer Godt soo veel van heeft geseyt.
 En haer sal voor een korte stont

't Besit daer van niet zyn vergont;
 Maer 't sal haer zyn een vaste plaets
 En eeuw'ge wooning hares zaets.

P H E.

Al wat de vroomen denckt of seyt
 Is wijsheyten en gherechticheyt
 Daer denckt hy om daer spreeckt hy van
 By yeder een al-waer hy kan.
 Want in zyn hert daer staet Gods Wet
 Daer hy geduyrig soo op let
 Dat hy met sijnen wil en weet.
 Noyt op verkeerde weegen treedt.

Z A D E.

De boose leert en spreyt sijn net
 Den vroomen is't daer hy 't voor set
 Wanneer hy niet recht uyt en derf
 Staet hy met list nae zyn bederf
 Maer Godt die hem bewaert die maect
 Dat hy niet in zyn handen raect:
 Die aen-klagt die bemintmen valsch.
 En niemand mach hem aenden halsch.

C O P H.

Verwacht op God en leeft slechts wel
 Naer sijne wetten end' bevel.
 Soo wordt ghy hooch van hem gestelt
 En krijgt het landt in u geweldt
 Maer 't endt van 't volck dat Godloos is
 Is dicht nae by, en gants gewis
 En of ghy twijfflen moght misschien
 Uw' eygen ooghen sullen 't sien

RESEN.

In mijne daghen nu en dan,
 Heb ick gefien een Godtloos man
 Die opgeblafen was en fier,
 En groenden als een lauwerier :
 Een wijl daer nae 'k gae weer voor-by,
 Ick fie nae hem en weg was hy.
 Sijn goet, zyn moet, zyn maght, zyn prael,
 Verdweenen was her al te mael.

SCHIN.

Blijf vroom, ô mensch, en hout u recht
 Blijf Godt een trouw en stadich knecht :
 VWant die soo sijn (of lang of haet)
 Die sal 't gewis wel gaen in 't laet.
 Maer die Gods wetten over-treet,
 En snel is tot sijns naestens leet
 Die wert met schanden uyt-geroeyt
 Als nu zyn sonde Godt heeft vermoeyt.

T A U.

Godt helpt den vroomen en verfloort
 Den boosen die hem komt aen boort
 Hy is sijn sterckt en maecht hem koen
 En helpt als 't helpen is van doen.
 Op Godt soo staet de vroomen vast
 Die hem verlicht in sijnen last,
 Die hem verblijdt in sijnen druck
 Van Godt wacht hy al sijn geluck

Psaln CXIII.

NU is mijns Heeren hooch-salige vyre gekomen,
 Hy heeft den Schepter zyns rijcx in hande genomen,

De Heer gants Heerlijck verciert, gaet moedige gangen,
 Want sijnen schepter heeft alle d'aer de bevangen.
 Sijn Heerschappye blijft t'allen tijden bestendich,
 Gelyck sijn leven vast is, en nimmermeer endich ;
 Boose lieden persen 't rijk, dat desen Heere gelicht heeft,
 Streckende soo wijdt, als de Sonne sijn helder licht geeft.
 En naken fierlijck recht, als de geweldighe stroomen ;
 Wantse met haer baeren, als bergen die ygende koomen,
 En door de winden onthuyminge blafinge swellen,
 En haere oevers vergeefs, al rasende quellen,
 Groot is al haer poogen, hooch loopen al haer gedachten.
 De Heer noch hoger, en van veel meerdere machten.
 't Woort sijn lippen, kan d'ongleeden vol-leeren,
 En 's menschen leven van 't quaet ten goeden bekeeren :
 d'Eeuwighe cieraeden, die hem zyn wooninge cieren,
 Syn niet dan deugden en onbevleekte manieren ;
 Verschijnt Heer alder hoogste Godt die wreecken kont.
 En niemand dan u selfs alleen de wreack vergont.
 O ! ghy der quaden vrandt, en der goeden vrient,
 Die yeder staft, oft loont, na dat hy hier verdient.
 Ontwaeckt recht-vaerdig richter vande gantsche aerdt ;
 Vergelt de trotsen haere trotsheyt en hoovaert.
 Hoe lang, hoe lang duyr noch der boosen groots geprael ?
 Hoe lang, noch hoortmen haer gesnorcken spitse tael ?
 Hoe lang, noeh roemt den spotter van zyn spotterny.
 Den eerloos van bedroch, den schelm van schelmery :
 Siet ghy niet, Heer, hoe datse met u volck omgaen,
 En in u eygen hand u onderdanen saen ?
 De manneloose vrouwen worden omgebracht,
 De vaderloose kinders wort niet opgeacht,
 De stedeloose vreemdelingen komen om,

Hier tuffchen denckt haer hert (want fy zyn blint, en dom)
 Ten heeft geen noot al wat wy doen; wie ist, die 't fiet?
 Of goet, of quaet, de Godt Israëls weet het niet.
 O! beestich volck diep in onwetenheyt versmoort. (hoort.
 Kont ghy noch mercken; merckt: kont ghy noch hooren:
 Hoe lang noch blijven uwe herten doff, en loom?
 Wanneer wilt ghy ontwaken uyt dien swaren droom?
 Sou die niet konnen hooren wiens alwijfe hant,
 De ooren, om te hooren, selver heeft geplaut?
 Sou die niet sien (soo wel als yemant, die der leeft)
 Die d'oogen om te sien den mensch gegeven heeft?
 Sou hy niet straffen om der godloofheyt wil,
 Haer die hy door sijn woort verwitticht van sijn wil?
 Daer hy nochtans de vreemde volcken, sonder Wet
 Een regel in haer hert van doen en laten set;
 En meynt dan niet, dat ghy voor hem verborgen bent
 Die 't hert der menschen, en al zyn gedachten kent;
 Sijn vonden sijn aenslagen, diet inwendich drijft;
 En al wat in eens mentchen hert verholèn blijft,
 Dies is hy wel gelukkig, dien Godt selver leert,
 En door 't inprenten van sijn Wet het hert bekeert.
 Alst qualijck gaat soo is hy stil, en heeft gedult;
 Tot dat (wanneer de maet der boosen is vervult)
 De boose komt ten val, en in sijn onheyl leyt;
 Als in een kuyl, die lang te vooren is bereyt.

Psaln C V I.

Geeft lof, en danck aen onsen Godt, wie dat ghy zyt
 Want hy is goet en sijne goetheyt duyr al-tijdt.
 VVaer vint-men oyt een tonge wiens wel spreken-heyt,

Den lof van sijne wercken nae haer waerde seyt.
 Gelukkig dan de mensche, die Gods wetten doet.
 En die in al sijn doen niet doet, dan recht, en goet
 Bewijst aen my de goetheyt Heer (en denckt aen my)
 De goet-heyt aen u volck beloofst, en staet ons by.
 Geeft dat ickuw's verkoren volck geluck aen-schou:
 Op dat ick haer in haere vreugt gefelschap hou:
 En mijne roem met haeren roeni te samen breng;
 En mijne vreugt met haere vreugt in een vermeng.
 Och! wy, en alle onse vaders (ick bekent)
 VVy hebben ons misdragen en van u gewent.
 De wonderen in Egypten lant van u geschiet.
 Bedachten noch en achten onse Vaders niet.
 Sy dachten niet aen uwe goedhoyt, haer soo ree,
 En waren ongehoor-saem aende roode Zee.
 Ghy even-wel al waeren sijt onwaert en hoos,
 Om d'eer van uwen naem, liet haer niet hulppeloos.
 Ghy wout de Werelt toonen, wat ghy al vermooght.
 Dies dreygden ghy het roode meyr: en 't was verdroogt.
 Des waters diepe gronden gaven eenen padt,
 Daer leyden ghy-se door en niemant wierter nat,
 Dus wierden sy van hares haters hant bewaert
 En sy ontquamen hates vyandts wreede swaert.
 De vyand' woud-se volgen, 't water viel te hoop;
 De vyand' met sijn heele macht, en heyr verhoop;
 Doen wierden sijne woorden eerst van haer geloofst,
 En hy met vrolijck lof gefanck van haer geloofst.
 Maer fiet wat wast? een al te kortentijt daer aen,
 Doe was het al vergeeten, dat hy had gedaen.
 Sy wilden niet nae sijnen raet, maer haer begeert:
 Met schampre woorden hebben sy den Heer onteert.

Inde woestijn, daer hy soo kortst haer had gebrocht,
 En hem gelyck een mensche haers gelyckx versocht.
 H. gunden haer de spijse, daer sy hem om bāen,
 En neett haer haeren weelderigen lust vol-daen :
 Tot dat in 't eynde haer de walge daer van stack,
 En door Gods strating al te bitterlyck op-brack,
 Een tijdt daer nae steege haer den moet-wil inden kop,
 En maecten sich in 't leger tegen Moses op,
 En sijnen broeder Aalon (dat dede nijd)
 Die Godt zich tot sijn heylich-priester had gewijd,
 De aerde deed' haer keele op, die Abiton
 En Dathan met den aenhang levendig verslon :
 En onder den godloesen hoop ontsack een vlam,
 Die hoofden en toe-saenders uyt het leven nam.
 Dees en meer straffen hebben 't hert noch niet geraeckt :
 In Horeb hebben sy een Kalf van Goudt gemaect;
 't Beelt van een Os, een graf-verslindent domme beest
 Dat baden saen, en eerdent, al waert God geweest.
 Godt haeren heylant wort niet eens van haer gedacht:
 Die in Egypten soo veel wond'ers had gewracht.
 De schrickelijke wercken die hy voor haer dedē
 Aen 't roode Mevr, die waeren wegh ; dat deed hem wee ;
 Soo wee, dat hysē dooden wouwen een tot geen,
 En 't waer getichiet had Moses niet voor haer gebeen ;
 Gods uyt-verkooren dienaar Moyses wiens gebedt,
 Gods toorn heeft doen verkoelen, en 't verderf belet.
 Wat deden sy noch meerder 't Lant van Zaligheyt
 Van Godt belooft, en van Gods Dienaers aen-geleyt,
 Noch achten, noch geloofden zy ; en onder haer
 Ginck een w'antrouwlich morien en, soo hier, soo daer.
 Des Heeren waerde stemme wasser niet gehoort.

Doe was hy soo onmoedich, en op haer gestoort.
 Dat hy sijn hant verheven heeft, en hzer den doot
 In 't woest te laeten sterven in sijn hert besloot.
 En dat hy 't volck dat uyt haer was, en worden son,
 Uyt-landig onder 't heydenfch volck verstroyen won,
 Maer 't kon al niet bewegen; sy vervielen weer,
 En knielden voordē stommen Bael Peor neer.
 Daer stond den Af-godt sonder leven en verstand ;
 Dien dooden Af-godt slachten zy haer offerhand.
 Dit was een seyt, dat sijnen toorn te hoog op-joegh,
 De plaeg ginck aen, die toe, en d'aen, in-at, en sloegh,
 En deder menig steiven, tot dat Phineas
 VViens hert met heyliche toornicheyt onsteecken was,
 Te voorschijn tradt, en met sijn swaert de boosheyt wrack
 Daer hy de straf door weerden, en Gods toorn brack.
 Het heldisch feyt heeft zyn gerechtigheyt vermaert ;
 En hem by Godt, en menschen eeuwig lof gebaert.
 Hier me wafst noch geen eynde ; want Godt haeren Heer
 Vertoornden sy aen 't water van 't geschil : Zoo seer,
 Dat Moses selfs om haerent wille lijden moest ;
 VVant al haer knorren heeft zyn sinnen soo verwoest,
 Dat hem uyt mis-vertrouwigheyt een woort ont-viel,
 't VVelck Godt tot sijnē schade, in gedachten hiel
 En doe sy het beloofde lant nu hadden in,
 Verdelgden sy den volcken niet, nae Godes sin ;
 Maer hebben sich daer meē vereent : daer by verkeert ;
 Haer d'ongodts-dienstige Godf-diensten af-geleert.
 De Goon ge-eert die niet dan Goden sijn in 't sijn,
 En geen God-loos-heyte haer te God-loos laeten sijn.
 O ! grouwelijcke dommicheyt ! ô raferny !
 Haec Kinderen ; haer eygen saet ; dat naemē sy

En worpen het den duyvel tot een offer voor ;
 De aerde dranck het bloet; en wierter onreyn door
 't Onnofel bloet, dat haere wreede hant vergoot
 En om den duyvel zynen al-taer henen vloot,
 Vvat refter noch te seggen? alhaer doen (: ach fy)
 VWas lechickheyt, en geitelicke hoerery.
 Doe ifte in Gods hert een vayr van toorn ont-brant ;
 Hy kreeg een grouwel, van fijn uyt-verkooren lant ;
 Hy liet-fe vallen in haers vyandts Heer-fchoppy,
 Die haer benaaden met een fwale flaverny.
 Daer 't ftugge hert fijn wildicheyt wat door verliet:
 Dit fag de Heer en ; hy verloftens uyt verdriert,
 En dick-wils heeft hy fulcken gunft aen haer betoont :
 En dick-wils hebben fyt met quaet doen weer geloont.
 Als zy geholpen boof-heyte doen, en vielen af,
 Sant hy vertorent, t'elcken weder-om fijn ft af.
 Die haeren hoog-moet velden, en vertradt-fe drae ;
 Dan doen fy weder-oin boot, en hy weer-om genaet :
 Hy heeft haer klacht gehoord, en haer ellend aen-fchout,
 En 't quaet, boe-wel recht-vaerdig, heeft hem ftax berout.
 Soo groot was fijne goet-heyte; die weer leven nam,
 Als hem 't verbont, met haer gemaectt, te voren quam.
 Die haer gevangen hadde, maeckt hy foo gedwee,
 Dat haer ellend en lijden 't wreede hert door-fneet.
 Sy wierden by haer aen-genaem, en lief getal
 En 't was haer een verlichting in haer ongeval ;
 Heer onfe God, nu bid ick, dat ghy ons behoet,
 En uyt de vreedden volcken t'famen komen doet :
 Op dat een lust om looven in ons hert verrijs,
 En ick dijn naem, die heylig is, verheft en prijs.
 En alle volck, met lust tot uwe eer bevaen

Alfulcke woorden van fijn tong mach laten gaen.
Lof zy dien Godt, die Jacobs volck beheerfcht, en leyt.
Lof, prijs en eer van eenwicheyt tot eenwicheyt.

Pfal. C I X.

N U allen menschen fwijgen, en ick van troost ont-le-
 dicht,
 Van niemant wort verdedicht ;
 Godt mijnen roem, fwijght ghy niet laet waerheyt niet
 verdrijven,
 En leugen meester blijven.
 De Goddeloofte monden fijn tegen my ontflooten ;
 Vvat komt daer uyt-gewlooten ?
 Niet dan vergifte leugen, die haere tong vol valscheyt ?
 Al-om my om den hals leyt.
 'K heb liefd' aen haer bewefen, in plaets van troost in 't lyen ;
 Soo fijn-fe mijn partyen.
 Vvat kan ick doen? niet anders als my aen u verdragen,
 En u de noot te klaegen.
 Mijn goet doen, en mijn liefde beloonen fy met quaetheyt,
 Met haet, en met verfmaetheyt.
 Al-fulck een God-loos mensche, die wensch ick inde han-
 den
 Van boofte dwingelanden.
 Al-fulck een godt-loos mensche, moet den verwoefter by
 zijn,
 En hy in 't hert noyt bly fijn.
 Int recht-huys moet fijn fake, niet goet maer quaet ge-
 noemt fijn ;
 En hy voor schelm verdoemt zyn.
 Sijn

Sijn reden moet den richter (: als 't vonnis hem doet
fitteren)

't gemoedt noch meer verbitteren.

Ontijdig moet hy sterven sijn ampt van hem genomen

Moet op een ander komen.

Sijn kind'ren moeten weeten, zyn hu. s. vrouw weduw leven,

En jammer-lijck gaen siveven.

En ongetrooft gaen doolen: en menig lant door swerven:

Maer nergens plaets verweven.

En bedel-broot gaen knagen, beroyt, ontbloot uyt-lan-
dich

Voor al de wereldt schandich.

De woeckenzaers als ecchels, die moeten hem sijn goede;

Uyt-suygen tot den bloede.

En, om hem niet te laeten, sijn kisten gau door-snuiffelen;

En alles nau beknuiffelen.

Een vreemde moet beliffen 't geen hy met vlijt vergaert
heeft.

En met veel angst bewaert heeft.

Hy moet om hulpe smeeken; naer niemands hert verwor-
ven.

En blijven steeds verdorven.

Sijn Vader-loofe Kinders die moeten treuwich kermen;

En niemant haers ontfermen.

Sy moeten, eerden stamme tot 't derde lit kan raken,

Den doot al t'famen smaecten.

Den naem van sijnder stamme, moet sijn van geender
waarden,

En niet geacht op aerden.

De mis-daet, die de Vaders bezigen t' haren tijden,

Die moet haer noch doen lyden.

Die moet in Gods gedachten'foo levend' staen geschreven,
Al-waerfe vers bedreven.

Die mis-daet, die sijn moeder bedreef in haere daegen,

Die moet als noch hem plaegen.

Die moet uyt Gods geheugen te geenen tijdt verdwijnen,

Maer al-tijt versch verschijnen.

Hy moet (om dat het lijden van niemant hem oyt smerten)

Uyt aller menschen herten.

Hy sy, en blijf vergeten, om dat hy foo gants wreet was:

En niemands leet hem leet was:

Om dat het pijnlijck suchten, en klagen vanden armen,

Sijn hert niet deed' erbarmen.

Om dat hy die benaude, die hulp en trooft behoefden,

Noch totter doot bedoefden.

Den vloeck was al sijn wenschen, dat was 't daer 't hert
toe porden,

Den vloeck sal hem geworden.

Den segen van een ander was geen-sins zijn begeeren;

Die moet hy oock ontbeeren;

Een yeder moet zijns herten ontfeltheit op hem gieten;

Eicks tong moet op hem schieten.

Met vloecken, nu van geenen, dan wederom van desen,

Moet hy om-cingelt wesen.

Niet anders, als een hemde, om 't lichaem me'e te kleden,

Gaet ront-om om de leden.

Een inneslijcke droef-heyte moet zijnen geest vermoeyen,

En al zijn heit door-vloeyen.

Niet anders als de beecken, die door haer water-tochten,

De drooge aert door vochten.

Wan-hopige benautheyt, moet hem 't gemoet bespringen,

En merg, en been door-dringen.

Niet

Niet anders dan den Oly, van buyten op-geftreecken,
 In-fuycht, en 't vel doet weken.
 De vlocck moet op hem komen, die hem aen alle fijden,
 Om-fetten moet met lijden.
 Niet anders, als een gordel den menschen wat hy aen heeft
 In sijn begrijp omvaen heeft;
 Dat is het quaet waer roe-se de Heere moet vervloecken,
 Al die mijn onheyl foecken.
 Wiens gefenynde tongen, en laster-lijcke monden,
 Tot in mijn ziel my wonden.
 Maer ghy, ach Heer mijn hoope, laet my u hulp niet faelen
 Soo fult ghy eer behaelen. (seyt,
 Laes! al den troost, en hoope waer van my mijn gemoet
 Dat is alleen u Goetheyt.
 Verloft my door ellende, en armoe neer gedoocken;
 En 't hert door smert gebroocken;
 Gelijkker-wijs een schaduw, eyndt met de son moet nemen,
 En 's avonts is verswemen.
 Soo gae ick oock daer henen, en naeck al vast mijn ende,
 Door veel-heyte van ellende.
 Of even als de sprinck-haen waer van 't geboomt ghe-
 knaegt wort,
 Met kleyne moeyt verjaecht wort,
 Alsoo komt oock het lijden, dat ick soo veel moet dragen,
 My nae mijn doot te jaegen.
 Het lichaem, door al 't vasten, begint zijn kracht t'ont-
 facken,
 De flappe knyen swacken.
 Het vleysch neemt af, de leden verliefen haer gefetheydt,
 Haer vochticheyt, en vetheyt.

Hier tusschen, met al 't lijden, om my noch meer te
 quellen,
 Komt sich den spoet versellen.
 Den spot van mijn partyen, die als sy my sien quijnen!
 En hant voor hant verdwijnen.
 Den kop daer over schudden een al te haetig reecken,
 't Welck my het hert doet breken.
 Godt weest doch eens genadich, en laet my hulp gefchie-
 den.
 Een hulp waer doch dees lieden,
 Waer door dees boofse mercken, Godt, dat het uwe kracht
 is,
 Waer door dit werck gewracht is.
 Wat pas ick op haer vloecken, als ghy my foet bejagent,
 En voor haer vloecken segent?
 Wat baet het dat sy laster en leugen-tael uytbraken,
 En sich mijn vyandt maken.
 Als sy te schande komen, met al haer doen, en leugen,
 Sal ick u knecht verheugen
 De schande en versmaetheyt, die moefse over-trecken,
 En als een kleedt bedecken.
 Ter-wijl sal ick Godt dancken, en zijnen roem vermaeren
 By grooter volcken schaeren.
 Om dat hy voor den armen altyt tot hulp gereet is,
 Als hy in herten leet is.
 Als 't vonnis om te sterven nu over hem gevelt is,
 En hy in 's doots geweld is.

Pfalm C X V I I.

Alle ghy volcken
 Onder de wolcken,

Geeft lof, ende eere
 Aen Godt den Heere.
 Laet uwe keelen
 Sijn lof niet heelen.
 Hy is genadig,
 Hy is goet-dadich
 Over ons menschen
 Boven ons wenschen.
 In eenwigheden
 Sullen de reden,
 En alle woorden,
 Diemen oyt hoorden,
 Die hoope geven
 Van 't soete leven :
 Nimmer-meer liegen,
 Of ons bedriegen,
 Nimmer-meer mis zijn :
 Maer alrijt wis sijn.

Psalm CXXIII.

TOr u verhef ick mijn gesicht,
 Ghy die ver boven 't Ierre licht
 U wooning inden Hemelen hout :
 Waer van ghy alle ding beschout,
 Gelijck een knecht, die nimmer-meer
 De oogen afreect van sijn Heer :
 Maer neertig op sijn handen let,
 En d'oogen vlugh daer nae verlet :
 Of als een dienit-maecht kloeck, en trouw, !
 Die 't oogh alrijt heeft op haer vrouw,

En vlytig merckt op haer gelaet :
 En hoe dat al haer wesen staet :
 Alsoo is oock ons aengesicht
 Naer onse Heer, en Godt gericht
 Met groot verlangen om te sien,
 Oft hy nae lang vertoef misleien,
 Ten laetsten sich niet eens sal spoen
 Om ons sijn dienaers hulp te doen.
 Ach Heer weest int vergeven mildt,
 Laet uwen toorn, eens sijn gestildt,
 Ey koomt ons, koomt ons doch te baet,
 Die met een alte trotsen smaet,
 Bespot en schandich uyt gelacht,
 En van de grootse sijn veracht,
 Getergt, gequelt, schier totter doot,
 Het lijden valt het hert te groot.

Psalm CXXIII.

VVaer Godt ons niet ontrent geweest,
 (Soo segh Irael minst, en meest)
 Waer Godt ons niet geweest ontrent,
 Ons leven waer al langh geendt ;
 Als sy, die ons na 't leven staen,
 Met gramp-schap swanger quamen aen :
 Sy hadden ons gefcheurt geploekt,
 En levend by nae ingesloekt ;
 Bloet dorstich haddens ons vermoort,
 In onheyl waeren wy vermoort,
 Gelijck wanneer het water koomt,
 En boven 't hoofd hooch henen stroomt

De mensch al-dan wanhoopig bangh
 Sijn ziele looft met swaer geprangh;
 't Is recht, dat elck de Heere looft,
 Die ons niet laet tot, eenen roof
 Van 't volck, dat gaern ons had verdruckt:
 Maer uyt haer tandt, ons heeft geruckt.
 Dies zijn wy bly in ons gemoedt,
 Gelyck een wilde vogel doet,
 Die door den strick bedrogen is.
 En weer den strick ontvogen is.
 't Bedriegelyck net voor ons gespreyt,
 Den losen strick voor ons bereyt,
 Die sijn nu t'saem ontwee, en wy,
 Gelyck te vooren leven vry
 Geen mensch verwonder feer hier van;
 De Heer die alles, alles kan,
 Die 's Werelds rond geschapen heeft,
 Aerd, Hemel, en al water leeft,
 Doet ons in alle noot-by-standt
 Door kracht van zyn vermogen handt.

Psaln CXXVII.

T Bouwen, dat de bouwers bouwen, is vergeefs aen
 't huys geboudt,
 Allser Godt sijn handt van houdt.
 't Waken dat de waeckers, waecken waer al niet soo Godt
 de stadt
 Niet in sijn bewaringh hadt.
 's Morgens vroeg uyt 't bed te rijzen, 's avonds laet na bed
 te gaen

Is vergeefiche pijn gedaen.

Met een hert vol angsticheden, krijgt ghy nau den ar-
 men kost

Alst van Godt niet wort vergoest
 Daer hy nochtans sijne vrienden, die geen sorgen sijn ge-
 went,

Een gerusten slaep toe sendt.
 Kinders voort te willen teelen, is vergeefs hem sels ge-
 queldt,

Allser Godt sich tegen stelt:
 Want het is een gaef des Heeren, die hy sijnen vrienden
 schenckt,

En sijn dienaers me' gedenckt.
 Den ervaren stercke krijger, die sijn handt vol pijlen
 draecht,

Woit soo veel niet nae-gevraegt,
 Als een man, die vele soonen van sijn faet heeft aen sijn sy;

Wort gevreesd van sijn party
 O! wel hem die sijne koker: vol van sulcke pijlen heeft.
 Die de Heer sijnne vrienden geeft.
 Heeft hy in het recht te hand'len met een kloeck, en stout
 vyandt.

Soo en raecht hy niet te schandt.

Psaln CXXXI.

MYn hert, als 't hert der dwasen,
 En is niet opgeblafen,
 Dies wordt ick niet gedreven
 Om groots, en trots te leven,
 En moedich op mijn krachten

Mijn minder niet te achten,
 En als de stoute rijcken,
 Mijn meerder niet te wijcken }
 Ick laet De baerfe sinnen
 De reden niet verwinnen:
 En't heit my met bedriegen.
 Om alte hooch te vliegen;
 Maer slecht, en recht behaegt my,
 Itanders Heer soo plaegt my,
 Laet ongeval, mijn lot sijn,
 En Godt niet meer mijn Godt sijn
 Een kindt dat versch gespeent is,
 En teederlyck verweent is,
 Mach ick my by gelijcken,
 Als die 't in my doe bliicken:
 Een kindt dat kleyn en teer is,
 En noch sijne lusts geen Heer is;
 Alit onlangs heeft gefogen,
 En nauhyck zijn ontogen
 Des moeders lieve borsten,
 Daer 't keeltgen soo nae dorsten,
 En't her tgen door onfonckten,
 En d'oogjes soo na lonckten,
 De handjes soo nae grabbelden,
 Het tongsken soo aen sabbelden,
 De lipjens vast begreepen,
 De rantjes soo beneepen,
 Waer uyt het natjen haelden,
 Dat door al't montjen it raelden;
 Het natjen dat soo soet was,

En't best van 's moeders bloet was,
 Kan niet soo treulich steenen,
 En nae zijn moeder weenen,
 Kan niet soo seer verlangen,
 En aen zijn moeder hangen:
 Als ick Heer, steeds gae trachten.
 Om alle mijn gedachten
 Tot u alleen te senden.
 U, hulper in ellenden
 U trooster in het lijden,
 U leyts-man in het stijden,
 Die oorfaeck van mijn pracht zijt;
 Die oorfaeck van mijn macht zijt,
 U Gever van mijn kroone,
 En 't huys, dat ick bewoone,
 U gever van mijn leven,
 En die 't all hebt gegeven.
 Mijn lands-lie van den vromen
 Israël afgekomen,
 Dewijl Godt, die de helt is,
 Dient al in zijn geweld is,
 Een heylandt inden druckis,
 Een oorspronck van geluck is,
 Wat soud u dan beletten,
 U hoop op Godt te setten,
 Wilt dan op niemand bonwen;
 Maer hem alleen betrouwen;
 Hebt hoop en laetse duyren
 Van nu tot aller uyren.

Psalm CXL.

VAn menschen, Heer, die stout, en wrevel-moedig zijn,
Die boos van binnen, proncken met een vroomen
schijn,
Die dagelijcx twist verschaffen, en verwecken strijdt,
Begeer en wensch ick ernstig, dat ghy my bevrijdt.
Haer tong is, als een slangen tong, en baet veel smart,
Haer steecken raecten tot in 't diepste van het hart,
Sy schiet tenijn, als d'adders, en een yeder woort,
Dat van haer glijdt, is inde ziel gelijk een moort.
Geeft my Heer, in alsulcken volck haer handen niet,
Dat al mijn doen, en laten listelijck bespiet;
Dat mijne voeren kuylen delst, en stricken set,
En a: beyt in te werren in 't bedrieghelijck net;
Wat kan ick anders, Heere, dan te gaen tot u,
En seggen: Heer ghy zijt mijn Godt; helpt ghy my nu.
Verhoort mijn stem en neemt mijn treulich smecken aen:
Ghy die zoo dick in 't strijden my hebt by gestaen;
Laet doch den boosen zynen boosen wil niet doen:
Breekt zynen aen-slagh, wilt zyn boosen wil niet voen.
Op dat hy soo 't hem luyckt, verwaent en fier daer op,
Ten Hemel niet verheffe zynen trotsen kop.
Het onhey!, dat nu zyn veschelmt gemoet vast brout,
En zyn vergifte tong, vast in 't verborgen spout:
Geeft Heere, dat, dat zynen eygen meester raeck;
Op dat hy 't sop voor ons bereyt, eens selver smaeck.
De Heer salt doen, en straffen met een swaeren straf,
En senden op haer vlammen van den Hemel af.
Met blixem Israelen, sal hy haer te neder slaen,
En eewich, eewich, eewich, niet weer op doen staen;

Dus blyckt het dat een valsche tong, vol ongeval
Op aerden geen geluck van Godt beerven sal.
Maer na een korte tijdt met pijn ontsalicht wort,
En hooch gestegen laag ter neder afgestort.
Want Godt de Heer (dat moet gewis altydt soo gaen)
Die neemt in 't eyndt der onderdruckten saeck eens aen.
En maect een eyndt van al haer jammer, en verdriet,
En vrijtse van den overlast, die haer geschiet,
Dies dancken oock de vroomen haer en Godt en Heer,
En geven hem onsterffelijcken lof, en eer.

Psalm CXLVI.

LOoft, mijn ziel, den Heer van boven,
Die ick prijsen sal en loven,
Loven sal soo lang het leven
't Lichaem niet en sal begeven:
Stelt geen hoop op groote luyden,
't Sijn maer menschen kind'ren; huysden
Sijn sy iets, en hooch in waerde
Morgen niet, en weer tot aerde.
Huysden schijnen sy een wonder
Morgen moeten sy daer onder,
Al haer poogen en aen-slagen
Sal de wint daer heenen dragen.
Salich dan, die Godt te baet heeft,
En alleen tot troost en raet heeft.
Iacobs God, die van 't begin is,
Die dit al, met datter in is,
Heeft geschapen die noyt saelden
En zyn woort niet in en haelden;

Die van onrecht kan bevrijden ;
En doet recht, die onrecht lijden.

Die men arme menschen spijzen,
En veel goetheyt siet bewijzen,
Aen die, die de boeyen prangen
En in kerckers zijn gevangen.

Menschen die niet sien en kunnen ;
Sietmen hem het licht ve-gonnen,
Hy verheft de neer geslagen,
Vromen zijnt die hem behagen,
Over vreemt en over weelen,
Laet hy zijne forge weelen.

En de man verlaten vrouwen,
Laet hy oock zijn ooch aenschouwen.

Maer de boose doet hy wijcken
Mer haer listen en practijcken :
Hy is eeuw'ig Godt, en Koning,
En in Sion is zijn woningh.

Psalm. XLIII.

Godt die ick mijne Richter maeck,
Weest beslichter in alle mijn saeck
Tegen 't boose gebroet dat my
Wil verstricken en helpt me ghy.

Godt mijn sterckte mijn toeverlaet,
Daer het herte zyn hoop op slaet,
Godt mijn hulper hoe ikomet by
Dat ick sonder u hulpe zy ?
Waer-om laetge my inde pijn,
En soo treurig en angstig zijn ?

Als die bloedige vyandt dringht ;
En my 't hoogite gevaer omringht.
Sendt u waetheydt en hevsaem light
Dat ick al mijne gangen richt,
Om te wandelen op het padt
Naer u heylige vreuchde-stadt ;
Om te maecten aen u altaer.
In u Goddelijck huys, en daer
U Fonteyne van heits geneught,
U Fonteyne van alle vreucht,
By te wesen in herte-lust,
En geduerige ziele-lust :
Ommet liefelijck harp-geklanck,
En het edele keel gesanck,
U te pijsen om al het goedt
Dat u gunstige handt my doet.

Waerom sijt ge soo seer ontfelt ?
Waerom sijt ge soo neer gevelt ?
O mijne ziele nu quelst niet meer ;
Hebt betrouwen op Godt den Heer :
Die ick looven en eeren sal,
Als mijn lijden en ongeval,
Eens ten eynde sal zijn gebraght
Door zijn vaerdige hulp en maght.

Psalm LXVIII.

Soo Godt maer eens sijn hooft op slact,
En ziet zijn vyandt aen ;
Sijn vyandt en al wie hem haer,
Daer isst me'e gedaen.

Sy stuyven rontom van hem heen!
 En moeten op de vlucht:
 Gelyck een roock die eerst wat schein
 En weg dampt inde lucht.
 Sy komen om met al haer magt.
 Door onses Gods gewelt:
 Gelyck het was by 't vuyr gebraght
 Door kragt des viers versmelt,
 Maer sy die minnaers zijn van deught
 Op-rechte vrome hien
 Die moet haer herte zyn door-vreught
 Als sy Godts oordeel sien
 Nu heft een vrolijk lietgen aen,
 Daer Godt in sy geroemt.
 Verheught en effent hem de baen:
 Den Hee. is hy genoemt.
 Hy ist die heen sweeft op 't gewolck.
 Al is sijn Hemel hooch;
 Nochtans op al des wereldts volck
 Hout hy altijd zijn oogh.
 Daer siet hy hoe 't de wesen gaet.
 En wat de weduw doet,
 Wie datse me'e of regen staet:
 En quaet bewijst, of goet.
 Die haer wel doet is vry van smert;
 Die anders wordt geplaeght:
 Hy toont dat hy eens vaders hert
 Tot wees' en weduw draeght.
 Daer merckt en acht hy op de pijn
 Van 't kinderloose paar
 Die hy wel haest te niet doet zyn

En maeckt haer faet vrucht-baer
 Dan zietmen dat het eensaem huys,
 Daer treurig wordt geleeft,
 Van kind'ren woelt en al zijn kruys
 Geheel vergeeten heeft.
 Een mensche die in banden is,
 En 's doots gevaer vast lijdt;
 Verlost hy uyt zijn duysternis,
 Iuyft op den rechten tijdt.
 Wanneer het volck komt tot af-val
 Vervloeckt hy haer het landt
 En overwelt het heel en d'al
 Met een onvrucht-baer sandt.
 Godt eertijds doe ghy langs den hey,
 In 't woest Arabisch rijck,
 U volck voor heen tooght als geley:
 Doen waert ghy wonderlijck;
 d'Aerd' beefden tot in haeren gront,
 Door bangheydt die sy leedt;
 En voor dien Godt, heeft 's Hemels rondt
 Van grooten angst gesweert:
 De groote droppen vielen neer,
 En Sina was onstelt
 Voor Godt dien alder-grootste Heer
 Israels itercke helt.
 Dus hebt ghy Godt wel een gedaen;
 Maefnu soo koomt ghy soet;
 Een over ons Heer laet ghy gaen
 Een rijcken Hemel vloet:
 Waer door het landt, voor heen verdort,
 En jammerlijck geplaeght,

Genadig weer gelegent words
 En schoone vrugten draecht
 Op dat het soo voor al 't gediert
 'tGediert 't welck kooft van dy
 Van dy gemaect van dy bestiert
 Een kleyne wooning sy.
 De menschen, door ellendt bedroeft
 Wort daer van u vergoest
 Het geen dat yeder een behoest
 Tot sijnen dranck en kost.
 Wanneer de trompet ten allarme verweest
 En 't hert door vrees bevreesst;
 En ghy ons dan den doot ontraect,
 En 't hert de vrees: verliest.
 Dan krijgen de maegdekens Heerlijk stof
 Tot een triumphisch liedt:
 Dan spreecken haer helde: keelgen: u lof
 Voor 't goet van u geschiet.
 De Koningen is haer hoop gegrondt
 Op krachte van haer slag-oort,
 En op haer onderling verbondt:
 Nochtans sy moeten voort:
 Sy moeten schandig op den loop;
 En haeren rijcken buydt
 Deykt onder haer den swacken hoop
 Der stille maagden uyt.
 Of ghy een wijs ellendig duyckt,
 En u ô! e'el gellacht
 Een bangen slaep de ooghen luyckt;
 En hebt noch slaet noch pragt;
 Of ghy bedruckt u neder set

In d'assche by den pot,
 In 't aensicht leelijck en besmet
 Een yeder tot een spot:
 Nochtans wanneer ghy uw veroot,
 O! uyt-gelesen schaer,
 Soo wort u uytgenomen schoont'
 De Werelt openbaer:
 Gelijk eens duyven hals, als daer
 Der sonnen glans op slaet,
 Weer-schijnig glinstert en soo klaer
 Als Goudt en Silver laet.
 Wanneer dien Godt die 't al vermogh,
 Die maght'ge Koningh sloegh
 En nae den vreeselijcken slag
 Verstrooyden en verjoeg:
 Doe weeck uyt sijnes volcks gemoet
 De naght van droevigheyt,
 Die door voor-gaende tegen-spoet
 Daer over was verspreydt.
 Doe lighten haer in haeren geest
 Den soeten dagh van vreught,
 Die 't hert eerst door 't gevaer bevreesst,
 Naer di oef-heyth heeft verheugt.
 't Gelact eerst droef, ontverft verschrickt
 Dat siet nu frisch en wit
 Gelijk de snee van verre blickt
 Die Salmons top besit.
 Of Basan sich op haer gebergh
 Vermetelijck verheft
 Of schoon zijn hooght' de wolcken tergh:
 Godts berg die overtreft.

Godts berg is vrucht-baer: die heeft gras
 En voet soo menig kruyt,
 En geeft soo menig e'el gewas
 Dat op sijn toppen spruyt.
 Godts bergh in sijn bevanck is wijdt;
 En op zijn Heerlijckst 't sop
 Woont Godt met lusten; en altijt,
 Altijt woont hy daer op.
 Wie telt, wie t elste altemael,
 Godts stercke ruytery?
 Telt duysent duysent duysent-mael:
 't Getal komt noch niet by.
 Is 't wonder dat hy wonder wraght
 (Die sulcken Heyr bekeert?)
 Op Sina en met sulcke kraght
 Noch by zijn volck verkeert?
 Ghy zijt gestegen in de hoocht,
 En hebt (een Heerlijck dinck!)
 Gevangen, ten triumph vertooght
 Die eerst een ander vinck.
 Ghy zijt in Godts palleys geraeckt
 Daer kreeght ghy uwen wensch.
 En werdt met gaven rijk gemaakt,
 Tot nutheyt van den mensch.
 De gaven hebt ghy uyt gestort,
 En yeder een vergont.
 Iac 't volck oock dat soo hadt gemort
 En u eerst tegen-stondt.
 Soo dat hy die eerst tegen u
 Hart-neckigh was sig buyght,
 En die eerst vlughten, blijft, en nu

Van dij als heer betuyght.
 Lof moet hem sijn lof dagh op dagh,
 Dien Godt die wel verdruckt;
 Doch als mens' niet meer lijden magh,
 Oock uyt verdrucking ruckt.
 Hy is een Godt die hulp verschafft,
 Als menschen hulpe draelt;
 Die als de mensch niet waght dan 't graft,
 Den mensch het graft onthaelt.
 Hy isset die zijn weer party,
 Vervreemt van zijn verbondt
 Het hooft te mortel slaet, als hy
 Een slaef blijft vande sondt.
 Het volck dat Godt tot volck verkoos
 Dat spreeckt hy aldus aen,
 Als 't droevig is en troosteloos,
 Om troost te doen ontfaen:
 Ick sal u uyt de slaverny
 Waer in dat ghy nu treurt,
 Uyt haelen; en u maecten vry;
 Als 't eertijds is gebeurt:
 Gebeurt is aen het diepe Meyr;
 Gebeurt is te Bafan,
 Doen ick u door braght met u heyr
 En dwong u den tiran.
 En als den slagh nu is gedaen,
 Soo sultge uwen voet,
 Root-verwig maecten, en doen ba'en
 In uwes vyandts bloet.
 Daer salmen sien dat menig hondt
 't Bloet eer 't in d'aerde treckt,

Dat uyt vloeyt uyt sijns meesters wondt,
 Graegh van het velt opleekt.
 Heer die ons Godt en Koning zijt,
 Hoe Heerlijck treckt ghy heen,
 Met uwen staet die soo verblijt
 Koomt naer u huys toe treen :
 De schoon triumph en pompery,
 Die m' u ter ceren houdt,
 Wordt vande goeden op een ry,
 Aendagtelijck aenschout:
 De fangers gaende eerst voor uyt,
 En lossen soet gefanck:
 De speel-luy volgen, 't stem geluyt,
 Smelt onder 't snaer-geklanck.
 De maeghden dan, en haer gebom
 Met sancks en klancks gerucht,
 Door bromt de herten om en 't om
 En hommelt door de lught.
 Aldus, ist dat het herge gaet,
 Welcks te'en de stemme queel:
 De Tamborijn den slag op slaet,
 Het spel den toon van speelt.
 Looft Godt nu al ghy Jacobs stam
 Voor Godt soo lief en waerd,
 Dat hy u tot zijn volck aennam,
 Uyt al het volck der aerdt.
 Looft Godt en geeft hem sijne eer
 Al die Godts kneughten bent;
 En hem alleen voor uwen Heer,
 En grooten meester kent,
 Looft Godt daer 't looven meest betaemt,

By 't volck van Godt bemindt,
 En met den waerden naem, benaemt,
 Van sijn verkooren kindt:
 Looft Benjamin wel eer soo slecht,
 Maer nu door Godts weldaet
 Uyt uwe kleynheyt op gerecht
 Tot een soo grooten staet.
 Looft u ghy vorsten Naphali,
 Ghy vorsten Sabulon,
 Ghy vorsten Iuda en al wie
 Godt oyt zijn land vergon.
 U Godt Israël, is de geen
 Daer ghy soo hoog door stijght.
 Soo sterck door heerichst, hy ist alleen
 Daer gy die kroon door krijcht
 Al watter is bekennen wy,
 O Godt dat is u werck :
 Van uw is 't rijk en Heerschappy :
 Daer om maectt gy 't ons sterck.
 Ghy sijt het die het eerst begant
 Volvoert het tot den endt :
 Ghy sijt die ons den strijdt gewandt,
 Blijft ons altijd ontrent
 Beschermt u stadt Ierusalem,
 Als haer de vyandt naectt,
 Uyt uwen Tempel sluyt ghy hem
 Dat hy daer in niet raeckt.
 Dan salmen menig Koning sien
 Van 't een en 't ander landt
 Die u sal gaven komen biën,
 En doen sijn offerhant.

Nu werpt het volck sijn hooghmoet om,
 Dat op ons schelt en tiert,
 En ongestuymig is en dom
 Gelyck het wilt gediert :
 Dat om ons heen als kalv' ren springt
 En gaern had in den dwang
 En tot ons in als stieren dringht
 En maectt ons 't herte bangh.
 Verstroyt en jaegt den hoop uyt 't veldt
 Die op sich selven staet :
 Die sich op sijnen schadt en geldt,
 Als op sijn Godt verlaet :
 Die moedig op sijn schildt en sweerdte,
 Treurt als den oorlogh slaept
 En, in het strijden onverveert
 Sijn rust, in onrust raect,
 De vorsten uyt des Wereldts kant
 Alwaer de Sonne gloeyt,
 En 's menschen lichaem swart verbrandt,
 En die de Nijl bespoeyt:
 Die sullen op de reyfe slaen,
 En haer tot Godt-waert spoen
 En bidden deftig voor hem aen
 En Offerhande doen.
 Ghy Koninckrijcken wijdt en groot
 In naem en faem verbreydt.
 En langhs den heelen aerden-kloot
 Met landt en sandt verspreyt.
 Singht Godt den Heer een lof gedicht
 Die boven d' Hemel lweeft ;
 Den Hemel van hem selfs gesticht

Daer hy den donder geeft,
 Den donder die geschat'ren koomt,
 En toont sijn's meesters maght
 En maectt wel 't stoutste hert beschroomt,
 En sijnen Heer geacht.
 Wat voorspoet dat u ooge siet,
 Of in of uyt den strijdt :
 Wat daden datter sijn geschiet
 Of voor of in dees tijt :
 Al wat u hert bedencken kan
 Van glory maght en goet
 Geeft hem alleen de eer daer van
 Die 't altesamen doet.
 Israël ist, daer hy betoont,
 Wat voor een Godt hy is,
 Israël daer hy stadig woont,
 Als in sijn erfenis:
 Dewelcke sijn't, daer hy verklaert
 Wat dat hy heeft voor sterckt ;
 En sijnne Godt-heydt openbaert
 Door 't wonder dat hy werckt:
 Godt toont alom sijn Majesteit,
 Maer in sijn Tempel meest,
 Een heylige ontfaghlijckheydt
 Bevangt daer 's menschen geest:
 Van hem koomt maght en goede spoet,
 Die is of wesen sal :
 Van hem koomt kracht en goeden moet :
 Van hem soo komt het al.
 Niet voor die geen die hem verlaet
 Op 's Werelds valschen schijn

Maer die op Godt gestadig staet
Gepresen moet Godt sijn.

Pfalm L X I X.

HElp help ach God! het water dat is tot aenden mont;
Help help ick gae te grondt :
De ziel staet op de lippen ; ten dient ten dient niet naeder
Help my mijn Godt en Vaeder.
Ick ben gelijk een mensche die in een diep moersach
Vergeefs maect veel geplas ;
Vergeefs 't hoeft op wil houden, alshy begint te sincken,
En valt sijn doot te drincken.
Mijn keel door staedig roepen die slaet een heersch geluyt
En laet de item naeuw uyt.
't Gesicht terwijl de Heere valt niet zijn hulp blijft mar-
ren
Is moe door't stadig starren.
Mijn haters die my haeten met onverdienden haet,
En doen my 't onrecht quaet ,
Sijn meerder dan de hayen die op het hooft my groeyen;
Men siet haer 't volck toevloeyen.
Ick moet de straffe dragen (en draeghsse met gedult)
Die ick noyt heb verschuldt :
Recht of een mensch van dingen die hy noyt heeft gestoo-
len
't Vergoeden wieidt bevolen.
Nochtans mijn onschult Heere, die is u openbaer,
En voor uwe oogen klaer ;
En of ick met de dwafsen oyt dwaefelyck ging doolen
Dat is u niet verhoolen.

Laet mijn onschuldig lijden, en onverdiende pijn
Geen stof van schaemte sijn :
Geen stof van schande weefen, voor haer, Godt der hayt-
kragten
Die op u goetheyt waghden :
Die door een heylig leven, gestadig (als ick doe)
Sich spoeyen naer u toe.
Op dat het haer niet hinder die hoop te blijven hoopen,
Dien loop te blijven loopen.
Is 't niet om uwent wille dat ick veel spotte my,
En veel vermaertheyt ly ?
En dat my als ick peynse waer voor ick ben gerekent,
De schaamt het aensicht teeckent :
Mijn broers van eene Moeder met my ter Wer't gebragt ;
Daer ben ick van veracht :
Sy houden my alt'samen als waer ick niet haer broeder
Haer Moeder niet mijn Moeder
Den yver tot u wetten doorkooect nochtans mijn hert
Met innerlycke smert :
Met doodelycke quelling, als ickse vanden quaeden
Lichtvaerdig sie verfinaden.
Dat u gedaen wordt Heere, dat treck ick my soo aen
Als waer 't my selfs gedaen.
U schenders sijn mijn schenders en u te sien verachten
Door pijnight mijn gedachten
Ick ween; en door ontreckingh van 't noodelycke broec
Benader ick mijn doot.
Sy lachen met mijn weenen, de wreedt gaerde gasten
En spotten met mijn vasten.
Beneem ick mijne leeden haer ciersel en gemack,
En windse in een sack,

Sy sullen my haer selven gelijk een nar beschrijven
 En daer den spot me'e drijven,
 't Wort door de Stadt een fabel een spot van alle man ;
 Elcks tonge gaeter van ;
 Men hoort inde poorte van schimpen en van rallen
 En by de wijn van kallen.
 Terwijl bid ick u Heere en bidde u op die tijt
 Als ghy te bidden zijt.
 Wilt nu ghy Godt die Godt-heyt en trouw in 't hert hebt
 woonen
 Trouw hulp aen my betoonen.
 Verlost my van d'ellenden waer door ick schier bewijck
 En smoor als inden slijck.
 Verlost my van mijn haeters, dat sy my niet vernielen
 Als grondeloose wielen :
 En dat ick in benautheyt als in een diepen vloet,
 Doch niet verdrencken moet.
 En sonder hoop van uyt-koomst als in een toe speloncke
 In ramp niet blijf verfoncken
 Verhoort Heer want u goetheyt is troostelijck en soet
 Voor troosteloos gemoet.
 Koomt by ach schuyt niet ; haest u na dat u goetheydt
 groot is.
 En uwen knecht in noot is.
 Draeght sorghe voor mijn leven , behoedt het my voor
 schandt
 Van mijn verwaendt vyandt.
 Ghy zijt in al's mijn tuyge : ghy weet van mijn versmaet-
 heydt,
 En van mijns vyandts quaetheyt.
 De smaedt doorstact my 't herte ; en in al 't swaargequel

Was niemandt mijn gesel.
 Ick sag of 't yem andt smerten doen my de pijn verteer-
 den
 Daer was geen mensch die 't deerden,
 Ick wachten oft my yemandt een troostig wootge gaf
 Maer elck was even straf.
 Gal was mijn spijs, en edick den dranck die sy my gaven
 Om mijnen dorst te laven.
 Dies moet haer aen haer tafel den kost vergiftigt sijn,
 Met doodelijck fenijn.
 Een onver-waghte plaege moet haer de maeltijt flooren,
 En alle vreugde smoooren.
 Hel' duyfter moeten d'oogen en blindt moet sijn 't gesicht
 In 't alderklaerste light.
 De leeden ende rugge die moet haer sijn gebroocken,
 En 't lijf haer t'samen kroocken.
 U ongena als water dat uytgegoten wordt
 Moet op haer zijn gestort.
 U aldergrimmigst toornen moet over haer verdueren,
 En eeuwig haer doen treuren.
 Haer wooning daersy woonden verlaeten en om veer,
 Sy niemands wooning meer ;
 Hout alle haere sonden op eenen hoop vergaert,
 In u gemoet bewaert :
 Op datse haer beletten 't rechtvaardig loon der vroomen
 Van u oyt te bekomen.
 Geeft haer Godtloose namen tot loon van soo veel quaets
 In 's levens boeck geen plaets.
 Laetse in 't getal der vroomen die inde deughtd volherden
 Niet aengeschreven werden.
 Ick steeck in diep ellende mijn hert door druck ontwee,

Is in mijn soo wee.
 Ghy Heere moct my helpen, en my daer heen verheffen,
 Daer 't quaet my niet kan treffen.
 Ick wil een liet gaen dichten, en richten mijne stem,
 Tor lof en prijs van hem,
 Van hem die mijnen Godt is tot lof en danck des Heeren
 Om sijnen naem te eeren.
 Dat sal hem liever wesen, en aengener saeck,
 En van veel meer vermaeck,
 Dan ofm' een os een beeste, met hoorns en klauwe brachte
 En hem ten offer slachte.
 Den armen sal 't aenschouwen; en bannen al't getreur,
 En nemen vreught daer veur,
 Godts Dienaers wordt het herte, 't welck droefheydt hadt
 ontruftigt
 Met vreugde heel doorlustigt,

Want Godt verhoort de kleyne al sijne slecht van staet,
 En is haer toeveilaet.
 Sijn volck soo swaer gevangen stelt hy haer noot en lijden
 Niet forgeloos besijden.
 Daerom moet Hemel aerde met al dat daer op leeft,
 Met al dat daer in sweeft :
 De Zee en alle dingen die haer daer in verroeren
 Sijn loften Hemel voeren.
 Want hy sal 't waerde Zion nae al de pijn en druck
 Herstellen in geluck.
 En Iuda sal haer steeden, te vooren gants vervallen,
 Sien leggen in haer wallen.
 Sien bouwen sien hermaecken, op datmen daer verwerf
 Een seeker plaets en erf.
 Al die Godts naem beminnen, die fullen daer in wonen :
 En met haer haere Soonen,

STARTERS BOECK-BESTRAFFING.



Het wroegende gemoet, wat ist een wreede Beul?
 Te spade; vind men troost, noch hulp, noch heyl, noch heul.
 't Verwecke een yder dan zich selven wel te quijten,
 In deugdes baen te gaen, noyt vrucht'loos tijdt verslijten.

K L A G T E

Van

J A N J A N S Z. S T A R T E R,

Gedaen, als uyt het Graf, over sijn dertel, en ontuchtig Lied-boeck

O P D E W I J S E: Ick vrijde op een tijt een soet Menniste &c.

Hier leg ick nu in't Graf, die met mijn geyle dichten,
En sieltche liedtjens plag gantsch Nedersland t'ont-
sichten,

Hier leg ick nu in't Graf, der wormen spijs en spel,
En wagt den jongsten dag, die my voor 't oordeel stel.

2. Godt wil genadelijck de zonden my vergeven,
Die ick en groot en veel, op aerden heb bedreven.
Want soo hy vonnis strijckt na dat ick heb misdaen,
Hoe sal ick eenigfins het helische vier ontgaen?

3. Foey my dat ick mijn Pen en wel bespraecte reden,
Den Duyvel heb' geleent tot slyving van qua zeden,
En recht of niet genoegh verijdelt waer de jeught:
Heb geyle wijery geleent in plaats van deught.

4. Vvat seg ick wijery loch waer 't daer by gebleven,
En had mijn snoode hant novt alger iets geschreven!
Maer laes! mijn de telheyt, dat alder-meest my druckt,
Heeft na, tot guftery en ontacht my verruckt.

5. So gaet het. Niemand is van sonden aen de quaerste:
Maer is men 't niet terfont. men wort het wel in 't laetste,
Wannermen hem, die ons by trappen schalck bestrijt,
(Den Helichen vyand) niet terfont de weg af-snijt.

6. Van geyle vryerij ben ick dan voort getreden
Tot sieltche Gufterij en tot oneerlijck-heden;
Soo datter in mijn boeck verscheyde liedtjens staen,
Die d'ontucht eens bordeels by na te boven gaen.

7. Gy maegden, die de naem van eerbaer gaern soude
dragen.

Laet dit oneerbaer Boeck u nimmer-meer behagen.
Denckt, als ghy dat maer met u teere hand aenraeckt,
Dat ghy daer med' genoegh u eerbaerheyt versaect.

8. En gy die door verstant en lang verfoeck van jaeren
U onervaeren jeugt voor onheyl moet bewaeren,
Onthout haer doch voor al dit boeck! want boose reen,
Gelyck d'Apistel seyt, bederven goede zeen.

9. Wilt u Godt-vruchtig huys van dese blaem bevryen,
Dat ghy daer lijden sout bordeelsche sielteryen.
Denckt vry, als in u huys dit boeck gevonden wort,
Dat ghy u goede naem doet grootelijcks te kort.

10. Hoe meynt gy dat degeen, die sucht tot vroomheyt
dragen,

Uyt u onachtlaemheyt niet scheppen groot mishagen?
Als ghy u jonge jeugt, soo buygelijck tot quaet,

In plaets van 't heylig woort, die vuylheyt lesen laet.

11. Ghy overheyt die 't swaert gekregen hebt in handen,
Om selfs door schrick en straf te weeren uyt u landen
Godloosheydt, schendery, onkuysheyten en al 't quaet,
Dat een verdurve ziel door slimme lust begaet.

12. VVilt dit oneerlijck boeck, een pest der jonge lieden,
Voor al niet laten toe, daer ghy hebt te gebieden.
Stelt sware boeten in voor die verkoopt en prent
Of dit, of eenig boeck, dat goede zeeden schent.

13. Daer wort wel meenig boeck tijranniglijck verboden,
En sulcken smet moet zijn van u met ernst gevloeden:
Maer oock wort meenig boeck godtlooselijck gedooght,
En sulcken smet ghy oock met recht wel vlieden mooght.

14. Augustus heeft wel eer Ovidium verdreven,
Om dat hy had te geyl, de minne-kunst beschreven:
Siet toe dat u, die lijdt soo meenig vuyl gedicht,
Dees Heyden niet verdoem' in 't algemeen gericht.

15. Gy oock wie dat gy zijt, die Christi volck wilt wesen,
Denckt niet dat u dit boeck geoorlooft sy te lesen!
VVant ghy moet heylig zijn, en d'heyligen betaemt,
Dat geen oneerlijckheyten zy onder haer genaemt.

1. 10.
1. 17.
16.
48 pp.
5. 3. 4.

16. Ghy moet in 't suuyver licht een heylig leven leyden,
VVilt ghy niet zijn van hem, die 't licht is af-gefscheyden.
O, die onheylig leeft, wilt u verderfontvlien:
VVaut sonder heyligheyt en sal God niemand sien.

1. 300.
1. 5. 6.
8 eb.
11. 1. 4.

E Y N D E.

Goet-gunstige Leefser: dat Ian Iansz Sterter alleen
klaegt over sijn Liedt-boeck, en geschiet niet, als of
daer geen meer en waeren van gelijcke stoffe (och daer
zijnder al veel meer, gelijck hy in dit gedicht selfs te ken-
nen geeft in de aenspraecke tot de Overheyt in 't twaelfde
ende veertiende veers,) maer hy klaegt over 't sijne in 't be-
sonder, om dat hem dat in 't bysonder meeste aengaet, ende
om dat het selve aldergemeenste is, ende meest over al ge-
vonden wert, oock selfs dick-wils in seer treffelijcke ende
('twelck te beklagen is) andersins Godt-vruchtige huys-
gefinnen. De Liedtjens aen te wijfen, daar in dit gedicht
voornamelijck op gesien wort, acht ick ende onnoodig,
dewijl sy veel en niet dan te veel bekend zijn, en onbehoor-
lijck, dewijl sy al te schandelijck sijn,

R E G I S T E R.

A.

Middelen tot Heyl en Deugde.

- A** Ymy! wat plagen &c.
 Als een Heider sijne schapen &c.
Toe-verlaet der Gerechtveerdigen onder
't Nieuwe Verbondt.
 Alwie God-saliglyck na Christi Wil wil leven,
Een noodig.
 Al't oude en 't self; altijd segt ghy van goet.
Schadelijckheyt der valschen tongen.
 Als de hooge noodt, by tijden,
 Alder-lieffelijckste Liedt ware Ziels verheugenis,
 Alleen niet 't kruys van Godes Sone,
 Al die woont in 's Hemels Thronen,
De Broederlijcke Een-dracht.
 Ay! siet eens, hoe bequaem is 't,
 Alle ghy volcken onder de Wolcken.

B.

- Benaude mensch, die, by 't veel-vuldig lijdén,
Schilder-konst Straf-rymen, Oite Idolelenschus.
 Beeld-rijcke Schilde:hant &c.

D.

Noodiging tot Deugde.

- De soete Meere-minne,
 Dus aen-ving ick vast met vreugden,
 De Kroon is niet soo waerd en soet,
 Dit lang (door sieckte vertraegt) &c.

Deugde-looshepts Ellendt.

- De mensch, door al sijn leven, 39
 De mensch in 't quaed door qua' gewoont &c. 71
 15 De mensch, die, niet in 't quaede gants versopen, 71
 80 De mensch wiens heit gelyck een vruchtbaer &c. 72
 Lie 't al, met reden, eyscht, &c. 74
 De Geest en kan in kruys niet ongevoelick wesen; 83
Goddelijck ontsagh.
 Doe Israël, na veel slavens, uyt Egypten schied, 87
 Dees groote woorden sprack Israëls Macht &c. 105
Van vol-maecte Gegering.
 Daer wordt gereden-sift, hoe-danig heerschappy, 110
Deugds middel-padt.
 Die door des Werelts woeste baeren, 136
't Lof van Liefde.
 De Liefde, voort-gebracht &c. 151
Raed tegen Toorn.
 Doot eygen-liefdes op-geweck, 197
Idolelenschus, Of Beelden-straf.
 Dichter, die de blinde Weelt, 212
Godt de Wraeck.
 De Vyandt mach te velde zijn: 240
 De Heere sit wel hooch, &c, 244
 De menschen die een Godtheyt noemen &c, 251
 Doet my wel en laet my leven, &c, 265
 Doet gena, siet my met oogen, &c, 267
 Doet my, Heer, na u beloften, 268
 20 Daer en is niet in mijn leven, &c, 277
 30 De Een-dracht door Gods Geest, 287
 34

Register.

E.			
Weldoen en vrozijck zijn.			
Eer ghy, Vrient van hier vertreckt,	33	Ghy Knechten, die den dienst des Heeren &c.	279
De wijse Koop-man. Of Van de ware ver-		Gelukkig boven maten ;	289
sakinge sijns selfs.		God die my plach te troosten &c.	298
Een Koop-man, die het e'el-geffent beminden,	69	Geeft lof en danck &c.	306
Spels mate.		Godt die ick mijn richtermaeck.	314
Elck heeft sijn by-sonder drijven ;	137	H.	
Een dorstig Hert dat voor de honden vliet,	243	Onnut en schadelijcken arbeyt.	
Eens heb ick een woord gesproken, Heer,	268	Hou op die geyl gedicht of minne-klachten &c.	2
G.		Richt-snoer der begeerten.	
Dooy-nemens Bekraching.		Heyl-gierig mensch, wiens grondts gedachten	4
Gy klaegt dat ghy al-tijdt, verwonnen word &c.	32	Godsalicheyts genoegefacmheyt.	
Engelijcke standt der Doomen en God-loosen.		Heeft yemand, door gestadig draven,	6
Gelukkig wiens gemoed noch Goddeloos &c.	43	Het best heb ick verkoren,	23
Ondoodelijcken Doodt.		Hoor na my, en merck ghy Volcken,	57
Gelijck de Salamand'r in 't vuyr kan sweven,	115	Depluyt onhepl.	
Deugd-soeckers oog-punct.		Hoe ongelijcken lot,	87
Gy vraegt my of ick selfs beleef &c.	190	Heylige stemmen,	158
Ghy die de Liefd onmog'lijk acht te zijn,	160	Hier tusschen, soo ghy lijden moet,	170
Lijdsaemhepds Crinmering.		't Swaert in sijn plaetse. Of van tweederley	
Ghy die de naem van Christen draegt,	162	heerschen.	
Christelijcke wensch.		Hoogheyts minnaer, die 't aght voor lij'en	181
Go'e wensch, go'e wenst :	202	Lust om ontbonden te sijn.	
Gewillighe Patientie.		Hoe lang, ach Heer ! &c.	205
Getrouwe Herten, die nu lijd,	233	Hoe sal doch de Ieugt, &c.	265
God is een rechte Richter,	242	Heer, u Woord is onbeweeglijk, &c.	270
Viktoria victus, Den waren zegen Gods.		Heer u Woord is mijn lantaerne, &c.	270
Ghy Goddelijck Geslacht, &c.	255	Heer, mijn God, ghy zijt rechtvaerdig,	272
		Heer, tot u, wanneer de sinnen, &c.	273
		Hertgrondelijcke min draeg ick in mijn gemoet,	281
		Hier leg ick nu in 't graf.	324
		Help help ach Godt &c.	321

Register.

I.

Ick hoor Trompetten klincken ; 79
 In des beminden lof, 156
 Is 't hoop van aerdsch gemack of heyl 165
 Is 't om u vryicheyd gedaen : 166
 Is Gods-dienst vryheyd uwe wensch ; 169
 Ick send en sal altijd tot Godt mijn stemme senden, 245
 Ick roep tot u gestadig, Godt, 246
 Ick besloot in mijn gedachten, 247

K:

*K wordt t'onrecht vervolgt van Vorsten ; 274

L.

Christelijke Onsondighent.

Licht werden in den mensch door quade te'en 129
 Licht kan u 't Vleesch veel uyt-vlucht dichten : 136
 Leert my Heer, leert my de wegen &c. 266
 Laet u in gedachten komen u verbondt, 267
 Looft Godt den Heer : 273
 Looft mijn ziel den Heer 314

M.

Dolings Eynde.

Mijnen geest voel ick my dringen, 18
 Voor schaduwing van 't Ryck Christi,
 Mijn hert ontvonckt : &c. 103

Om-heering des Hertts-beweging.

Moetm' in alles sich versaken. 131

Ootmoedighents Lof.

Maeck, mijn snaren, een geklanck, 173

Mensche wilt ghy seker gaen, 178
Wel-rymens Wet,

Mijn Vriend die van my eyscht, 208
 Mocht mijn klage tot u komen, 274

Godt/ Wonderlijck/ Machtig/ Soet.

Mijn Geest, die swanger zijt van Godes lof, 275
 Mijn Godt, mijn Godt, wat isser 299
 Mijn heit als 't heit der dwafen. 312

N.

Gebed in tegenwoordig en toekomstelijck Lijden.

Na-dien het Bitter gaet voor 't Soet ; 92
Doot-Troost.

Nu treurt mijn Ziel in desen droeven standt, 119
 Noyt en heb ick af-geweken &c. 271
 Noch op mijn lans &c. 301
 Nu alle menschen swijgen. 308

O.

Lof van Deugde.

O Deugd, ghy zijt soo schoone &c. 7
Eydelijck loon van quaed en goed doen.

O Rulle-loofen slaep, Daer de arme mensch in leyt, 64
 O Grootheyd van Gods Liefd' ! &c. 84

Ongernstighents Oorsprong.

Onbestendig droef gemoedt, 196
 Ontfelt u heit daer over niet, 249
 O Werelt die ons hert 296

S.

Der God-loofen nietigheijt.

Sy hebben my (soo segge Israël, &c. 57

T

Tood-

Register.

Joodsche blijfchap.

Salige ure vruchtbaer van verblijden,
Aen-mercking des Doots.
 *S menschen sterven, in sich selven,
 Sy dien het hooch gebiedt op Aerden is gegeven,
 Siet my aen, vol van ellenden, &c.

Wap-Liedt.

Staet op mijn Bruyt, &c.
 Soo Godts bevel u niet beweegt.
 Soo Godt maer eens sijn hoofd.

T.

Aenbechtings Op-mercking.

*T hert is my benout, Benout (helaes!)
 *T Geloof allencken kleynder
 *T Wapen dat ghy aen moet hebben,

Chyristelijke Klagte.

Traen, oogen traen, en word fonteynen
Beklag over d'pdele Weet-en Ger-lust.

Ter-wijl men hier van alles soeckt te weten,
Chyristelijke Blijfchap.

Tot vrolijck leven, word hy gedreven,
Chyristelijke Gelatenheyt.

*T en is niet al-tijdt van vreuchde, dat men singt :
 *T zy wat de Werelt poogt,
 *T hert, verflauwt, onlustig, quellijck,
 *T hert, geprangt, verlangt na hulpe,
 *T is niet dat ghy de Een-dracht prijft,
 Tot u verhef ick mijn gesicht
 *T bouwen dat de bouwers bouwen.

96

100

253

273

291

254

315

12

22

28

44

77

98

179

250

266

269

328

311

312

V.

Chyristelijk Gebecht.

Van te strijden wil ick singen. 24
Qua' Gekenings onrust.
 Verlies van heyl komt uyt de sondt; 149
 Uwe Wetten, draeg ick liefde; 271
 Uwe Wet, daer ghy de menschen uwen wille &c. 272
 Verblijt maer een geringe tijt. 302
 Verschijnt Heer alderhoogste Godt. 306

W.

Waer-om was het, ô mijn Ziele. 21
's Werelds Ibelheyt.
 Werelt, met uw' schijn, En vermomde dingen. 60
Van 't Laetste Oordeel.
 Wanneer de groote dag, die eens moet zijn, 66
Toe-verlaet der rechtbeerdigen onder
't Oude verbondt.
 Wat winden dar'er ruyschen, &c. 79
 Wat heeft ons hert een vreugd' ontfangen 97
Kastijdings Salicheydt.
 Wel aen, ô alle vroomen, &c. 107
Vreugde en rou in 't af-sterven der Rechtbeerdigen.
 Waer toe, mijn Ziel, waer toe gesteent? 116
Niet Nieuws onder de Sonne.
 Wat is 't onvernoegde mensch, 122
Noodige Kosten-besinning.
 Wie sich ter hooger Schole geeft 126
Qua'e Toeber-laets Bedroch.
 Waer-om maect sich menig moe, 132

Register.

Root-factielijke wacht.

Wanneer het hert nu klaer van sonden &c.

VWare Oormoed meest gebaert

Dooz-sichtige Een-voudicheyt.

VVaer alle-sins, d' Een-voudigheyt

Cieraet der Vrouwen.

VVat ciert ghy Christen-vrouwen,

VVat roemt ghy, troose Dwinge-landt,

VVilt my die ghy hebt geschapen &c.

VVaer-om is 't dat ick u VVerden &c.

Mayschen Morgen-stond.

VWat is de Meester wijs en goedt,

	VVaer heel de VVerelt goet &c.	287
134	VVie van de menschen. Heere,	288
176	VVeent Nederlant, weent : uwe schanden	292
	VVat rester noch te seggen	308
194	VVaer Godt ons niet ontrent geweest.	311
201	Z.	
252		
269	Wissen ingang in 't Rijk Gods.	
270	Zijt ghy in angst en schroomen,	128
	Den Iver tot Gods Wet.	
283	Zalig, in en na dit leven,	265

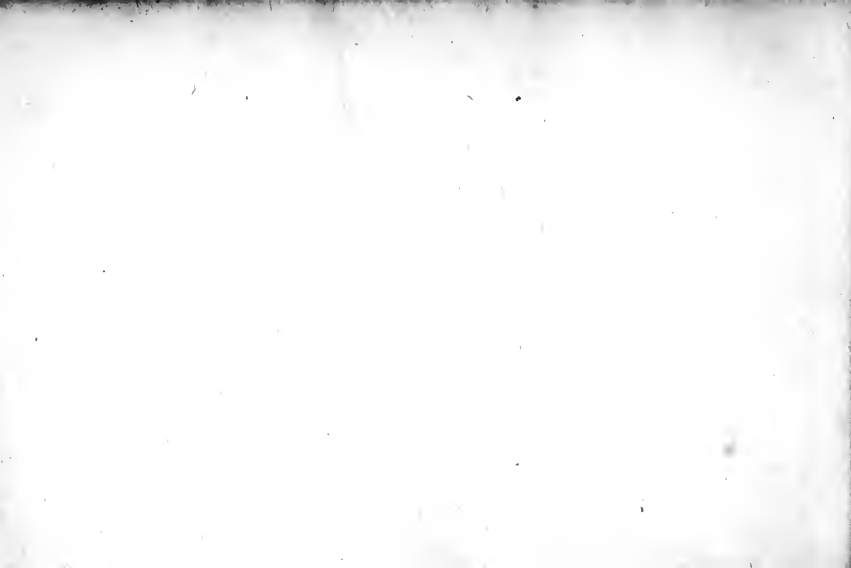
E U R D E.

coll. NY

Vols. 158

References 33, 57, 79,
116, 128, 257, [227]

Sum. 11 - 12 18







1000

1000

5050

shall I bid her go - A.	
Song - Echo	12
Two of Galliards	24
Song	13.
Pavane Doulants' Lesrine	44
Song	54.
Do	81.
Song	92.
* Song	98.
Dysets pavane	110
La Dauphine	132
Wilden dan viton	136
Essex Lamentic	146
* Hgt. Breeding	103.
over Ps. 110.	105.

Doulant's Almante 197.

Galliarde Essex	66.
Song, Orust'sosen sleep	64.
* Song - Doulants' mair	18.
Song - Curious	131.
Song - Essex lamentation, or walfadage	146.
Song IV.	158.
Bestlyt. V. Canon	3. 160.
Korster's doom, or Phabus's lang.	173.
Song: la Princesse	194.
Song: Doulants' Almante	197.
at 14 ^o on leaf wanting.	

airer

